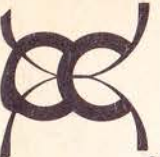


 Colecția Clepsidra

Lei 9,50

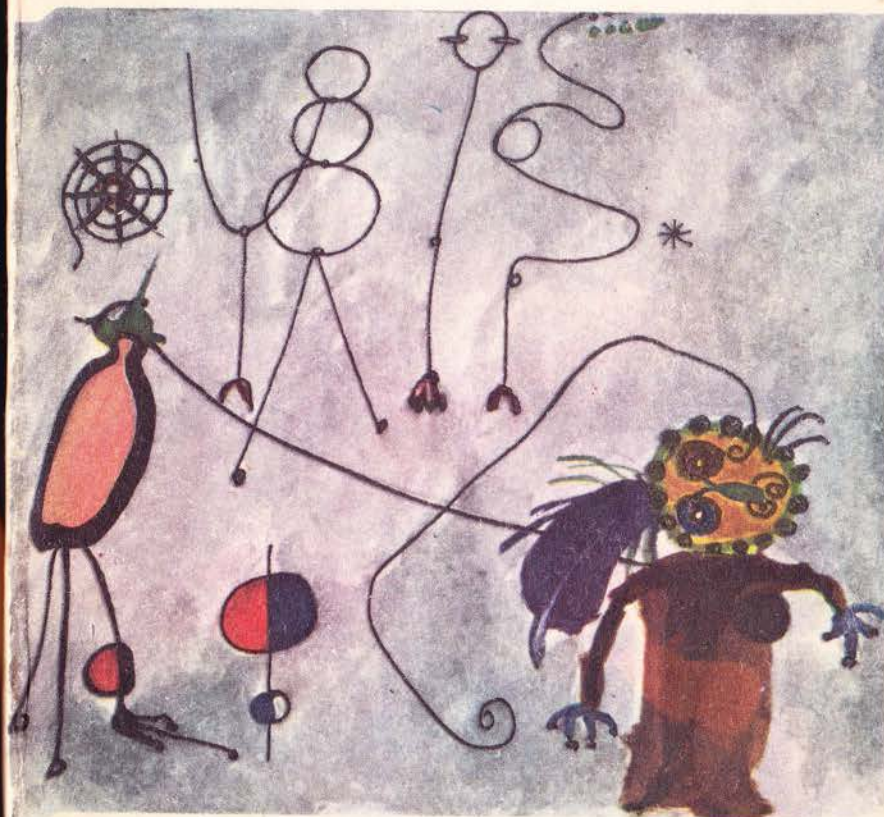
EDITURA EMINESCU



 Colecția Clepsidra

ion biberi

**luminile
capricornului**



EDITURA EMINESCU

ion biberi

**luminile
capricornului**

— Colecția Clepsidra —



LECTOR : SORIN NICOLAE
TEHNOREDACTOR : ELENA PREDA

APĂRUT 1983. BUN DE TIPAR 1.03.1983.
COLI TIPAR 8.
COMANDA NR. 20.591

COMBINATUL POLIGRAFIC
„CASA SCINTEII” — BUCUREȘTI,
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA



**EDITURA EMINESCU
1983**

Coperta de
Vanda Boveanu

Sotiei mele

capitolul I

ÎNTR-O SEARĂ, LA CASABLANCA

Li urmări cu privirea traiectoria luminoasă a unei rachete cu reflexe gălbui, lunecînd tăcută pe cerul spuzit de stele pălite, în lumina lunii. Închise apoi ochii, păstrîndu-și nemișcarea. Rămase astfel cîteva clipe destins, în odihnire, cu brațul stîng rezemat de masă, cu întregul corp întors înspre intrarea grădinii. Fața își păstră expresia neutră, nelăsînd iscodirilor nici un semn asupra frămîntărilor dinlăuntru. Numai degetele mîinii, sprijinite de masă, avură o ușoară tresărire.

Mab zîmbi și-i cuprinse mîna moale, catifelată, în contrast ciudat cu vînjoșia corpului.

— Li, citesc în tine ca într-o carte... închisă ! Pentru toți ceilalți ești o taină. Nu trădezi prin nimic cele ce se petrec în tine. Le oferi mereu privirii aceeași mască de bronz. Dar pentru mine trăiești în adîncime și freamăți. Iată acum tremurul degetelor ți-a mărturisit un gînd. Nu-l știu, dar bănuiesc că te-a întristat. Spune-mi, Li, la ce te-ai gîndit ?

— Ieri, în această clipă, aterizam cu aerobuzul pe terasa hotelului. Mab, am devenit mai bătrîni cu o zi !

Sen se agită pe scaun. Mobil, expresiv, rotindu-și în permanență albul ochilor pe fața-i tuciuire, își vădea în fiecare gest neliniștile și pasiunea.

— Venim din ținuturi depărtate, Mab! Ai urmărit vreodată pe un glob terestru drumul ce leagă Senegalul, în care am deschis ochii pe lume, de orașul Nancian, în sud-estul Chinei, de unde își are obârșia Li? Ne despart continente! Sintem diferiți și prin temperament. Spui despre mine că sînt o revărsare de lavă. Aș spune, la rîndu-mi, despre Li, că este o statuie de idol, împietrită în timp. Ne înțelegem totuși, ne iubim, din clipa în care am ascultat alături, pe aceeași bancă, primul curs al profesorului Stevenson, la universitatea din Eton. Li este închis în sine, cum spui tu, ca o carte cu șapte pecetei. Eu, dimpotrivă, sînt... eu, am uitat, Mab, zîna a somnului, vrei să-mi ajuți amintirea, repetîndu-mi în limba ta zicala ce-mi definește firea?

Mab izbucni în rîs și rosti, în românește:

— Ce-i în gușă și-n căpușă!

Sen se răsturnă pe speteaza scaunului, încercînd să rostească vorbele, răsunînd pentru el ca o muzică de silabe.

— Tocmai! Sintem antipozi temperamental, dar tocmai de aceea ne completăm unul pe altul!

— Sînteți în relație de complementaritate, rosti Mab, luînd un ton doctoral, de gravitate comică.

— *Exactly!* izbucni Sen. Și pe dimensiuni pe care de-abia le bănuiești!

Mab privi mîna lui Li, însuflețită din nou de un freamăt. Zîmbi. Apoi, către Sen:

— Explică-te!

— Iată. Eu văd lucrurile în spațiu. N-am nevoie să privesc în permanență în jur, pentru că am văzut din prima clipă totul. Înțelegi? *Totul!* De pildă, dincolo de grădina

acestui restaurant, cu mese orînduite simetric, printre care evoluează chelneri în smocking alb, și dincolo de siluetele dreptunghiulare ale clădirilor care se înalță în depărtare, în alternanțe geometrice de ferestre luminate sau obscure, am zărit lunecarea mută a vehiculelor spațiale, brăzdînd cerul nocturn...

— ...și luna aruncîndu-și lumina pală pe luciul mării... etc. etc. Am înțeles, îi întrerupse șăgalnic Mab debitul învolburat. Bine! Dar, te rog, Sen, fii mai scurt! Ia exemplu de la prietenul tău, Li, carele de la începutul serii tace! Cît de opuși sînteți, în adevăr, unul în comparație cu celălalt, Sen! Iată, Li rămîne calm, nemișcat, dar prezența lui are... cum aș spune, o densitate, respiră o forță, răspîndește o iradiere... care ți se impune cu o putere nemiloasă. Personalitatea lui Li e ca o pilă electrică. Îi simți sau îi bănuiești din depărtare încărcătura și tensiunea. În schimb, tu, Sen, tot așa de puternic, ții să te manifesti în afară. Te răspîndești în gesturi, în cuvinte, în explozii de sentimente și exclamări. Te cheltuiești. Ia seama, Sen! Să nu obosești! rise Mab.

Sen nu-și pierdu cumpătul. Era bun jucător. Știa, cum se spune în limbajul sportiv, „să încaseze”.

— Am să-ți explic totul. Așteaptă, ajung și acolo!

— În sfîrșit!

— Iată. Eu fotografiez lucrurile, așa cum le văd din prima aruncătură de ochi, în momentul în care...

— ai pătruns într-o cameră, într-o grădină, într-un vehicul... și așa mai departe, îl întrerupse din nou Mab, cu intenții pedagogice, pentru a-l învăța să se rezume.

— Mulțumesc pentru lecție. Voi căuta să fiu la înălțimea profesoarei! Așadar, pentru a reveni... după aceste inutile ocoluri... Așadar, eu mă călăuzesc în spațiu, în timp

ce Li este situat temporal, urmărind firul lucrurilor celor ce se întâmplă în afară...

— ...și mai ales înlăuntru...

— ...și renunțând la ceasornic — deși are în permanență la el două cronometre! — are conștiința acută a timpului, care trece...

— Cu alte vorbe, tu, Sen, te orientezi în spațiu cu aceeași siguranță cu care Li se orientează în timp!

— *Voilà! Un point, c'est tout*¹! rise din nou Sen, care, în cursul studiilor universitare, nu scăpase o singură reprezentație clasică, la Comedia Franceză. Îi plăcea, astfel, să rostească, adesea, rînd pe rînd, expresii banale sau citate din marii autori, pe ton ironic-declamator.

Mab deveni deodată distrată. Privirea i se voală. Surîsul șăgalnic i se risipi. Sen zîmbi cu tîlc și-i urmări direcția ochilor, înspre ușa grădinii. Declamă apoi, malițios:

— Alison! *Enfin, Malherbe vint*²!

Silueta dreaptă, a lui Alison, căruia haina de seară îi sublinia suplețea, însemnă pentru Mab o deschidere de zare.

Rămăsese pînă atunci, la acea masă, absentă la tot ceea ce o înconjură. I se părea că vorbele și purtarea ei aveau ceva mecanic, că tot ceea ce rostise fusese un mijloc de a se amăgi pe sine, de a uita nemulțumirea surdă, pricinuită de absența lui Alison. Nu îndrăznea să și-o mărturisească. Ce se petrecea oare în sine, în acest moment, cînd prezența lui Alison dădea dintr-o dată adîncime și viață, iradiere și culoare, grădinii arabe din Casablanca? Privirea lui Mab stăruia pe fața luminată de zîmbet a lui Alison, care îi descoperise și care se îndrepta către masa lor. Dintr-o dată, Mab luă cunoștință de tot ceea ce se petrecea în jur: se

¹ Iată! Asta-i! (Fr.) (n.a.).

² În sfîrșit, apărui Malherbe! citat din Boileau. (n.a.).

lăsă legănată de orchestra hawaiană, care-și ondula cîntecul pe o estradă străjuită de un palmier fremătînd în adierea serii, își simți ființa îmbălsămată în aerul marin, înțelese că întreaga ei făptură apărea transfigurată în lumina lunară pe care o nuanțau lucirile discrete ale fluorescențelor grădinii, și luă cunoștință de ea însăși — în ceea ce avea mai ascuns, în adîncul cel mai depărtat al gîndului. Mab privea pe Alison zîbind, dar se simțea plină de ea însăși, recunoscătoare că întîmplarea îi scosese în cale, cu trei săptămîni mai înainte, pe astronomul australian Alison, la un congres pluridisciplinar din Hammerfest, în luna iulie 2026... Trăia acum bucuria unei revelații, dar, o clipă mai tîrziu, se întristă: ce pustie i se părea viața mai înainte de a fi cunoscut pe Alison și cît de pustie ar redeveni dacă peste cîteva zile, cînd... dacă...

O umbră îi trecu pe față.

Li, care observa cu ochi aparent aton, rosti ironic, contrăfacînd tonul declamator al lui Sen, dar păstrîndu-și imobilitatea feței:

— *Un seul être vous manque et tout est dépeuplé*³!

Alison, salută cu mîna, apropiindu-se, apoi se înclină:

— Mab! De fiecare dată îmi apari într-o altă lumină — tu însăși luminezi! Ce sărac îmi apare alaiul tău, închipuit de poet, de zîna a somnului, față de primeniile înfățișării tale reale!

— Al, nu-ți cunoșteam pînă acum accente lirice, decît pentru comete și galaxii! rise cu indulgență Sen.

— Iubite Sen, reluă Al, așezîndu-se lîngă Mab, după ce atinse ușor cu mîna, în chip de salut, umărul doctorului Li. Am o sensibilitate deosebită pentru lumină, poate mai mult decît un pictor. Ce vrei? Întregul univers nu

³ „Vă lipsește o singură ființă — și lumea devine pustie“, La-martine. *Le lac*. (n.a.).

trăiește — pentru că pentru mine universul trăiește ! — decît prin lumină. Prin lumina pe care ne-o trimite, peste adîncurile spațiului, vestindu-ne prezența care, altminteri, ar rămîne, pentru noi, neștiute !

— Mă rog, se interesă ironic Sen, este vorba de o sensibilitate estetică sau, cum ar spune Li, în limbajul lui medical, o hiperestezie vizuală ?

— Și una, și alta. Eu văd persoanele după lumina care le înconjură. Pe Mab am văzut-o pentru prima oară într-o excursie, la Hammerfest, învăluită de un fel de auroră boreală. Imaginea îmi stăruie mereu în gînd. Dar de fiecare dată o văd în altă lumină. Iată, acum, o văd scăldată în reflexe lunare, cu privirea depărtată și fața încadrată în auriul părului, căzînd pe umeri...

Doctorul Li urmărește cu privirea traiectoria unui alt vehicul spațial, apoi adăugă, ca și cum ar fi vorbit cu sine :

— Mab, zîna visului, rătăcită printre noi, din pădurile carpatine...

Mab, stingherită de a face obiectul discuției, schimbă vorba.

— Unde ai fost, Al ?

— M-am pregătit pentru o călătorie îndelungată. Am adunat cele necesare pe ambarcație, mi-am revăzut instrumentele...

— Ciudată fantezie ! observă Sen. În epoca în care aerobuzul leagă continentele în salturi de cîteva minute, înălțîndu-se la cîteva zeci de kilometri de pămînt, Al se complăce pe un iacht care-l plimbă pe întinderea mărilor, ca legănarea unei alge...

— Unesc trecutul cu viitorul, Sen. Legănarea undelor îmi duce gîndul la navigatorii mileniilor apuse. Văd prorele înalte ale vikingilor, strămoșii mei, și le compar cu vasele de pescari neo-zeelandeze pe care le-am cunoscut,

din copilărie. Nu pot uita, mai ales, că m-am născut pe cea mai mare insulă a lumii, între munți și mare, lângă Newcastle, în sud-estul Australiei.

Mab își simți respirația grea, sub bluza albă, de vară, împodobită cu motive românești.

— Ai de gînd să te întorci în Australia pe mare ? întrebă ea cu glas sugrumat de emoție.

— Nu. S-a petrecut în viața mea, în timpul din urmă, un eveniment care va da existenței mele cu totul alte rosturi...

— Cum ? Ai de gînd să renunți la cupola observatorului care-ți adăpostește contemplația și meditațiile astrale ? întrebă intrigat Sen. Dar nu mai înțeleg nimic ! La vîrsta noastră, ne-am statornicit țelurile de viață. Ne putem reconstrui pe laturi sufletești secundare — cum ar fi, de pildă, silabisirea abecedarului vreunei noi științe, dar nu ne putem schimba rosturile mari, cu care ni s-a identificat ființa ! Mă întreb, ce altceva ar putea fi Li, decît un medic-filosof, ce-ai putea fi tu altceva decît un astronom, Mab decît o poetă, îmbogățită de toate literaturile lumii, iar umilul vostru servitor care vă vorbește, decît un inginer, pasionat de mașinării și scule ?

— Ce cvartet ciudat ! suspină Li.

— Da, formăm un cvartet venit din zări depărtate ale pămîntului. Știi la ce mă gîndesc, Mab ? La cele ce ți-am spus adineaori. Sînt un om care vede lucrurile spațiale. Știi cum văd eu adunarea noastră aci ? Ca o imensă zonă patrulateră așternută pe suprafața curbă a globului, ale cărei vîrfuri sînt : Dakar, capitala Senegalului, unde am văzut lumina zilei, satul din munții Vrancei din care a scoborît Mab, lunecînd pe un fir de lumină stelară, orașul Nancian, din China...

— ...de unde își ia zborul gândirea doctorului Li, și Newcastle, în Australia, îl completează Mab, aruncând o privire furișă lui Al.

— Bag de seamă, însă, adăugă impasibil Li, că unghiurile patrulaterului înfățișează simbolic oameni de formație intelectuală și culoare a pielii diferite...

— Ceea ce nu tulbură armonia cvartetului pe care-l formăm ! proclamă triumfător Sen.

Rămaseră un moment tăcuți, în timp ce orchestra unduia acordurile unui vals vienez. Lumina lunii se ascundea între timp după tăietura geometrică a unei clădiri înalte, iar adierea proaspătă a mării îi mângia imaterial. Erau tulburați.

— Nu vreau să-ți forțez discreția, Al. Schimbarea stilului tău de viață mă neliniștește, de bună seamă, dar nu-ți voi cere lămuriri asupra-i. Te vei destănuia, dacă socoți că e necesar — și dacă o merităm. Socotesc că prietenia noastră nu-i un cuvânt zadarnic. Aș vrea să te întreb numai un lucru : când ai de gând să pleci ? Înțelegi, lucrul acesta ne privește într-un fel sau altul pe toți, încheie Sen, trecându-și privirea de la Al la Mab.

— Ridic ancora peste trei zile.

— Cu ce destinație ?

Al rămase tăcut, îndelung.

— Iertați-mă, reluă el într-un târziu, nu mă cred îndreptățit să vă împărtășesc proiectele. Am remușcări. Față de voi, față de mine. Am trăit, în adevăr, atât de intim unirea prieteniei noastre, înfiripate, dealtminteri, atât de repede, încât socotesc că nu am dreptul de a vă tăinui faptul. Nu mă destănuia, totuși... Mai sînt apoi și alte lucruri... mult mai intime, continuă Al după o șovăială... pe care trebuie să le tac. Iertați-mă, a trebuit să vă tănuiesc proiectele pentru că socoteam că nu puteam face altfel.

— Ce sînt toate aceste precauții oratorice ? izbucni Sen.

Al rămase din nou tăcut. Apoi reluă neașteptat, căutînd o explicație care să-l îndreptățească față de ceilalți, îndreptățindu-se în același timp pe sine.

— V-am tănuit proiectele, pentru că este vorba de o *aventură primejdioasă* !

— Cu atît mai mult, izbucni, din nou, Sen. Am împărtășit pînă acum atîtea bucurii — și acum...

— Am un grav scrupul de conștiință, reluă Al. Dacă v-aș împărtăși proiectele, s-ar putea să vă lăsați seduși și să-mi propuneți participarea la această nebunească aventură. Este exact ceea ce nu vreau și ceea ce nu pot să primesc !

— Aceasta e încrederea pe care o ai în noi ? se revoltă Sen. Nu ne socotești demni de a lua parte la expediția ta ? Preferi, dacă vei reuși în această întreprindere, să o aflăm odată cu ceilalți oameni ? Accepți, mai ales, ca pe tot timpul absenței tale să rămînem în nesiguranță ? Al vorbi răspicat :

— Nu m-am îndoit o clipă de prietenia, de afecțiunea voastră. Dar am convingerea că dacă v-aș dezvălui planul călătoriei mele, mi-ați propune să mă însoțiți : este exact ceea ce nu îndrăznesc să accept, căci întreprinderea este, o repet, nebunească, neverosimilă, comportînd riscul vieții. Nu am dreptul să primesc acest sacrificiu. Voi pleca, așadar, singur.

— Al, vorbi sugrumată de emoție Mab, lasă-ne pe noi să hotărîm ! Împărtășește-ne proiectul. Îl vom discuta. Vom hotărî împreună.

— Proiectul nu mai poate fi discutat. A fost, dealtminteri, cercetat și întors pe toate fețele de prietenii mei de la observatorul astronomic de la Cabimas, în Venezuela.

Nu mai rămâne decît să fie aplicat, în litera lui. Voi pleca peste cîteva ore în Australia, pentru a-mi revedea părinții și a-mi pune în ordine anume treburî. Mă voi întoarce poi-miine, iar la 21 august, ora 6 dimineața, voi ridica ancora...

— Al, ne pui în fața unei hotărîri definitive, întîmpinî doctorul Li. Fie! Avem însă dreptul de a ști despre ce este vorba.

Al conveni, după o nouă șovăială. Cei patru își umplură paharele cu o licoare vitaminată. Se pregătiră să asculte.

— Voi începe prin a face un ocol. În anul 1998 s-a petrecut un fapt care a trecut aproape neobservat, deși a fost semnalat de cîteva ziare. În Oceanul Atlantic, la peste 1000 km de coasta Africii, s-a găsit o ambarcație ai cărei călători dispăruseră. Nava, de mare tonaj, era intactă. Nici urmă de luptă sau de violență. Mai mult, totul părea a se fi petrecut în mod neașteptat: unii dintre călători par a-și fi întrerupt prînzul, alții lucrul. Vasul a fost părăsit în voia valurilor și găsit după cîteva săptămîni.

— Faptul nu pare a fi fost izolat în această regiune.

— Tocmai. Un fapt asemănător se petrecuse cu treizeci de ani mai înainte. Aceleași împrejurări, aceeași dispariție inexplicabilă. Între timp, întîmplări similare s-au produs în diferite puncte ale globului, dar ele s-au constatat mai cu deosebire într-o regiune situată la 12 grade latitudine sudică, la vreo 500 kilometri nord-est de insula Sfînta Elena. Este tulburător, însă, că aceste dispariții au devenit din ce în ce mai dese, în ultimele decenii și mai ales în ultimii ani...

— Al, sînt în măsură să-ți întăresc spusele, interveni Sen. Un bătrîn învățător senegalez, bun cunoscător al folclorului țării mele, mi-a povestit în copilărie că legende, ce par a fi întemeiate pe fapte reale, afirmă că în ținutu-

rile noastre au dispărut, de asemenea, în mod inexplicabil, mai multe turme de vite, împreună cu păstorii lor. Dar aceste fapte par a se fi petrecut cu sute de ani în urmă...

— Sînt în măsură să afirm, la rîndu-mi, adause doctorul Li, că documente chinezești vechi atestă fapte asemănătoare privitoare la oameni, turme mici de animale sau navigatori pe Marea Chinei, petrecute în mai multe rînduri, începînd cu secolul II al erei noastre. Am avut sub ochi două din aceste documente. Le-am atribuit însă o semnificație pur literară...

— Să nu lăsăm friu liber fanteziei, interveni surîzînd Mab.

— Cum, tu, Mab, care visezi cu ochii deschiși, ne îndemni la neîncercare și scepticism?

— Am, la rîndu-mi, experiența mea, pe care aș vrea să v-o împărtășesc. Unul din strămoșii mei, un învățător dintr-un sat din munții Vrancei, spirit curios și, în felul lui, un erudit, avea o vastă bibliotecă, în care mi-am petrecut, dealtminteri, copilăria. Am fost impresionată, către vîrsta de cincisprezece ani, de stăruința cu care reveneau în anumite reviste germane de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, anunțuri semnalînd dispariția fără urmă a numeroși imigranți germani, plecați în America...

— A, nu, scumpă Mab! interveni Al. Să nu confundăm lucrurile! Era vorba, fără nici o îndoială, de oameni care suferiseră accidente, sau care muriseră între timp! Situațiile nu sînt comparabile! Nu vom stabili o legătură între aceste dispariții colective, survenite la intervale regulate și semnalate în unele părți ale lumii, și cazurile izolate de accidente sau poate asasinat, care sînt de competența organizațiilor polițienești. Lucrul este cu atît mai neliniștitor, în privința disparițiilor colective și periodice, cu cît ele coincid cu o seamă de fenomene constatate de

aparate de înregistrare fizică. Dar lăsați-mă să continui. Al privi în jur, apoi reluă :

— Fără îndoială, faptele cereau o explicație și mai ales un examen strîns. Au fost, prin urmare, comparate unele cu altele, au fost statornicite locurile geografice, împrejurările și epocile în care s-au produs. Nu s-a trecut cu vederea nici interpretarea faptelor legendare pe care le-a amintit Li. S-a observat, însă, frecvența cu care aceste dispariții a fost semnalată pe mare. Odată faptele catalogate și statornicite prin amănunțele lor, s-au încercat explicații. S-a emis ipoteza unei contagiuni mentale subite, supoziție lesne înlăturată. S-a presupus eventualitatea unui „club al sinucigașilor“, al unor obosiți de viață, care și-ar fi căutat astfel o moarte originală, presupunere greu de admis, întrucît condiția socială și intelectuală a membrilor echipajelor și a călătorilor era departe de a fi fost omogenă. S-a amintit, de asemenea, explicația vreunui animal marin cu putere hipnotică particulară, care ar fi smuls călătorii de la treburile lor, pentru a-i arunca în adîncul oceanului...

— Toate acestea sînt ipoteze greu de acceptat, observă Mab.

— Rămîne numai o singură posibilitate : *răpirea astrală*, din partea unor organisme planetare !

Ultimele cuvinte ale lui Al fură urmate de o lungă tăcere.

Sen interveni într-un tîrziu.

— Explicația nu-mi pare absurdă. Putem admite, în principiu, existența unor civilizații astrale, anterioare culturii noastre terestre, formate din ființe inteligente, aflate la un înalt grad al dezvoltării tehnice...

— ...și care ființe astrale n-ar avea nimic mai bun de făcut decît să ne viziteze în răsîmpuri regulate planeta — în ultimele cîteva secole — pentru a smulge de pe pămînt

și a duce pe alte astre oameni, animale sau chiar mostre vegetale... Să fim serioși ! încheie Mab, izbucnind în ris. Presupunerea îmi place, poate alcătui un subiect de roman științific, dar e lipsită de motivare psihologică. În ce scop ar fi săvîrșite aceste rapturi astrale ?

— N-am putea spune, deocamdată, reluă Sen. Discuțăm faptul în principiu. Dar, la analiză mai amănunțită, rațiunile nu ar lipsi. Ființele astrale ar putea urmări o colonizare a planetei lor... ar putea „fura“ oameni și animale, pentru a-i studia — pentru a-i asocia activității lor... sau, chiar, cine știe,... pentru a-i transforma în sclavi... deși, deși, ultima presupunere îmi pare absurdă, căci...

— ...ființele care ar fi ajuns la un grad de civilizație tehnică atît de înaintat pentru a folosi energiile cosmice și a putea călători spre pămînt nu vor avea în nici un caz nevoie de energie musculară umană, completă Al, gîndul lui Sen. Dați-mi însă voie să continui. Am observat încă de la început că acestor fapte, mai degrabă nesigure, s-au adăugat și constatări de ordin fizic, dintre cele mai tulburătoare.

Cei trei deveniră și mai atenți.

— Observatorul de la Cabimas, care studiază aceste fenomene în legătură cu alte trei centre de studii cosmice, a remarcat în ultimii ani, înainte ca aceste dispariții de echipaje marine să aibă loc, un fapt semnificativ : între regiunea terestră unde avea să se producă „raptul“ și un punct cosmic situat în constelația Capricornului se forma ceea ce s-a numit o „zonă cosmică neutră“, care, pentru radiațiile cosmice, era „impenetrabilă“, *impervious*. Am luat parte, acum un an, la un simpozion al savanților celor trei observatoare și am ajuns la concluzia că ființele cosmice ipotetice reușiseră să producă un adevărat „culoar cosmic gravitațional“. prin care urma să se trimită un ve-

hicul spațial și care neutraliza toate radiațiile cosmice cunoscute pînă în prezent.

— Aveți vreo dovadă concretă, oarecum experimentală, în sprijinul acestei supoziții? întrebă doctorul Li, prudent.

— Da, anul trecut, un astronom trimis voluntar în regiunea amintită, de lângă insula Sfinta Elena, pe o ambarcație minuscule, nu a putut transmite decît acest început de mesaj: „Sînt ră...”, după care aparatul de radio-emisiune pe care îl avea la dispoziție a încetat de a mai funcționa... Iată numai unele din aceste fapte. Aș putea, firește, să le înmulțesc. Socotesc, însă, că nu este nevoie. Lucrul a fost cercetat, vă pot încredința, cu toată temeinicia. Pentru noi, faptele sînt constrîngătoare: ne aflăm în fața unor acțiuni bine organizate, conduse logic de ființe inteligente, cărora numeroși oameni le-au căzut, pînă în prezent, victime.

— Repet, lucrul nu mi se pare absurd! exclamă Sen.

— Al, m-ai convins. Eu îl socotesc ca sigur! zise Mab, entuziasată.

— Cred că este probabil, încheie Li. Aș vrea să am, totuși, alte confirmări.

— Le vei avea, Li. Cum? Crezi că noi, cercetătorii de la cele trei observatoare, nu am trecut prin aceleași îndoieli ca și voi, înainte de a obține *siguranța*, evidența chiar, a faptului? Cum crezi că m-aș arunca orbește în această aventură dacă nu aș fi obținut dovezile, pe care nici o gîndire neprevenită nu le poate recuza? Sînt un om curajos, prieteni, dar nu un temerar și un nebun!...

— Și, atunci, care îți este proiectul, Al? întrebă Mab, cu vocea voalată de emoție.

Al o privi îndelung, apoi reluă:

— Ieri-seara a fost confirmată organizarea de către ființele planetare a unui nou culoar gravitațional, avîndu-și virful proiectat în aceeași regiune a Atlanticului, unde a dispărut cercetătorul nostru anul trecut. Aceasta înseamnă că în interval de zece zile se va produce un nou „rapt”. Am hotărît, în înțelegere cu centrele de studii astronomice, să plec peste trei zile în regiunea indicată.

— Cum ți-ai organizat expediția? întrebă Li.

— În primul rînd, posed toate instrumentele portative necesare cercetărilor: ordinatoare miniaturizate de mare putere, capabile de a face milioane de operații pe secundă și să înregistreze toate informațiile pe care le voi obține în lungul călătoriei. Aș putea cuprinde în „memoria” acestor ordinatoare perfecționate toate bibliotecile lumii; posed apoi un radiotelescop, de asemenea miniaturizat, ultima perfecție științifică a vremii, care-mi va îngădui să înregistrez toate radiațiile universului, fiind în același timp în măsură să transmit mesaje stațiilor terestre — în momentul în care împrejurările fizice îmi vor fi priincioase... posed, în același timp...

— Nu mă îndoiesc că ești bine echipat, în această privință... îl întrerupse Li.

— Și în multe altele, vă încredințez...

— Cum vezi amănuntele aventurii tale? se informă din nou Sen.

— Voi ajunge în zona culoarului gravitațional în ziua de 25 august, apoi voi opri motorul ambarcației și voi rămîne în așteptarea... evenimentelor. Am provizii pentru doi ani. Răbdarea nu-mi lipsește — și nici proiectele de lucru. Am chiar nevoie de acest răgaz, pentru a-mi termina o seamă de cercetări, rămase în stare de proiect. Dacă în răstimp de doi ani nu se va petrece nimic, îmi voi socoti misiunea încheiată și voi trece mîna altor entuziaști.

— E ciudat că asupra acestor fapte s-a vorbit și s-a scris foarte puțin, își urmări Mab un gând. Crezi că este dorința oamenilor de știință de a nu crea panică în populația planetei ?

— Ne-am gândit și la aceasta. De aci discreția pe care am păstrat-o în privința simpoziunelor noastre.

— Așadar, concluzia acestor întruniri v-a condus la obținerea unor certitudini. Numai acest lucru ar îngădui...

— Nu avem decât o singură certitudine : raptul astral. Încolo, am înjghebat ipoteze. Nu știm care poate fi corpul ceresc de origine al ființelor siderale. Ne-am oprit o clipă la presupunerea că ar putea fi una din planetele exterioare ale sistemului solar, poate Pluton, poate o altă planetă transplutoniană necunoscută încă ; ne-am gândit, fără îndoială, și la o altă planetă a unui sistem solar mai apropiat, deși distanța celor câțiva ani de călătorie nu ar alcătui, pentru cei răpiți, o perspectivă încurajatoare. Ne-am izbit, de fiecare dată, de mari dificultăți. Care este motivul că cele mai frecvente răpiri au avut loc în emisfera austral ? Care este semnificația datelor care situează în direcția constelației Capricornului aceste fenomene electromagnetice, pe care instrumentele noastre le-au captat ? Care este, mai ales, explicația zonei de elecție a fenomenelor, repetate în ultimii ani, la intervale din ce în ce mai scurte ? Ne pierdem în ipoteze, dar un fapt apare cu claritate : există undeva, în univers, o civilizație tehnică de mare precizie, mult mai perfecționată decât a noastră, formată de ființe inteligente, folosind energiile universale cu mult mai multă eficiență decât o putem face noi, în stadiul actual al evoluției noastre culturale. Aceste ființe inteligente, pentru un motiv sau un altul, și-au propus de mai multe secole să răpească ființe pămîntene, pentru a le transplanta pe un astru necunoscut. Nu cunoaștem scopul

acestor răpiri, dar cunoaștem primejdia pentru omenire, în viitorii ani, cînd aceste rapturi se vor înmulți. Vă îndreptez că hotărîrea noastră de a trimite voluntari care să exploreze și să explice faptul nu are numai un scop științific, ci și unul de ordin preventiv, pentru a pune la adăpost omenirea...

— Al, am în clipa aceasta un moment de iluminare, rosti Mab. Știi la ce mă gândesc ? La caracterul provizoriu, de tatonare, pe care aceste ființe astrale l-au încercat în lungul secolelor și care de-abia în anii din urmă a ajuns la înfăptuire. Ascultați-mă bine : orice progres, fie pe planeta noastră, fie pe alte lumi, nu se poate face decât în etape. Este de presupus, așadar, că mijloacele de răpire astrală din secolele trecute erau, pentru aceste ființe, mai dificile și că reclamau o perioadă mai lungă de pregătire, dar că în ultimii ani mijloacele lor s-au perfecționat — și posibilitățile lor de transport au devenit mai ușoare, intrînd într-un stadiu de rutină...

— Noi ne-am gândit la altă explicație, deși în legătură cu ipoteza ta, Mab, reluă Al. Ne-am gândit la condițiile fizice ale transportului, în legătură cu viața celor răpiți. Este sigur că primele ființe umane, animale sau vegetale care au fost răpite, în cursul mileniilor trecute, vor fi murit pe aceste rachete cosmice, încă din primele momente, din lipsa unui mediu de viață adaptat. Trebuie să fi lipsit acestor vehicule cosmice o climatizare îndestulătoare. În adevăr, nu e destul să poți răpi o ființă — trebuie să-i dai și puțința viețuirii, în condiții, ca să zic așa, normale. Altminteri, răpitorii nu s-ar afla decât în fața unor cadavre, adevărate piese de muzeu sau corpuri bune pentru a fi cercetate anatomic și nu în măsura de a transporta oameni și ființe vii. Ei bine, noi credem că prima etapă, a colecției de corpuri anatomice, a fost de multe secole de-

pășită și că, în cursul vremii, condițiile de viață de pe vehiculele astrale au fost ameliorate. Ființele astrale au procedat prin experiențe...

— ...în care oamenii au avut rolul de cobai... rosti melancolică Mab.

— ...dar care, continuă Al, le-au permis să ajungă la o reproducere cât mai credincioasă a mediului de viață terestru. Ce spune, în această privință, doctorul Li?

— Faptul mi se pare probabil, dar nespuse de greu. Ecuația problemei a fost aceasta: a climatiza vehiculul spațial, în așa fel încât să reproducă toate condițiile ambianței terestre, compatibile cu viața.

— Oh, dar dificultatea este imensă! exclamă Sen. Vă vorbesc ca tehnician!

— Da, confirmă Li, numărul parametrilor este imens: reproducerea valorii gravitaționale, a compoziției aerului, a temperaturii, umidității...

— pentru a nu mai vorbi de condițiile alimentare, de apă și de întregul „confort” de care omul și chiar animalul și planta au nevoie pentru a supraviețui în condiții normale sau aproape normale, în lungul unei călătorii de câteva luni, sau chiar ani...

— Datele problemei sînt descurajator de complexe, trebuie să admit faptul, relată Li. Dar ele sînt, teoretic vorbind, în măsura de a fi rezolvate de o tehnică foarte evoluată...

— ...prin servomecanisme de mare precizie, interveni Sen.

— ...care vor asigura o regularizare automată, cu ajutorul controlului și retroacțiunii acestor parametri, ce vor fi menținuți la valori constante.

— În acest chip, ființele umane vor putea viețui ca în adevărate sere artificiale, în lungul întregii călătorii...

— Da, dar pentru a fi ajuns la acest rezultat, cite încercări eșuate...

— Și cîți „cobai” umani sacrificați...

— Fără îndoială. Dar această fază a fost, în credința noastră, de mult depășită. Totul ne îndeamnă, relată Al, să admitem că, în prezent, ființele astrale au ajuns la un palier important al întreprinderii lor: ei au perfecționat și mijloacele de transport cosmic, mărindu-le eficiența, adică micșorînd intervalul dintre călătorii — obținînd și mijloacele de climatizare, care îngăduie prizonierilor condiții aproape normale de viață.

— Putem stabili, în această privință, o paralelă cu progresele obținute de noi, oamenii în cucerirea spațiului cosmic, observă doctorul Li.

— Înțelegeți atunci, relată Al, semnificația misiunii pe care am acceptat să o întreprind. Nu-mi propun numai o cunoaștere a metodelor de lucru și o apropiere a stadiului de progres tehnic pe care le-au obținut ființele astrale — și pe care le-aș putea, eventual, transmite oamenilor, accelerînd evoluția științifică și tehnică a omenirii, dar îmi dau seama că am și obligația morală față de întreaga omenire de a preveni o deportare a locuitorilor planetei, pentru scopuri, pentru noi neștiute, asupra cărora nu am fost consultați și la care nu am putea, eventual, consimți. Este în joc demnitatea, autonomia și poate chiar existența ființei umane.

— Al, întreprinderea ta nu este, în aceste împrejurări o aventură, așa cum te-ai exprimat. Este și o obligație morală.

— Mab, cred că orice acțiune umană — repet, orice acțiune umană — oricît de neînsemnată în aparență, trebuie să aibă ca temei o îndatorire morală. Personal, cred că aceasta este chiar definiția omului. Omul este singura

ființă pe pământ care săvârșește acte avînd o întemeiere etică !

— Crezi oare, reluă Mab, că această obligație morală poate implica adesea un risc, mergînd pînă la sacrificiul propriei persoane ?

— Obligația morală este fața lăuntrică, drama de conștiință individuală, pentru fiecare acțiune umană. Sacrificiul — sau mai exact — disponibilitatea pentru sacrificiu, acceptarea în principiu a sacrificiului este latura exterioară, văzută din perspectiva colectivității. Accepți un sacrificiu din indemn moral, pentru menținerea în viață sau propășirea celorlalți oameni, de care ești legat...

— Prin urmare, o ! Al, prieten al meu, reluă Mab, va trebui să admită în urma acestui fragment de dialog platonician că te afli într-o poziție ciudată : crezi că numai tu ai dreptul la sacrificiu, cu excluderea prietenilor tăi ? Crezi că numai tu ești dominat de imperativul valorilor etice ? Înțelegi să ne excluzi pe noi, cei trei aflați la această masă, de la înălțimea acestui climat moral ? Al, nu crezi că aș putea spune, în mod paradoxal, că hotărîrea ta e un semn de egoism și de lipsă de încredere în valoarea noastră morală ? Așa ai învățat tu să ne cunoști ? Așa ne prețuiești ?

Încadrată în colierul bărbii negre, fața lui Al roși. Își privi încurcat prietenii, amestec confuz de contrariere, bucurie, recunoștință și dragoste.

— Mab are dreptate, izbucni Sen. Al, sînt omul tău ! Plecăm împreună !

— Al ! rosti cu voce stinsă, Mab.

— Voi fi medicul vostru, dacă va fi nevoie, adăugă Li. Al respiră adînc.

— Prieteni, nu vreau să vă dau o nouă dovadă de neînțelegere. Aș vrea, totuși, să vă rog să reflectați încă două

zile la această întreprindere, înainte de a vă hotări. Socolesc, însă, încheie Al, că fiecare dintre noi are nevoie de un răgaz, pentru a-și pune în ordine, în țările de origină, treburile. Ne despărțim pentru două zile. Ne vom întîlni, însă, la 21 august 2026, în portul Casablanca, în fața locului unde se află ancorată ambarcațiunea mea, *Săgetătorul*. Prieteni, adaugă Al emoționat, călătorie bună, în țările voastre !

capitolul II

PRIZONIERI SIDERALI

— Al, niciodată, pînă acum, nu am cunoscut o stare de pace și — de ce n-aș rosti cuvîntul — de fericire, ca în cursul acestei călătorii. Totul a fost incîntare, de la întîlnirea noastră, în port, la Casablanca, în fața iachtului, pînă în clipa aceasta a contemplării în noapte, pe puntea ambarcației, a coloniilor de pești zburători, zvicnind cu mișcări bruște din apă și planînd deasupra valurilor leneșe...

— În timp ce ne priveghează de sus *Crucea Sudului*, Mab, și *Centaurul* și alte constelații, care nu ți-au luminat, niciodată, pînă acum fața, în noapte, alături de vechile tale cunoștințe, *Orion* și *Sirius*.

— În copilărie, am privit îndelung o imagine dintr-o carte veche de astronomie aflată în biblioteca strămoșului meu, institutorul vrîncean. Era o pictură, în culori, a ceru-

lui australian, deasupra unui golf îngust, pe care plutea o corabie cu pinze. Am încercat atunci un sentiment straniu, de rătăcire într-o altă lume. La mijlocul cerului, am recunoscut, e adevărat, Calea Lactee, dar stelele îmi vorbeau un limbaj, pentru mine, străin. Nu mă puteam regăsi. Mi-a fost atunci teamă, ca și când m-aș fi rătăcit într-o pădure. M-am gândit mult la această imagine, Al. Îmi spun acum : cerul acela, necunoscut pentru mine, ție îți era familiar, făcea parte din ființa ta...

Cei patru, pe puntea ambarcației, priveau în noapte, în legănarea valurilor, în preajma tropicului de sud. Lăsa-se în urmă frământarea omenească. Aerobuzele spațiale zburau nevăzute la zeci de kilometri înălțime, iar navigatorii brăzdau, în această regiune, marea, arare. Transporturile erau mai cu seamă aeriene. Numai insulele artificiale, observatoarele științifice și sondele marine își înălțau osatura metalică pe întinderea apelor, dar acestea se aflau pe alte latitudini.

— În această regiune, peisajul marin e neschimbat, observă Sen, aidoma cu acela pe care navigatorii de acum câteva mii de ani îl vor fi cunoscut.

— Crezi că mărele au fost stăpinite de om încă din aceste vremuri ? întrebă sceptică Mab.

— Dar sînt fapte stabilite, cel puțin pentru unele populații ! Omul peregrinează cu deosebire pe mare.

— Instinctul migratoriu este răspîndit în lumea animală, interveni Li, aforistic.

— La om, el se îmbină însă cu nostalgia. Omul simte nevoia schimbării orizontului, dar se întoarce totdeauna, cel puțin cu gândul, la ținutul din care a purces. Sîntem cu toți călători... declamă Sen.

— ...nu putem rupe sufletește rădăcinile ce ne leagă de locurile natale. Iată, acum, întoarsă abia de câteva zile

din ținutul Vrancei, unde am rămas o zi, am anticipat cu ascuțime dureroasă nostalgia ce o voi resimți curînd, acolo, în timpul călătoriei, în necunoscut. Bătătoream pe jos înălțimile, mîngîiam cu ochii peisajul familiar, crestele munților, mă opream lingă șipote de izvoare. Aveau, toate acestea, o iradiere, o căldură, o varietate și o *frumusețe*, pe care cred că nici o altă zare din univers nu le poate avea...

— Nu spune asta, o întrerupse Li. Varietatea de forme și realități a universurilor astrale este infinită.

— Se poate. Dar ce am văzut pe pămînturile sistemului solar m-a lăsat îndurerată. Nu am fost nici pe Lună nici pe Marte, dar pustietățile vulcanice și moarte din aceste pămînturi sînt dezolante. Ce frumos e Pămîntul ! Cum îl iubesc, cît îmi este de apropiat ! Vedeți voi ? Pentru mine, cel mai de preț dar pe care mi l-au dat deplasările spațiale a fost îndemnul de a ne iubi și mai mult planeta pe care am apărut... Știu, acum, cînd mă pregătesc să o părăsesc, că voi fi năpădită, în curînd, de o nostalgie nimicitoare pentru tot ce am lăsat în urmă, pentru Munții Vrancei, pentru reverberațiile mării pe care le-am admirat din grădina Casablanca, pentru calmul acestei nopți, populată de pești zburători, constelații de solzi lucitori și străjuită, sus pe cer de stele, pentru mine, necunoscute.

— Sînt și eu un emotiv, mărturisii, la rîndu-i, Sen. Pînă acum, am avut tărie de suflet, entuziasm, încredere în reușita aventurii noastre. Acum, am o strîngere de inimă. N-aș vrea să credeți că mi s-a știrbit ceva din țăriile mele de gînd. Dar...

Sen rîse tăcut, aproape interior.

— Vorbiți ca și cum evadarea noastră ar fi sigură, ca și cînd n-ar fi o simplă ipoteză !

— Nu, interveni Al. Să statornicim lucrurile. Răpirea astrală a oamenilor e un fapt. Ceea ce este însă nesigur este tot ceea ce va urma după aceea...

— Va trebui să ne readaptăm sufletește noilor împrejurări...

— Ce vrei să spui ? întrebă Mab pe Sen.

— Iată. Până acum, ne-am clădit viața pe certitudini. Am știut, de pildă, că ziua de azi va fi urmată de cea de mâine, că soarele, apus astăzi, va răsări a doua zi. Ne-am statornicit o existență intemeiată pe raporturi sigure între lucruri, între care intervenea foarte arare neprevăzutul. Acum, trebuie să renunțăm la toate acestea. Am intrat într-o zonă de nesiguranță. Sintem înconjurați de necunoscut. Din clipă în clipă se pot întâmpla lucruri imprevizibile, neștiute, nebănuite chiar. Trebuie să fim, cum se spunea cu câteva decenii în urmă, disponibili sufletește, să ne așteptăm la tot...

— E firesc, surîse Li. Din moment ce am acceptat riscul suprem, trebuie să admitem toate urmările. Am intrat într-o nouă realitate. Va trebui să ne adaptăm acesteia, trăind în provizorat, în așteptare de inedit.

— A, nu ! interveni Al. Avem, totuși, puțința de prevedere a evenimentelor. Putem face mai multe ipoteze asupra celor ce se vor întâmpla. Nu ne aflăm, în această privință, în nesiguranță. Dar în fața evenimentelor, care pot fi într-o măsură imprevizibile, noi nu vom avea decât un singur mod de a le face față : statornicie de suflet, curiozitate de gând. Să ne ținem firea, cu alte cuvinte, chiar în acest moment în care...

— O, dar ce s-a întâmplat ? se interesă Mab.

— În acest moment — nu simți nimic ? — am intrat într-o zonă de neutralizare totală a condițiilor terestre...

În adevăr, corpurile celor patru își pierdură dintr-o dată greutatea. Se puteau dezlipi de pe scaunele confortabile așezate pe puntea ambarcației. Licărele stelare dispărură. Aerul se rarefia.

Vocea lui Al răsună sugrumată :

— Cîmpul electromagnetic terestru este, în acest moment, pentru noi, anulat. Am intrat în zona cîmpului neutru, determinată de ființele astrale ! Fiți liniștiți și țineți bine în mână valizele cu instrumente și...

Cu miinile crispate pe mînerile valizelor pe care le avuseseră în preajma imediată în ultimele zile, cei patru își simțiră corpul contractat, în nemișcare. Era o stare amintind catalepsia hipnotică. Mușchii voluntari păreau paralizați ; respirau, totuși, cu ușurință, iar luciditatea gândului era intactă. Mai mult : cuprindeau în înțelegere rapidă, în intuiții bruște, faptele din afară, ce se desfășurau cu repeziciune. Al, care rămăsese paralizat într-o poziție îngăduindu-i să privească în sus, zări o imensă sferă ce părea a fi de cristal, care se apropia de ambarcație, sfîrșind prin a o atinge, lipindu-se de bordul unde se aflau cei patru. Urmă o perioadă cînd sfera oscilă, ca și cum ar fi fost animată de o mișcare de rotație, în timp ce polul inferior i se cufunda în apă. În clipa următoare, pe suprafața sferei se desluși conturul unui hublou, avînd o rază cam de un metru. Fereastra fu proiectată în afară, printr-un fel de culoar cilindric, care înaintă pînă în preajma locului unde se aflau cei patru. În acest moment, hubloul se deschise. Paralizați, lipsiți de voință, cei patru se grupară plutind, în jurul formației cilindrice. Se simțeau mișcați de o forță de inerție, cu nimic comparabilă senzațiilor trăite de ei mai înainte. Li se părea că sînt jocul unei atracții, asemenea aceleia care dispune pilitura de fier într-un cîmp magnetic. Rînd pe rînd, Sen, Li, Mab și

Al plutiră lin înspre hublou, traversară culoarul și pătrunseră înăuntrul sferei. În clipa în care se aflau înăuntrul acesteia, culoarul dispăru prin telescopare, asemeni îmbucării porțiunilor unei lunete, iar hubloul se lipi pe suprafața sferei. Cei patru își recăpătară dintr-o dată libertatea mișcărilor.

Prima lor grijă fu să privească în jur și să ia cunoștință de ei înșiși.

— S-ar spune că am fost hipnotizați, rosti Sen.

Ecoul metalic al vocii sale răsună puternic, în întinderea sferei.

— Adevărată imobilitate cataleptică, adăugă Li. Cred că a fost un efect prin influență electrică asupra centrilor noștri nervoși.

— Nu cunosc mecanismul, dar îl găsesc binevenit, rîse Mab.

— De ce ? se interesă Al.

— Ne-a suprimat spaima, sau, în orice caz, starea derutei interioare a situației în care ne aflăm. A fost ca un fel de anestezie !

— Ne regăsim, astfel, nevătămați și cu mâinile crispate strîns pe minerele geamantanelor. Priviți cu cîtă grijă își păstrează Mab valiza din dreapta. S-ar spune că ocrotește un copil ! zîmbi Sen.

Al lăsă jos instrumentele și încercă să meargă. Fața îi exprima o uimire neînțelegătoare.

— Ce se întîmplă ? se interesă intrigată Mab.

— Vă dați voi seama de perfecția acestei climatizări ? Toate condițiile de viață ale Pămîntului sînt întrunite în interiorul acestei sfere. În primul rînd, gravitația. Priviți prin pereții de sticlă ai sferei, nu vedeți cum ne depărtăm

de Pămînt, cu iuteală ? Dar aerul pe care îl respirăm și temperatura...

După ce luară cunoștință de ei înșiși, cei patru începură a privi în jur. Se aflau înăuntrul unei sfere avînd o rază cam de 40 de metri și ai cărei pereți erau formați din material dur, transparent. În locul în care se aflau, pe o întindere de cam două sute de metri pătrați, o suprafață avînd o ușoară curbură forma un fel de podiș, permițînd celor patru să se deplaseze cu ușurință.

Interiorul sferei, asemănător unui clopot transparent, avea de o parte și de alta două dispozitive de asemenea sferice, pîrînd a fi aderente la sfera cea mare și avînd o înălțime cam de trei metri. Mecanismele erau formate dintr-un material opac și clipeau, în răstimpuri, din tuburi ce păreau a fi electronice.

— S-ar spune că sînt pupitre de comandă, asemeni celor din uzinele automatizate, rosti Al, care urmărea privirile celorlalți, fixate asupra dispozitivelor.

— Cred că una dintre formații este destinată climatizării interioare ; cealaltă ar asigura deplasarea vehiculului în spațiu, opină Al.

— Da, cele două mecanisme par a fi complementare, adaugă Sen, care urma intrigat mișcarea liberă, înăuntrul sferei, a unor alte două formații, de asemenea sferice.

Sferele interioare, mișcîndu-se liber în spațiu, erau asemănătoare unor foraminifere uriașe. Suprafața lor nu era netedă, ci formată din nenumărate fațete, avînd o ușoară curbură, convexă sau concavă, în alternanțe neregulate. Suprafețele erau animate în răstimpuri de aceleași sclipiri luminoase, în culori variate, ce păreau a fi concordante clipirilor din formațiile ce păreau a fi pupitre de comandă.

— Ce rost pot avea aceste sferule ? se întrebă Sen.

Li rosti neutru, fără tresărire de emoție în glas :

— Bănuiesc că sînt organisme astrale.

— Cum ? Sînt ființe vii ? exclamă Mab, neîncrezătoare.

— Scumpă prietenă, ai uitat că am intrat într-un nou univers, care nu mai este universul nostru pămîntesc. Cînd vorbești de „ființe cosmice“ te gîndești fără vrere la viețuitoare avînd o analogie oarecare cu oamenii, cu animalele sau cu plantele terestre. Ei bine, e timpul să te dezbari de toate aceste vechi obiceiuri de gîndire !

— Da, întări Al. *Trebuie să ne dezantropomorfizăm !* Să nu mai vedem și să nu mai înțelegem lucrurile și faptele cu ochii rutinei pămîntești, așa cum făcuse, de pildă, într-un roman științific, Wells, cînd stabilise anume analogii între locuitorii planetei Marte și oameni.

— Bine, dar aceste sfere nu pot trăi ! Ele sînt formații metalice ! Sau poate că... cine știe... înlăuntrul acestei carapace minerale se află sucuri vitale, plasmă vie, palpit al cărnii...

— Nu e obligatoriu ! S-ar putea, reluă Li, ca aceste vietăți astrale să fie în întregime minerale. *Cu alte cuvinte, ca substanța chimică în jurul căreia s-au format structurile chimice diferențiate ale corpurilor lor să nu fie organizate în jurul carbonului, ca pe Pămînt, ci în jurul unui alt element chimic, de pildă siliciul. Am fi, astfel, în fața unor ființe vii, cu structură minerală !*

Cei patru erau atît de absorbiți de noutatea spectacolului în mijlocul căruia fuseseră atît de brusc transplantați, încît pierdură un timp grija siguranței lor personale, a condițiilor lor propice de viață. Își plimbau privirile de la sferulele, avînd dimensiunea de aproape un metru, plutind liniștit în interiorul sferei, la ceea ce numeau pupi-

trele de comandă și, dincolo de pereții transparenți ai vehiculului spațial, la stelele lucind intermitent și la Pămîntul de care se depărtau, în ritm accelerat.

Într-un tîrziu, își reveniră din contemplare.

— E timpul să ne ocupăm și de noi, adică de chipul în care ne vom aciua în această sferă, ce-mi pare mai degrabă inospitalieră. Scumpii mei copii, vă puteți lăsa jos bagajele, îi îndemnă Mab, practică.

Cei patru începură a scruta înconjurimea apropiată, de pe platforma pe care se aflau.

La o distanță de cîțiva pași se aflau o seamă de cupole opace, cam de trei metri jumătate în diametru, fixate pe planșeu. Se apropiară. Fiecare din cupole avea o deschidere curbă, asemeni unei uși, lăsînd privirea să colinde într-o încăpere scaldată într-o lumină opalină. În mijlocul fiecărei cupole se afla un fel de scobitură ovalară, formînd un fel de culcuș, acoperit de așternuturi, ce păreau lucrate de mîini omenști. Culcușul era înconjurat de numeroase obiecte, de asemenea sferice sau ovalare, dispuse de la mijlocul încăperii către margini, sau formînd pe suprafața curbă a peretelui, la o înălțime de un metru și jumătate, numeroase tubercule, de mărimi variate, între doi decimetri și o jumătate de metru în diametru. Acestea se prelungeau cu tuburi formate dintr-un material transparent, care se deschideau, deasupra unei chiuvete, prin orificii prevăzute cu un buton, amintind robinetele de apă. Întreaga încăpere dădea impresia unui laborator clădit din faianță, înzestrat cu receptacule închise, avînd rolul unor dulapuri de instrumente sau de aparate enigmatice, ascunse sub luciul anonim și opac al suprafețelor albe.

Mab se apropie de presupusul culcuș aflat către fundul semisferei, se aplecă, pipăi așternuturile și exclamă stupefiată :

— Dar sînt făcute de oameni! Sînt formate din produse animale sau, în orice caz, dintr-o industrie sintetică, adaptată nevoilor omenești !

Cei patru se apropie... Mingiau așternuturile și pernele, care contrastau izbitor cu ambianța de aparență metalică a sferei. Era un adevărat mesaj uman, o adiere familiară, într-o lume nouă, ce părea ostilă și căreia i se adaptau cu oarecare greutate.

— Nu văd cum sferele minerale care ne conduc ar putea, în ipoteza că ar fi adevărate ființe astrale, să confecționeze aceste lucruri, atît de bine adaptate nevoilor noastre omenești. Cred că aceste așternuturi au fost săvîrșite de oamenii cu care ființele astrale vor fi populate una din planetele spațiului cosmic.

— Mab, te-aș îndemna să-ți înmădăiezi cu mai multă ușurință spiritul la noua realitate, surise Li. Din moment ce aceste ființe au realizat lucrul infinit mai dificil de a climatiza, pe măsura nevoilor noastre, parametrii condițiilor de pe această sferă, ei vor fi fost, fără îndoială, în măsură să confecționeze sintetic și aceste așternuturi molatice !

— Cum adică, excluși puțința ca aceste așternuturi și aceste obiecte de uz zilnic, cu care sînt împodobite aceste... să le zic camere... să nu fi fost făcute de oamenii răpiți de pe Pămînt și care ar fi putut întemeia pe lumea astralilor o altă civilizație, asemenea celei terestre ?

— Nu știm nimic deocamdată, Mab. Vom vedea mai apoi.

Între timp, privirile cercetau pe suprafața dinlăuntru a cupolelor numeroase dispozitive, ce păreau a fi electro-

nice, în legătură cu robinetele și vasele ce păreau a fi adaptate unor folosințe umane.

Al apăsă pe butonul unui robinet, care lăsă să curgă apă într-o chiuvetă. Într-o altă chiuvetă descoperi o pastă gălbuie, ce se afla în legătură cu un dispozitiv învecinat, care părea a fi un vas de cultură, folosit în laboratoare. Sen îl miroși, apoi, cu ajutorul unei linguri aflate alături, gustă. Fața i se luminează.

— Este un aliment proteic, preparat din activitatea algelor. Priviți mai cu atenție cupola : nu are înfățișarea unui adevărat laborator ? Ei bine, acest laborator *fabrică* alimente și apă ! În loc ca proteinele, alimentul fundamental al vieții animale, să fie procurat de om prin sacrificare de vietăți, care ar necesita luni și poate ani îndelungi de creștere, proteina din carne este formată din alge, care cresc și se înmulțesc în cîteva ore ! Tot astfel și apa. Totul este automatizat, într-un circuit fără întrerupere.

— Mulțumesc de așa circuit, îl întrerupse Mab, cu o tresărire a corpului. Înțeleg ca aerul să se purifice și să fie folosit la nesfîrșit, în circuit închis, fără pierdere exterioară, și menținînd în permanență puritatea atmosferei. Este mai puțin entuziasmant, însă, circuitul apei și al... materialelor solide, care săvîrșesc, înlăuntrul sferei, un circuit similar, obligîndu-ne să bem ceea ce am transpirat și eliminat și folosind la nesfîrșire alimente de mai multe ori mistuite !

— Oh, Mab, oftă ironic Li, dar pe Pămînt nu se petrece același lucru ? Pretutindeni ai aceleași cicluri de elemente și de... alimente...

— A, nu ! Cel puțin, acolo ciclurile sînt mai vaste și, apoi, sînt naturale...

— Ce înseamnă „natural” și ce înseamnă „artificial” ? Nu e oare același lucru ? Și nu trebuie să fim bucuroși că

ființele astrale au descoperit aceste cicluri de metamorfoze și aceste climatizări prin servomecanisme care ne vor îngădui să ducem o viață comodă și ferică ?

Al era, însă, grăbit să-și înceapă observațiile.

— Scumpii mei, luați-vă în primire, fiecare, câte o cupolă. Orînduiți-vă după plac. Puneți-vă în ordine instrumentele și cele necesare vieții — ieșiți mai apoi, pe platformă, pentru a face o genuflexiune gazdelor noastre, alcătuite din siliciu !

Retras în cupola lui, Al își deschise febril aparatul de radio. Încercă transmiterea unui mesaj stațiilor astronomice înspre Pămînt. Strădanie zădarnică. Aparatul era blocat. Nici o emisiune nu era cu putință. În schimb, mănunchiul vast al radiațiilor universale, de la undele herziene trecînd prin toate gamele, pînă la radiațiile gamma, își vădeau, în aparatul perfecționat, prezența. Al răsufală ușurat. Nu mai era, așadar, redus la cunoașterea universului cu ajutorul organelor de simțuri, cu deosebire, al privirii. De o parte și de alta a gamei vibrațiilor luminoase, se întindeau zonele vaste ale energiilor universale, care-și încrucișau prezența. Realitatea cosmică nu se reducea, pentru el, la o percepție luminoasă și dobîndea adîncime. Lumea vibra în acordurile multiple ale undelor, mulțumită instrumentului miniaturizat, expresie a ultimelor cercetări și invenții științifice, avînd valoarea unui radiotelescop de buzunar. Al nu se mai simți izolat. Nu era numai înconjurat de trei prieteni. El era întovărașit în permanență de geniul uman colectiv, concretizat în aceste instrumente, care-i dădeau putința de a cunoaște, mînuind cîteva buzoane, toată trepidanța energiilor universale.

Al se regăsea pe sine, ca de fiecare dată cînd începea să lucreze. Își orîndui instrumentele. Fixă în față, deasupra ordinatorului, cronometrul de mare precizie, cu ajutorul căruia își controlă cronometrul personal. Orientarea în timp era, pentru el, tot atît de importantă ca și statornicirea coordonatelor spațiale, pe care avea să le stabilească imediat, cu ajutorul celorlalte instrumente portative. Își organizează lucrul, pentru a dobîndi o călăuzire provizorie asupra *situației* în care se afla : în ce punct al spațiului se găsea în acea clipă vehiculul cosmic ? Cu ce viteză și în ce direcție se deplasa ? Care erau caracteristicile fizice ale servomecanismelor de bord ? Pe temeiul căror principii se deplasa vehiculul în spațiu ? Ce putea cunoaște din structura sferelor plutind liber în interiorul vehiculului, și pe care le socotise a fi organisme astrale ? Emiteau aceste organisme, așa cum bănuise încă din primul moment, anume radiații electromagnetice, depistabile cu ajutorul aparatelor cu care era înzestrat ? Și mai ales, mai ales, erau aparatele de care dispunea destul de sensibile pentru a detecta mulțimea de unde cosmice și... vitale, aparținînd altor ființe, putîndu-le diferenția și seria ?

Al se cufundă în lucru. Pentru el, înconjurimea dispăru.

Mab împinse ușor capacul curb aflat în stînga deschiderii cupolei. Cu o lunecare tăcută, ușa semisferei se închise. Rămase singură, izolată. Ascultă o clipă tăcerea. Nimic nu tulbura liniștea vehiculului. Nici zgomot de motoare, nici susur al mecanismelor de autoreglare, care punctau suprafața lăuntrică a cupolei, asigurînd constanța mediului și alimentarea celor dinlăuntru. Surpriza pentru perfecția tehnică a ființelor astrale făcu loc obișnuinței. Totul i se părea, acum, firesc. Chiar aventura aceasta im-

posibilă își pierdea ineditul, devenea un fapt cotidian. Mab încercă un sentiment de ușurare. Era, în sfârșit, singură. De bună seamă, noii săi prieteni îi erau apropiați, îi alcătuiau un mediu intelectual. Erau stenici, o îndemneau să se întrebe, îi întrețineau vivacitatea, tonusul vital. Atât de diferiți unii de alții și totuși uniți prin căldura de suflet cei trei erau deopotrivă necesari vieții sale. O clipă se închipui singură, depărtată de ei, mai ales de Al, dacă, la Casablanca, s-ar fi despărțit...

— Nu, murmură Mab, aproape mental, oricare ar fi deznodământul aventurii...

Totuși, neliniștea asupra celor ce aveau să se petreacă mai apoi nu o copleși.

Mab se simți obosită. Nu avu nici măcar puterea de a-și orîndui lucrurile, în jur, pentru a-și pregăti o încăpere familiară. Lăsă în valiză fotografiile pe care avea totdeauna grijă de a le așeza pe masă, ori de câte ori ajungea în vreo cameră de hotel necunoscută. Reușea, în acest mod, să suprimă impersonalitatea ambianței, convenția și ariditatea cadrului, convertindu-l prin mijlocirea imaginilor : o fotografie a familiei, în fața casei, câteva colțuri de grădină, o vedere a unui bunget din munții Vrancei...

Se tolăni pe patul în formă de scoică alungită. Așternutul era moale, pufos. Nu, e cu neputință ca aceste așternuturi să nu fie făcute de mină omenească... Ce tot povestește Al ? Cum ar putea ființele sferice, care nu au mâini, să fabrice aceste așternuturi, pregătitoare de voluptăți ? Se poate oare totul crea cu ajutorul mecanismelor și undele electrice ? Și totuși... Mașina poate îngheba orice. Mina omenească nu e unicul instrument în univers.

— Numai înțelegerea, logica, este unică... își urmări Mab un gând. Logica este comună tuturor ființelor inteligente, pentru că înțelegerea este un mod de adaptare la le-

gile universale, care sînt aceleași pretutindeni și totdeauna... Al are dreptate... Al are totdeauna dreptate... Al... Al...

Imaginea lui Al i se infățișa, vie, în fața ochilor întredeschiși, luptînd cu somnul. Al îi surîdea așa cum îi surîdea cînd îl văzuse prima oară la Hammerfest, în urmă cu aproape o lună. Cum ? Nu trecuse decît o lună de cînd cunoscuse pe Al ? Dar în această lună se schimbase totul în lume ! Oh, nu aventura de față, răpirea voluntară în vehiculul cosmic, ci altceva, altceva, mult mai esențial, mai adînc, mai apropiat de suflet.

...Al... Să fie aceasta dragostea ? Dragostea pentru omul acesta entuziast și blind, nedestoinic de a privi decît lucrurile depărtate, risipite în constelații și, pe cît părea, incapabil de a iubi altceva decît comete și galaxii ?

Mab închise ochii și privi întunericul pleoapelor. Imaginea lui Al îi apărui mai clară, mai vie : fruntea înaltă, senină, luminînd o față deschisă, încadrată de colierul negru al bărbii. Fața suride. Mab e fericită. O moliciune o cuprinde. Ar vrea să facă o mișcare, să deschidă valiza, să-și scoată oglinda, spre a se privi și a se așeza pe sine mental, alături de imaginea lui Al... așa cum s-au descoperit la Hammerfest, într-un restaurant, cînd, după ce se cercetaseră îndelung, au privit în lături și și-au văzut chipurile răsfrînte într-o oglindă. Au zîmbit și unul și altul. Imaginea era frumoasă. Le-a plăcut, dar n-au îndrăznit să și-o spună. Mab surîse din nou, fericită, în ațipire.

Li se așeză pe unul din cele trei obiecte ovalare care înconjurau o secțiune sferică, avînd partea de deasupra ușor excavată.

Obiectul ovalar pe care se așezase era elastic. Un ade-vărat taburet, aflat în vecinătatea unei mobile, care ar reprezenta o masă. Li zîmbi.

— Am intrat, pe cît înțeleg, într-o structură sferică, a lumii. S-ar putea ca planeta pe care trăiesc aceste viețuitoare să fie foarte mică, în raport cu Pămîntul. *Aceste ființe nu cunosc decît linia curbă și suprafața rotundă.* Nu cunosc decît trigonometria sferică. Nu au avut, ca noi, pămîntenii, obligația de a trece la studiul cosmografiei, de la trigonometria plană la cea sferică, aceasta din urmă fiind adaptată spațiilor cerești. (Și Li se văzu, în amintire, școlar, buchisind un tratat de astronomie elementară.)

...Va trebui să începem a privi lumea sau lumile pe care le vom cunoaște cu alți ochi, reflectă Li. Începem, dealtminteri, cu înțelegerea lucrurilor care ne înconjoară. Totul, aci, este curb, rotund. Suprafața plană și linia dreaptă sînt abolite. Chiar și planșeul pe care stăm este ușor convex; suprafața „mesei” la care stau este concavă, încăperile au forme de cupole, iar vehiculul spațial este o sferă. Da, ființele astrale care ne-au răpit și-au organizat lumea după chipul și asemănarea lor. Li surise unei amintiri depărtate, livești. Un fragment dintr-o carte a unui autor englez... Carlyle?... care observa că dacă anumite animale, caii, de pildă, ar avea o mitologie, zeii lor ar fi cai... Da, astralii au, dealtminteri, dreptate, în ceea ce-i privește. Spațiul lor este în realitate curb, fiind o proprietate cinematică a materiei. Și cum materia în univers ia cele mai adesea ori o *formă rotundă sau globulară*, spațiul va împrumuta curbura corpurilor. Înseamnă oare că linia dreaptă și suprafața plană sînt abstracții umane, convenții? Sau, mai degrabă, că va trebui să ne înmlădiem gîndul — noi, călătorii prin constelații — pentru a

avea destulă elasticitate mentală ca să ne adaptăm și la formele și spațiile sferice? Dar de ce sferă și nu spirală? Oare forma obișnuită a galaxiilor nu este spirală?

Doctorul Li ridică din umeri. Se îndreptă apoi spre peretele cupolei, unde se aflau dispozitivele prevăzute cu robinete. Apăsă pe un buton al uneia din ele și apropiie o cupă semisferică aflată în apropiere, pe un suport, cu suprafață ușor concavă. Un lichid citric umplu cupa. Li bău:

— E o băutură vitaminată, fără îndoială, gîndi. Dar coloana de lichid ajungînd din robinet în cupă îmi pare a fi avut o traiectorie rectilinie, surise Li, ironic.

Li întreprinse un examen amănunțit al cupolei. Începu prin a cerceta protuberanțele care împodobeau ca o salbă cu înfățișare sidefie peretele cupolei, la înălțimea unui stat de om. Manipulă cîteva butoane. Încercă să le identifice rosturile funcționale. Unele din tubercule, cele mai voluminoase, aveau funcții alimentare. Li gustă din preparatele pe care le obținea, deasupra chiuvetelor. Preparatele erau variate și în general gustoase. Erau, toate, semifluide sau lichide, de culori deosebite, amintind gustul supei de legume sau al pastelor proteinice, obținute prin înmulțirea rapidă a unor alge. Li le observă atent modul de funcționare, prin ridicarea unui capac, acoperind stratificări de alge sau de substanțe chimice. Mecanismele de reglare asigurau reîmprospătarea permanentă a produselor. Nefolosite, substanțele rămîneau conservate în starea lor inițială. Pe măsură însă ce erau consumate, prin deschiderea robinetelor, ele intrau într-un proces activ de multiplicare și refacere.

— Sferele astrale nu au descoperit praful de pușcă, surise Li. Noi, pămîntenii, aplicăm același principiu de

reglare, deși nu cu aceeași precizie și în aceleași proporții !

Jucînd mecanismele protuberanțelor sidefii, Li descoperi autoreglările *locale*, autonome, nevoilor cupolei în care se afla, și care păreau a fi diferite de autoreglarea generală a vehiculului a diferiților parametri necesari climatului artificial în care se aflau : urmări stabilizarea temperaturii cupolei la diverse valori, pe care le controlă cu un indicator de nivel ; modifică după voință compoziția aerului, variînd conținutul în oxigen sau bioxid de carbon, se amuză îndelung în jocurile luminii și ale reverberațiilor colorate scaldînd încăperea. Trecu apoi la inspectarea mobilelor ovalare, care populau planșeul. Începu prin a le deplasa și a le dispune după plac. Le pipăi suprafața și descoperi, de asemenea, butoane, care, prin apăsare, le deschideau partea de sus. Găsi, astfel, în aceste mobile, avînd rostul unor cămări, instrumente electrice, obiecte uzuale și veșminte. Se opri cu deosebire asupra acestora din urmă. Erau confecționate din același material plastic, poros și moale, de culori și forme diferite. Îmbrăcămintea era adaptată corpului uman. Li întinse pe masă o cămașă largă și comodă, avînd un guler răsfrînt și un cordon, așeză alături mai multe perechi de pantaloni de mărime deosebite, din același material, sandale, ciorapi, calote asemănătoare celor folosite de medici. Își plimbă mîna pe aceste stoffe, mîngîindu-le, apoi înveselit, prinse a se dezbrăca cu repeziciune. În timp ce-și arunca unele după altele hainele pe pat, i se părea că-și desprindea legăturile materiale ce-l legau cu Pămîntul. Rămase astfel gol în mijlocul cupolei, ființă desprinsă de legăturile terestre, pregătită pentru a primi un fel de botez cosmic, al spațiului. Se îmbracă apoi, alegîndu-și cu grijă îmbrăcămintea, după mărime și culori. Sfirși prin a-și așeza pe cap o

tichie, puțin cam largă și regretă că nu găsise în nici una din mobilele ovale o oglindă. Numai într-una din aceste formații ovalare, avînd funcția unui aparat electric de spălat, descoperi o suprafață interioară lucie... dar care alcătuia un fel de oglindă concavă și deformată, așa cum văzuse în copilărie într-un muzeu istoric, reprezentînd un bilci sau un local de distracție, reconstituind viața cotidiană a oamenilor de la începutul secolului XX. Privindu-și înfățișarea deformată, Li găsi în spate silueta lui Sen, care intrase într-un salt, pe ușa cupolei, rămasă deschisă.

Sen, care alergase spre cupola lui Li înspăimîntat, ca pentru a cere ajutor, rămase dintr-o dată descumpănit. Schimbarea de expresie a feței sale fu atît de neașteptată, de la teroare la stupefacție, încît Li nu-și stăpîni decît cu greutate zîmbetul. Psiholog subtil, format în practica disciplinelor medicale, înțelese însă de la prima privire starea lui Sen și rosti cu un ton ce se silea să pară liniștitor:

— Cum, Sen, nu mă recunoști sub această deghizare ? M-am îmbrăcat în veșmintele pe care le-am găsit în garderoba pregătită pentru noi de ființele astrale ! Te sfătuiesc să faci același lucru. Nu le-ai descoperit la inspecția pe care a-i făcut-o în „dîlapurile“ cupolei tale ?

— N-am avut timp,... riscă Sen un răspuns nesigur.

— Am înțeles, reluă Li pe un ton și mai placid. Te-ai frămîntat în interiorul cupolei, imediat ce te-ai despărțit de noi. Singurătatea te-a răvășit.

— Ce vrei ? N-am temperament de cosmonaut, concedă Sen.

— Nu, Sen. Ai fost transplantat prea brusc într-o situație la care nu te gîndiseși niciodată, mai înainte...

— Dar toți cosmonauții s-au aflat într-o situație similară !

— Nu, dragul meu. Ți-a lipsit, în primul rînd, pregătirea morală. Un om, pentru a face față unei situații neașteptate, are nevoie de o „preadaptare“ sufletească. Dacă evenimentul apărut brusc era totuși așteptat, sub formă de eventualitate posibilă, de individ, atunci acesta îl suportă cu relativă ușurință și îl domină. Dar dacă evenimentul intervine năprasnic, omul se află descumpănit și se lasă pradă disperării — sau crizelor de agitație sau de convulsii motorii. Fenomenul e natural. Se observă și la animale.

— Dar cosmonauții...

— Cosmonauții, dragul meu, se pregătesc luni și ani îndelungi la gîndul că se vor afla într-o bună zi într-un vehicul spațial. Tu nu ai avut decît o perioadă de preadaptare de două zile. Dar ceea ce e mai grav este că în timp ce cosmonauții se află stăpîni pe vehiculul lor și în permanentă legătură cu ceilalți oameni, noi am fost răpiți, ne aflăm în puterea unor ființe planetare ipotetice, despre care nu știm încă nimic. În afară de aceasta, nu mai putem comunica cu nimeni, nici chiar cu echipele de cosmonauți care se află în acest moment pe planeta Marte. Situația este fundamental diferită și explică starea ta de agitație.

— Dar de unde știi că...

— Încă o dată, reluă doctorul Li. A fost, pentru mine, medic, foarte firesc, ca tu, individ cu deosebire emotiv, labil, plin de explozivă exuberanță, să fi fost cuprins de o mare agitație în clipa în care ai intrat în interiorul cupolei ce ți-o aleseseși...

— Da, concedă Sen. Pereții încăperii semicirculare mă sufocau. Am început să parcurg neliniștit planșeul cupolei, împingînd formele ovalare care-mi stăteau în cale și pe care le-am orînduit înspre pereții cupolei.

— Ți-ai făcut o alee de plimbare. Era firesc ca tu, spirit expansiv, lesne entuziast, dar repede supus depresiei sau decurajării de moment, să reacționezi prin mișcări violente. Dacă ai fi fost un temperament mai puțin viril, ai fi izbucnit în plîns, sau te-ai fi părăsit deznădejdi. Dar cum te cunosc bine, te-ai mărginit a parcurge de nenumărate ori, cu pași din ce în ce mai repeziți, „aleea“ pe care ți-o amenajaseși înlăuntrul cupolei...

Sen zîmbi, silit, dar pe cale de liniștire. Li, care-l observa cu luare-aminte, înțelese că trebuie să-și continue vorbirea liniștitoare.

— Dragul meu, reacția ta e firească ! Nu numai că o înțeleg, dar îmi dau seama că, date fiind temperamentul și formația ta de ființă bogată în expansiuni, era natural să te comporți astfel în momentul cînd ai rămas singur în cușcă, departe de viața care se învîlburează pe Pămînt și în care îți ai un loc bine definit ; este în același timp al unei ființe care luptă, se bucură de viață, iubește, știe să se dăruiască, plin de nădejde și de avînt. În momentul cînd ai înțeles că toate aceste perspective de cheltuire vitală și bucurii în corp și suflet ți-au fost suprimate era natural să ai o criză de încredere, revoltă și deznădejde. Mă așteptam, de altminteri, la această criză, din parte-ți. Mă dojenesc chiar că nu am fost mai prevăzător și că te-am lăsat singur...

— Dar ceilalți...

— Ceilalți, dragul meu, sînt într-o cu totul altă situație. Al este un entuziast ca și tine, dar care are asupra-ți superioritatea de a fi pregătit printr-o așteptare prelungită, timp de luni, sau, poate, de ani. Pentru el, aventura aceasta este o rațiune de existență. Este un eveniment, care, deși, neobișnuit, este necesar ființei lui mentale, mai ales că intervenea în joc un fapt cu deosebire

exaltant : iubirea lui Mab, româncea plină de poezie și grație, care nu aștepta decît un prilej pentru a i se dărui. Cît despre Mab, ea este fericită. Înclinările ei romantice, dragostea pe care i-a purtat-o, poate fără să știe, acestui visător, în același timp, om plin de seducție, toate acestea își găsesc în aventura aceasta o dezlegare dintre cele mai fericite...

— Sen, dragul meu, ascultă-mă, reluă doctorul Li, după o pauză. Sînt un cunoscător de oameni. Știu că fiecare ființă umană se poartă, într-o împrejurare dată, nu numai după temperamentul și firea sa, dar și după felul în care s-a pregătit sufletește pentru a preîntîmpina această situație. Astfel fiind, ecuația celor doi prieteni ai noștri, Al și Mab, mă prind că primul se află acum, în celula lui manipulîndu-și mecanismele ordinarilor și făcînd calcule, în timp ce Mab — zîna somnului, coborîta, sau mai bine zis urcată pînă la noi, cei de aci, din munții Vrancei — doarme fericită...

Sen îl privi pe Li interogativ. Acesta îi citi gîndul.

— Ai vrea să-mi cunoști ecuația mea. E simplă. Sînt un temperament egal, echilibrat, senin. Deviza mea ar fi putut fi cuvîntul lui Horațiu *nîl admirari*, îndemnul de a nu mă lăsa emoționat și frămîntat de nimic, dacă n-aș fi în sufletește nevoie de cunoaștere și de o curiozitate mereu reîmprospătată. Sen, particip la viață ca și tine, dar pe un registru mult mai puțin efervescent ; pentru că sînt un temperament calm și deloc exploziv, particip însă contemplativ. Pentru mine, viața este un spectacol desfătător. Mă bucură. După ce am urmărit filmul peripețiilor și decorurilor din scenele trecute, mă desfăt de intriga spectacolului pe care îl am sub ochi, anticipînd însă, cu mare curiozitate, cele ce se vor întîmpla

mai apoi. Ascultă, Sen ! Viața e un fapt fulgurant, neașteptat, nepuizabil. E un caleidoscop cu obiectivul deschis înspre infinit. Nu se va istovi niciodată. Nimic nu se repetă aidoma, în această perindare. Totul e imprevizibil și nou. Te asigur, merită să contempli această piesă de teatru, cu priveliști, actori și întîmplări izvorînd din jocurile întortocheate ale necesității și hazardului. Căci decorul acestei piese este lumea. Universul este neîmurmurî. Plutim în acest spațiu, duși de puteri pe care Al se străduiește să le deslușească și să le pună în formule, ajutat fiind de uneltele lui. Iar faptele care se petrec în acest decor au în același timp măreție, neprevăzut, suculență, frumusețe. Totul e să descoperi unghiul din care trebuie să le privești. Ei bine, incidența aceasta este *contemplația* ! Dar contemplația este *activă* — căci în cunoaștere spiritul nu rămîne leneș, pasiv, el participă la lucruri, la succesiunea faptelor care se petrec în afară de noi și în noi...

...Mă vei întreba, Sen, în concluzie, care este regizorul acestei imense piese de teatru. Îți voi răspunde, pe măsura gîndirii mele — care este, o știi bine — și a ta : piesa lumii nu are nevoie de regizor. Este o *commedia dell'arte*, în care actorii își inventă singuri rolurile, în care totul se desfășoară armonios, în care cîntecul, deși nu are dirijor, are totuși cadență, unitate, plenitudine...

— Sen, zîmbi din nou Li, luîndu-și prietenul de umeri și privindu-l în ochi. Avem un prilej unic de a urmări unul din actele lumii, într-un decor inedit și într-o succesiune de fapte imprevizibile. Să ne părăsim cursul întîmplărilor, în așteptare.

— Și să ne bucurăm că firul întortocheat al acestor întâmplări ne-a ales pe noi ca spectatori ai acestui act, roști, în sfârșit, Sen, de data aceasta împăcat cu el și cu lumea.

Cînd, după două ore de sporovăială, în care Sen reluase volubil ofensiva verbală față de Li, care-l privea zîmbind tăcut, cei doi ieșiră pe ușa cupolei, Mab se pregătea să intre în cupola lui Al.

— Bună dimineața, zeiță a Somnului ! se înclină adînc Sen, care își îmbrăcase între timp costumul de bord, ales din garderoba lui Li.

Mab se întoarse, îi privi surprinsă, apoi, recunoscîndu-i, izbucni în rîs.

— Dar ce sînt costumele acestea de carnaval ? se interesează Mab. Unde le-ai dibuit ?

— Ah, fee a visului și a nopților înstelate ! Crezi oare că numai noi, pămîntenii, avem fantezie inventivă ? So-cotești oare că sferele metalice — sau mai exact metaloidice — care ne-au luat prizonieri nu sînt destoinice de a ne procura costume și încălțăminte decentă, cu care am putea dansa cadrilul, într-un bal cosmic ?

— Lăsați gluma, le-ați adus cu voi ? Păreți niște luptători japonezi de judo !

— Dar cum ți-ai petrecut oare timpul în cupola domniei-tale personală ? N-ai făcut inventarul încăperii ? schimbă vorba Sen.

— Am avut ceva mai bun de făcut, își reprimă Mab un căscat.

— Spune, Mab, ce-ai visat ?

— Nu forțați discreția prietenilor noștri, interveni Al, care apărură în cadrul deschiderii cupolei sale.

Cei trei se îndreptară spre el. Sen îi strînse călduros mîna, ca și cînd s-ar fi despărțit de el cu săptămîni mai înainte.

— Al, prietenul nostru Li pretindea acum o oră că Mab va fi dormit tot timpul, după retragerea noastră în cupolele pe care am pus stăpînire. Pe cît înțeleg, a avut dreptate. Și mai spunea că în tot acest răstimp tu ți-ai ciocănit clapele ordinatorului și ți-ai interogât instrumentele...

— ... ceea ce mi-a îngăduit să stabilesc primele concluzii asupra situației noastre. Pot spune că, în linii mari, știu tot : și care este forța propulsivă a vehiculului spațial care ne transportă, și care este rostul celor două sfere pe care noi le-am presupus de la început a fi locuitori planetari ai unui sistem solar încă necunoscut, și...

— Minunat ! exclamă Sen. Să intrăm în cupola ta. Ard de nerăbdare să...

— Da, dar mai înainte de a afla, priviți dincolo de perețele transparent al vehiculului nostru. Admirați spectacolul astral, în toată desfășurarea lui.

Cei trei priviră în direcția arătată și rămaseră înmărmuriți.

La început, priveliștea le păru stranie, și totuși familiară. Erau ca în fața unei fotografii a unei ființe iubite, surprinsă de obiectiv cu mulți ani în urmă. Îi descopereau, acum, mai multe însușiri, mai multe frumuseți, și, de bună seamă, mai multe îndreptățiri de a o iubi, dacă, totuși, dragostea are nevoie de întemeieri. Cei trei recunoscură globul pămîntesc, deși luminat parțial de soare, plutind

azuriu în spațiu, prezentind desenul dantelat al continentelor, tăiat din albastruiul oceanelor. Ici-colo, nori învîrtejiți arătau uragane locale, dar cît de liniștită apărea planeta, în izolarea ei în spațiu! Cei patru rămaseră sugrumați de emoție. Își desprinseră apoi cu greu privirea, urmărind degetul lui Al și descoperiră în vecinătatea Pămîntului un alt astru, cam de aceeași mărime aparentă, dar tot atît de familiar : Luna, care, în raport cu poziția lor, prezenta înfățișarea unei seceri.

Cei trei făcură un efort de înțelegere.

— Ne aflăm, după două ore și jumătate de navigație, la distanța Lunii, care pare cam de aceeași mărime cu Pămîntul. Va trebui să vă dezbărați de obiceiurile voastre de gîndire și să cuprindeți universul după alte perspective... Bunul simț terestru, obișnuințele noastre de apreciere nu mai au nici o semnificație. Așadar...

— S-o luăm metodic, prieteni ! interveni Li, practic. Avem timp și pentru aceste explicații, oricît ar fi ele de importante. Mai întîi, avem nevoie de altceva, care mi se pare un lucru de căpetenie, pentru a putea înțelege și cumpăni cele ce ne va împărtași Al !

— Cum, lucru de căpetenie ? se răzvrăți Sen. Poate fi un fapt mai însemnat decît aflarea situației în care ne găsim și a direcției spre care mergem ?

— Ascultați-mă o clipă. Vă voi istorisi o poveste. Dar mai întîi vă invit să intrăm în cupola mea... personală, ca să zic așa, care-mi este mai familiară, pentru simplul motiv că prima mea grijă a fost de a-i face inventarul și a-i descoperi rosturile. Ce vreți ? Fiecare cu meseria lui. Mab cu somnul, Al cu ordinatorul, Sen cu întreaga lui ființă la temperatură de fierbere, iar eu, medic de corpuri și de suflete, spirit practic, cu picioarele pe... era să zic pe Pă-

mînt !... cu întreaga mea ființă implintată în înconjurimea imediată, mi-am cercetat cupola cu amănunțime, ca să știu cum să-mi orînduiesc viața de fiecare zi. Așadar, intrați în cușca mea și ascultați-mi povestea. Veți înțelege mai ușor cele ce vă vor fi istorisite de Al. Vă încredințez că povestea mea nu va fi lungă.

În jurul mesei rotunde, susținută la mijloc de un picior în formă conică, avînd suprafețele concave, Li orîndui patru taburete ovalare, invitîndu-și prietenii să ia loc. Se îndreptă apoi către chiuvetele aflate pe pereții sferei, de unde luă opt cupe, de culori, forme și mărimi diferite. Umplu patru dintre cupe cu un lichid gălbui și le așeză apoi pe masă, în fața fiecărui loc. Aduse apoi, în alte cupe, mai evazate, o substanță roșiatică, semifluidă, care se scurse cu încetineală din unul din tuberculele alimentare. Le așeză apoi pe masă, alături de cupele cu licoare, după ce puse înăuntru un ustensil cu extremitate scobită de formă semicirculară, amintind o lingură. Cei trei îi urmăreau intrigați mișcările.

— Va să zică asta făceai tu, în timp ce Mab dormea, Sen își interoga neliniștile, iar eu consultam ordina-toarele ?

— Prieteni, vă urez poftă bună la primul fel de mîncare și băutură cosmică și vă rog să-mi ascultați povestea...

— Oh, licoarea are virtuți aromatice dionisiace ! se entuziasmă Al.

— ...dar terciul acesta proteinic are un gust suculent și depravat ! pufni Mab în ris.

— Nu încălcați teritoriul lui Sen, iubiții mei ! Numai el are dreptul de a vorbi în hiperbole, surise Li.

— Să lăsăm glumele, interveni Sen. Doctore, ne-ai pregătit ospățul. Îți aștept povestea, care ne va...

— ...care ne va transpune în stări de extaz și transă, îl completă Mab, imitându-l pe Sen, înveselită.

— Iată. Într-o întreprindere grea, mai exact înaintea unei bătălii crincene, de al cărei rezultat depindea soarta unei țări, mersul războiului părea potrivit armatei care apăra independența țării, în fața unor invadatori superiori în număr și armament. Situația era critică. În fiecare minut, curierii aduceau vești defavorabile de pe câmpul de bătălie. Ofițerii statului-major al armatei aflată în defensivă își pierduseră capul. Erau palizi, febrili, nesiguri pe ei, grăbiți să ia hotăriri nesăbuite și adesea contradictorii. În aceste momente, își făcu intrarea în camera de lucru a comandanților superiori generalul-șef, care într-o clipă înțelese deruta și starea de trepidanță a subordonaților săi.

— Cu atare oameni nu se poate discuta liniștit, își zise acesta. Hotărârile nu pot fi luate pripit, în inspirații de moment. Ele trebuie reflectate. Nu pot fi cumpănite pe toate fețele decât într-o stare sufletească de liniște și destindere.

Întrerupse, așadar, discuția incoerentă, care semăna mai mult a ceartă, a ofițerilor săi, și-i invită la masă.

— Am înțeles! rise Mab. După o oră, după un prinz suculent, în care timp au vorbit despre cite în soare și în lună, uitând cele ce se petreceau pe câmpul de bătălie, au fost invitați să treacă — destinși, cu sufletul calm — în camera alăturată, pe care se aflau hărțile, și unde au luat hotărârile grave, care au dus la victorie!

— O, Mab, nimic nu ți se poate ascunde! rosti cu prefăcută gravitate Sen, care-și sorbi cupa de licoare, pînă la ultima picătură.

Li, gazdă prevenitoare, se ridică de la masă, turnă o altă licoare în cupe și schimbă castroanele pe care le umplu cu o altă pastă alimentară.

— Da, vom fi astfel pregătiți să ascultăm cu toată liniștea expunerea lui Al, în cupola lui, în fața calculatoarelor.

Al își așază prietenii în jurul aparatelor din cabina lui și-și începu relatarea:

— Prima grijă pe care am avut-o, în momentul cînd efectul cataleptic asupra mușchilor noștri voluntari a luat sfîrșit, a fost de a pune în stare de funcționare aparatele mele de bord. Aveam în acest mod o înregistrare exactă a tuturor evenimentelor care aveau să se succedă, a iuțelii și direcției deplasării noastre în spațiu, mai cu deosebire. Oh, fii liniștită, Mab! N-am să intru în prea multe amănunte tehnice, familiare, dealtminteri, numai lui Sen și, poate, într-o oarecare măsură, lui Li. Dar trebuie să știi că am aci, alături de calculatoare și aparate optice, printre care un sextant, un aparat miniaturizat de mare însemnătate, numit „centrală de inerție“, format din giroscopie și instrumente acceleratoare, cuplate ordinatoarelor. Prin mijlocirea acestora pot afla orice moment viteza și direcția în care ne deplasăm în spațiu.

Aflați deci că în clipa în care v-ați retras fiecare în cupolele voastre, adică la vreo douăzeci de minute de la „răpirea“ noastră, depășisem 5000 kilometri de la suprafața pămîntului și ajunsesem la o viteză cosmică ce avea să ne desprindă de forța gravitațională a Pămîntului și să ne proiecteze definitiv în spațiu.

Am urmărit în fiecare moment cum viteza noastră creștea progresiv. Vehiculul nostru se mișca, prin urmare, cu o viteză uniform accelerată spre un punct din Constelația Capricornului.

— Crezi că vom putea depăși — date fiind condițiile de perfecție tehnică la care au ajuns sferele vitale — viteza luminii ?

— Nu pot spune nimic deocamdată, dar faptul mi se pare improbabil. Legile universului pot fi folosite de inteligența ființelor cosmice, dar nu pot fi înfrinse. Cred, totuși, că ne vom apropia de această viteză.

— Cam cînd crezi că vom ajunge la această viteză maximă ? întrebă Sen.

Al reflectă o clipă.

Deocamdată problema nu se pune. Cred că nu vom ajunge pînă acolo, dat fiind faptul că am — cel puțin în prezent — convingerea că destinația noastră nu va fi de ordinul distanțelor stelare, ci că vom ajunge în răstimp de cîteva zile pe una din planetele exterioare ale sistemului solar, sau pe unul din sateliții acestora. Mă gîndesc fie la unul din sateliții lui Uranus, sau chiar la o planetă transplutoniană, pînă acum nedescoperită. Dar, pentru a răspunde la întrebare — în cazul că vom depăși zonele sistemului solar —, vom ajunge la această viteză învecinînd 290 000 kilometri pe secundă în răstimp de șapte luni.

— Șapte luni ; exclamă Mab, înmărmurită.

— Nu te emoționa, Mab, eventualitatea mi se pare improbabilă, cel puțin în momentul acesta al aventurii noastre.

— Îmi tălmăcești greșit cuvintele, Al ! Nu sînt înspăimîntată de această perspectivă. Dimpotrivă, sînt încîntată. Sînt pregătită pentru un drum lung. Și mai apoi, sînt împreună cu tine... sîntem, vreau să zic, împreună, toți patru... roși Mab. Tăcu apoi încurcată.

Al îi zîmbi. Lăsă o pauză, apoi :

— Destinația noastră pare a fi apropiată... vreau să spun înăuntrul ariei sistemului nostru solar. M-am oprit deocamdată la următoarea ipoteză : cred că sferele vitale care ne țin captivi au apărut pe o planetă sau pe un satelit al uneia din planetele exterioare soarelui, astru de dimensiuni mici, care și-a pierdut cu desăvîrșire, cu multe milioane de ani în urmă, izvoarele de energie. Acest corp ceresc va fi pustiu, adevărată bucată de mineral, astru mort, fără atmosferă, fără apă, fără căldură centrală și energie internă, populat fiind totuși de vietăți minerale de formă sferică, ajunse la un grad de civilizație tehnică superior nouă.

— Dar cum au reușit aceste ființe să-și mențină existența și să pună în mișcare activitățile, de bună seamă complexe, ale vieții lor colective ? Totul în univers este transformare de energie, iar pentru ființele cosmice imperativul este captarea și canalizarea diverselor izvoare de energie, pe care astralii le pot descoperi. Răspunsul mi-a fost dat de calculatoare. Vehiculul pe care ne aflăm *nu are motoare*. Nu folosește, așadar, nici un soi de combustibil !

— Cum au reușit, totuși, astralii, în aceste condiții, să capteze energia necesară deplasării acestui imens vehicul în spațiu ?

— Prin folosirea și transformarea energiilor cosmice. Presupun că principiul propulsor al acestui vehicul, mult superior rachetelor noastre, este o încoronare a unei necesități de viață a astrului pe care trăiesc astralii. Epui-zîndu-și, la capătul ciclurilor de evoluție ale sistemului lor sideral, toate izvoarele planetare și solare de energie, aceste ființe, ajunse la un grad foarte înaintat de civilizație tehnică, au reușit să capteze energiile cosmice, brăz-dînd în toate direcțiile universul. Razele cosmice, desco-

perite cîndva de Millikan, sau mezonii, undele hertziene sau gamma, fotonii sau gravitonii au alcătuit pentru astrali tot atîtea izvoare de energie, pe care au știut să le înmănunchieze și să le convertească într-un vast evantai energetic, cu aplicații utilitare imediate.

— Astralii nu se află, pe cît înțeleg, adaugă Li, într-un progres mutațional față de tehnica umană. Este vorba, între ei și noi, de o simplă diferență de grad.

— Problema mi se pare mult mai complexă, întîmpină Al. Nu poate fi vorba de o comparație săvîrșită pe o singură latură între astrali și oameni. În anume domenii astralii ne sînt superiori, cu alte cuvinte, se află înaintea noastră cu cîteva secole: în altele însă, fără nici o îndoială, îi întrecem. Dar despre aceste fapte aș vrea să discutăm mai tîrziu, cînd vom avea asupra lor mai multe date.

— Care sînt, pentru a preciza aceste date, concluziile tale provizorii, asupra astralilor?

— Iată. Astralii sînt organisme planetare, alcătuite prin integrare de substanțe chimice variate, azot, oxigen, sulf, carbon, hidrogen, fier în jurul unor atomi de siliciu, care le constituie principiul de legătură. Energia lor „vitală” este de natură electromagnetică. Ei emit și recepționează unde. Gama de recepție a acestor radiații este imensă, de la unde hertziene — pe care le captează printr-un mecanism pentru mine încă nedeslușit, dar care îmi pare analog procedeului care ne-a permis nouă, oamenilor, să miniaturizăm aparatele radioastronomice, continuînd prin undele infraroșii, undele luminoase, ultraviolete, Roentgen și razele gamma.

— Sub acest raport, astralii ne sînt hotărît superiori nouă, care nu percepem prin celulele retiniene decît

gamele undelor luminoase, celelalte trebuind a fi detectate de noi prin aparate fizice adaptate.

— Iată un echipament vital de invidiat! Astralii ne depășesc în această privință... observă Mab.

— Cu atît mai mare este meritul nostru, al oamenilor, de a fi inventat instrumente de captare a acestor energii, care pentru omul primitiv, trăind în pădurile pleistocenului, erau inexistente! Noi a trebuit să cucerim universul treptat, cu ajutorul instrumentelor pe care le-am inventat în cursul mileniilor — în timp ce astralii le-au obținut dintr-o dată, de-a gata, o dată cu nașterea...

— Dar diferențele se măresc și mai mult — de data aceasta în favoarea noastră — dacă socotim faptul că noi am avut — de-a gata — la dispoziție, energiile Pămîntului sub formă de cursuri de apă, vînturi, marea, petrol și altele, în timp ce astralii au trebuit, dacă nu de la începutul formației, cel puțin de la un moment al evoluției lor, să-și creeze aceste energii, ajungînd la folosința energiilor cosmice...

... care ne îngăduie, în prezent, să călătorim în spațiu, cu o viteză uniform accelerată, mulțumită adaptării la nevoile lor a energiei gravitice, pentru ei domesticită.

— Ai avut dreptate, Al, cînd spuneai că o comparație dintre astrali și noi este greu de făcut, dacă ne referim la un simplu plan de activitate.

— În adevăr, comparația dintre ființe — *dintre toate ființele universului — nu poate fi făcută decît multidimensional*, ținînd socoteală de funcțiile vitale multiple ale acestora...

— Fii mai explicit, Al, întrerupse Mab.

— Dă-mi voie să-l completez eu, interveni doctorul Li. Am să fac o comparație între om și cîteva specii de

animale. Insecta are un ochi în fațete și, de bună seamă, percepții luminoase mult mai amănunțite decât omul — și totuși omul a reușit nu numai să compenseze această... inferioritate biologică, dar să o și depășească. Liliacul are un sistem de radiolocație integrat funcțiilor sale biologice, pe care omul nu-l posedă; în schimb, omul a descoperit *radarul*, care-i îngăduie orientări, identificări în spațiu, mult mai exacte...

— Și am putea continua, adăugă Sen, înlocuirea călăuzirii în spațiu a păsărilor migratoare — prin busola, descoperită de chinezi.

— Așadar, încheie Al, între astrali și noi, comparația nu se poate face decât multidimensional: sînt domenii în care astralii ne depășesc, sînt altele pentru care aceste organisme sînt cu desăvîrșire insensibile, mute, opace...

— De pildă ?...

— Vă voi da rezultatele mele peste cîteva zile. Pentru moment, vă pot spune că nu am încetat o clipă de a-i observa și de a le înregistra, cu ajutorul instrumentelor de bord, reacțiile și comportamentul.

— Lucrezi, așadar, pe două tablouri, rîse Li.

— Exact. Urmăresc drumul nostru printre planete, statornicesc traiectoria vehiculului nostru în spațiu, dar țin tot timpul sub observație — cum se spune în limbaj științific — manifestările vitale ale astralilor. Îmi dau seama, totuși, că dacă eu îi observ cu luare-aminte, sîntem la rîndul nostru, din partea lor, obiectul celui mai pătrunzător examen de adîncime al ființei noastre, care depășește în exactitate studiul medical la care este supus un om cu ajutorul metodelor clinice, potențate și completate prin ordinatoare și instrumente electronice de înregistrare. Nici una din reacțiile noastre organice sau din mișcările

noastre afective nu scapă antenelor înregistratoare ale astralilor. Pentru aceste organisme, ființele noastre sînt transparente, iar fenomenele noastre corporale sau procesele noastre sufletești sînt catalogate și interpretate cu o fidelitate de ceasornic și într-o diagramă de mare precizie.

— Iată-ne deci cobai, într-o experiență planetară, surise Li.

— A, nu ! Circuitul este complet, sau, mai exact, înregistrarea de informații are loc în îndoit sens : nu numai de la noi la ei, dar și de la ei la noi ! Căci organismele lor sînt supuse, prin mijlocirea aparatelor mele de înregistrare, la o cercetare tot atît de exactă.

— În măsura în care instrumentele tale au o îndestulătoare sensibilitate de înregistrare și în măsura în care fenomenele electrice sau radiațiile vitale ale acestor organisme pot fi adaptate gamelor energetice pe care aceste ființe le dezvoltă, adăugă Li, critic.

— Fără îndoială, nu putem afirma că instrumentele noastre actuale, perfecționate cu deosebire după anul 2012 — care a alcătuit o adevărată etapă mutațională în construcția aparatelor de captare a energiilor universale — pot cuprinde toate octavele energetice ale universului. Putem, totuși, afirma că le înregistrează în cea mai mare parte.

— Pentru mine, interveni Sen, examentul acesta reciproc are un tîlc provizoriu, subordonat fiind unui fapt fundamental : noi sîntem prizonierii astralilor. Pentru noi, cercetarea are un tîlc pur științific — și într-o măsură oarecare gratuit, pentru că sîntem... în miinile lor.

— Adică, mai exact, în sfera lor de influență, rîse Li.

— ...în timp ce astralii dispun de întregul nostru destin. Mă întreb : ce au ei de gând ? Vor să ne conserve în stare vie, așa cum conservăm noi microorganismele în culturile de laborator ? Vor să ne interneze în regiunile climatizate de pe planeta lor, pentru a ne studia, așa cum păstrăm noi anume specii animale pe cale de extincțiune în diferite „rezerve“ și „parcuri“ naționale ? În orice caz, apărăm în poziția, puțin glorioasă, de cobai de experiență.

— Sen, vorbi Li, după ce sorbi o înghițitură de lichid. Ești un entuziast și un om intact. Te exalți repede în momentul în care te afli în situații favorabile, dar te lași învins de tristețe și depresiune în clipe grele. Uiti însă un lucru : că atîta timp cît trăim — și trăim, trebuie să o recunoști, în condiții foarte încurajatoare de viață biologică și de activitate intelectuală — nimic nu e pierdut. Te asigur că mult mai important pentru noi este de a fi conștienți de situația noastră față de astrali decît de a cunoaște coordonatele spațiale în care se află în fiecare moment vehiculul care ne poartă în spațiu. Totul este de a nu ne părăsi în voia curentului și de a nu ne considera ca victime ale unui „rapt“ astral.

— Ce vrei să spui ? Negi evidența ? Refuzi să accepți faptul că sîntem la discreția astralilor, care dispun de soarta noastră după bunul lor plac ?

— Sen, nu intuiești cu destulă claritate situația noastră față de astrali ! Ești complet greșit, și iată de ce : noi nu rămînem și nu putem rămîne pasivi față de astrali... Din moment ce am acceptat voluntar să intrăm în această aventură, înseamnă că am angajat o luptă cu ei. Numai simplul fapt că ne observăm și studiem reciproc înseamnă că între noi și ei s-a stabilit un raport care nu poate fi de simplă dependență și subordonare. Recunosc că, în apa-

rență și chiar în fapt, astralii dispun de noi, *în prezent*. Dar noi nu sîntem în fața lor cu desăvîrșire dezarmați. Avem în primul rînd echipamentul nostru biologic, organele noastre de simțuri, instinctul, rațiunea, toate acestea ajutate și chiar multiplicare de instrumente, reprezentînd tot atîtea antene de înregistrare și calcul. Față de astrali noi trebuie să procedăm în două etape de comportament practic : în primul rînd, să-i cunoaștem, apoi să încercăm să intrăm în comunicație cu ei, printr-un alfabet comun. Vom vedea atunci care va fi calea ce ni se va deschide în față : vom reuși oare să ne înțelegem cu ei, să colaborăm cu ei, ajungînd chiar la un început de societate cosmică hibridă — oameni-astrali — sau va trebui să luptăm cu ei, folosind toate armele noastre de inteligență și abilitate, la care vom adăuga întregul de cunoștințe științifice și tehnice, încă necunoscute nouă oamenilor, dar pe care vom reuși să le smulgem lor, între timp, pentru a le îndrepta împotriva lor... Într-un cuvînt, jocul în care am intrat, departe de a fi pierdut, nu face decît să înceapă.

— Dragii mei, îndemnul lui Li mi se par oportune. Aș vrea să adaug însă că situația noastră nu este gravă. Ne aflăm încă în preajma Pămîntului, la mai puțin de un milion de kilometri depărtare. S-ar putea ca destinația noastră să fie apropiată, pe una din planetele sistemului nostru solar. În acest caz, călătoria noastră va dura cîteva zile, dată fiind viteza cu care se mișcă vehiculul. Fără îndoială că dacă am depăși fruntariile sistemului nostru solar, trecînd dincolo de orbita lui Pluton, situația ar fi mult mai serioasă, întrucît, în acest caz, călătoria noastră ar putea dura cîteva ani... Dar, încă o dată, pentru un moment...

Noi trebuie să adoptăm principiul aceluia conducător de oști care, în fața unei bătălii, făcea ipotezele cele mai de-

favorabile asupra condițiilor luptei. Ne aflăm într-o situație similară. Va trebui să anticipăm toate eventualitățile. Dar aş vrea să obțin o informație suplimentară, Al.

— Ascult.

— Peste câte zile vom depăși orbita planetei Pluton ?

— Cam în două săptămîni,...

— Va să zică avem două săptămîni pentru a face un prim plan provizoriu, în privința celor ce avem de făcut în cazul că vom fi transportați pe o planetă aflată înăuntrul sistemului solar. Mai tîrziu, dacă vom fi transportați către alte meleaguri, va trebui să întrevădem alte ipoteze.

— Li, explică-te, îl rugă Mab, neliniștită.

— E simplu. Ce vrem noi ? În primul rînd, să aflăm o seamă de informații științifice asupra astralilor. Aceste informații ne vor ajuta să ne situăm la nivelul lor tehnic. Vom putea, în primul caz, ca, după o ședere de cîteva luni sau chiar de un an pe planeta pe care vom fi transportați, să ne întoarcem pe Pămînt, îmbogățiți cu numeroase date științifice — cu sau chiar împotriva voinței astralilor.

— Iar în al doilea caz, cînd ne vom continua călătoria spre constelații, călătorie care ar putea dura mai mulți ani...

— Vom avea alte două posibilități : fie de a încerca să ne întoarcem pe Pămînt, folosind în sens invers acest vehicul — în momentul în care vom fi stăpîni pe mecanismul lui de funcționare —, fie de... a ne lăsa conduși în vreun sistem sideral, din care vom încerca aceeași evadare. Totul e o chestiune de timp...

— Dar această ultimă perspectivă este...

— Trebuie să convenim că nu este entuziasmantă, mai ales că intervine un fapt asupra căruia înțeleg să vă atrag luarea-aminte.

— Anume.

— Este sigur că *timpul* astralilor nu coincide cu *timpul* nostru, al oamenilor.

— Fii mai limpede, Li.

— Iată. Timpul nu are o valoare absolută. El se scurge cu iuțeli variate, nu numai după sistemul fizic considerat — după cum acest sistem fizic se află, de pildă, în mișcare accelerată la mari viteze sau nu —, dar și după constituția fiecărui organism. Alături de timpul fizic, există un timp fiziologic sau, mai exact, psiho-fiziologic. Oamenii măsoară timpul după o altă cadență decît șoarecii sau insectele. Fiecare vietate are un timp propriu, în legătură cu durata vieții sale, după rapiditatea schimburilor sale metabolice sau ritmul bătăilor inimii. Același lucru se petrece și cu structura astralilor. Ne putem întreba : cum se scurge timpul pentru astrali în legătură cu funcțiile lor vitale ? S-ar putea să se scurgă mai repede — ceea ce nu cred —, dar s-ar putea să se scurgă mult mai încet.

— Și atunci ? întrebă Mab, înspăimîntată...

— Atunci, această călătorie care ar putea dura mai mulți ani s-ar putea să fie foarte greu de suportat pentru noi dar foarte ușor de suportat de astrali...

— Cum vedeți, reluă Li, după o pauză, ne aflăm într-o poziție pe care nu o putem rezolva decît eroic, prin rezistență și luptă. Sintem, în acest vehicul, reprezentanți ai Umanității, față în față cu ființe planetare, pe cît se pare, minerale. Va trebui să ne măsurăm cu acestea — într-un fel sau altul : prin asociere sau prin luptă. Personal, prefer înțelegerea.

capitolul III

...ÎN CARE SE VEDE CĂ TEMNICERII NU SE LASĂ ADEMENIȚI

Instalată, pină la intrarea în vehiculul spațial, într-un regim de viață uniform, și — cu toate mișcările de suflet și revelațiile simțirii — familiar, Mab înțeluse deodată că părăsise definitiv vechiul tărîm de viață și că intrase într-o nouă realitate. Nu era numai noutatea impresiilor și a faptelor care se impuneau gîndului, ci, mai cu deosebire, o schimbare de adîncime a așezămîntului ei sufletesc. Sau, mai exact, cele două ordini de fapte, vechea lume și ineditul simțirii actuale, se presupuneau, creîndu-i o nouă înțelegere a faptelor din jur și a propriei ființe.

În zilele ce au urmat discuției din cupola lui Al, Mab a trăit mai mult retrasă, păstrînd totuși legătura cu ceilalți. Luau, dealtminteri, masa împreună, asculta atentă noutățile despre progresia vehiculului în spațiu. S-a bucurat în momentele traversării centurii de asteroizi, aflată între Pămînt și Marte, a salutat depășirea orbitei marțiene și apropierea de orbita lui Jupiter, pe care îl zărea, în depărtare, luminos, dominînd cerul, înconjurat de o salbă de sateliți. Apropierea unuia din asteroizi de vehicul a fost pentru cei patru cu deosebire dramatică. Al, însă, i-a liniștit. Orbitale celor două corpuri, ale astrului și ale vehiculului, nu comportau o coliziune. Dealtminteri, între timp, datele oferite de instrumentele de bord ale lui Al arătau un fapt îmbucurător: culoarul gravitațional în care se mișca vehiculul comporta o evitare completă a oricărei ciocniri astrale. În adevăr, vehiculul ocolea automat, printr-un sistem de radar de mare sensibilitate, corpurile mai

importante, cum ar fi un asteroid sau un meteorit de mari dimensiuni, însuflețit de mari viteze radiale, devîind în același timp ploaia pulberilor cosmice care ar fi izbit fără încetare suprafața vehiculului, și care ar fi devenit din ce în ce mai densă și mai penetrantă cu cît viteza vehiculului avea să crească, apropiindu-se de viteza luminii.

Era, pentru Mab, în primul rînd, noutatea răscolitoare a faptului că în călătoria ei printre corpuri cerești se afla *înăuntrul unei realități vii*. Universul îi apărea însuflețit de o vastă respirație, i se înfățișa ca un imens organism, pulsînd marele. Pămîntul nu mai era un astru inert, împodobit, totuși, cu creșteri vegetale și frămîntări animale, ci îi apărea în întregul lui ca ritmat de o viață proprie. Pentru ea, Pămîntul, socotit ca astru, ca organizare miraculoasă de materie, *trăia*, după cum trăia și Luna, care dănuia în jurul Terrei, în plutire astrală, legată nevăzut, prin prezența gravitației, de rotundul terestru. Trăiau și asteroizii, țîșnind neașteptat cu viteze năprasnice în jurul vehiculului, apoi depărtîndu-se repede cu înclinații oblice față de ceea ce părea a fi planul de mișcare al vehiculului, trăiau planetele, în lucire calmă, egală, trăiau stelele împinzînd pulverulent cerul, dar mai ales avea o viață proprie *spațiul*, imensitatea în care se aflau și se deplasau, cu iuteală crescîndă. Astralii își aveau, la rîndu-le, o viață a lor, așa cum pluteau tăcuți înăuntrul vehiculului, clipind în răs-timpuri din lumini colorate ce apăreau neașteptat pe rotundul corpului lor, dar vădindu-și mai cu deosebire *trepidanța vitală*, la înregistrările multiple ale aparatelor lui Al, care le capta freamătul electronic, activitatea de adîncime, radiațiile în afară, comunicările între ei. Mab le surprindea funcțiunile, fără ca totuși să înțeleagă mecanismul acestora, și urmărea dialogul mut, înregistrat de aparatele

lui Al — ca și comunicările dintre ei și o regiune depărtată, situată în direcția Constelației Capricornului.

Toate acestea trăiau. Vehiculul își avea o individualitate, o existență proprie. Mab îi simțea prezența, vibrația, intuia legăturile care îi uneau corpul de acest instrument cosmic atât de exact și de multiplu reglat, pentru a le întreține lor, celor dinlăuntru, existența. Înțelegea, de bună seamă, că era o diferență între echilibrele nenumărate care dădeau corpurilor și gândurilor lor umane viață și mișcare, și reglarea automată a acestor dispozitive electronice, dar nu putea refuza totuși mecanismelor din jur o viață a lor, care-și avea, în spațiul imens de care era înconjurată, o corespondență neîncetată.

Rămânea îndelung, în pragul cupolei sale, privind îngândurată regiunea din cerul austral, spre care navigau.

Ce se afla acolo, în Constelația Capricornului, înspre care se îndreptau ?

Vor ajunge oare în câteva zile, așa cum nădăjduia Al, pe una din planetele exterioare ale sistemului solar ? Mab începea să se îndoiască. Al devenea din ce în ce mai rezervat, în această privință. Știa oare că, în acest moment, drumul lor nu avea să întâlnească nici una din aceste planete ? Căci Mab, deși nu avea o amănunțită cultură astronomică, cunoștea totuși faptul elementar că nu este îndestulător să încrucișezi orbita unei planete, pentru a o putea vedea în apropiere sau pentru a coborî pe suprafața acesteia. Ea știa că nu va trece în preajma nici a planetei Marte, nici a planetei Iupiter. Că în această epocă, aceste planete se aflau departe, în spațiu, urmărindu-și plutirea calmă, diriguată de legile gravitației...

...Dar ce fapt miraculos reprezenta gravitația !... Cum lega, această putere nevăzută, astrele între ele, peste gena milioanelor de kilometri, cum le înmănușia în

mișcare armonioasă, într-o vastă și legănată dănuire cosmică ! Iată, cam la douăsprezece zile de la „răpirea“ lor, se vor afla la nivelul orbitei planetei Pluton, la o depărtare medie de soare de 5,766 miliarde km ! Și totuși, cum ascultă această planetă cu un diametru cam cât al Pământului, dar avînd o masă mai mică, de chemarea, și — mai mult ! — de puterea de stăpînire a soarelui, care o ține sub dominația lui, silind-o să-l înconjure într-o mișcare lentă, a cărei încheiere în jurul ei nu se împlinește decît în două sute cincizeci de ani terestri !

...Amintirile școlare ale lui Mab, privitoare la planete, pe care le completase îndelung, în diferite centre universitare, la București, Jena sau Paris, căpătau în prezent o altă dimensiune. Planetele plutind pe orbite eliptice, asteroizii încrucișînd uneori, din cauza excentricității orbitelor lor, traiectoria Pământului, după cum Pluton încrucișă plutirea lui Neptun, îi apăreau acum apropiate, tot atât de reale și de familiare pe cît îi erau colinele din jurul satului natal, sau crestele muntoase ale arcului carpatic. Toate acestea se imbinau, se interferau în aceeași imagine compozită, în momentele în care Mab, obosită de atîtea peregrinări mentale, se întindea pe patul avînd un contur ovalar din cupola sa, închizînd ochii. Atunci, o copleșea o nostalgie nimicitoare pentru tot ceea ce lăsase în urmă. Revedea cu amănunțime ograda casei în care copilărise, poposea cu bucurie lângă nucul, dedesubtul căruia se afla o bancă albă, pe care se odihnea adesea, cu ochii urmărind contururile creștelor de munți, sau parcurgînd lenevoasă pagini de cărți. Își amintea apoi cum se ridica și cum urmărirea o cărare ducînd dincolo de sat, care îi deschidea pragul miracolului vegetal al pădurii, Mab trăise mult în pădure. Rămăsese zile întregi, ascultînd cîntecul depărtat al cîntezoilor ; îi plăcea să calce pe frunzele uscate din anii

trecuți, alcătuind pădurii un covor foșnitor și moale; se tolănea apoi la piciorul vreunui copac și urmărea conturul crengilor desfăcându-se în ramificații dese, ascunse între frunze, sau despuiate de vîntul toamnei; descoperea pe mînă sau pe rochie vreo insectă oprită o clipă în zbor și se bucura, împreună cu raza galben-roșiatică a soarelui din amurg, răsfrîntă în pînza diafană a unui păianjen, vibrînd nesimțit, în aerul molcom. Sărea apoi, din piatră în piatră, peste rostogolirea unui pîrîiaș, ascultîndu-i șipotul, pentru a se odihni din nou într-un luminiș, acoperit, în timpul verii, cu iarbă înaltă și deasă.

Imaginea deveni dintr-o dată atît de vie, încît Mab făcu o mișcare, ca și cînd ar fi vrut să mîngîie iarba. Tre-sări și se regăsi pe patul din cupolă, depărtîndu-se — poate pentru totdeauna — de acele locuri, care pentru ea, timp de ani îndelungi, cuprinseseră întreaga lume. În acest moment, nostalgia deveni suferință. Părerea de rău pentru ceea ce lăsase în urmă deveni atît de cotropitoare, încît îi tăia respirația. Se simțea părăsită, pierdută în univers, (ca în copilărie, cînd, în basmele pe care le citea sub nukul din curte, copiii oamenilor sărmani fuseseră trimiși în pădurea deasă, pentru a fi părăsiți...). Simți nevoia unui sprijin, a unei mîngîieri. S-ar fi vrut ocrotită, ca în copilărie, de părinți. Avea nevoia unei subordonări și nu afla în jur decît prietenii, pe temei de egalitate. Ceilalți trei erau puternici, de sine stătători. Cu toate că... Fără îndoială, surprinsese la fiecare dintre ei o anume nesiguranță în fața necunoscutului, a situației inedite în care se aflau. Cu deosebire Sen trecuse printr-o criză, pe care știuse să o învingă, sub călăuzirea lui Li. Dar ea, unde va găsi prote-guire, sprijin? Imaginea lui Al i se prezentă din nou, limpede, în ațipire. Al îi suridea. Mab nu se îndoia. Știa că o iubește. Îl iubea la rîndu-i. Era, în această aventură, sin-

gurul fapt care îi dădea încredere în sine. Se simți învăluită de aceeași undă a securității persoanele, ca ori de cîte ori evoca în gînd comunitatea ce o unea de Al. Mab zîmbi, se smulse din ațipire și deschise ochii. Dorința de a fi aproape de Al i se impuse cu atîta putere, încît se ridică de pe pat și părăsi în grabă cupola.

Al se afla într-un moment de răgaz. Se întoarse, împins ca de un presentiment, către ușa în care Mab îi suridea luminos, cu toată ființa.

— La ce te gîndești, Al?

— Mab, trăiesc de cîteva zile într-un alt regim de realitate. Parecă aș fi intrat într-un halo astral, încă necunoscut, eu care, din adolescență, nu am trăit decît pe aceste... meleaguri... Dar cele ce mi se impun acum gîndului depășesc cu mult tot ceea ce cunoscusem mai înainte. Totul în mine și în jur s-a schimbat, a suferit o deplasare de unghi de privire. Nu numai în ceea ce privește realitatea materiei ce ne înconjoară, dar și raporturile ce mă unesc cu voi trei... cu tine, mai cu deosebire, Mab, îndrăzni Al, timid, o mărturisire.

Mab îl învălui cald, cu privirea.

— Iartă-mă, Al, că am venit la tine pe neașteptate. Simțeam nevoia de a te vedea. Și eu am simțit aceeași schimbare de climat. Trăiesc în alt univers. Dar vezi tu, deși perspectivele exterioare îmi par schimbate, deși raporturile dintre noi au luat o altă...cum aș spune... tonalitate, socotesc, totuși, că am rămas, fiecare dintre noi, pe aceeași planuri de viață umană. Mai mult, am convingerea că situațiile noi în care ne aflăm au dat o nouă dimensiune de adîncime vieții noastre morale, care rămîne, în esență, situată pe coordonatele ei mari.

— Fără îndoială, nu ne putem anula...

— Nu numai atât, dar am convingerea că am devenit și mai mult oameni, că ne-am umanizat și mai mult, și aceasta nu dincolo de orbita spirituală a vieții umane, ci înăuntrul acesteia. Cu alte cuvinte, înțeleg că trăim un fel de purificare sufletească. Depărtarea de cotidian, noutatea aventurii, riscul propriei vieți, incertitudinea viitorului nu numai că nu ne-au îndepărtat de ceea ce eram mai înainte, dar ne-au întărit temeiurile morale și în același timp curiozitatea noastră esențială de a afla...

Al o luă de mână și o așază pe taburetul din fața ordinatorului.

— Ai dreptate, Mab. Știi la ce reflectam, în clipa în care ai apărut în cadrul ușii? Tocmai la nevoia noastră de a pătrunde rosturile cele mai adânci ale lumii. Iartă-mi lipsa de modestie, dar îți datorez adevărul. Aveam, în acel moment, convingerea că mă aflu la capătul cel mai depărtat — dacă poate fi vorba de vreun capăt, în această privință — al lucrurilor. Reflectam la teoriile cosmogonice, cărora observațiile astronomice ale ultimilor ani le-au adus confirmări uimitoare. Oh, dar când spun că „reflectam“, nu rostesc adevărul. Mărturisesc că vedeam totul, cu ochii minții, așa cum lucrurile se vor fi desfășurat în realitate, pe întinderea nesfârșită a universului și în lungul timpului. Operam cu miliardele de ani ale duratei și cu imensitățile spațiale, ca și cum aș fi înjghebat prin simplu joc mental intriga unui roman-ficțiune! Urmăream, identificat cu imensele volute cosmice, explozia primară a universului, din care a luat naștere tot ce există, acum zece miliarde de ani! Amănunțeam procesele materiei, organizându-se în pinze galactice, în protostele și protoelemente... vedeam cum toată această desfășurare materială și-a dilatat în lungul miliardelor de ani creșterea imensă, în creație ne-

încetată. Bănuiam cum toată această expansiune creatoare a universului nu este decât un episod dintr-o epopee mult mai vastă, cuprinzând alte și alte celule de realitate din ce în ce mai vaste, după cum, în universul nostru, lumile particulelor și ale realităților atomice sînt cuprinse în materia planetară sau a incandescențelor stelare. Lumea îmi apărea în acea clipă ca o succesiune infinită de structuri și suprastructuri, în cuprinderi imense. Îmi spuneam: cine știe dacă universul nostru stelar, așa cum îl cuprindem acum, pînă la distanțe de cîteva miliarde de ani-lumină, nu este decât o simplă particulă materială dintr-o lume infinit mai vastă, alcătuind unul din fragmentele de materie a cine știe cărei formații nebulare, plutind pe marea infinitului... Căci aceasta îmi pare a fi esența ultimă a realității: succesiunea nesfârșită a ciclurilor evolutive, în cadre dimensionale suprapuse, în ordine de mărime ce se urmăresc pe scări din ce în ce mai înalte, la nesfârșit... Ce naiv mi-a apărut, în această clipă, cuvîntul pascalian, care-mi entuziasmase, pentru cadența și armonia lui, adolescența: „*Nous voguons sur un océan vaste*“...¹

Dar creșterea aceasta, în care infinitul se conjugă veșnic cu el însuși, în așa chip, încît universul nostru n-ar putea fi decât un grăunte de nisip dintr-un țărm de mare al unei lumi nesfârșit mai întinse, care la rîndul ei n-ar alcătui decât un atom dintr-un alt univers suprapus dimensional acestuia, această creștere își are o măsură, în modul de raportare — care este Omul. Omul care înțelege și iubește această succesiune de arhitectonii îmbinate, urmărindu-se deopotrivă la scara universului mare, ca și a lumilor infinitezimale. Omul care caută și află, care dă acestei ma-

¹ Plutim pe un ocean de mare întindere... (n.a.).

terii structurată pe scări de mărime diferite valoare, prin înțelegere și dragoste.

Mab ! — continuă Al inspirat —, prin om materia se înțelege pe ea însăși ! Și odată cu înțelegerea este dragostea, Mab. Nu știu dacă toți oamenii se iubesc între ei, așa cum ne iubim noi, cei patru aflați în această cușcă... Cred că nu. Dar lucrul e fără însemnătate, căci este în firea lucrurilor de a fi diverse, fără analogie unele cu altele. Dar faptul care mi se pare esențial în această construcție arhitectonică de lumi este că oamenii se înțilnesc, se înțeleg și se iubesc, Mab, așa cum te înțeleg și te iubesc pe tine.

Al se ridică sugrumat de emoție și se înclină în fața lui Mab. Cu un elan ce nu mai putea fi stăpinit, Mab i se aruncă în brațe.

Vocea lui Sen răsună deodată, entuziast. Cei doi se întoarseră, rămânând totuși îmbrățișați și oferind lui Sen și lui Li, care intrau în cupolă, chipurile răvășite de emoție.

Sen înaintă cu solemnitățe. Se opri în fața lor, ridică mâinile deasupra capetelor celor doi și rosti cu gravitate comică, sacerdotal :

— În numele cerului, vă proclam căsătoriți !

Izbucni apoi în râs, îmbrățișându-i.

Li se apropie, la rîndu-i, se înclină în fața lor și le strînse călduros mâinile.

„Cupola Mab“ deveni un adevărat laborator de experimentare al compoziției licorilor și substanțelor nutritive. Prin manipularea butoanelor de la aparatele ce elaborau

alimentele, Mab reușise prepararea de mâncăruri și băuturi cu gust variat și la diferite temperaturi. În câteva zile devenise o bucătăreasă tot atât de expertă, pe cît ajunsese de priceput prietenul lor Sen, colaboratorul lui Al, în mînuirea instrumentelor de cercetare. În afara activității științifice, comportînd studii astronomice sau încercări de intrare în comunicare cu astralii, cei patru se întruneau de mai multe ori pe zi în cupola Mab, unde luau dealtminteri masa.

— Aceste tubercule alimentare încep să mă neliștească, spuse Mab, în timp ce se aflau toți patru în jurul mesei. Par ineputabile. E un fapt nefiresc. Mă tem totuși că rezervele acumulate în aceste dispozitive vor sfîrși prin a se istovi. Oricît de perfect ar fi organizate circuitele închise ale autoreglărilor din vehiculul nostru spațial, anume pierderi îmi par inevitabile...

— Dar ce te face să crezi că vehiculul nostru este izolat cu desăvîrșire în spațiu și că anume schimburi nu au loc cu spațiul cosmic înconjurător ?

— Dar tu însuși, Al, ai...

— A fost o ipoteză de început. Cu cît timpul va trece și cu cît viteza noastră de mișcare se va mări, cu atît spațiul interstelar în care vom pluti va deveni mai dens, cu toată rarefacția lui, pentru noi pămîntenii, înimaginabilă. Nu sîntem izolați ermetic de mediul astral. Instrumentele confirmă faptul. Rezervele materiale și energetice acumulate în dispozitivele variate ale vehiculului se vor reînnoi și această reînnoire va fi cu atît mai intensă și eficientă cu cît viteza cu care ne mișcăm se va apropia de viteza luminii. Dealtminteri, v-am făcut să înțelegeți încă din primele ore că principiul energetic care ne mișcă vehiculul este întemeiat pe folosința și transformarea energiei cosmice. Această transformare și utilizare

a mediului cosmic este totală, cuprinzând și substanțele materiale care ne alimentează. Circuitelor interne intra-vehiculare le sînt suprapuse și îmbinate, așadar, circuitele cu ambianța cosmică...

— Ce vrei să spui, Al, interveni Mab, contrariată. Nu ne vom opri pe una din planetele exterioare ale sistemului solar? Nu vom întrerupe călătoria peste cîteva zile? O vom continua cîteva ani, pînă la una din planetele vreunui sistem solar din Constelația Capricornului?

Al zîmbi ușor stingherit.

— Ar fi trebuit să vă spun încă de ieri acest lucru, iubiți prieteni. Sen și cu mine sîntem în această privință lămuriți. Calculatoarele noastre arată o accelerare treptată a vitezei vehiculului, ceea ce presupune o destinație mult mai depărtată. Dacă ar fi trebuit să ne oprim pe Pluton sau chiar pe o planetă sau pe un satelit transplutonian, am fi constatat o încetinire a vitezei, care ar fi corespuns pentru rachetele de tip terestru, folosite de oameni în anii 1970—1990, unei funcționări a motoarelor în sens invers. Sîntem obligați să părăsim ipoteza rămînerii noastre în lăuntru sistemului solar. Ne avîntăm cu o mișcare uniform accelerată către un punct aflat în Constelația Capricornului.

— Aș ține, pentru a ne preciza poziția, să ne dai lămuriri asupra acestei direcții, îl întrerupse Li, placid.

— Iată. Să părăsim o clipă cupola. Am să vă arăt ținta călătoriei, *atît cît mai e vreme*. Accentuez aceste ultime cuvinte, pe care am să vi le explic îndată.

Cei patru se ridicară și ieșiră pe platforma susținînd cupolele. Al le indică o direcție în spațiu.

— Vedeți voi cele două stele de mărimea întii, una mai strălucitoare, aflată chiar pe una din cozile Căii Lactee, cealaltă cu o lucire mai puțin intensă, aflată mai

jos? Prima stea este Altair, din Constelația *Vulturului*, a doua este Fomalhaut, aflată în Constelația *Peștele austral*. Între aceste două stele, învecinată de o parte și de alta a liniei ce le unește, de o parte, la nord, cu Constelația *Vărsătorul*, iar la sud cu Constelația *Săgetătorul* — numele pe care l-am dat ambarcației cu care am călătorit pe Oceanul Atlantic pînă la locul de unde am fost răpiți — se află Constelația Capricornului, una din cele douăsprezece constelații zodiacale — în care soarele trece în aparență, pentru locuitorii de pe Pămînt, în ziua de 21 decembrie a fiecărui an.

— Stelele care formează constelația sînt puțin strălucitoare...

— În adevăr, sînt stele de mărimea a treia. Ei bine, direcția noastră actuală se află în vecinătatea uneia din stelele mai puțin strălucitoare ale acestei constelații, în formă de triunghi. Este o depărtare de cîteva secunde de arc de steaua din capul acestui triunghi.

Cei patru rămaseră tăcuți, în contemplare... Reveniră apoi tăcuți la masă.

— În aceste condiții, cît timp crezi că va dura călătoria? La ce depărtare în ani-lumină se află steaua către care ne îndreptăm?

— Nu cred că ținta călătoriei noastre va fi o planetă a vreuneia din aceste stele. Motive asupra cărora nu pot stărui acum mă îndeamnă să emit o ipoteză mult mai plauzibilă, întemeiată pe considerații tehnice și astronomice, în amănuntul cărora nu pot intra. Obiectivul nostru este altul: un corp obscur, călătorind în spațiu, nedetectat încă de noi. Este o ipoteză foarte plauzibilă.

— Un corp obscur? întrebă Li.

— Un soare stins. O stea ajunsă la capătul evoluției sale galactice, care și-a pierdut toate energiile interne și

care nu mai luminează. Planetele acestei stele se vor fi răcit de multă vreme. Întregul sistem nu mai reprezintă decît o „cenușă siderală“, o îngrămădire de materie „moartă“, continuîndu-și orb și neștiut mișcarea în spațiu, pînă cînd un nou ciclu al materiei o va reda incandescențelor cosmice.

Al sorbi din băutura pregătită de Mab, apoi urmă.

— Universul este brăzdat de asemenea aștri întunecați, ajunși la capătul unuia din ciclurile de evoluție ale materiei. Un calcul, săvîrșit cu multe decenii în urmă, dar care ar avea nevoie de confirmări, conducea la concluzia că acești corpi obscuri ar fi de trei ori mai numeroși decît stelele strălucitoare.

— Vom ajunge, așadar, pe o lume moartă! exclamă Mab.

— Ce înseamnă mort și ce înseamnă viu, iubită prietenă? Judeci antropomorfic, cu ochii și mentalitatea pămînteanului, pentru care a exista și a fi vizibil este același lucru! Va trebui să te dezbari de aceste ticuri de gîndire. Materia există, fie că izbucnește în incandescențe de milioane de grade, în vastele creuzoturi de laboratoare cosmice ale stelelor fie că este răsîndită pulverulent în imense pînze galactice, în spațiile intersiderale, în nebuloasele negre, sau se află îngrămădită în „cadavrele stelare“ ale sorilor stinși. Am motive puternice să cred că ne îndreptăm către un atare cadavru stelar.

— Fără îndoială, preciză Sen, nu chiar pe o stea principală — din cauza masei enorme a unui atare astru, care ar da gravității, deci greutateii noastre corporale, valori pe care nu le vom putea suporta, ci pe una din planetele unui asemenea astru stins.

— Restul se înțelege ușor. În cursul a milioane de ani, interveni Li, locuitorii acestei planete, cu alte cuvinte

astralii, vor fi putut ajunge la o mare dezvoltare științifică și tehnică. După ce vor fi istovit toate energiile astrului central și toate resursele energetice ale planetei de origine, aceste organisme planetare vor fi ajuns la un grad foarte înaintat de civilizație, ce le va fi dat putința de a folosi energiile cosmice.

— Vor fi început, de bună seamă, încă de acum cîteva milioane de ani să exploreze universul, călătorind astral și perfecționînd progresiv condițiile fizice ale vehiculelor cosmice. Într-una din aceste peregrinări vor fi descoperit, încă din erele geologice, Pămîntul, care le va fi părut plin de interes pentru varietatea faunistică și vegetală care s-a dezvoltat pe întinderile lui. Au început, astfel, lunga întreprindere de „rapturi astrale“, ale locuitorilor și animalelor Pămîntului.

La primele încercări vor fi întîmpinat greutatea, vor fi înregistrat neizbutiri, datorită diferențelor dintre climatul Pămîntului și condițiile fizice oferite de vehicule. Vor fi reușit însă, în lungul secolelor, să climatizeze satisfăcător aceste mașini spațiale. Și, iată-ne, pe noi, cobai în această imensă și îndelungată experiență cosmică...

— Dar ne mai trebuie anume confirmări, acum, cînd ne aflăm în interiorul acestui vehicul și cînd avem la cîteva pași de noi pe cei doi astrali, care examinează cu atîta perspicacitate toate mișcările și — de bună seamă — toate reacțiile noastre organice, cu ajutorul antenelor lor sensibile la toate radiațiile, vitale și cosmice.

Instalați comod într-o altă cupolă, orînduită de Mab, într-un fel de club, prin transformarea taburetelor în fotolii adînci, în care cei patru se puteau odihni în poziție aproape culcată, călătorii și-au organizat, după consfătuiri

amănunțite, existența, de lungă durată. Aveau, în primul rând, obligația de a rezista condițiilor particulare și anormale ale unui zbor cosmic, care s-ar fi putut prelungi luni și ani. Nu se puteau părăsi întâmplării. Trebuiau să se supună unei discipline igienice și medicale.

Doctorul Li luă conducerea acestei activități. Aveau să lupte deopotrivă împotriva efectelor claustrării, a izolării de restul omenirii, prin suspendarea comunicațiilor radiofonice, împotriva sedentarismului, prin gimnastică și sport. Menținerea tonusului sufletească, rezistența împotriva depresiei morale alcătuia, de asemenea, o tehnică sufletească de învigorare a personalității. Condiții de mediu și de viață neobișnuită pot, prin prelungirea lor în timp, crea chiar și personalităților celor mai echilibrate stări de neliniște și descurajare. Omul nu se poate reschima la o viață pasivă, fără orizont și nădejdi. El are nevoie de încredere în sine și în viitor, de fermitate a cugetului, de îmbogățire permanentă a vieții interioare. Omul normal nu-și poate menține seninătatea decât prin potențarea personalității. Orice îndepărtare de vis, de poezie, de nădejde și adâncire în sine poate conduce la surpare sufletească. În viața socială se află numeroase ființe umane care au abdicat de la omenirea plenară, refugiindu-se în mediocritate, în droguri, în alcoolism, în mizantropie sau delincvență. Aceste stări extreme nu sînt decât devieri de la disciplina mentală a omului normal, care trăiește în echilibru și bucurii sănătoase. Cosmonauții, ca și alpinistii, oceanograful sau speologii, trebuie să-și întrețină intacte vigorile gândului, în limpezime.

Doctorul Li cunoștea toate aceste comandamente. Urmasese un curs de specializare universitară, în care studiaseră condițiile psihologice necesare tuturor activităților sportive-științifice, devenite cunoscute după anul 2000. În

adevăr, selecția și pregătirea psihologică a tuturor tinerilor destinați cercetărilor în spațiul extraterestru, lunar și marțian, a echipelor de savanți lucrînd la cîteva mii de metri în adîncul oceanelor, în stațiile alpine sau polare, în interiorul marilor peșteri, în sondele aflate în adîncul scoarței pămîntești sau în craterele vulcanilor, presupuneau, pe lîngă o pregătire științifică, și o reînvioreare sufletească. După anul 2000, idealul de echilibru, luciditate și fermitate al personalității ajunsese un principiu cardinal în educația tinerelor generații. Catastrofa înregistrată în anul 1997, cu prilejul inaugurării unei noi linii de navetă spațială, destinată studiului asteroizilor, la cîteva milioane de kilometri de Pămînt, cînd un întreg „tren” de cercetători fusese pierdut prin intemperanța a doi membri ai echipajului suspectați de a se fi drogat și a fi provocat, printr-o tulburare a manipulării și lecturii calculatoarelor, un accident care nu putuse fi corectat la timp de stațiile terestre, provocase o reacție în întreaga lume științifică. Această epocă însemnase, de altminteri, suspendarea totală, pe întinderea pămîntului, a folosinței de substanțe toxice, provocatoare ale unei alterări a personalității morale. În cîteva ani, preceptele stabilite de Institutul Mondial de reînviorearea personalității dobîndise o audiență universală, avînd pe lîngă milioane de adepți, o întreagă armată de medici igienisti, psihologi și biologiști, însărcinați cu supravegherea aplicării principiilor eugenice și psihologice, ce aveau să conducă la întărirea bunului suprem al omului, personalitatea.

Exemplele nefericite ale trecutului alcătuiau, de altminteri, pentru doctorul Li, un învățămînt prețios. Cu deosebire experiența amiralului Byrd care, cu peste o jumătate de secol în urmă, pornise singur într-o expediție

polară, pe care nu a putut-o duce la capăt din cauza unei prăbușiri psihologice datorită incapacității de a rezista singurătății, într-un climat ostil, alcătuită un îndemn pentru a strânge legăturile între cei patru navigatori, aflați pe aceeași navă.

În adevăr, pentru psihologul ce era doctorul Li, întreprinderile de felul acesteia, în care se aflau cei patru, comportau două primejdii deopotrivă de mari: de o parte, izolarea unuia dintre participanți de la spiritul de echipă, ceea ce conducea la o prăbușire sufletească, asemănătoare ca aceea a lui Byrd; de alta, primejdia tot atât de gravă pentru o echipă restrânsă, în general formată din doi oameni, a unei incapacități a celor doi de a se suporta unul pe altul, ajungând la o ură ireductibilă, adevărată tulburare sufletească de exasperare a oamenilor care, prin prezența lor permanentă, corporală și spirituală, sfîrșesc prin a se învrăjbi și a ajunge chiar la crimă — fapt semnalat și cunoscut de altminteri de Byrd, care hotărîse, tocmai pentru a evita această deviere paradoxală, să plece singur în expediție.

Doctorul Li a înțeles să evite extremele, să întărească personalitatea prietenilor săi, mărindu-le coeziunea și spiritul de echipă, menajîndu-le, în același timp, singurătatea, putința de izolare, varierea activității prin lectură și preocupări intelectuale sau artistice.

— Va trebui, își încheia una din vorbirile sale doctorul Li, să ne întărim singurătatea noastră în patru, prin dragoste și muzică...

În acest moment, Mab făcu un gest și liberă un cîntec dintr-o înregistrare electronică. Cei trei prieteni ai lui

Mab fură transportați, prin magia sunetului, într-un ținut cu desăvîrșire necunoscut, pentru ei:

...note răzlefe de oboi, întrerupte și nostalgice, răsunară sub cupolă, ca o chemare ritmată jucăuș, cu nepăsare. Era un îndemn prelung, domol, întrerupt de cîteva triluri și ezitări, de reluări pe o tonalitate ușor schimbată și în ritm precipitat, cu lansări aeriene, ca un apel. Chemarea se repeta, șovăind, dar prindea mai apoi tărie, încerca să-și învingă reținerile, fără să reușească, se oprea o clipă, apoi, reluîndu-și elanul, irupea în șuvoi armonios într-o revărsare orchestrală a instrumentelor, care-și împleteau rezonanța, organizată pe același motiv, în articulație fluidă, amplă, impetuoasă. Liberare și cîntec: Am un leu și vreau să-l beau, mișcarea primă din Rapsodia română de George Enescu.

Cei trei se priviră nedumeriți, la auzul cîntecului nou. Era pentru ei un alfabet niciodată folosit în limbajul simțirii slobode, părăsită sieși. Notele izvorau neașteptate, tălmăcire a unei liberări de constrîngeri, răsunau clar, conturate sau irizate în alintări aeriene, își opreau un timp durată, ca pentru a măsura rezonanța ecoului în gînd, apoi se rostogoleau în pînză armonioasă, în dialogul instrumentelor, crescînd ca o pînză mareică.

Ochii lui Mab fură scăldați în lacrimi. Cîntecul românesc răsuna dincolo de țărnișele imperiului solar, într-un Hades necunoscut, aducîndu-i o adiere dintr-un ținut, unde lumina strălucea puternic în cerul albastru al zilei, și nu redusă la strălucirea stelară a unui soare depărtat, luminînd cerul negru, ca un luceafăr... acolo, departe, unde, în jurul astrului zilei, acum pierdut în noapte, se rotea în spiralele anotimpurilor planeta pe care acest cîntec fusese zămislit. Mab simți că nu mai aparține universului, care

devenea un pustiu ostil și solitar, ci planetei verzui, smălțată de vegetație, scăldată de vaste oceane, crestată de văi și înălțări de munți, de munții în preajma cărora copilărise și auzise pentru prima oară cîntecul de lume, retrăit de un mare artist, care-i reda numai puritățile, desghiocîndu-l de tot ce era asperitate și întorsătură facilă.

...urmă, în cîntecul înregistrat, un motiv de nimicitoare nostalgie, răsfirat ca o dantelă imaterială, în unduire molcomă, de horă, adunînd corpurile omenesti în ciorchini sau răsfirîndu-le în cercuri largi. Contrast cu fantezia jucăușă a începutului, care se topea în reminiscența depărtată a Horei lui Dobrică. Cîntecul era legănare în soare de holde aurii, serpuire de drumeag prăfuit ajungînd la capătul unei cîmpii, în răcoarea pădurii, era mai ales înaintare și retragere, în tact măsurat, de oameni înveșmîntați în cămăși albe, cu brîie roșii, bătînd ușor pămîntul. Legănarea nu dură însă decît cîteva minute. Totul în cîntecul nou era schimbare de ton, variație a simțirii, primenire de acorduri. Valul ondulat făcu loc involburării, cadența liniștită deveni irupție, cădere în cascadă, a unui rîu de munte. Viziunile suscitate de sunet se încălecau în învălmășeala evocărilor: corpuri răsucindu-se în joc furtunatic și sclipiri de apă liniștită printre pietre, spălate în luminișuri, printre frunze; filfuit de păsări migratoare și susur de pădure, odihnindu-se în încropire, văratic; pulberi de polen risipite pe cîmpie și suiş vertical de pasăre, cîntînd înalt; dar și tristețe, bucurie, dragoste. Ecou al unei civilizații țărănești: prospețimea simțirii intacte, necontrafăcute: naivitate și freamăt, Dafnis și Cloe și Banu Mărăcine; cîntecul pur al ciocîrliei, avîndu-și un ecou în trecerile neîncetate de la suişul notelor acute la gravitatea mîngîioasă a coardei sol, vibrînd îndelung, de la alintare la țîșnirea sprintenă a tinereții cuceriitoare; pînză melodică, întreruptă de izbucniri sau vîrtejuri

sonore, urmărindu-se în țuitori prelungi; armonii imitative; izbucniri neașteptate din împletirea multiplă a instrumentelor, chemate la o sărbătoare a dănțuirii în lumină. Cromatica simțirii unui popor, transpusă în jocurile sunetului...

Cei patru se împărțiră firesc în două echipe. Li și Mab aveau, sub forme deosebite, însărcinarea de a menține, puternică, vigoarea morală a gîndului și simțirii, prin îndrumare psihologică și viețuire în climatul frumosului. Mab avea, de altminteri, printre bagajele aduse, înregistrări ale operelor muzicale și literare universale. Era în același timp în măsură să citească liber, traducînd direct în limbile franceză și engleză, texte literare din cele patru limbi moderne pe care le cunoștea, ca și din greacă sau latină.

A doua echipă, formată din Al și Sen, avea o însărcinare mai aridă: pe lângă cercetările astronomice, întreprinderea esențială era de a cunoaște în amănunțime structura anatomică a ființelor astrale și de a stabili cu ele un *Cod de Comunicare*, conducînd, eventual, la informații asupra direcției către care se îndreptau și, poate, a le convinge de a face calea întoarsă, către sistemul solar, în cazul că destinația era prea depărtată, durînd mai mulți ani.

Întreprinderea era înconjurată de dificultăți. Cei doi se aflau în fața unor sisteme „vitale” eterogene, în raport cu structura biologică umană, sau chiar terestră. Nu exista nici măcar o posibilitate de corespondență mai apropiată cu aceste ființe, cum ar fi fost, de pildă, între specii terestre apropiate, cu deosebire între specii de mamifere. Analogii de structură psiho-fiziologică, între specii apropiate sau chiar mai depărtate pe scara zoologică, între oa-

meni și maimuțe, între oameni și cîini, existau, de bună seamă. Se puteau stabili înțelegeri și comunicări între animale, dar aceste comunicări erau limitate la cîteva date de ordin biologic și adaptativ, în legătură cu simbioza, alimentația sau instinctele de conservare. Domesticirea cîinului, de pildă, condusesse la o apropiere între om și acest animal, comunicare mult ușurată printr-o vagă analogie a afectivității celor două specii. Cîinele se bucură și iubește, cunoaște fidelitatea și aversiunea, apără și atacă, pentru a-și protegia stăpînul, lăsîndu-se la rîndu-i protegit. Cîinele înțelege, ascultă de chemări și ordine, dar aceste comunicări sînt limitate și — ceea ce era mai important pentru călătorii spațiali — această corespondență era rodul unui contact prelungit de conviețuire. Cum le va fi cu putință celor doi cercetători de a se apropia de astrali, de a le înțelege alfabetul și de a le comunica dorințele și intențiile, cînd diferența de structură biologică între ei și astrali era atît de mare și cînd timpul de care dispuneau era măsurat cu lunile și, eventual, cu anii?

Nu era oare descurajator, pentru Al și Sen, faptul de experiență terestră, a reușitei omului de a stabili punți de comunicare, de altminteri destul de superficiale, cu mai multe mamifere, fără a ajunge totuși a institui o corespondență cu animalele inferioare, cu stelele de mare, de pildă, sau chiar cu insectele sociale, mult mai evolute? Studiul tenace urmărit în lungul secolelor și intensificat în timpul ultimilor decenii nu adusese, în adevăr, decît rezultate mai degrabă modeste. Încercările de a învăța maimuțele limbajul surdo-muților ajunseseră, încă cu decenii în urmă, la neizbutire. Maimuțele nu reușiseră să asimileze decît vreo douăzeci de semne; era, după cum se exprimase un cercetător, un simplu dresaj și nu o educare. Eforturile de a învăța pe delfini un rudiment de lim-

baj fuseseră de asemeni descurajatoare, cu toate calitățile de inteligență ale acestor animale.

Comunicările, chiar acelea stabilite cu caii, dotați cu o uimitoare aptitudine de observație și interpretare a comportărilor umane, erau fără semnificație, de adîncime psihologică, pentru viața acestor animale și intrarea în universul lor interior.

Și totuși, comunicarea cu astralii era — oricît ar părea de paradoxal — pentru cei patru, mult mai ușoară, decît stabilirea unei corespondențe între oameni și artropode, sau chiar cu mamifere superioare. Călătorii spre constelații se aflau în fața unor organisme de o inteligență teoretică uimitoare, dezvoltată într-un mediu cultural, într-o civilizație tehnică foarte diferențiată. Oricît de profunde vor fi fost diferențele de structură biologică între astrali și oameni, asemănările intelectuale compensau aceste opoziții. Animalele terestre duceau o viață limitată la un mediu foarte restrîns — apă, junglă, mușuroaie, livadă, scorbură — și chiar cînd depășeau, la animale arboricole sau la păsări, acest înconjur foarte limitat, animalele se mențineau la o adaptare biologică de semnificație pur practică, restrînsă la un mediu special și fără valoare universală, teoretică. Astralii ajunseseră însă la o înțelegere abstractă, prin legi, a universului, cuprins în totalitatea acestuia. Ei nu se mărgineau la cunoașterea formulei matematice a gravitației, de pildă, pe care animalele terestre se mărgineau să le folosească intuitiv și practic, prin comportamentul lor de fiecare zi — dar ajunseseră la folosința legilor gravitației, reușind să depășească, în această privință, chiar pe om, aflat în stadiul științific al secolului XXI! Astralii aveau o înțelegere matematică a universului; ajunseseră la o cuprindere științifică a reali-

tății, prezentînd, cu toate diferențele lor de structură corporală față de oameni, analogii hotărîtoare cu mintea umană.

Analogia dintre oameni și astrali era stabilită, în adevăr, pe un principiu cosmic avînd o semnificație permanentă și universală : *faptul că orice ființă inteligentă, ajunsă la o dezvoltare intelectuală superioară, nu poate să-și organizeze universul mental decît după modelul oferit de cunoașterea legilor cosmice.*

Mecanismul de funcționare a inteligenței astralilor, observase Al, în cursul unei discuții cu prietenii săi, nu poate fi decît matematic, profund analog inteligenței noastre teoretice, pentru simplul motiv că inteligența cosmică teoretică, pe orice lume ar apărea și s-ar dezvolta, este un rod al adaptării valorilor de cunoaștere a legilor universale. Universul, în întregimea lui, își desfășoară evoluția și-și împlinește ciclurile după rigori algebrice. Matematica nu este o creație umană ; este o expresie a structurii de adîncime a realității universale. Geometria are o valoare veșnică și universală, atît pentru lumile planetare ale sistemului solar, cît și pentru planeta obscură din care purced astralii. Numai faptul că atît forma astralilor cît și operele create de aceștia ascultă de forme geometrice alcătuiește o dovadă a universalității simetriilor matematice.

— Grecii au intuit încă de acum două mii cinci sute de ani acest adevăr ! exclamă entuziast Sen. Inscriptia aflată pe un templu : *Nimeni să nu intre aici dacă nu este geometru !* alcătuiește o dovadă a acestei înțelegeri a funcției pe care geometria o are în organizarea lumii.

La aceste cuvînt, Mab, care se exalta repede, se ridică și rosti inspirată :

— Trebuie să celebrăm prin împletirea cîntecului cu gîndul uman acest moment suprem al călătoriei noastre, în care am rostit aceste Adevăruri ! La miliarde de kilometri de Pămînt, în timp ce accelerația vehiculului nostru se apropie de viteza luminii — care este una din Constantele universului — dați-mi voie să vă fac auzită proclamarea supremă a adevărurilor matematice prin geniul omenesc, exprimat prin două limbaje diferite : al Muzicii și al Cuvîntului. Se vor înfrăți în aceeași undă armonia cu gîndul, simetriile sunetului stăpînit și diriguit de algebră, cu Logosul.

Două genii, apărute în epoci culturale diferite ale umanității, își vor înfrăți expresia în preamărirea matematicilor : Johann Sebastian Bach, tumult al simțirii baroce, și Isidore Ducasse, cunoscut în viața literară sub numele de Comte de Lautréamont, aflat la confluența romantismului cu simbolismul, apariție enigmatică, miraculoasă, de factură titanescă și de limpezimi mediteraneene, dar cu zbor retezat prematur, la douăzeci de ani.

Mab liberă din banda electronică izbucnirea virilă, elanul stăpînit și progresia în desfășurare cu năzuinți către piscuri, dîrză, neobosită, imbinînd vigoarea elanului cu mîngîierea adierilor melancolice, ritmînd pasul prometeic, plecat în cucerirea necunoscutului, prin ordonanțele scandării eterne a elementelor, în suișul fără oprire a cuceririi universului : *allegro* din *Konzert für Cembello und Orchester*, de Bach... Și Mab începu să recite fragmentul știut pe dinafară, din al doilea cînt al operei lui Lautréamont, *Les chants de Maldoror* :

— „O, matematici austere, vă port mereu în minte, din clipa în care învățăturile voastre pline de știință (...) și-au strecurat în ființa-mi unda de prospețimi ; năzuiam, fără

ştire, încă din leagăn, să-mi potolesc setea la izvorul vostru, apărut pe lume înaintea soarelui ! Paşii mei, căci sînt unul din cei mai credincioşi învăţacei ai voştri, răsună şi astăzi în tinda templului vostru solemn. Gîndul meu era, înainte de a vă cunoaşte, risipit în neguri dense, ca de fum ; am ştiut, totuşi, să urc cu regularitate treptele care duc la templul vostru şi, deodată, apropierea mea de voi a sfîşiat vîlul de ceaţă în care trăiam (...) Voi aţi înlocuit ceţurile cu reflecţia rece, cu prudenţa calculată şi logica inflexibilă ! Cu sprijinul licorii voastre fortifiante, inteligenţa mea s-a dezvoltat cu repeziciune şi a dobîndit proporţii nemăsurate, în mijlocul acestei limpezimi pline de încîntare cu care faceţi, risipitoare, darul suprem, tuturor celor ce vă iubesc, cu dragoste înaltă.

Aritmetică ! Algebră ! Geometrie ! măreaţă trinitate, triunghi luminos !

Cel ce nu v-a cunoscut rămîne un năîng (...), dar cel ce vă cunoaşte nu mai are nevoie de bucuriile pămîntului ; el se mulţumeşte cu bucuriile voastre magice şi, înălţat pe aripile voastre întunecate, nu doreşte decît un singur lucru : să se înalţe în zbor uşor, descriind o spirală ascendentă, către bolta sferică a cerurilor ! (...) dar voi, o, matematici concise, prin înlănţuirea riguroasă a teoremelor voastre inalterabile şi constanţa legilor voastre de fier, faceţi să apară în faţa ochilor buimăciţi de lumină o rază de mare tărie a acestui adevăr suprem, în care se poate bănuî germenele ordinii universale ! Ordinea care vă defineşte, înfăţişată mai ales de regularitatea perfectă a pătratului — prietenul lui Pythagoras — este încă mai mare ; căci în acest fapt esenţial care a scos din bijbuielile haosului comorile voastre de teoreme şi maestuoase splendori se revelează însăşi Principiul de început al lumii, cu toate ale lui atribute. Încă din vremile antichităţii, ca şi în timpurile moderne, nume-

roase implicaţii umane şi-au descoperit, înspăimîntate, geniul, în contemplarea figurilor voastre simbolice (...) ca tot atîtea semne tainice, însufleţite de un elan latent, pe care neştiutorul de rînd nu le poate înţelege — şi care nu are decît revelaţia luminoasă a axiomelor şi ieroglifelor eline, existînd înainte chiar de apariţia universului.“

— Da, matematicile alcătuiesc coloanele susţinătoare ale arhitectonicii universului, adaugă Al. Astralii nu pot fi decît matematicieni ! Organizaţia lor „mentală“ nu poate fi decît o răsfrîngere a simetriilor şi legilor universale ! Între ei şi noi se pot stabili dacă nu identităţi, cel puţin analogii formale, de călăuzire mentală, întemeiate pe formule algebrice şi geometrice. Trebuie să închipuim un sistem de semne, un limbaj de simboluri matematice, care să ne îngăduie să comunicăm cu astralii. Sen şi cu mine am şi început. Am înregistrat chiar o primă reuşită. Am alcătuit o circumferinţă luminoasă de neon. Pentru spiritul inventiv al inginerului Sen a fost un joc. Am prezentat astralilor acest cerc, pe care l-am luminat şi stins la intervale. Astralii au reacţionat imediat. Aparatele noastre electrice au surprins un fel de freamăt neregulat, pe mai multe lungimi de undă, pe care mai înainte nu-l înregistrasem. Am dobîndit convingerea că astralii trăiau un moment de nesiguranţă, ca în faţa unui eveniment nou, neaşteptat, la care şovăiau să reacţioneze după modul obişnuit. Dar după aceste reacţii, pe care Sen şi cu mine le interpretăm ca ezitări, am înregistrat pe suprafaţa sferelor un fenomen neaşteptat : pe capul celor două organisme am desluşit cite un cerc luminos, de aceeaşi mărime. Faptul a avut asupra-ne efectul unei adevărate comotii. Tremurînd de emoţie, am variat condiţiile experienţei : ne temeam de o eventuală coincidenţă. Dar rezultatele pe care le-am în-

registrat în cursul acestei dimineți au fost concordante. Ceea ce a fost și mai tulburător pentru noi, a fost faptul că am putut varia dimensiile acestui cerc luminos, Sen pregătindu-mi mai multe asemenea arcuri de neon. Reacțiile astralilor au fost și mai surprinzătoare: cercurile lor de răspuns imitau aidoma dimensiunile circumferințelor noastre!

Ne aflam, fără nici o îndoială, nu numai în fața unor reacții vitale, ci și în fața unor comportări inteligente de mare exactitate, presupunând deopotrivă înregistrarea semnalelor noastre, prelucrarea lor într-un sistem informațional foarte diferențiat și proporționarea adaptată a răspunsurilor la aceste semnale!

Ne aflăm în această stare de bucurie intelectuală, de exaltare a gândului ce urmează firesc marilor confirmări ale ipotezelor noastre, ca și ale întrebărilor puse Naturii și Vieții care ne răspund prin fenomene al căror tîlc inteligența noastră urmează a-l desprinde. Ne gîndeam chiar să vă chemăm în cupola noastră — cînd am fost răvășiți de un alt fapt, care dădea primelor noastre încercări confirmarea definitivă: după cîteva minute de „tăcere”, așadar, de repaus atît din partea astralilor cît și a noastră, am observat că astralii luaș, la rîndul lor, inițiativa! Astralii au provocat un răspuns din partea noastră, formînd pe suprafața corpului lor un cerc reprezentînd prima dimensiune folosită de noi! Ne-am grăbit, firește, să răspundem. Astfel, s-a angajat între noi, un *dialog*, care s-a prelungit timp de trei ore, cu intermitențe și alternări de „întrebări” și „răspunsuri”, sfîrșind prin a lua caracterul unei adevărate ritmări. Obosiți, copleșiți de noutatea faptului și de caracterul exaltant al experienței i-am pus capăt, emițînd un semnal electric format din unde de scurtă durată, urmîndu-se la intervale egale. Astralii au răspuns cu

același semnal, după care am închis aparatele, pentru a le semnifica întreruperea dialogului. Suprafața celor doi astrali a devenit din nou uniformă, emisiunile lor au încetat — dar antenele lor de înregistrare și-au continuat activitatea!...

— Și cum ați putut păstra tăcerea asupra acestui fapt, pînă acum? se indignă Mab.

— Iertați-ne, iubiți prieteni. Am ascultat sfatul lui Li, de acum cîteva zile. N-am vrut să vă comunicăm evenimentul în exaltare și cuvinte întretăiate — ci am preferat o expunere calmă, în timpul unei întrevederi prietenești. Ne-am sfătuit mai întîi, Sen și cu mine, în privința unui vast program de activitate, privind elaborarea unui sistem de comunicare, a unui limbaj complex, destinat să stabilească între astrali și noi relații directe și foarte diferențiate.

— Experiența voastră este hotărîtoare, observă doctorul Li, dar nu reprezintă decît un început. Alfabetul geometric este important, dar nu esențial și nu mi se pare destul de suplu.

— Aceasta este și concluzia noastră, reluă Al. Va trebui să folosim un *limbaj compozit*, în același timp geometric și logic, elaborînd simboluri mai expresive, privind viața interioară, dacă se poate de ordin afectiv a astralilor. În această privință, Sen și cu mine, luați din pripă, ne simțim dezorientați. Avem nevoie de colaborarea voastră. Va trebui să elaborăm de la început o metodă complexă de lucru. Faptul de căpetenie este de a nu deruta pe astrali cu tatonări. Trebuie să folosim un sistem de comunicație bine articulat și coerent, care singur ne va conduce în scurt timp la o corespondență efectivă între noi și la un alfabet comun.

— Va trebui, de pildă, întări Sen, să folosim, pe lîngă sistemul geometric, care este un punct de plecare, și un sistem de semnale comportînd *reacții antagoniste* din

partea astralilor, care au, fără îndoială, un caracter universal.

— De pildă, se interesă Mab.

— Iată. Pentru ca un eveniment sau un fapt să se îndeplinească integral, nu sînt decît două putinți : sau acest fapt să se petreacă — sau să nu se producă ! Așadar, fie un *da*, fie un *nu* ! Alt exemplu : un organism planetar oarecare „întrebat” fiind dacă o anumită condiție îi e favorabilă sau defavorabilă, el nu poate răspunde decît în trei feluri : prîncios, neprielnic, indiferent ! Putem merge chiar mai departe, adresîndu-ne sferei psihologice, inteligenței diferențiate a organismelor : dacă acestea acceptă sau refuză o cerere, venită din partea noastră !

Pentru prima oară de cînd îl cunoșteau, doctorul Li părăsi starea de contemplare placidă și atitudine rezervată, calmă în fața evenimentelor și izbucni în rîs. Ceilalți îl priviră surprinși.

— Cu alte cuvinte, țelul ultim al lui Sen, în momentul cînd ne propune elaborarea acestui alfabet de comunicare cu astralii este puțința de a le pune, cum se spune în limbaj uman, suprema „chestiune de încredere” : vreți — *da* sau *nu* — să faceți calea întoarsă și să vă îndreptați spre Pămînt ?

Sen fu primul care se asocie veseliei lui Li.

— Lăsînd gluma la o parte și recunoscînd că pătrunderea lui Li mi-a dezvăluit adîncurile — poate nemărturisite nici mie însumi — ale gîndirii subconștiente, voi recunoaște că unul din beneficiile acestei stabiliri de comunicații va fi acela de a putea convinge astralii de a ne întoarce pe Pămînt. Ce găsiți surprinzător în această întreprindere ? Să ne precizăm situația : sîntem „răpiți” și închiși într-o temniță — recunosc, foarte confortabilă.

Avem oare dreptul de a ne pune în comunicație cu temnicerii, pentru a-i convinge de a ne reda libertatea ?

— Dragii mei, vă propun, reluă Al, să reluăm discuția sub înfățișarea ei științifică și semnificația ei generală. Să eșalonăm etapele. Va trebui să începem prin elaborarea unui sistem complex de semne, în care să între deopotrivă, geometria, logica, simbolurile numerice, semnele unui alfabet Morse mult simplificat. Cele ce vor urma vom vedea în momentul cînd vom intra în mecanismul mental intim al astralilor. În această elaborare, doctorul Li și Mab ne vor aduce contribuții, pe care le vom discuta împreună. Este însă important ca înjghebarea sistemului, care va trebui să aibă aprobarea noastră a tuturor, să fie săvîrșită cît mai repede, în cîteva zile, dacă faptul va fi cu puțință. Între timp, Sen și cu mine, continuîndu-ne observațiile și reflectînd la desăvîrșirea sistemului de corespondență cu astralii, vom continua experiențele, pe temei de figuri geometrice. Am convingerea că vom ajunge foarte repede la bune rezultate. Și mai cred că, în această experiență, nu vom fi singurii care vom avea inițiativa. Astralii vor contribui, la rîndul lor, la statornicirea unui limbaj comun. Va fi poate unul din nenumăratele *Limbaje cosmice* care vor fi fost organizate, în decursul a cîtorva miliarde de ani, între ființele planetare, aparținînd unor sisteme stelare diferite...

În cursul celei de a treia luni a navigației cosmice, cînd soarele, păstrîndu-și încă strălucirea unei stele de mărimea întîi, se pierdea în pulberea anonimă a Căii Lactee, sistemul de corespondență între oameni și astrali fusese desăvîrșit. Rezultatele dialogului au fost uimitoare. Inteligența teoretică a astralilor, varietatea de date pe

care navigatorii o obțineau prin simbolurile matematice stabilite în comun depășeau în multe privințe cunoștințele celor patru. Ordinatorul nu înceta să înregistreze toate aceste date, folosindu-le în calculele și operațiile astronomice. În fapt, cei patru se aflau într-o stare neprimicioasă față de situația astralilor. După cum a rezultat încă din primele zile ale călătoriei, cei patru puteau recepționa radiațiile universului, dar nu puteau comunica decât între ei sau cu astralii aflați înăuntrul vehiculului, în timp ce astralii se aflau, cu deosebire după ce dialogul cu oamenii începuse, în legătură permanentă, deși, deocamdată, numai în sens unic, cu mai multe stații de emisie aflate pe planeta lor. Era însă, și în cazul astralilor, o situație particulară. Nu se putuse încă stabili un dialog între astrali și aceste stații din cauza distanței la care se aflau stațiile. Calculele încă provizorii ale lui Al și Sen arătau, însă, că aceste stații nu puteau fi mai depărtate de patru sau cinci ani-lumină, așadar, la distanța la care se afla cea mai apropiată stea de pământ, *Proxima Centauri*, deși în altă regiune a cerului. Faptul era puțin îmbucurător, ținând seama de viteza deplasării vehiculului. Durata călătoriei pînă la aceste stații, în cazul că viteza se va apropia progresiv de iuțea luminii, va fi cam de șase ani — durata călătoriei, în cazul foarte puțin probabil, al accelerării vitezei peste iuțea de propagare a luminii putînd fi, eventual, substanțial micșorată.

În momentul în care aceste rezultate fură cunoscute, bucuria stabilirii de comunicare cu astralii fu umbrită. Cei patru trăiră o criză de conștiință, o descurajare. Perspectiva unei călătorii de cîțiva ani, a unei rămîneri de alți cîțiva ani pe o planetă necunoscută, la care s-ar fi adăugat — în cazul posibilității unei liberări — a unei alte călătorii de întoarcere cu o durată de alți cinci-șase ani, deprima întreaga echipă. Bucuria cunoașterii, entu-

ziasmul pricinuit de mîndria de a fi contribuit la stabilirea unui limbaj cosmic, făcură repede loc depresiei. Singurul care-și păstra liniștea era doctorul Li, credincios parcă principiului horatian : *nîl mirari*. Dar Mab nu cedă tristeții. Se revoltă. Se simțea frustrată, deposedată de unul din bunurile cele mai de preț al vieții, de libertatea de mișcare, de puțința de a părăsi vehiculul, de a se întoarce pe Pământ. Conștiința captivității o revolta. Uitînd că noțiunile de „drept“ și „justiție“ sînt valori specifice umane, Mab izbucni :

— Cu ce „drept“ sîntem răpiți de pe lumea noastră și aruncați în orbita unui univers necunoscut ?

Raptul oamenilor de către astrali îi apărură dintr-o dată ca o nedreptate cosmică, adevărată sfidare adusă cinstei sufletești a ființelor, viețuind în univers. Astralii îi apăreau în toată monstruoasa lor impasibilitate, indiferenți la bine și la rău, la bunurile supreme ale ființelor umane. În acest moment, Al, care, împreună cu Sen, cercetau cu încordare structura, reacțiile și mecanismele funcționale vitale ale astralilor, au comunicat celorlalți doi un fapt răscolitor, care a contribuit și mai mult la dezolarea prizonierilor : astralii erau reduși la *Inteligență pură*, la mecanisme logico-matematice de aprehendare a fenomenelor și înțelegere a legilor universului, putînd, în același timp, reacționa efice, prin mecanisme variate, acționînd la distanță, în general electromagnetice, asupra fenomenelor înconjurătoare, dar erau lipsiți cu desăvîrșire de emotivitate ! Astralii percepeau, înțelegeau, reacționau adaptat la lume, dar nu aveau răsfrîngerea în sine a sentimentelor, erau muți sufletește, nu aveau vibrație, căldură, catifelare de suflet. Erau simple mașini. Materia lor vitală fiind organizată printr-o compoziție chimică în jurul siliciului le da o reactivitate pur minerală. În za-

dar cei patru au înmulțit, timp de câteva luni, încercările de a „convinge” pe astrali, deveniți adevărați temnicheri, de a-i libera și a face calea întoarsă. Ei se loveau invariabil, încăpăținat, incomprehensiv de același Nu, de același refuz de a-și înmădia comportarea. Călătorii au sfârșit prin a înțelege că astralii sub raportul inteligenței teoretice depășind stadiul civilizației tehnice umane erau cu desăvîrșire *impervious* — impenetrabili, muți, la încercările de convingere ale oamenilor.

În adevăr, cum ar fi putut fi convinși astralii, prin argumente și apel la sfera etică și emotivă, cînd această sferă le este cu desăvîrșire străină? Poți, la nevoie, face un orb din naștere să intuiască lumina sau pe un surd-mut să afle ce este un sunet — fără ca totuși să le poată percepe bogățiile de rezonanțe pe care le pot exprima aceste game ale simțirii — dar cum ar fi putut oare astralii să apropie dimensiia afectivității, dragostea, nevoia apropierei sufletești — cînd acestea erau cu desăvîrșire străine orizontului lor structural? Se poate oare omul orienta în spațiu cu ajutorul unui sistem electric de radio-locatie, asemănător liliacului, cînd este lipsit de un instrument adecvat de radar? Dar ce sistem mecanic ar fi putut înlocui, pentru astrali, lipsa celei mai subtile, mai delicate și mai intime bogății a vieții interioare, care este sentimentul?

Cei patru au rămas descumpăniți. Mab izbucni din nou:

— Ei bine, dacă nu pot înțelege și dacă nu vor — nu avem decît o singură cale: să recurgem la violență, să ne apropiem cunoștințele necesare navigației în spațiu — să-i neutralizăm, combătîndu-i cu propriile lor arme — și să-i aducem pe Pămînt! În loc să ne studieze ei pe o

planetă obscură, în cuști climatizate — să-i studiem noi, ca pe cobai, în laboratoarele noastre!

— Ar fi, în adevăr, *de bonne guerre*², surise, galben, Sen.

— Vom folosi, fiecare, armele de care dispune... adaugă după o șovăială Al.

— ...aplicînd, pe cît înțeleg, astralilor, lovituri joase, mormăi nemulțumit Li.

— Cum lovituri joase? se indignă Sen. Angajăm o luptă în care intervin, pe lîngă cunoștințele noastre științifice respective, resursele biologice, echipamentul psihologic natural al fiecăruia din adeversari!

— Uiti că în această luptă nu intervin numai calitățile noastre biologice, ci și principiile noastre etice: pronunță Li răspicat și aproape solemn.

— Li, exagerezi, interveni Mab. E vorba de viața noastră, în luptă cu niște mecanisme oarbe, lipsite de una din cununile vieții sufletești, care este emotivitatea. Nu cred că, în această luptă, poate interveni scrupulul moral.

— Valoarea morală este eternă și universală, fie în purtarea dintre oameni, adică dintre ființe complete, fie în raporturile dintre oameni și ființe cosmice fragmentare, mecanizate. *Sintem reprezentanții în Univers ai unei civilizații întemeiate pe principii etice!* Afirm, încheie cu hotărîre Li, *că trebuie să respectăm, în purtarea noastră, călăuzirile de ordin moral!*

— În principiu, ai dreptate, Li. Pentru prima oară cînd omul ia contact cu ființe planetare, aparținînd unui alt sistem stelar, el nu are dreptul de a se comporta în mod deloial. El trebuie să se respecte în primul rînd pe sine, concedă Sen.

² Respectînd regulile jocului... (fr.).

Un zîmbet imperceptibil luminează fața lui Li.

— Să nu-mi aduceți exemplul mitic al lui Prometheus, ca o obiecție la întîmpinările mele. Situațiile nu sînt comparabile. Prometheus a furat focul zeilor, care-l ascundeau oamenilor. El a eliberat pe om din tirania zeilor. Dar astralii nu ne-au furat nimic. Dimpotrivă, ne-au acordat totul, pentru a ne protegia viața și a ne continua activitatea cea mai de preț a existenței noastre, adică munca. Nu se cuvine să-i mințim ! Repet. Scrupulul moral de care vă vorbesc nu este numai omenesc, principiul moral are o valoare cosmică. El trebuie să fie respectat chiar în purtarea față de organisme călăuzite de formațiuni pur mecanice. Și apoi, nu uitați un lucru : călcînd principiile morale nu vom rezolva nimic, chiar dacă, prin imposibil, ne-am putea salva propria viață, în ipoteza, pentru mine puțin probabilă că, prin violență, ne-am putea întoarce pe Pămînt. Întrucît acest rezultat obținut printr-o violență ar putea aduce o soluție întreprinderii noastre principale care era, vă rog să nu uitați faptul !, salvarea umanității de un exod în masă, săvîrșit de rapturile repetate care vor deveni cu timpul din ce în ce mai numeroase ale astralilor ? Aceștia din urmă n-ar face decît să înregistreze un eșec între multe altele — dar interpretarea lor va continua și primejdia pentru umanitate va fi și mai mare !

— Cum vezi tu atunci soluția care ar putea duce la asigurarea securității noastre — dar și la salvarea umanității ? întrebă Sen.

— Nu am decît un singur răspuns : prin înțelegere. Vom ajunge la planeta către care ne dirigim. Vom rămîne acolo, dacă va fi nevoie, cîțiva ani. Vom apropia toate datele științifice și tehnice ale civilizației astralilor și vom încerca apoi, prin înțelegere, să obținem întoarcerea noastră pe Pămînt. Vom lucra deschis, cu onestitate. Sîntem

aci, în acest dialog dintre Om și Astrali, trimișii civilizației umane. *Nu putem inaugura activitatea noastră în relațiile cosmice cu un act de felonie.* Este destul că în trecutul istoric omenirea a sîngerat planeta cu războaie, cu acte de violență și violență. A fost un trecut datorit originii noastre animale — instinctului. Dar noi, cei patru, am depășit acest stadiu de barbarie a sufletului. Noi trebuie să începem o nouă eră în univers. Avem și dorința și putința de a o face. În loc de a deslănțui un *Război al lumilor*, analog celui ce fusese închipuit de Wells într-un roman al său, vom inaugura o *Pace a lumilor*, prin înțelegere cosmică. Să repetăm cuvîntul lui Schiller : *Seid umschlungen Millionen...* (Fiți îmbrățișate, mulțimi)...

— Crezi că lucrul nu a fost încercat de cei ce au fost răpiți de astrali în cursul secolelor, deceniilor și anilor trecuți ?

— Bănuesc că nu, interveni Al, pentru un motiv foarte simplu : cu excepția unuia din oamenii de știință răpiți anul trecut, nici unul dintre locuitorii Terrei nu era înzestrat cu instrumente electronice și nici unul nu avea pregătirea teoretică și practică necesară, pentru a intra în comunicație cu astralii. Poziția noastră este cu totul alta. Noi alcătuim o adevărată academie umană. Sen are geniul tehnic la un grad la care puțini oameni s-au putut ridica. Li este un savant biolog și medic, un filosof de adîncă pregătire. Mab este o umanistă, prin fața ochilor căreia a trecut o bună parte din bibliotecile lumii — cu toată vîrsta ei tînără. Eu sînt un „cititor în stele” cum îi place lui Mab să mă numească, traducîndu-mi una din expresiile limbii ei materne. Am convingerea că, în aceste ultime săptămîni, noi patru am făcut un lucru pe care oamenii izolați pe planeta obscură din Constelația Capricorn-

nului nu l-au putut săvârși în câteva sute de ani de conviețuire cu astralii...

— Socotesc discuția încheiată, adaugă Li. Înțelegem să ne purtăm corect cu astralii — chiar acum, cînd am aflat refuzul lor de a ne întoarce pe Pămînt! Înțelegem să rămînem corecți chiar cu prețul imposibilității noastre de a ne întoarce pe Terra! Înțelegem să ne purtăm corect, pentru că *nu putem face altfel, fără să ne pierdem stîmă de noi înșine.*

— Li, ai spus acum câteva clipe o vorbă care m-a făcut să reflectez și care mi-a adus în minte o întîmplare, petrecută pe Pămînt acum câteva secole. Te-ai referit la demnitatea noastră omenească, la datoria de a rămîne oameni, chiar cu prețul vieții noastre. Ei bine, eu am să vă povestesc un fapt istoric, citit în adolescență, care m-a impresionat cu deosebire. Iată-l. La începutul erei care a însemnat cucerirea aerului, în epoca fraților Montgolfier, constructorii au hotărît să lanseze în spațiu primul balon. Se strînsese pe o cîmpie, lîngă Paris, o mare mulțime, oameni de știință și gură-cască, amestecați. Să hotărî ca în nacela balonului să se pună câteva viețuitoare: găini, un ciine și o capră, dacă-mi amintesc bine... Oh, nu-mi cereți amănunte, căci le-am uitat... Totul era gata, cînd, deodată, un tînăr nobil, cu o săbiuță la șold, se apropie de nacela balonului, zburătăci orătăniile și aruncă peste bord ciinele și capra, strigînd:

— Nu trebuie să îngăduim ca primele ființe care se vor fi ridicat către cer să fie animale! Omul a construit acest aparat, omul va fi acela care va părăsi pentru prima oară pămîntul!

Încălecă apoi marginea nacelei și se adresă frînghierilor ce mențineau balonul:

— Desfaceți legăturile!

capitolul IV

TAINA ZĂMISLIRII UNIVERSALE

Mab intră pe neașteptate în cuploa lui Al. Acesta, cufundat în calcule, își supraveghea în răstimpuri indicatoarele instrumentelor... ascultînd, în același timp, mișcarea *scherzo* din *Romeo și Julieta*, simfonia dramatică a lui Berlioz. Astronomul își împletea adesea concentrarea intelectuală cu unduirea cîntecului. Cele două tărîmuri, pentru el, erau îngemănate. Muzica îi tonifica și călăuzea gîndul, îl diversifica. Ritmul muzical îl fertiliza, îi crea o dispoziție de suflet creatoare. Își întrerupea astfel, în răstimpuri, calculele, pentru a-și repeta fragmentele muzicale, ce-i însuflețeau munca. Își ritma, în acest mod, activitatea, ascultînd și reascultînd de numeroase ori același fragment muzical, sau alternîndu-l cu alte pasaje, din alți compozitori, după capriciul asociațiilor și nevoia de călătorie a gîndului. Obținea, în ascultarea muzicii, o compensație și o evadare în vagabondaj interior, pentru rigoarea operațiilor matematice, care-l țintuiau în concentrare. Trăia pe două tărîmuri de viață: în încordarea intelectuală, care ajungea uneori, prin intensitate, la oboseală și dezgrădire. În dimineața aceea, alterna, în timpul lucrului, pasaje din Hector Berlioz și Mendelssohn-Bartoldy.

Mab, înduioșată, se apropie și-i acoperi ochii. Al tresări, îi luă mîinile, pe care le sărută una după alta.

— Mab, Mab, de-abia acum am înțeles plîntarea și frumusețea vieții! De-abia acum am înțeles cît de searbătă îmi era existența dinainte, singuratică, bătătorind

aceeași dimensiune ! Tu mi-ai dilatat ființa, mi-ai dat vieții un sens !

— Nu exagera, Al. Viața ta era mai dinainte statornicită. Aveai un țel, știai ce vrei. N-ai făcut altceva decât să mă cuprinzi în bogăția ființei tale.

— Nu, Mab. Eram sărac. Nu cunoșteam decât viața cenușie, decât bucurii neutre. Acum te am pe Tine, Mab, te asociez tuturor gândurilor și elanurilor mele ! Nu mai sînt singur. Nu-mi trăiește numai propriile simțiri. Trăiesc totul prin tine, văd totul cu ochii tăi, înțeleg și iubesc totul, prin căldura ta. Mi-am aflat rostul vieții, prin dragoste.

— Devii liric, Al. E adevărat, ai adăugat vieții tale o nouă călăuzire... Dar nu uita. Vraja a operat de asemeni, și pentru mine. Dragostea noastră ne-a transfigurat deopotrivă. Nu mai sînt Mab, cea dinainte, după cum nici tu...

— Iată, acum, acest joc aerian al muzicii, arabesc plin de grație și neașteptate izbucniri sonore, în care totul e noutate și neprevăzut, te înfățișează pe tine, Mab ! Te văd în tot și în toate, dar mai cu seamă în primenirile de lumină și culori abstracte ale cîntecului. Cîntecul își urmărește unduirile lui proprii, își păstrează ființa lui de făptură independentă, trăind în sine și pentru sine, așa cum l-a zămislit, smulgîndu-l din viața lui, meșterul ce l-a înfăptuit — dar se încorporează în același timp, prinde contur și se interiorizează. Se contopește cu tine, Mab, te exprimă, în ceea ce ai mai adînc, mai gingaș.

Cei doi rămaseră îndelung, îmbrățișați. Cunoșteau în ultimele luni o fericire egală, fără umbră. Li se părea că viața lor individuală dispăruse, contopită într-o ființă comună, care-i cuprindea în fericire. Nu mai trăiau izolați,

ci într-o comunitate care-i despărțea de restul lumii, depărtîndu-i chiar de prieteni.

Mab își amintea expresia de fericire, pe care o citea uneori seara, pe fața vreunei femei tinere, mergînd însoțită, și mai ales de privirea extatică, ce se îndrepta în sus spre fața iubitului. Înțelegea că cei doi trăiau zile de bucurie și transfigurare. Cei doi păreau că nu merg. Pluteau. Pluteau depărtați de ceilalți oameni, într-o altă sferă de viață. Mab înțelegea că dragostea însemna pe cei doi în adîncul ființei lor, de la freamătul corpului la antenele simțirii. Dragostea operase în ei o transfigurare a întregii ființe. Și mai înțelegea că această transfigurare este rară, hărăzită celor aleși. În adevăr, numai arare înțîlnirea printre perechile pe care le încrucișa pe stradă sau pe aleile grădinilor această exaltare și această adîncă prefacere a ființei, ca prin atingerea unei baghete magice. Mab observa cu luare-aminte pe cei ce-i înțîlnia. Citea, vai !, prea adesea în aceste ființe, mergînd totuși alături în viață, vulgaritatea simțirii, obișnuința, oboseala, indiferența, uneori disprețul mutual. Încea atunci un simțămînt nedeslușit, amestec de invidie pentru cei aleși, de învidare pentru cei ce nu au știut sau nu au putut să se ridice la această vibrație și mai ales de îndoială asupra propriei destoinicii de a putea cîndva ieși din sine, pentru a cunoaște, în sfîrșit, marea beatitudine. Rămăsese îndelung în așteptare, pînă cînd înțîlnirea cu Al, la Hammerfest, a vestit-o că se află în preajma revelației pe care, în sfîrșit, o trăia de-abia acum.

Revelarea nu era, însă, numai suflătoare. Era o transformare a întregului corp. Mab simțea plinătatea ființei ei corporale, se bucura de noua viață în toate fibrele ființei. Înțelegea că era aidoma acelor cîteva femei, înțîlnite cu ani înainte, care trăiau fiorul mării bucurii, al dragostei împărtășite.

Acum, surprinzînd pe Al ascultînd pasajul din *Romeo și Julieta* de Berlioz, știa că ea trăiește în fiecare din gîndurile lui, așa cum îl simțea aproape, cînd ascultau, toți patru, în armonia instrumentală a simfoniei, împletirea flautului și a cornului englez din *Scene de dragoste* a aceleiași simfonii, *adagio* vibrant și cuceritor prin adîncime și adevăr. Înțelegeau cu toții mult mai deslușit decît mai înainte nevoia omenească de a trăi polifonic, cu împlinirea tuturor valențelor sufletești și corporale ale făpturii lor. Niciodată, în adevăr, nu trăiseră atît de bogat, *de plural*, ca acum. Cei patru se cufundau în bucuriile cercetării, dar se părăseau muzicii cu aceeași nevoie a dăruirii; își întrețineau suplețea corpului prin exerciții, sau flecăreau, ore întregi, destinși; urmăreau peliculele marilor filme sau reprezentații teatrale, ascultau declamațiile actorilor vremii, declamau ei înșiși, urmînd lecțiile de dicțiune ale lui Sen. Li învăța pe Sen luptele și exercițiile de înmădiere ale corpului, răspîndite în întreaga lume, din țara sa de obîrșie; Mab le deschidea perspectivele visului și evadărilor, prin imaginile operelor plastice sau ale arhitectonicii antice și moderne. Cei patru trăiau izolați în cușca lor cosmică, dar comunicau cu întregul univers. Trăiau, în primul rînd, în comunitate cu întreaga omenire, deși legătura cu Pămîntul fusese întreruptă. Depărtarea spațială îi apropiase de sufletul vast al umanității. De la această perspectivă, viața și operele oamenilor apăreau într-o altă lumină. Priveau cu alți ochi simetria inalterabilă a Parthenonului și izbucnirea în elan către cer a catedralei gotice; marile mituri și legende ale omenirii căpătau, aici, la depărtări de sute de miliarde de kilometri, o altă semnificație. Omenirea care se îndrepta cu greutate către stadiul de pace în înțelegere, înfăptuit

cîțiva ani după cel de al douăzecilea secol, le apărea ca o imensă comunitate, întemeiată pe dragoste.

Se aflau, în același timp, în raport cu vibrațiile întregului univers. De la depărtarea la care se aflau, totul pentru ei se unifica: viață a omenirii, vibrație a universului. Ceea ce, mai înainte, era cuprins de ei fragmentar, le apărea acum intuit într-un întreg imens, compact. Lume și omenire le apăreau integrate aceleiași realități la care participau la rîndu-le, prin înțelegere și bucurie în spirit. Cuprindeau în această imensă vultură și pe cei doi astrali care pluteau la cîțiva metri de ei, în trepidanța lor minerală. Căci, pentru ei, astralii își vădiseră toată adîncimea de viață ce pulsa în interiorul corpului lor. Nu era numai rezultatul comunicării dintre ei, care le aducea aceste zvonuri ale vieții lăuntrice a ființelor astrale, ci, mai cu deosebire, rezultatul înregistrării nenumăratelor lor reacții la cele ce se petreceau înlăuntrul navei cosmice, în care se aflau.

Primele concluzii ale celor patru, privitoare la lipsa de emotivitate a astralilor, au trebuit să fie corectate. La început, cei patru n-au putut spune dacă reacțiile de o mare finețe vibratilă, pe radiații de mică amplitudine, au fost pricinuite de o năzuință de acordare a vieții „interioare“ a astralilor cu varietatea și intensitatea mișcărilor de simțire omenești. Dar mai apoi, Al și Sen au remarcat că reacțiile ondulatorii ale astralilor nu erau proporționale în intensitate propriilor lor stări de suflet și nu aveau aceeași configurație. Era mai degrabă — dacă ar fi îndrăznit să spună — o adevărată mișcare de „surpriză“, de uimire chiar. Dar această „uimire“, pentru a folosi un termen platonician, era o trăsătură esențială a vieții emotive! Cum au putut fi atît de grăbiți, la începutul conviețuirii lor, afirmînd că astralii erau lipsiți de simțire!

Cei patru și-au urmărit observațiile și au constatat efectul inedit, necunoscut de ei mai înainte ca Mab să fi liberat din banda electronică *Rapsodia* lui Enescu. Astralii erau sensibili la cîntec! Reacionau într-un fel la instrumentele de coarde, în alt fel la vocea umană. Sen își multiplica, cu ajutorul numeroaselor lui înregistrări, „diagramele psihologice”, cu care astralii răspundeau armoniilor muzicale. Era aci un nou tărîm, pasionant pentru cei patru, care le deschidea, în același timp, numeroase tărîmuri de cercetare. Erau, în adevăr, astralii capabili de emoții estetice atît de diferențiate sau se aflau în fața unor simple reacții mecanice, de înregistrare a undelor universale? De ce astralii fuseseră atît de „impresionați” de noutatea cîntecului? Nu avuseseră oare niciodată, la oamenii ce fuseseră răpiți înaintea lor, prilejul de a fi ascultat un cîntec, oricît de rudimentar, de suferință și lamentație, a populațiilor care fuseseră transplantate pe planeta depărtată? Erau oare astralii indivizi tineri, care făceau traiectul cosmic Pămînt-Capricorn pentru prima oară și nu avuseseră prilejul de a fi fost în contact cu alți oameni? Dar cum se desfășura, în acest caz, viața astralilor? Cum se nășteau, cum își transmiteau unii altora rezultatul experiențelor lor? Întrebările se înmulțeau, zi cu zi, însuflețind pe cei patru în aceeași dorință de cunoaștere, în fața enigmelor care se multiplicau, pe măsură ce înaintau în cunoșterea astralilor.

După cîteva luni de conviețuire, în care timp comunicarea spirituală dintre cei patru, ca și apropierea dintre ei și astrali devenise mai strînsă, cei patru au trebuit să admită că astralii nu erau simple mecanisme logico-matematice. Nu le puteau refuza nici sensibilitatea, nici emotivitatea. Numai că aceste atribute erau calitativ diferite de cele umane. Sensibilitatea lor era mult mai ascuțită și

mai amplă, întinzîndu-se pe mai multe registre. Astralii nu aveau nevoie de instrumente pentru a înregistra radiațiile universului. Astfel, aptitudinile lor de rezonanță erau incomparabil mai vaste, dar fundamental diferite de cele omenești. Emoția lor, reală, perceptibilă în afară prin radiații specifice, era, de asemeni, calitativ deosebită de cea umană, fără să fie, totuși, opacă, inaderentă acesteia. Cei patru erau obligați să admită că în aria acestei emotivități erau zone, dacă nu mute, cel puțin inexperimentate. Una din aceste zone era registrul motiv muzical. Urmău, apoi, gamele emotive în corelație cu simetriile plastice, deși acestea se apropiau de cele pe care le prezentau astralii, sensibili la forme geometrice și simetrii arhitectonice. Diferențele se vedeau totuși; erau acelea ce separau frumosul natural de cel creat de om, desenul întîmplător, potriveala încremenirilor minerale și regularitatea cadențelor cosmice, diferite de elaborarea conștientă, voluntară, călăuzită de un ideal de armonie, al creației umane. Cînd au înțeles lucrul, cei patru au hotărît să introducă pe astrali în universul estetic uman, și, prin aceasta, să dea zonelor tăcute ale simțirii astralilor rezonanță umană.

Noaptea de 1 ianuarie 2027 au petrecut-o în eleganță și fast. Uniformitatea zilelor trebuia întreruptă. Trecerea timpului trebuia punctată de evenimente și sărbători. Îmbrăcămintea zilnică, de lucru, trebuia primenită. Cei patru aveau să îmbrace costume de fantazie. Mab a fost prima care a intervenit, dînd costumelor varietate, alegînd culorile, modificînd tăietura, combinînd și înfrumusețînd formele veșmintelor, decorîndu-le. Cei patru aveau astfel, uneori, un aspect de dansatori la un bal mascat și petrecere

galantă, în stil rococo. Alteori, împrumutau înfățișări de o falsă gravitate, de o solemnitate comică, rezervându-și, fiecare, celorlalți, surprize. În această privință, Sen rivaliza cu Mab în ingeniozitate, sub privirea indulgență a lui Li și spre bucuria lui Al.

În noaptea noului an, petrecut pe navă, cei patru au îmbrăcat, însă, veșmintele pămîntești, pe care le purtau în momentul răpirii. Erau ușor melancolici acum, cînd știau că durata călătoriei avea să se prelungească mai mulți ani. Întrunirea lor, ce avea loc într-un „salon” pregătit anume de Mab, o cupolă pînă atunci rămasă liberă, a „intrigat” pe astrali. Nu erau obișnuiți cu noul climat sufletesc care domnea între cei patru. Astralii erau „agitați”, emiteau vibrații scurte, întrerupte de tăceri neregulate. Comunicau între ei, transmiteau informații stației planetare depărtate, dar, pe cît a înțeles Al și Sen, comunicau și cu cinci nave cosmice aflate pe drum, îndreptîndu-se către pămînt. În cursul acestor zile, întemeiat pe aceste mesaje trimise sau primite, de la navele în cursă, dar nereprezentînd în fapt un dialog spațial, din cauza depărtării respective la care se aflau navele, Sen și Al au ajuns la concluzia provizorie că ținta călătoriei lor se afla cam la trei ani depărtare în timp, socotind faza deplasării uniform accelerate și perioada încetînirii cursei, pînă la viteza zero.

Cei patru, aflați într-o dispoziție sărbătorească, liniștiți în legătură cu eventualitatea unei călătorii care nu avea, totuși, să se prelungească în lungul deceniilor, au înțeles să dea nopții de sărbătoare a anului nou un caracter excepțional. Mab a luat o inițiativă îndrăzneată : să invite pe astrali la întrunire. Pînă atunci, comunicările dintre oameni și astrali se făceau la distanță. Niciodată cei patru nu-i apropiaseră. Propunerea lui Mab fu primită, deși

putințele de comunicare erau încă incomplete. Li ar fi preferat să amîne apropierea, să maturizeze înțelegerea. A sfîrșit prin a primi, la rîndu-i. Îndemnă pe Al să lanseze un semnal de legătură cu astralii. Răspunsul se produse la scurt interval. Al îi invită să se apropie. După o scurtă ezitare, astralii plutiră în spațiu, în direcția lor. Sen repetă semnalul, întărindu-l. Astralii micșorară depărtarea ce-i separa de cupolă. Urmă apoi un manevră complicat, „invitînd” pe astrali de a se apropia și mai mult, de a ocoli celelalte cupole aflate la polul navei spațiale. Astralii se apropiiau, apăreau din ce în ce mai mari pe ecranul portativ al celui mai mic din aparatele electronice cu care erau înzestrați cei patru, și pe care Al nu-l privea niciodată. Astralii ajunseră la ușa cupolei. Cei patru erau sugrumați de emoție. Niciodată nu-i văzuseră atît de apropiați, așa cum apăreau în îndoița imagine, pe ecran și pe pragul cupolei. Emisiunile astralilor se accelerau. Erau adevărate clipiri, parcă mărturii de curiozitate și emoție subtilă, ca în fața unei întîmplări neașteptate. Cei patru șovăiră un timp. Aveau să invite pe astrali de a trece pragul ? Nu vor întîmpina oare o rezistență din partea acestora ? Radiațiile de unde scurte eminate de aceștia nu le vor fi oare dăunătoare ?

Al interogă ordinatorul, pe care-l observa cu luare-aminte. Totul părea în ordine. Apropierea nu era primejdioasă. Încercarea putea fi făcută, urmînd a fi întreruptă în momentul în care semnale de primejdie luminoase și sonore aveau să fie emise de aparat.

— Pot să-i invit să treacă pragul ? își întrebă Al prietenii. Ceilalți acceptară și astralii își făcură, unul după altul, intrarea în cupolă. Fu un moment de emoție reciprocă, vădit prin frămîntarea electrică a astralilor, prin sclipirile ce apăreau și dispăreau pe suprafața corpului,

prin radiațiile gamma ce se intercalau undelor de mare lungime, destinate a comunica stației planetare evenimentul.

În momentul în care astralii intrară în cupolă, Mab făcu să răsune valsul lui Weber și invită pe Al. Începură să danseze, în veselie și riset, ceilalți doi îi priviră înveseliți, în timp ce astralii se legăneau în balansare lentă. Sen, expansiv, se apropie de un astral, întinse brațele, ca pentru a-l îmbrățișa, fără să-i atingă totuși suprafața, și începu să danseze, la rîndu-i. Astralul îl urmă complet, lunecînd în spațiul cupolei. Fu un moment de veselie pentru oameni și de încercare de consonanță pe lungimi de undă apropiată din partea astralilor. Pînă la urmă, Mab se opri obosită și căzu pe un taburet. Valsul încetă. Astralii își încetară evoluția în spațiu, „mimînd“, prin poziție și emisiuni de undă, starea emotivă a celor patru.

Al stabili cîteva contacte cu astralii. Întrebări și răspunsuri se succedară, nefăcînd decît să repete schema de comunicări, săvîrșită zilele anterioare. Cei patru trebuiau să convină; alfabetul imaginat de ei era încă rudimentar, și comunicările încă lipsite de interes. Se aflau încă în faza încercărilor. Atunci Mab se hotărî să rupă gheata. Dacă ar „invita“ la dans pe celălalt astral, care părea subordonat primului și care rămăsese totdeauna în urma acestuia?

Li tresări alarmat și-i interzise cu oarecare bruschete dorința. Mab îl privi surprinsă și dezorientată. Li își recăpătă singele rece, se scuză, în tăcerea nedumerită a celorlalți.

— Iertați-mă! Am fost luat prin surprindere! E un lucru ce mi se pare foarte grav. Nu vi-l pot destăinui deocamdată. Am să vi-l împărtășesc mai tîrziu. Mă veți înțelege și mă veți ierta...

Rămaseră cu toții tăcuți. Care va fi fost motivul care va fi îndemnat pe doctorul Li să interzică apropierea lui Mab de astrali? Și care va fi fost semnificația acestui fapt care a făcut pe doctorul Li, totdeauna calm, politicos și rezervat, să-și piardă cumpătul?

— Este momentul ca fraternizarea să înceteze, rosti Li cu răceală. Pentru moment, este destul. Regret, de altminteri, că nu m-am opus de la început acestei „invitații“. Ar fi trebuit să fiu mai energic. Nu cred să fie însă prea tîrziu. Al, te rog, emite astralilor semnalele de îndepărtare.

Docil, Al se aplecă asupra aparatului. Înțelegători, astralii se depărtară, în sclipiri și emisiuni de unde.

— Despărțirea a fost totuși bruscă. Ar fi trebuit să prelungim un timp întrevederea, care a fost prea scurtă, întîmpinînd Mab.

— Noțiunea de timp, iubită prietenă, este relativă, în legătură cu structura fiziologică a fiecărei ființe. Astralii scandează timpul după alte cadențe decît noi, oamenii. Recunosc, însă, întîmpinarea de lipsă de conveniență și, ca să zic așa, de „impolitețe“, pe care cuvintele tale, Mab, le conțineau implicit. Ai dreptate. Politețea are o valoare etică, ce depășește zona relațiilor interumane. Politețea trebuie să definească purtarea tuturor ființelor cosmice, unele față de altele. Sînt, totuși, împrejurări în care, fără să încălcăm conveniențele, va trebui să renunțăm la anumite exagerări ale acestora.

Cei trei rămaseră gînditori. Ce voia să spun Li în acești termeni obscuri?

Mab crezu că înțelege pe Li. Nu era însă o cuprindere logică, teoretică, a faptului, ci o intuiție obscură, venin-

du-i din adîncul corpului, din freamătul celulelor. Mab simțise în timpul din urmă o renaștere, o reînviore a întregii sale ființe. Era o altă făptură, mai plină, mai densă. Simțea în sine chemări nedesluite, dorințe nedefinite, împliniri mai înainte necunoscute. Era o răscolire interioară care o apropia mai mult de sine, care o făcea mai mult și mai adînc *Mab*, identificînd-o în același timp cu Al. Izolarea ei în lume, independența făpturii sale, pe care o simțea bine delimitată și opusă celorlalte ființe și lumi, încetă. Mab comunica cu ceilalți, dar mai ales alcătuia o singură ființă cu Al. Era o fericire organică, o creștere interioară, care o înfrătea cu tot ceea ce o înconjura, dîndu-i în același timp plinătate de viață. Cadența vieții sale lua altă valoare, mai adîncă. Nu mai era ființa sprintară de mai dinainte. Ritmul vieții sale nu mai era acel *scherzo* din simfonia lui Berlioz, ci luase un accent mai grav, nepierzîndu-și cu toate acestea sprinteneala, dar era o sprinteneală de maturitate care, pierzîndu-și pirueta aeriană, căpăta o bucurie interioară, necunoscută mai înainte.

— Da, acesta este cuvîntul : necunoscut mai dinainte.

Viața lui Mab prezenta astfel o scindare între stări care nu erau totuși în opoziție. Dar trecerea se făcuse cu o iuteală care o descumpănea. Nu mai era aceeași, era alta, și, totuși, păstra în sine toate bogățiile de prospectime ale adolescenței. Mab intra pe un nou palier al vieții. Ar fi vrut să se lămurească pe sine, să înțeleagă ce se petrece cu ea. Și deodată, Adevărul i se prezentă întregii sale ființe, cu iluminarea pe care o au marile revelații. Mab simțea că era însărcinată.

Înțelegea acum grija afectuoasă, delicată, a doctorului Li, care se grăbise să o ocrotească de apropierea astralilor. Iradierile acestora ar fi putut tulbura grav înmuguririle

plăpînde care se îplineau în adîncurile vieții sale. În adevăr, fătul din corpul mamei este mult mai sensibil la acțiunile vătămătoare externe, decît organismele mature. Doctorul Li veghea. Li se gîndea la toate, o protegia. Sentimentul de frățietate și recunoștință față de Li o copleși. O podidiră lacrimile. Dar în același timp, dominînd furtuna simțămîntelor, trecînd de la înduioșare la recunoștință, imbinînd dragostea și bucuria, Mab trăi cu intensitate conștiința legăturii sale cu Al. Nu mai era transfigurarea femeilor îndrăgostite pe care le zărise în trecut, cuibărite parcă la brațul iubitului lor, trecînd pe aleile parcurilor. Era un lucru mult mai răscolitor. Transfigurarea acelor fețe era un reflex egoist, rod al unor plăceri și corespondențe de suflet de suprafață. Cele ce simțea în prezent erau un lucru mult mai adînc, avînd un tîlc universal. O depășea, după cum depășea și pe Al și pe ceilalți doi, legînd-o de întreaga umanitate. Și era ceva și mai depărtat și mai grav : era un fapt cosmic. Faptul împlinirii unei noi vieți, pe care o simțea acum, dezvoltîndu-se.

Mab zîmbi.

— Mi-e teamă că literaturizez faptul și că mă pierd în considerații filosofice.

Un moment mai apoi, trebui să recunoască totuși adîncimea și semnificația acestui eveniment.

— De la depărtarea la care mă găsesc de Pămînt și în împrejurările de față, trebuie să înțeleg și să judec înțiplările vieții cu ochi noi. Pe Pămînt, săvîrșeam acte cotidiene, pe care le socoteam fără însemnătate. Admiram flori, statui și opere de artă, vedeam copii jucîndu-se, mă opream în fața priveliștilor — și toate acestea mi se păreau firești, necesare, fără taină. Acum însă, de la perspectiva cosmică de la care privesc aceste lucruri, încerc o adevărată amețală, la gîndul tîlcurilor pe care le desco-

păr în spatele fiecăreia din aceste fapte. Cum am putut privi o floare fără să nu-i recunosc *miracolul* apariției pe Pământ ? Cum am putut urmări zborul albinelor culegând florilor principiul licorilor pe care le va distila corpul lor, fără să nu fiu copleșită de imensitatea acestor potriveli și corespondențe, între ființe și lucruri ? Cum am putut privi, în jur, lumea împestrițată de culori, îmbălsămată de mi-resme, irizată în primeniri de lumină, fără să fiu răvășită de frumusețea acestor spectacole ?

...Oamenii, gîndea Mab, sînt victimele obișnuințelor lor, ale felului de a gîndi cotidian, ale deprinderii de a socoti aceste lucruri ca fiind *naturale*. Dar dincolo de acest decor — și chiar în frumusețea acestui decor — se desfășoară o taină, rezidă o adîncime, se află o realitate pe care oamenii o ignoră, sau prin preajma căreia trec, fără gînd. Și ceea ce este mai întristător, își depăna Mab reflecțiile, este că s-au aflat pe lume oameni care să decreteze că toate acestea se deapănă fără rost — că sînt absurde ! O milă imensă, amestecată cu dispreț și dezgust, o cuprinse la gîndul acestor ființe artificializate, incapabile de a se înțelege pe sine și de a cuprinde pe ceilalți, netrăind decît în suprafață și risipindu-și licărele inteligenței lor în în-jghebarea de paradoxuri !

Din noua perspectivă, situația fiziologică a lui Mab dobîndea un tîlc universal. Mab înțelegea că adăpostește cea mai cutremurătoare dintre toate enigmele universului : zămisirea unei noi vieți. Gîndul creației unei noi ființe, îngăduind perpetuarea vieții, adăugîndu-se revoluției organice pe care o simțea operîndu-se în fibrele întregului său corp, îi dădu sentimentul unei noi demnități, de ființă aflîndu-și în lume adevăratul său rost. Mab nu mai era singură. Izolarea ei în lume, limitată prin învelișul corpului său, sau împiedicată de a comunica adîncul sufletesc

celor ce o înconjurau, dispăru. Ea comunica nu numai cu Al și cu prietenii ei din nava cosmică, nu numai cu omenirea rămasă în urmă, undeva acolo, în cerul negru, ci cu palpitul unanim al vieții. Mab simțea pulsînd în sine bătaia ritmică a existenței universale, împlinită în nenumărate ființe, care se vor fi născut și vor fi murit pe întinderea galaxiilor. Gîndul o ameți, prin violență. Părăsi în grabă cupola și intră în încăperea de lucru a lui Al, pe care îl îmbrățișă, în plîns.

Al își întrerupse activitatea, răspunse preocupat îmbrățișării, apoi, își privi soția.

Îi văzu fața răvășită, în lacrimi. Șovăi, o clipă. Apoi, dintr-o dată, înțelese. Se înclină adînc în fața ei și-i sărută recules mîna. Mab îl sărută pe frunte.

Sen părăsi discret încăperea.

Privirea scrutătoare a lui Li urmărea, fără să aibă aerul, mișcările nervoase, nestăpînite ale lui Sen.

— Sen, nu ai ajuns încă la seninătate și dominare de sine. Fii mai bărbat...

Sen îl privi întrebător.

— La ce te referi ?

— Dragul meu, în alte împrejurări aș fi socotit cuvintele mele ca un act indiscret. Nu am, fără îndoială, dreptul de a intra în viața intimă a celorlalți. Sînt, însă, împrejurări în care trebuie să o fac, pentru ca să pot fi de un ajutor, fără de care ceilalți n-ar putea, poate, ajunge la împăcare.

— Nu te înțeleg, își apără Sen taina.

— Inutil să ne ascundem unul de altul, Sen. Nu-ți vorbesc ca prieten — ci ca medic. Sen, tu suferi în bărbăția — în izolarea ta. Ești frămîntat. Asta îmi dovedește

că nu ai ajuns încă la suprema stăpânire de sine, de care ai nevoie, în această călătorie, care se poate prelungi.

— Cum, faptul e atât de izbitor pentru ceilalți ? se în-ciudă Sen.

— Faptul este evident pentru mine, Sen. Ceilalți sînt absorbiți în visul, în fericirea comunității lor. Dar faptul nu mi-a scăpat nici mie — după cum nu a scăpat nici astralilor, care au captat, în ceea ce te privește, cîteva un-duiri pe care le-au socotit paradoxale, și pe care nu au știut să le interpreteze...

...Mă aflu, însă într-o poziție privilegiată, în această privință, ca și în multe altele. Sen, sînt medic. Știu să văd. Știu, în același timp, să tîlmăcesc cele văzute. Știi tu de unde îmi vin toate aceste antene ? Fără îndoială, de la o anumită particularitate a simțului meu de observație, dezvoltat de meșterii mei, profesorii din clinicile în care m-am format. Dar adevăratul meu dascăl, în această privință, nu a fost un medic, ci un detectiv, care m-a vizitat cîndva, în cabinetul meu de consultații, pentru a cere cîteva referințe asupra unui bolnav. Omul, cu înfățișare foarte comună, neatrăgînd prin nimic luarea aminte, a intrat aproape timid în camera de consultații, și s-a așezat, la invitația mea, pe un scaun în fața mea. De la începutul întrevederii și-a cerut iertare pentru că mă vizita în afara orelor de consultații. L-am întrebat surprins de unde cunoaște faptul. Detectivul a zîmbit :

— Am să vă destăinuiesc un fapt de tehnică profesională.

— Profesională ? am repetat uimit, în ecou, ultimul său cuvînt.

— Da, profesională ! Ascultați-mă. În momentul în care intru într-o încăpere sau mă aflu în fața unui om, vă pot încredința că am văzut *totul*, ca și cum aș fi fotografiat încăperea sau omul : este o calitate dezvoltată printr-o în-

delungă obișnuință de a vedea *tot* ce se petrece în jurul meu și de a completa restul, prin intuiție. Așadar, intrînd în camera dvs. de consultație, am măturat cu privirea încăperea, apoi v-am cîntărit dintr-o aruncătură de ochi. Am văzut între numeroasele particularități ale încăperii o mică pancartă aflată în spatele meu, pe care am citit : 14—16. Nu am putut citi însă textul pancartei. Am bănuît însă că este vorba de orele dvs. de consultație.

Vă pot spune, astfel, deși nu le văd, în prezent, forma și culoarea încălțămîntei dvs., ca și numeroase alte amănunte ale încăperii, pe care le-aș putea descrie, închizînd ochii. Aș putea chiar să vă fac un portret fizic, pe care l-aș putea comunica unui coleg al meu, în așa fel, încît acesta să vă poată recunoaște pe stradă, chiar dacă nu v-a văzut mai înainte... Aș putea, chiar, să vă fac un portret psihologie, fără să mă depărtiez prea mult de realitate... Este, mi se pare, exact ceea ce faceți d-voastră medicii, și mai ales medicii psihiatri, în momentul cînd vă aflați în fața unui bolnav, pe care îl intuiți în adîncul ființei sale, fără să vă înșelați în liniile mari ale caracterului sau tulburărilor sale sufletești. Aș spune că examenul care urmează acestei prime impresii de moment nu servește decît la verificarea, completarea și corectările de amănunt ale acestei intuiții primare...

— Sen, încheie Li, lecția aceasta mi-a fost profitabilă. Mi-a dat îndemnul de a observa și cunoaște în adîncime oamenii cu care am a face. Cum mi-ar fi putut, în aceste condiții, scăpa mărturiile numeroase ale nelineștilor tale — să punem punctul pe i : al nelineștilor tale sexuale ?

Sen rise :

— Mă aflu, așadar, între focuri încrucișate ! Devenisem transparent și față de astrali, care mă observau — cum ne observă, de altminteri, pe toți — prin receptarea

tuturor radiațiilor noastre fizice și biologice — dar și față de tine, Li, care, plimbându-ți asupra-mi o privire aparent distrată, mă scrutezi cu aceeași nemiloasă perspicacitate. În fapt, nu era greu de bănuț. O mărturisesc. Sufăr, în echilibrul meu corporal, de această izolare impusă. Ardore singelui meu african...

— Crezi că ești unicul, în această situație ? îl între-rupse Li.

— ...adăugându-se anilor mei tineri...

— ...Avem aceeași vîrstă, Sen ! observă Li. Dar, des-tul ! N-am nevoie de explicații. Simt însă nevoia unei in-tervenții directe, în suferința ta. Nu vorbesc, de data aceasta, ca medic, ci ca prieten. Îți lipsește dominația, vin-joșia care comandă corpului. Sen, o știu, nu ești un suflet di-vizat. Ai reușit să te unifici, să-ți disciplinezi viața inte-lectuală. Ai unit civilizația autohtonă, africană, și civili-zația universală ; deși ai avut două limbi materne, ți-ai regăsit coeziunea sufletească în atmosfera culturii de as-tăzi ; ai aruncat o punte între masca și ritul triburilor afri-cane, în care-ți regăsești buncii, și decorul Comediei Fran-ceze sau ambianța laboratoarelor ; ai împletit știința cu tehnica și poezia. Ești omul timpului nostru, Sen, inginer electronist, purtînd, totuși, în suflet, nostalgia de a nu fi un actor. Ai, totuși, o falie pe care nu ai rezolvat-o încă. Între temperamentul tău exploziv, tumultuos, și stăpînirea de sine... Nu protesta, Sen ! Fii sincer cu tine !

— Dar nici nu m-am gîndit. Vreau numai să-ți confirm intuiția...

— Cu atît mai bine ! Așadar, mai ai o ultimă redută de cucerit : disciplinarea singelui tău torid... Sen, cînd mă gîndesc la tine, îmi amintesc de *Centaurul* lui Rodin : ființa jumătate cal, ținînd corpul pironit pe pămînt, supus nevoi-

lor biologice și cîrnii — și jumătate om, înfățișînd *gîndul*, evadînd disperat către ceruri.

— Nu astfel vîd pe omul timpului nostru, Sen, mai ales pe exploratorul care brăzdează spațiile interplanetare, care trăiește sub clopote de oțel în fundul oceanelor, sau care rămîne luni îndelungi în tăcerea bolților subpămîntene, ale peșterilor... Pentru a ajunge aci, Sen, nu este decît o sin-gură cale : *disciplina corpului, a instinctului*. Cum adică, asceții din pusturile Asiei minore și-au putut stăpîni ne-liniștile — iar tu te lași cîmpit de ele ? Ce vrei să spui ? Că te asemeni numeroșilor bolnavi care, către anul 1960—1990, cînd se răspîndise în lumea medicală moda medica-mentelor tranchilizante, recurgeau la pastile, pentru a-și stăpîni neliniștile ? Uiți, Sen, că acest moment a fost de multă vreme lăsat în urmă și că noi, medicii, nu mai re-curgem la aceste mijloace desuete, aș zice preistorice, pen-tru a îndrepta beteșugurile morale ale bolnavilor de voință ? Cum adică — ai vrea să recurg la aceste mijloace chimice — din care am luat în farmacia mea personală cîteva tu-buri, pentru a le avea la îndemină, în caz de urgență — pen-tru a ți le oferi, în loc ca tu să afli în tine însuți tăria de care trebuie să dai dovadă ? Ai poate nevoie de sprijine exterioare, pentru a înlocui voința pe care nu o afli în tine ?

Cu aceste cuvinte, doctorul Li părăsi încăperea.

În luna martie a anului 2027, iuțea navei spațiale ajunsese la jumătate din viteza luminii, iar greutatea ve-hiculului, ca și a locuitorilor lui prezenta o creștere, pre-văzută, de altminteri, de calculele teoriilor einsteiniene, dar pe care călătorii nu o puteau percepe. Către această epocă, grija de care dădea dovadă doctorul Li față de Mab

se mărea. De teamă ca radiațiile pe care le răspindeau astralii să nu influențeze ființa plăpindă pe care Mab o purta, cei trei au construit un paravan de corpuri opace radiațiilor nocive, delimitând, înăuntrul vehiculului o zonă în interiorul căreia Mab avea să rămână, în permanență. Învederele celor patru aveau loc în cupola-salon, ai cărei pereți erau total impermeabili acestor radiații. Astfel, existența lui Mab se depăna lină, sub supravegherea afectuoasă a celor trei.

Fire analistă, concentrată asupra propriei vieți, lipsită de viața socială care aduce femeilor de pe Pământ o distragere de la interiorizare și observația propriilor stări organice, Mab se asculta, își urmărea starea, asista la creșterea noii vieți, ale cărei mișcări le urmărea cu bucurie. Începuse chiar să asculte, cu ajutorul stetoscopului, pe care doctorul Li i-l lăsase, bătăile inimii pruncului, în adâncul ființei sale. Momentul când a auzit primele bătăi ale pulsațiilor copilului său, amestecându-și singele cu propriul sînge, impletindu-și viața cu ființa ei trupească și sufletească, a fost copleșitor. Mab trăia momente de înduioșare, plîngea de bucurie, exaltată — pînă cînd doctorul Li i-a luat stetoscopul, îndemnînd-o la o existență mai puțin frămîntată. Și Mab și-a ascultat prietenul, a reintrat în cotidian și în ritmul vieții obișnuite, temîndu-se ca aceste emoții repetate să nu aibă răsunet asupra ființei plăpînde, care după ce înmugurise în sine își urma dezvoltarea.

Un examen al doctorului Li, săvîrșit la mijlocul lunii aprilie, a fost satisfăcător. Nașterea avea să aibă loc către mijlocul lunii iunie. Avea să fie primul copil apărut în cosmos ! Starea de tensiune a celor patru creștea pe măsură ce termenul se apropia. Neliniștea oamenilor își avea corespondențe în instabilitatea de radiații a astralilor. S-ar fi zis că aceștia participau la tremurul de conștiință al celor

patru. Era, totuși, acesta, un nou mijloc de apropiere între ei. Comunicarea dintre oameni și astrali progrese, întemeiată pe mai multe coduri și putinți de apropiere. Alfabetul cel mai exact rămînea totuși cel geometric și algebric. Limbajul muzical, întemeiat pe ordonanțe matematice, avea în ființa astralilor un îndoit ecou, atît prin percepția directă a arabescurilor sonore, cit și prin efectul acestora asupra sensibilității umane. Interferențele se multiplicau, în acest mod, adăugîndu-se vibrațiilor electromagnetice și specific vitale ale proceselor metabolice ale corpurilor omenesti, ca și ale activităților biologice dinăuntrul astralilor. Se adăugau acestor vibrații elementare radiații foarte diferențiate ale gîndirii. Astralii interpretau aceste vibrații cerebrale și le supuneau unei decodificări savante. Un singur mijloc de comunicare dăduse greș : acela prin cuvînt. Cei patru au înțeles repede că valorile noționale exprimate verbal erau elaborări prea complexe, rod al unei evoluții culturale specifice ale umanității, caracteristice de altminteri fiecărei comunități naționale, pentru ca astralii să se acomodeze cu acest mijloc de transmisiune a informațiilor. Distanța dintre cele două categorii de ființe cosmice era prea mare pentru a fi putut fi acoperită în cîteva luni de eforturi.

— Dacă va fi băiat, îl vom numi Andrei ! rostea Sen cu mîndrie. Numele, după etimologia greacă, va fi semnul bărbăției, al virtuților de energie și forță !

— Iar dacă va fi fată o vom numi Grace, se alinta Mab, care rămînea în centrul tuturor preocupărilor.

— N-ar fi preferabil Urania ? risca Al. Vom fi privegheați aci, noi, toți șapte...

— Cum șapte... rosti intrigat Șen. Cu noul născut vom fi cinci.

— Să nu uităm pe astrali ! reaminti Al, astralii care participă în felul lor la nerăbdarea noastră și care, deși de structură minerală, *trăiesc* ! Așadar, vom fi călăuziți de două zîne, de zîna somnului și de muza astronomiei...

Rideau, flecăreau, făceau planuri pentru a-și alunga neliniștea, pentru a se minți pe sine. Erau îngrijorați. Cum se va petrece nașterea ? Nu vor interveni complicații, că-rora știința doctorului Li, nespecialist, nu le va putea face față ? Trusa lui de instrumente va fi oare îndestulătoare ? Nimeni nu îndrăzne să întrebe, dar neliniștea tuturor făcea loc încrederii, în momentul cînd privirile se îndreptau către doctorul Li, respirînd liniște și stăpînire de sine.

În dimineața de 16 iunie, Mab se simți indispusă. Rămase în cupola ei. Li fu înștiințat. Rămase împreună cu Mab o jumătate de oră, după care apărură, calm. Cei doi, care se plimbau tăcuți prin fața cupolei, îl asaltară cu întrebări.

— „Travaliul“ a început, rosti doctorul Li. Duceți-vă la cupola voastră de lucru, amăgiți-vă timpul. Faceți ce vreți. Vă privește. Totul merge bine. Dar vă previn că așteptarea va fi lungă.

— Cît timp ? se neliniști Al.

— Cîteva ore, cel puțin. Rămîneți însă liniștiți. Observați mai degrabă reacțiile astralilor, va fi interesant de știut cum se vor comporta față de eveniment. Nu vă îngrijorați de Mab. Am tot ce-mi trebuie, încheie Li, care se întoarse în cupolă.

Cei doi trăiau momente de îndoială și chin. Se petrecea acolo, la cîțiva pași de ei, unul din cele mai cutremurătoare fapte ale lumii, iar ei trebuiau să-și păstreze liniștea de gînd ! Cum vor suporta trecerea interminabilă a orelor, în

suferință ? Al își aminti o noapte cumplită în care, singur, rămăsese bolnav, în prada unei febre înalte. Își simțea capul arzînd, respirația grea și o stare generală de inconfort și greutate a corpului. Privea mereu ceasornicul și i se părea că acele rămin imobilizate în noaptea opacă, ostilă și mută. Acum trăia stări asemănătoare. Aceeași greutate a respirației, aceeași nedestoinicie de a săvîrși ceva, pentru a uita și a se amăgi pe sine. Și cel puțin dacă ar fi singur ! Dar Șen, alături de el, îi transmitea aceeași neliniște, mărindu-i spaima. Pentru prima oară, prezența prietenului îl incomoda. Pentru prima oară, timpul nu-și mai depăna, pentru el, egal, scurgerea, poticnit fiind în chinul așteptării. Ce se va afla la capătul acestei așteptări ? Ce se petrece acolo ? Ce face Mab ? Suferă ? Știa că Mab nu trăiește decît pentru el... sau, mai exact... nu, nu mai trăia *numai* pentru el... Între ei, intervenea o nouă legătură, o nouă ființă care-i unea și mai mult, care le adîncea dragostea... Și gîndul acesta îi inunda ființa într-o fericire înfrică, în nădejdi repede înecate în suferință și teamă.

Al nu-și afla locul. Cercetă, pentru a cîtea oară ? cronometrul. Nu trecuseră decît două ore, de la intrarea lui Li în cupolă. Atunci, neliniștea lui Al deveni spaimă. Nu se mai putea dîmna. Ajunsese la termenul ultim al suferinței, peste care știa că nu mai poate trece. În acel moment, neașteptat, Al se regăsi pe sine. O clipă văzu pe doctorul Li, veghind calm la căpățiul lui Mab. Văzu de asemenea pe Mab, transpirată, gîfîind, dar plină de nădejdi. O mare liniște i se pogorî în suflet. Prinse brațul lui Șen. Îi simți mușchii plini, întregul corp, în tremur.

— Șen, e timpul să intrăm în cupolă și să reîncepem lucrul !

Se priviră o clipă adînc în ochi, apoi își strînseră încrezători minile.

După câteva ore de activitate intensă, în care observaseră o „neliniște” din ce în ce mai violentă a astralilor, cei doi *aflară* că marele eveniment se petrecuse. A fost un adevărat paroxism, al tuturor navigatorilor de pe nava cosmică, oameni și astrali. Cei doi și-au întrerupt imediat lucrul. Au trecut de la concentrarea gravă și reculeasă, la emoția care sugrumă, prin violență. A fost o adevărată furtună organică și sufletească, ce se involbura în fiecare dintre cei patru, și răspundea de la unul la altul și de la ei la astrali. Emoția nu rămânea încarcerată în suflete, nu se exprima numai prin atitudini și lacrimi, prin cuvinte înțetăiate și tremur, ci se vădea prin radiații masive, dezordonate, pe care astralii le înregistrau cu „uimire”. Furtuna emotivă, manifestată prin radiații multiple, pe diferite lungimi de undă, pe care astralii le percepeau cu amănunțime, a provocat o adevărată revoluție în comportarea acestora. Astralii și-au pierdut „liniștea” și maiestatea plutirii și au intrat într-o adevărată panică a mișcării. Erau supuși unor trepidanțe neregulate, unor mișcări în zigzag, bruște, neașteptate, asemeni mișcărilor browniene. După cum animalele sau oamenii, aflați în situații excepționale, cărora nu le pot face față, eșuează în convulsii, în crize musculare dezordonate, astralii se aflau agitați de o furtună organică pe care nu o puteau domina. Deși, la rîndu-i, răvășit, Al își aruncă ochii pe ecranul care-i vădea reacțiile electromagnetice ale astralilor. Fu uimit. Pentru prima oară de cînd îi observau, astralii își pierduseră regularitatea emisiunilor radiante. Erau în primul rînd copleșiți de o varietate și intensitate atît de neașteptate de impulsii emotive emise de oameni, încît mecanismele lor de înregistrare erau „sufocate”, asemenea aparatelor electronice care nu mai

pot face față fluxului de informații venind din afară. Invadați de intensitatea acestor radiații, astralii erau în același timp incapabili de a le prelucra, de a le ordona. Rezulta o adevărată descumpănire a întregului lor mecanism fiziologic. Astralii rătăceau bezmetici în interiorul navei, nedestoinici de aș regăsi echilibrul funcțional. Se aflau în starea unor mecanisme incapabile de a reacționa în fața unor evenimente cosmice necunoscute sau anormale, prin intensitatea lor.

Faptul n-ar fi prezentat gravitate, dacă această dezorganizare a activității astralilor n-ar fi avut repercuzii asupra mersului vehiculului în spațiu. Al a înțeles într-o clipă situația, ajutat fiind de echipamentul său electronic. Deși foarte precis autoreglat, mecanismul de climatizare, control și deplasare în spațiu a navei cosmice era dependent, deopotrivă, de regularitatea funcțională a ființelor astrale care îl controlau în răstimpuri, ca și de întregul fenomenelor vibratorii dinlăuntrul navei, cu deosebire al emisiunilor vitale omenești. Furtuna emotivă produsă de nașterea copilului, tensiunea nervoasă a celor patru nu putea trece fără să perturbeze mecanismele de mare sensibilitate ale aparatelor de autoreglare. Întregul vehicul era în primejdie de a-și pierde echilibrul funcțional.

Atunci Al interveni cu siguranța și precizia hotărîrilor pe care le dă omului stăpîn pe nervii lui conștiința primejdiei. Sen îl secunda cu aceeași promptitudine. Ei începură prin a se domina pe ei înșiși, pentru a micșora intensitatea radiațiilor fiziologice asupra astralilor; interveniră în același timp prin emisiunea de impulsuri liniștitoare, inhibitoare, asupra astralilor; interveniră direct asupra mecanismelor de conducere vehiculară, fapt ce le era ușurat prin rapida familiarizare cu aceste procese, în cursul ultimelor luni. La rîndul lor, astralii începuseră a-și re-

cîștiga echilibrul. Mecanismele își recuperară treptat ordonanțele funcționale. Fu ca o tălăzuire din ce în ce mai puțin amplă și mai regulată, urmînd furtunii deslănțuite și anunțînd reîntoarcerea la ceea ce marinarii numesc „calmul plat”. Recepționarea semnalelor de înțelegere — și poate de „recunoștință” — a ființelor astrale nu a întîrziat. Cei doi au încercat pe lîngă ușurarea ce urmează unei grele încercări, bucuria nețărmurită, prilejuită de această neașteptată cooperare. Era primul fapt de conlucrare armonioasă între ființe cosmice, de conformație diferită, călăuzindu-și eforturile înspre același țel. Faptul dădu celor doi o nouă încredere în ei înșiși și în puțința întoarcerii pe Pămînt, cu ajutorul și prin buna înțelegere cu astralii. Un moment mai apoi, cei doi, înainte de a-și părăsi instrumentele de înregistrare, pentru a se îndrepta înspre cupola în care se afla Mab, Li și copilul, putură capta un mesaj pe care astralii îl lansau către stația planetară necunoscută, spre care se îndreptau.

Ușa cupolei în care se afla Mab se deschise. Li înaintă solemn, purtînd pe brațe un copil ce se zbătea, în plîns puternic, robust.

— Al, îmbrățișează-ți băiatul! Mab te așteaptă!

Intrară sfioși în cupola în care Mab, obosită, îi privea cu bucurie. Al luă copilul din mîinile lui Li, îl așeză cu grijă alături de Mab, apoi îngenunche în fața patului.

Sen rămase prostît în mijlocul cupolei, nemișcat, cu brațele atîrnîndu-i inert, în jurul corpului. Fața îi era răvășită de o emoție pe care nu o putea stăpîni. Lacrimi mari îi inundau ochii, se rostogoleau în lungul obrazilor, către bărbie. Sen plîngea.

Li îi atinse ușor umărul :

— *Allons, allons, Sen, ne pleurez donc pas comme une Madeleine, mon cher !*¹

Cuvintele lui Li treziră în ființa vibratilă a lui Sen un reviriment. Sen se întoarse neașteptat, prinse pe Li în brațe și-l obligă să țopăie în mijlocul cupolei, o rumbă.

Mab zîmbi, palid.

capitolul V

SEN, CAPTIV ÎN CLOPOTUL

TRANSPARENT, IUBEȘTE

Începînd din primele luni de la nașterea lui Andrei, Mab lua parte mult mai puțin la discuțiile și activitatea zilnică a cosmonauților. Nu trăia decît pentru a urmări împlinirea ființei copilului, desprins din ființa ei. Trăia o primenire sufletească pe care o simțea hotărîtoare. Traversase în cursul ultimelor luni stări lăuntrice contrastante, de la identificarea ei cu viața întregului echipaj la apropierea ei din ce în ce mai adîncă de Al, și sfîrșind cu o adevărată sciziune între viața celorlalți și existența ei concentrată în jurul ființei plătînde, care cerea îngrijire și protejuri. Orele consacrate muzicii, literaturii sau vagabondării în vis, în care se complăcuse pînă atunci, fuseseră înlocuite cu bucurii de altă natură, dar tot atît de cuceritoare. Era, în primul rînd, plăcerea tactilă a mîngîierii,

¹ Haide, haide, dragul meu, nu mai plînge ca o Magdalenă ! (expresie franceză).

spălării, înfășării copilului, pe care îl legăna și căruia îi cînta și vorbea fără încetare. Copilul devenise o păpușă, pe care o alinta, cu exaltarea pe care o vădese adesea tinerele mame, de abia desprinse din grația adolescenței. Al privea toate acestea cu înțelegere și înduioșare. Gîndul de a avea cîndva un copil îl lăsase mai înainte aproape indiferent. Odată apărut, însă, copilul devenise un scop de viață, dacă nu exclusiv, în orice caz, esențial.

— Știam eu că ai să înnebunești după nașterea lui, zîmbea Mab, gîndindu-se la indiferența lui de mai dinainte.

— Ce vrei ? este firesc ! observa Al, care se analiza mai puțin. Tatăl este, ca să zic așa, exterior, străin copilului. Grijă, temerile lui pe timpul așteptării momentului nașterii acestuia se concentrează mai ales asupra mamei. În acest răstimp, îi urmărește îngrijorat indispozițiile și neînsemnatele capricii, care-l înduioșează. Dar odată copilul născut și temerile asupra sănătății soției risipite, el se „consacră”, pentru a spune astfel, viitorului, adică nădej-dilor. Da, ai dreptate Mab, am „înnebunit”.

— Nu exagerați, vă rog ! intervenea adesea Sen, care socotea aceste dezmierdări fizice excesive.

— Ce înțelegi tu din aceste bucurii ! Ai temeri, poate, că aceste alintări reprezintă o formă inferioară a adevăratei dragoste materne ? devenea Mab malițioasă.

— Nu, dar le găsesc exagerate. Ceva ca o... *Affen-liebe*.¹

— Te-nșeli, Sen, intervenea Li. Bucuria fizică a contactului și apropierea gîndului nu sînt decît două fețe ale aceluiasi lucru. Am să observ încă un fapt, izvorît din experiența mea, deopotrivă umană și profesională. Cele două forme sînt cu atît mai sudate, în unitatea lor originară, cu cît oamenii — adică părinții — sînt mai tineri. Numai

¹ Dragoste de maimuță (germ.).

această vîrstă, în care mama își îngrijește copilul ca pe o păpușă, pe care a părăsit-o, de altminteri, de abia cu cîțiva ani mai înainte — și în care tatăl își află în copil un adevărat tovarăș de joc, cunoaște supremele bucurii părintești....

— Oh, dar uiți darul neașteptat al copilului, apărut tardiv, într-o căsnicie, a cărei viață este dintr-o dată transfigurată !

— Nu este același lucru, Sen, te rog să crezi. Dar nu e acum momentul să filozofăm în fața acestei minuni vii ! Și doctorul Li chemă !

— Andrei !

— Copilul întoarse capul în direcția doctorului. Avea ochi albaștri, obraji bucălați și păr blond, rar. Figură convențională, de bună seamă, reproducînd în miliarde de exemplare aceleași frăgezimi de început, ale zorilor umane, dar totdeauna, pentru părinți și rude, mărturie a unui miracol, ce le pare unic pe lume.

— Priviți-l bine, acum — în clipa aceasta ! Fixați-i imaginea pe o peliculă ! Căci nu-l veți mai vedea niciodată în această înfățișare fragilă și cu acest zîmbet știrb ! — și doctorul Li zîmbi unei amintiri depărtate.

— La ce te gîndești, Li ? întrebă Mab, încruntîndu-se critic.

— E un lucru care m-a desfătat mult, pe vremuri, pentru că mărturisea o sensibilitate foarte nuanțată, aproape proustiană. Iată-l : cu ani în urmă, într-o familie de cunoscuți, nașterea unui prim copil a însemnat un eveniment poate tot atît de important ca și sosirea lui Andrei printre noi. Mătușa copilului era cu deosebire exaltată. Întreținea, de altminteri, un caiet de însemnări zilnice, ilustrat de numeroase fotografii și documentat prin înregistrarea pe bandă magnetică a scîncetelor ; consemna toată evolu-

ția copilului, de la variația greutatei și apariția primului dinte, pînă la cele mai neînsemnate mărturii ale dezvoltării intelectuale. Într-o zi, pe cînd copilul se apropia de trei ani, a fost nevoită să facă o călătorie, care avea să dureze trei luni. A fost o adevărată dramă, Mătușa, fată bătrînă, era nemîngîiată.

— Dar de ce plîngi, draga mea ? Îl vei regăsi la întoarcere !

— Da, îl voi revedea, *dar nu va mai fi același !*

— Ce vrei să spui ?

— Va fi mai mare cu trei luni ! Se va fi schimbat între timp ! Va fi un altul !

— Iată, încheie Li. Să ne bucurăm de Andrei, de cel de acum, din această clipă ! Niciodată mai tîrziu nu-l vom mai revedea cu această înfățișare. Așa se petrec lucrurile : sîntem mereu noi înșine, dar sîntem în fiecare clipă alții !

Absorbită în preocupările ei casnice, Mab nu privea decît arare primenirile peisajelor cosmice, în mijlocul căror nava trecea cu o viteză ce se apropia de iuteala de propagare a luminii. Nu arunca în afară, dincolo de sfera de material transparent al vehiculului, decît priviri distrase. Universul ei se concentrase în relațiile dintre ea și copil, dintre ea și ceilalți trei. Chiar existența astralilor pe care o știa apropiată, dar de care era despărțită printr-o perdea de material refractar radiațiilor, se situa dincolo de zona preocupărilor ei. Cu cîtă satisfacție privi astfel, după cîteva luni, cerul care învăluia din toate părțile nava spațială ! Priveliștea era răscolitoare, stranie, dislocînd obiceiurile ei de gîndire. Se aștepta, de bună seamă, să nu

mai recunoască orînduirea geometrică a astrelor, aliniată arbitrar de vechii căutători în stele, ai veacurilor și mileniilor trecute, așa cum erau acestea văzute de pe Pămînt, cu ochi și gînd omenesc. Dar ceea ce vedea în jur, acum, cînd privirea încerca să scruteze mai atent cerul, o derută, pînă la amețală. Al, care îi observa rătăcirile, interveni :

— Mab, ceea ce vezi în jur nu este decît un efect optic. Dacă ai fi fost mai puțin absorbită în grijile tale, ți-am fi amănunțit și chiar prevestit înfățișarea insolită a peisajului astral, ce ne înconjoară...

— Bine, dar ceea ce văd în jur nu sînt stelele cu care eram obișnuită ! Astrele au cu totul altă strălucire. E un cer neliniștit, cu desăvîrșire necunoscut...

— Ceea ce vezi în jur, Mab, este un efect al mării viteze a navei care ne poartă. Dacă am fi mișcați de viteze mici, ochiul nostru ar primi undele luminilor stelare în același mod în care le-am primit pe Pămînt. Luminile stelare ne vor fi părut familiare. Dar la viteza la care ne aflăm în prezent, stelele de care ne apropiem ne aruncă pe retină unde mai înainte pentru noi invizibile, și anume unde hertziene și infraroșii, dar devenite acum, pentru ochiul uman, perceptibile, din cauza îndesirii acestor unde, datorită iuteții. Unele mai dinainte, rare și anume prea rare pentru a putea fi văzute de noi, au devenit vizibile. E un fenomen numit de fizicieni efectul Doppler, asemănător schimbării de înălțime a sunetului unui tren care, suierînd, se apropie de noi. Ni se pare, în acest caz, că sunetul devine din ce în ce mai înalt. Dimpotrivă, suierul trenului care se depărtează de noi devine din ce în ce mai grav, pentru că undele sonore, din cauza vitezei, se răresc. Este ceea ce se întîmplă cu noi în prezent, față de regiunea cerească opusă Constelației Capricornului. Stelele

acestea, de care ne depărtăm, ne îngăduie să vedem radiații, de asemeni pentru noi necunoscute mai dinainte, și anume radiații ultraviolete și raze X. Vedem, așadar, un peisaj schimbat, radiații pînă mai dinainte necunoscute ! Ceea ce numeam noi, pe Pămînt, firmament, are o strălucire schimbată...

— Și ce se va întimpla dacă, după cum e de prevăzut, viteza noastră va crește, pentru a se apropia de viteza luminii ? Întrebă Mab cu inima strînsă, înțelegînd că se afla într-un spațiu, pentru ea, necunoscut.

— Vom observa în curînd — și anume în cîteva săptămîni sau luni — un fenomen și mai straniu. Stelele către care ne îndreptăm, așadar, zona cerească din jurul Constelației Capricornului, va deveni cu desăvîrșire obscură. Radiațiile stelare vor fi atît de micșorate, încît ochiul normal nu le va mai putea percepe. În fața noastră va fi întuneric complet, pentru că ochiul uman nu poate percepe radiațiile stelare Roentgen.

— Vom percepe, în schimb, strălucirile stelare ale zonei opuse, de care ne depărtăm.

Al rise indulgent.

— Nici pe acelea, iubită Mab.

— De ce, aceste radiații nu vor fi mai lungi ? Nu vor fi deci perceptibile, ca unde luminoase, pentru ochiul nostru ?

— Da, într-un sens vor fi mai lungi, fără a fi totuși perceptibile de retina noastră — pentru motivul simplu că vor fi mult prea lungi, luînd forma unor radiații, de asemeni, invizibile pentru noi, oamenii.

— Așadar, obscuritate totală, înainte ca și înapoi. Vom pluti într-un fel de ceaun cu două funduri ! Ochii noștri vor privi orb. Numai pe lături, în zonele, ca să zicem așa, ecuatoriale ale cerului, vom vedea stele, care ne vor vesti prezența noastră în mijlocul aceleiași galaxii...

— Cum se desfășoară pentru noi jocurile hazardului și ale infinitului, în determinismul implacabil al legilor universale ! Numai că noi, oamenii, nu ne călăuzim numai cu organele noastre naturale de simțuri.

— Da, din fericire, a intervenit instrumentul care captează toate gamele de radiații cosmice. Avem în același timp calculatoare și instrumente de bord, aparate giroscopice, care ne îngăduie să știm în orice clipă unde ne aflăm — și, poate, într-o zi, vom fi în stare să minuiim acest vehicul — și să ne diriguim în direcția dorită de noi.

În acest moment, Sen și Li intrară în îngrădirea rezervată lui Mab și Andrei. Prinzînd din zbor ultimele cuvînte, Sen adaugă :

— Cît de prevăzător a fost Al, sfătuit fiind de prietenii lui de la Observatorul astronomic terestru, de a fi adus cu sine toate instrumentele de care avem nevoie, pentru a ne călăuzi în Cosmos ! Ce dezarmați am fi fost fără aceste unelte !

Li observă, în completarea gîndului exprimat de Sen :

— Omul este o ființă perfectă atîta vreme cît trăiește pe Pămînt, tolănit pe o pajiște, traversînd o pădure, sau chiar o junglă. În momentul în care, însă, părăsește ambianța terestră fără a fi inzestrat de un computer și de aparate de înregistrare a evenimentelor cosmice, este o ființă dezorientată, pierdută.

— Mă gîndesc cu tristețe la situația înaintașilor noștri, răpiți de astrali, în secolele și deceniile anterioare, vorbi trist Sen. Cît de stingaci se vor fi comportat și cît de înapoiți, sub raport mental, vor fi apărut astralilor acești oameni !

— S-ar putea, totuși, ca inteligența scrutătoare a ființelor astrale, deprinse cu relativitatea faptelor și viețuirilor din univers, să fi descoperit principiul biologic uni-

versal al eterogenității viețuitoarelor, aparținând unor sisteme cosmice diferite. Fiecare din aceste forme vitale sînt, în felul lor, *perfecte*, din moment ce trăiesc și s-au adaptat modului lor planetar. Astralii vor fi înțeles, cred, faptul că oamenii cunoscuți de ei nu vor fi fost *inferiori* lor, ci profund *diferiți* de ei !

— Vom avea prilejul de a le dovedi că diferențierea și eterogenitatea nu exclud gradații pe scara *valorii cosmice*, de cunoaștere, adaugă Al. Fără îndoială, astralii ne sînt superiori, prin echipament biologic inițial și prin gradul civilizației tehnice la care au ajuns, datorită unei evoluții în timp mult mai lungă decît a cunoscut omenirea. Dar omul, înzestrat de computer și instrumente de înregistrare a energiilor cosmice, compensează această inferioritate de echipament biologic adaptativ. Am convingerea chiar, judecînd după examenul îndelung la care am supus pe cei doi reprezentanți ai astralilor, că nu numai că omul le este, încă de pe acum, egal, dar că le este superior. Procesul nu este, de bună seamă, judecat ; procesul este încă în curs.

— M-am ținut departe de cercetările voastre. *Je courais d'autres lapins*², zîmbi Mab către Sen. Aș vrea să știu : care sînt concluziile voastre provizorii asupra astralilor ? Ați reușit cel puțin să-i distingeți unul de altul ? Eu, cel puțin, n-am reușit, într-âtît sînt de asemănători !

— Ai dreptate. Văzuți în suprafață, astralii sînt identici. Nu pot fi diferențiați de ochiul uman. Le putem însă detecta unicitatea vieții lor interioare prin instrumente electronice. S-a petrecut în cursul evoluției astralilor un fapt care-și are echivalentul și în devenirea sufletească a omului, cu toate că într-un grad mai puțin accentuat : deosebiri exterioare dintre oameni, deși foarte aparente, în-

² Avem alte treburi pe cap ! (fr.).

găduind oamenilor identificările indivizilor de la prima aruncătură de ochi, sînt totuși mai puțin profunde, în comparație cu trăsăturile lor de caracter, cu existența lor lăuntrică. La astrali am observat o diferențiere tot atît de adîncă în gîndire și „caracter“, corespunzînd totuși unei riguroase identități de înfățișare, *pentru ochiul uman*.

— Și în ce consistă deosebirile ?

— Iată. Am început prin a le da un nume. Primul astral este numit de noi prin semnul geometric distinctiv :

O×O1O

adică : sferă, semn al înmulțirii, sferă, cifra unu, altă sferă : în timp ce al doilea astral este numit :

O×O10

adică prin înlocuirea ultimei sfere, printr-o elipsă. Odată numiți, mulțumită specificității lor de radiații și reacție la stimulii trimiși de noi, am procedat la un examen de adîncime.

Primul astral are o experiență mult mai vastă. Este un „veteran“ al spațiului. A luat parte la două expediții cosmice, în direcția Pămîntului. Are o vîrstă de 435 ani terestri. Experiența lui științifică și vitală este foarte vastă. Memoria lui electronică este prodigioasă, dar organizată astfel ca să nu rețină decît faptele semnificative, ștergînd în uitare pe cele fără însemnătate. Are o sensibilitate deosebită față de muzică. Reacționează puternic la muzica lui Bach, Wagner și, bineînțeles, la compozițiile moderne elaborate cu ajutorul ordinatorului. Astralul O×O1 , pe care îl vom numi, pentru comoditate, astralul 1, are totuși, o gamă emotivă foarte restrînsă, în raport cu emotivitatea umană. Îi lipsește numeroase claviaturi. În primul rînd, astralul 1 este lipsit de simțul umorului, deși are exaltări și se poate mira. Nu cunoaște ironia și cu atît mai puțin auto-

ironia. Nu are invidii, ci numai emulație : este deschis la o nevoie de apropiere, pe care am putea-o numi dragoste, sau mai exact înduioșare ; are repulsii violente, dar nu cunoaște propriu-zis ura.

— Dispozițiile acestea din urmă nu au oarecare corelație între ele ? se interesă Mab.

— Deloc. Repulsia este un mijloc de apărare, este mai degrabă pasivă, în timp ce ura presupune tendință distructivă, intoleranță, agresivitate. Astralul numărul unu — căci nu am dreptul să generalizez — este o ființă mai degrabă edenică, înzestrată cu naivități și bunăvoință. Este o ființă pură, redusă mai cu deosebire la nevoia de cunoaștere și la un arpegiu emotiv foarte restrâns, în raport cu emotivitatea umană, dar avînd, în schimb, dincolo și dincoace de gama sensibilității omenești zone de emotivitate, pentru noi, necunoscute.

— Ce vrei să spui ?

— Nu-ți pot face cunoscut faptul decît printr-o comparație. După cum radiațiile luminoase, percepute de retina umană, nu reprezintă decît o zonă restrînsă a spectrului de radiații, avînd de o parte radiații cu unde lungi, hertziene sau infraroșii, pe care ochiul nu le percepe, iar de altă parte raze de mică lungime de undă, cu radiațiile ultraviolete, Roentgen sau gamma, tot astfel astralii par a avea dincolo și dincoace de gama emotivă umană zone de vibrație sentimentală pe care noi nu le putem trăi...

— ...dar pe care le putem detecta prin instrument !

— Exact. Cît privește astralul numărul 2, acesta este mult mai tînăr. Are, „numai“ 56 de ani și, prin urmare, o experiență vitală mult mai restrînsă.

— Dar cum se nasc și cum se înmulțesc astralii ?

— Nu putem ști încă nimic, interveni Sen. Va trebui să trăim cîtva timp în mijlocul lor, să cunoaștem alte exem-

plare astrale, cît mai numeroase, să asistăm, dacă ne va fi cu putință, la procesul lor de înmulțire, înainte de a ne putea pronunța.

În ceea ce privește acumularea experienței astralilor, putem spune încă de pe acum că percepțiile lor sînt foarte exacte și rapide, că asimiliarea și elaborarea acestor percepții, întemeiate pe procese electronice, este practic instantanee și că masa cunoștințelor lor este imensă. Trebuie să ținem seama însă de faptul că astralii, spre deosebire de noi, oamenii, sînt nevoiți să înregistreze totul, să devină ei înșiși adevărate enciclopedii de cunoștințe.

— Nu se petrece același lucru și cu noi, oamenii ? întrebă Mab, naiv.

— Dar nicidecum ! reluă Al, firul vorbirii. Omul nu este un înregistrator de fapte și documente. Sau mai exact nu înregistrează decît datele esențiale, de care are nevoie, în activitatea lui de cercetare și creație. Restul — adică marea masă a cunoștințelor — este înregistrată în bibliotecă, în aparate și memorii electronice ! Omul își păstrează libertatea de gîndire, condiție esențială a creației. Restul este atribuit mașinii. Asistăm la o diferențiere funcțională : omul creează, iar mașina înregistrează. Cele două activități sînt complementare. Omul și mașina alcătuiesc o unitate, formată din două părți eterogene, dintre care ultima, adică mașina, a fost creată de om.

— Diferența ce ne separă de astrali este, în adevăr, radicală : în timp ce noi, oamenii, sîntem ființe inteligente ajutate de mașini, astralii sînt ființe inteligente-mașini, contopite în aceeași structură vitală.

În ziua în care Andrei începuse să vorbească, închegînd propoziții coerente, și în care Sen propunea rîzînd să în-

ceapă în curînd a-i da primele lecții de dans. Al, înainte de a se așeza la masă în cupola-salon, declară solemn :

— Începînd de astăzi, nava noastră își încetinește viteza.

Prevederile, anunțate de computere și sprijinite de aparatele optice și celelalte instrumente de bord, căpătau o nouă confirmare. După o călătorie care va fi durat cam trei ani, cosmonauții aveau să pună, în sfîrșit, piciorul pe planeta de origină a ființelor astrale. Între timp, informațiile celor patru asupra navei cosmice se înmulțiseră. Încrucișarea cu alte două vehicule ce se îndreptau la un interval de cîteva luni în direcția sistemului solar i-a condus la o încheiere foarte precisă : cu toate perfecționările ei, nava pe care se aflau era un model vechi, mult depășit atît în aparataj cît și în maniabilitate de ultimele tipuri de vehicule, al căror examen putea fi săvîrșit de cosmonauți, cu toată viteza cu care se deplasau vehiculele în spațiu. Faptul a fost, de altminteri, confirmat de astralul nr. 1. Se părea chiar că acest tip de vehicul va fi ultimul în serviciu pe traiectul F'aneta obscură — Sistemul solar. Cei patru regretau, fără îndoială, faptul că nu fuseseră răpiți cîteva luni mai tîrziu, ceea ce le-ar fi scurtat sensibil durata călătoriei. Noile vehicule aveau, în adevăr, o viteză de accelerare mult mai rapidă, ajungînd aproape de viteza luminii numai în cîteva săptămîni și aveau o mișcare deceleratoare echivalentă. Părerea de rău era, totuși, compensată prin lunga ucenicie pe care cosmonauții o putuseră face pe vehicul, deopotrivă în cunoașterea astralilor, ca și a minuirii navei. Ajutați de astrali, Al și Sen s-au familiarizat cu aceste mecanisme destul de complicate, începînd prin a descifra funcționarea servo-mecanismelor de climatizare a cupolelor. La aproape doi ani de la plecare, cînd Andrei devenise un copil robust, riscînd în răstimpuri, cu

îngăduința doctorului Li, mici excursii dincolo de paravanul de izolare, în care își petrecuse prima copilărie — cosmonauții, cu excepția lui Mab, deveniseră stăpîni pe manipularea vehiculului, cu aprobarea astralului 1, care clipea intermitent din tuburile lui electronice de la suprafața corpului, ceea ce însemna, în limbajul astral al expresiei emoțiilor, o satisfacție mărturisită.

Decelerarea se accentua treptat, în timp ce viața pe navă își urma, laborioasă, cursul, pînă cînd, în ziua de 13 septembrie anul 2029, cînd viteza coborîse la cîteva metri pe secundă, vehiculul se pregăti să se așeze pe o planetă obscură, rotindu-se în jurul unui soare stins.

Pe întinderea pulverulentă de stele se ivi în direcția de mișcare a vehiculului spațial o pată minusculă, rotundă și neagră, ce se mărea progresiv, cu rapiditate. Curînd, pata deveni un imens cadran punctat divers cu o seamă de lumini palide. Cei patru părăsiseră cupolele și-și treceau privirile de la ecranul negru la aparatele portative, de înregistrare. Un sentiment de insecuritate, de teamă în fața necunoscutului îi cuprinse. Al, înfricat, privea fără să înțeleagă. Rugă pe Mab să-l ia în brațe. Preocupată și gravă, Mab privea discul întunecat presărat cu lumini devenite acum și mai distincte, sub formă de insule rotunde, distribuite neregulat pe suprafața astrului întunecat, care sfîrși prin a acoperi tot cerul, dinspre Constelația Capricornului. Sen privi în partea dimpotrivă cerul, pe care-l zărea depărtat, inaccesibil. Se aflau, în adevăr, în aria gravitațională a planetei, pe care aveau să aterizeze cu o iuteală din ce în ce mai încetinită.

Astralii erau absorbiți în manevrarea navei. Vehiculul plană pe o mare întindere, la o înălțime pe care cosmonau-

ții o apreciară a fi cam de doi-trei kilometri. Acum cei patru distingeau o suprafață planetară uniformă, populată de numeroase cupole, de formă riguros semicirculară, formate, pe cât se părea, din aceeași substanță transparentă din care erau formați pereții navei în care se aflau, și luminate dinlăuntru de o lumină fosforescentă, asemeni luminii care scâldea interiorul navei. Cei patru avură impresia că toate aceste cupole reprezentau adevărate sere climatizate, destinate a adăposti, pe o planetă inospitalieră, vietăți aparținând altor sisteme planetare.

— Planeta îmi pare a fi mult mai mică decât Pământul. Primele măsurători ale ordinatorilor îmi indică dimensiuni analoge Lunii, observă Al.

— Faptul confirmă concepțiile noastre astro-biologice, care stabilesc că dimensiunile, ca și depărtarea planetelor locuibile în univers, nu par a fi fundamental diferite de acelea ale Pământului.

— Oh, nu poate fi vorba de situația actuală a acestei planete, ci de condițiile de viață pe care le-a putut oferi cu câteva sute de milioane sau cu câteva miliarde de ani în urmă, când primele ființe au luat naștere pe suprafața acestei planete !

— Este clar, pentru noi, că astralii pe care îi vedem sînt ultimii supraviețuitori ai unei lumi stinse. Va fi plin de interes pentru noi de a reconstitui, înainte de a ne întoarce pe pământ, istoria planetară și biologică a acestui corp opac. Cine știe, ne va fi poate accesibilă și o apropiere de steaua moartă, pe care computerul o detectează la peste o sută de milioane kilometri depărtare, dar care pare, după primele indicații, a avea o masă mai mică decât a soarelui.

— Am putea poate risca o apropiere, sau, poate, chiar o descindere pe acest astru central, zise Mab bătînd din palme.

— Nu cred. Masa imensă a acestui astru ar imprima o greutate atît de mare corpurilor care s-ar afla pe suprafața lui, încît am fi striviți sau, în orice caz, în neputință de a ne mișca.

— Al, dar uiți puțința de climatizare a aparatelor înghebate de astrali ! Toate aceste valori ar putea fi reduse la indici compatibili cu regimul nostru de viață umană !

— Nu cred că lucrul să fie cu puțință, în *stadiul actual al tehnicii astralilor*. Această tehnică are limite, pe care bănuiesc că ei încă nu le-au atins, sau depășit. Dar nu e momentul să ne pierdem în anticipații. Iată...

Nava în care se aflau cosmonauții își încetini și mai mult viteza și se apropie de una din cupolele luminate ale planetei. Era o emisferă a cărei rază părea a depăși 10—15 kilometri. Luminată puternic dinlăuntru, cupola avea aceleași dispozitive, așezate simetric, pe care cosmonauții le cunoșteau la nava cosmică, dar de dimensiuni și cu o complexitate de structură aparentă mult mai mare. Cei patru putură desluși cu surprindere, de la înălțimea la care se aflau, așezări omenești, înconjurate de o vegetație densă, aflată pe maluri de eleștee. Nava acostă la cîțiva metri înălțime de clopotul climatizat. În acest moment, una din zonele laterale ale navei, adiacente clopotului, prezentă o deformare tubulară, în formă de tunel, care se adaptă unei prelungiri similare a clopotului. O clipă mai apoi, peretele despărțitor dispăru, absorbit fiind de peretele tubular, care se îngroșă. Nava comunica în prezent cu interiorul clopotului de sticlă.

Al semnaliză astralilor că au nevoie de un răgaz pentru pregătirea debarcării. Astralii acceptară. Al comandă, emoționat :

— Luați-vă fiecare „bagajele“. Nu uitați computerele sau cronometrele ! Mab, ia pe An în brațe ! Mă îngrijesc eu de instrumentele și bagajele tale. Va trebui să facem mai multe drumuri, dar va trebui să transportăm în primul rînd esențialul, adică copilul și instrumentele.

Cei patru, încărcăți cu instrumente, pășiră cu luare aminte pe solul planetei moarte. Ajunși pe solul dur, își așezară aparatele, pentru a transporta restul, rămas în vehicul. Mab, întovărășită de Al, rămase pe sol, în timp ce Li și Sen se îngrijeau de al doilea transport.

În acest moment, Al se puse din nou în legătură cu astralul 1. Îl întrebă dacă pot sau dacă trebuie să ia cu ei veșmintele pe care le purtau. Astralul răspunse că vor găsi tot ce trebuie în clopotul transparent, apoi, urmînd pe Li, se apropie de grup.

Vestea unui nou transport uman se răspîndi repede în colonie. Din depărtare se îndreptau spre ei, în fugă, mai mulți oameni, însoțiți de un ciine. Întîlnirea fu emoționantă. Erau oameni răpiți de pe Pămînt, recent, cu cîțiva ani în urmă, printre care și doi marinari din echipajul uneia din ambarcațiile aflate în vecinătatea insulei Sfînta Elena. Al se informă de savantul care fusese răpit cu un an în urmă, dar nu putu obține nici o lămurire, deși, pe cit înțelegeau, cei ce se aflau sub clopot, colonizarea oamenilor se făcea prin așezarea lor în zone corespunzînd datei răpirii. Ar fi trebuit, așadar, ca savantul să fie printre ei.

Schimbul de cuvinte deși scurt fu totuși concludent pentru Al, care se puse din nou în contact electronic cu astralul 1.

Acesta îl diriguî către un grup de cupole, aidoma celor de pe navă, după care rămase în preajma grupului. S-ar fi spus că astralul șovăie, că încearcă ceva ca o părere de

rău. Atunci, navigatorii îl înconjurară. Erau stingheriți. Nu știau cum să-și vadăască emoția, recunoștința. Se stabilise între ei, în cursul celor trei ani de conviețuire, o legătură de gînd și suflet. Ajunși acum la capătul călătoriei, încercau o nostalgie pătrunzătoare. Petrecuseră, totuși, pe această navă, momente fericite, într-o comunitate totală, cunoscînd înalte voluptăți intelectuale și încercînd să statornicească o legătură afectivă cu ființe de pe obîrșii planetare necunoscute. Computerul portativ al lui Al funcționează. Înregistrează o vie și intensivă răscolire interioară din partea astralului. Era destul. Nu aveau nevoie de manifestații exterioare, care, pentru înțelegerea cosmică pe care o dovediseră, aveau un caracter plebeian, chiar de prost gust. Între ființe de mare și subtilă diferențiere interioară, corespondențele tăcute, împlinite, sînt singurele care au însemnătate.

Astralul se depărtă încet de ei. Cei patru ar fi spus : „Cu părere de rău“. Îl întovărășiseră, cîteva sute de metri, pînă la locul navei. Ce voluptate încercau cosmonauții de *a merge*, pe un sol planetar, dur, uniform, egal. Se opriră cu toții în preajma navei, ce părea ancorată de clopot și în care se afla astralul 2. Înaintea despărțirii, schimbă un ultim mesaj. Aflară că astralul va trebui să se depărteze un timp de clopotul în care aveau să viețuiască cei cinci și că apoi va călători un timp pe un satelit minuscul al acestei planete, ce-și avea o perioadă de revoluție de o săptămînă în jurul planetei, cam la 15 000 kilometri depărtare. Al avea convingerea că astralul era ținut să depună un adevărat raport asupra călătoriei și a celor răpiți unui consiliu superior, planetar. După un interval de timp care, însă, nu avea să depășească opt pînă la zece zile terestre, astralul 1 se va întoarce și va rămîne în perma-

nență în contact cu ei. Cu o ultimă schimbare de radiații emotive, navigatorii se despărțiră de astrali.

Despărțirea a fost greu suportată de cosmonauți. Se obișnuiseră cu prezența lor mută. Timp de trei ani, îi știuseră în apropiere, plutind calm, în atmosfera navei, veghindu-i și supraveghindu-i la cele mai neînsemnate mișcări de corp și de suflet. O știau bine: erau în situația animalului închis într-o grădină zoologică, obiect de examen atent, dar în același timp afectuos din partea unor naturalişti înțelegători. Dar condițiile erau mult mai complexe: observau, la rindul lor, pe astrali, cu același interes și curiozitate, care, cu timpul, devenise dragoste. Astralii știau aceasta. Astfel, despărțirea de cei doi și mai ales de astralul 1 fusese dureroasă, după cum fusese plină de melancolie depărtarea de ambianța navei, în care trăiseră cu atîta intimitate.

Cei patru se simțeau de două ori dezrădăcinați, fiind exilați de pe Pămînt și de pe navă. Numai An aflase bucurii noi. Putea zburda în voie, putea trece de la o cupolă la alta, într-un spațiu fără limitări aparente. Trăia într-un univers nou, se bucura de prezența altor oameni, de vegetația care înconjura cupolele; tinjea după o pădurice, aflată cam la un kilometru, în care zărea tufişuri dese și arbori. Trăia, în prezent, cu nădejdea de a urma drumul bătătorit ce ducea la copaci, ce i se păreau făpturi enigmatice, supranaturale, ca tot ce-l înconjura, de altminteri, făcînd să lucreze imaginația lui fertilă, îmboldită de curiozități și alimentată prin răspunsuri date de Mab neîncetate lui întrebări.

Mab și Al se simțeau bine pretutindeni, uniți fiind în comunitatea lor de gînd și vis. Al afla un nou cîmp de cercetare, iar Mab se bucura deopotrivă pentru An și Al, pentru ea însăși, pentru toți cei cinci, în sfîrșit, de a fi ajuns la capătul unei călătorii fără evenimente. Li, egal cu sine însuși, senin și privind lucrurile sub *specie aeternitatis*³, se găsea pretutindeni la el acasă. Numai Sen, pasionat și instabil, simțind în sine nevoia de spațiu și desfășurare, a neostoitei lui energii, comprimate pe tot timpul călătoriei, găsea scena prea mică pentru apetențele lui și se frămînta ca un leu în cușcă, sub ochiul aparent distrat al lui Li — pînă în clipa în care acesta rosti ironic:

— *O rage ! ô, desesper !...*⁴

Atunci Sen înțelegînd că este în discordanță față de ceilalți, izbucni în ris. Cu iuteala lui de adaptare la situațiile noi și cu robustețea lui de simțire, își regăsise firea obișnuită, amestec de satisfacție entuziastă, încredere în sine, în ceilalți și în soartă.

Marinarii care îi întîmpinaseră la sosire erau vorbăreți și sfîrșiră prin a deveni inoportuni. Vorbeau toți deodată, exasperați de exilul sub cupola transparentă, neaflîndu-și locul, neaflîndu-și o rațiune de viață. Cei patru începură prin a cere informații asupra vieții și oamenilor de sub clopot. Din fragmente disparate și povestiri incoherente și recupînd informațiile, cei patru aflară povestea populațiilor exilate.

Pe o suprafață cam de douăzeci de kilometri pătrați trăiau 5000—6000 de oameni, răpiți de pe Pămînt la diferite intervale. Marinarii erau ultimii răpiți, dar nu reușiseră să se apropie de scoborîtorii populațiilor transportate pe planetă, în cursul deceniilor și, desigur, al secolelor an-

³ Sub unghiul de privire al veșniciei.

⁴ O furie, o disperare !... Corneille, *Le Cid*.

terioare. Era o populație eterogenă ce nu se amalgamase încă. Oamenii trăiau în grupuri izolate, după proveniența lor. Marinarii descoperiseră descendenți depărtați ai unei populații indiene din America de Nord, la celălalt capăt al clopotului. Erau câteva sute. Se acomodaseră vieții planetare, dar își păstrau obiceiurile, limba, credințele, mitologia. Nu reușiseră să intre în contact cu ei. De altminteri, ei erau singurii, sub clopot, care vorbeau englezește. Se mai aflau, de asemeni, descendenți ai unor triburi africane, ai unor populații asiatice și ai câtorva familii de polinezieni. Marinarii erau singurii albi. Viața sub clopot nu era nepăcută, oamenii munceau. Își pregăteau singuri pâinea. Solul planetei, cu desăvârșire improductiv, nu putea fi folosit. Semințele de grâu germinau și se dezvoltau în apă, în vaste recipiente dispuse suprapus, în etaje, aflate în vecinătatea cupolelor locuite de polinezieni. Au învățat și ei, de la aceștia din urmă, felul recoltei, pregătirea făinei și a pâinii, creșterea algelor. Au reușit să reconstituie, din contactul cu polinezienii, singurii dintre oameni cu care au stabilit legături, o istorie a colonizării clopotelor. Se pare că la începutul acestei colonizări, oamenii aveau la îndemină toate cele necesare, întocmai ca pe navele cosmice. Lipsa de ocupație, lenevirea, nu au fost însă priincioase primilor colonizați. Faptul a fost observat de astrali, care, se pare, patrulează deasupra clopotului, putînd fi văzuți uneori de locuitorii cu ochi ageri.

— Dar astralii nu au nevoie de a ne observa din aproape, adaugă un marinăr. Ei știu tot ce se petrece aci. Cred că sînt informați printr-un sistem de telegrafie fără fir... ca atunci, cînd s-a produs un... incident, adaugă imprudent marinărul, regretîndu-și imediat vorbele și întreprîndu-se încurcat.

— Ce incident ? se interesă Li.

— Oh, o întîmplare... cum să spun ? Căpitanul nostru vorbea nu știu de ce, de o „răpire a sabinelor“, cînd am organizat o expediție în cartierul pieilor roșii... pentru ca...

— Și cum s-au petrecut lucrurile ? îl iscodi, din nou, Li.

— S-au întîmplat lucruri ciudate... foarte ciudate. Încă de cînd ne aflam în stare de revoltă împotriva astralilor, care ne țineau aci captivi, ne-am simțit înconjurați, cum să spun, de ceva, ca de un fluid care ne incomoda, ca și cînd aerul din jur era încărcat cu electricitate. Mai tîrziu, pe cînd ne sfătuiam, și pe cînd organizam expediția, atmosfera a devenit și mai apăsătoare. De-abia respiram. Am crezut însă că era din cauza emoției sau a stării noastre de excitație. Această stare a crescut pe măsură ce ne îndreptam către cupolele pieilor roșii, care se află cam la patru kilometri de aci. Cînd am năvălit asupra lor, în timp ce ei dormeau, ca să le furăm femeile, ne-am simțit deodată loviți de fluide, asemeni descărcărilor electrice ! Eram curențați în răstimpuri scurte. Întregul corp ne era izbit ca de trăsnete mici și violente, care ne-au învălmășit mințile. Am luat-o la fugă, înapoi. Pe măsură ce alergam, am reînceput să respirăm liber și ne-am regăsit liniștea. Am înțeles atunci că ființele acestea în formă de sfere făceau o adevărată poliție în jurul nostru și că ne supravegheau fără încetare. Atunci, ne-a venit mintea la cap. Ne-am apropiat de polinezieni, cu care întreținem legături. Poate da, cine știe, într-o zi...

— Cred că astralii au tras concluziile lor din comportarea oamenilor aduși aci în secolele trecute. Se vor fi petrecut aci dezlănțuiri de instincte și violențe, care îi vor fi îngrozit... reflectă Li, cînd cei patru rămaseră din nou singuri, într-una din cupolele lor.

— E firesc, adaugă Sen. Oamenii lipsiți de o ocupație și părăsiți în voia instinctelor elementare, ajung la barbarie.

— Exemple avem destule, în istoria navigației, în secolele trecute, cînd grupuri de exilați sau de condamnați de drept comun erau deportați pe vreo insulă nelocuită. În primele luni, se ucideau unii pe alții, fără cruțare. Un adevărat *bellum omnium contra omnes*⁵. Numai tîrziu, și prin izolarea lor în familii locuind la oarecare depărtare unele de altele, au ajuns la împăcare. Faptul a fost observat și la anumite maimuțe. Un grup de gibboni, pe cît îmi amintesc, lăsați în voia lor, au sfîrșit prin a se masacara în întregime.

— Intervine, fără îndoială, reluă Li, faptul oarecum experimental, de adunare întîmplătoare de ființe, care nu s-au organizat printr-o îndelungă perioadă de conviețuire.

— Și chiar în aceste ultime cazuri conflictele sînt inevitabile...

— ...fără a fi totuși obligatorii.

•

În grupuri de doi sau de trei, consmonauții începură să exploreze cartierele clopotului. Fură primiți cu prietenie de polinezieni, dar încercările lor de fraternizare cu indienii nu fură încurajatoare. Amintirea atacului nocturn al marinarilor stăruia. Dovezile de prietenie ale noilor veniți erau întîmpinate cu scepticism. Aceștia au putut observa însă organizarea acestor populații, smulse din mediul terestru și împlîntate pe o planetă necunoscută, în condiții noi de viabilitate. Își păstrau tradițiile, formele sociale de

⁵ Război al tuturor contra tuturor (lat.).

viață, credințele, obiceiurile, adaptîndu-se totuși la noile împrejurări. Cum cea mai mare parte dintre acești locuitori erau analfabeți și cum nu aveau nici un mijloc de înscrisiere a cunoștințelor, sau de comunicare a evenimentelor, totul era redus la memoria individuală, care era întărită prin învățarea de formule verbale, ce luau caracterul scandat și uneori rimat al versului. Lipsiți de piatră, pe care și-ar fi putut scrijela anume date, forme ieroglice sau figuri, lipsiți de hîrtie, instrumente de scris și chiar de materiale din care și-ar fi putut confecționa atari mijloace de expresie, locuitorii clopotului transparent elaboraseră o civilizație întemeiată pe amintire și poezie, pe transmisiunea în generații a faptelor memorabile, sau a marilor adevăruri cosmologice. Amintirea transportului lor pe planeta obscură devenise legendară. Sutele de ani de la așezarea lor sub clopot deformaseră faptele, păstrîndu-le, totuși, sensul general. Ei se considerau — mărturiseau polinezienii, cu care Li intrase în contact verbal mai strîns — ca urmași ai unor ființe trăind pe o nesfîrșită întindere de apă, pe o stea luminoasă, de pe care au fost răpiți cîndva, pe un car de foc. Ei trăiau aci, mistuiți de nostalgia apei frămîntată neconținut de valuri, bătînd țărmurile străjuite de arbori înalți pînă la cer, cu smocuri de frunze către vîrf și cu fructe gustoase. Trăiau în așteptarea celui care îi va readuce pe steaua luminoasă, pe același țărm, pierzîndu-se în înclinare lină, sub apele jucîndu-și ritmic unduirea, după aceeași cadență, care le ritmează lor dănuirea, înainte de a se întoarce, pentru a se culca, în cupole.

Transplantații planetari se aflau, în fapt, într-o situație tragică, ce îndreptăța generalitatea mitului privind nădejdea de a putea părăsi cîndva acest clopot, pentru a se întoarce pe „astrul care rîdea în lumină”, după versul uneia dintre aceste populații. Inconjurimea în care erau

obligați să trăiască era uniformă și cenușie. Totul era monocrom și palid; solul părea calcinat și plumburiu, lumina artificială era filtrată ca printr-o sită. Monotonia cadrului era permanentă. Nimic nu-i știrbea tonalitatea sumbră, încropită. Era firesc ca în cînturile lor, adevărate reminiscențe ale unei alte lumi, populațiile de sub clopotul transparent să exalte o existență în care să domnească variația și schimbarea: reverberațiile de lumină, în primul rînd, explozia de jerbe solare, țîșnind triumfal în culori de auroră, înclinîndu-se apoi treptat în tării de lumină egale sau, uneori, filtrate prin perdele aeriene de forme schimbătoare, numite de poeți „nori” și încruntări ale văzduhului, pentru a ajunge după un timp, la luciri roșietice și domoale, prevestitoare ale întunecimilor ce vor fi pătrunse de sclipirile intermitente ale altor lumi, numite de poeți „stele”, călăuzite într-o cursă maiestuoasă pe bolta cerească de roata astrală, cu lumină pală, numită „lună”...

Mitul schimbării era imaginat în poeme suspinate de nostalgii, de toate aceste triburi zburătăcite, care cîntau faptul universal al *alternanței*, ce avea să ia cîndva locul monotoniei actuale, a urmăririi succesive dintre lumină și întuneric, dintre ceea ce poemul numea zi și noapte; a succesiilor de faze ale vremii, în care se urmau regulat înmuguririle, expansiunea vărătică, pîrguirea, urmată de fiorul păraginirilor, totul sfîrșind în încropirea albă și inertă, ce avea să însemne un sfîrșit de ciclu, urmat fără întîrziere de o nouă renaștere! Ce lume edenică, plină de încintări și ispite, de apariții neașteptate sau de vaste cicluri, succedîndu-se în caleidoscop, cîntau aceste închipuiri mitice, care întrețineau nădejdea oamenilor exilați aci, pe această lume limitată, egală cu sine, fără zgomote și fluturi, fără păsări care să spintece aerul, fără acea revărsare

de forme animale, împînzind cu palpitul lor, pămîntul văzduhul și apele!

Dar faptul pe care îl aminteau toate aceste lamentații era, cu deosebire, înlăntuirea omului, răpirea libertății de mișcare, neputința evadării, oprirea în loc a mișcării și variației, caracterul *artificial*, contra naturii, al acestei țintuiri arbitrare a oamenilor pe o planetă aparținînd unui alt sistem sideral.

Așezați în jurul mesei, cei patru reflectau asupra condiției rezervate oamenilor de către astrali. Ei recunoșteau superioritatea tehnică a acestora din urmă, dar deplîngeau carențele lor afective și neînțelegerea lor totală față de soarta celor pe care îi țineau prizonieri. Între ei și oameni se ridica un zid despărțitor. Comunicările dintre ei erau parțiale — și nu cuprindeau laturile de adîncime ale ființei umane. Lipsiți de înțelegere psihologică, de o viziune sociologică și cunoștințe etnografice, astralii se aflau *alături* și în *afară* de esența vieții individuale și colective umane. Ei situau pe oameni pe același plan cu animalele și plantele, pe care le aduseseră de pe Pămînt. Socotiseră, prin urmare, că era îndestulător să creeze, prin climatizare, oamenilor, o condiție biologică satisfăcătoare pentru viața lor vegetativă, pentru că, prin aceasta, să le creeze și un echilibru lăuntric. Urmăreau astfel în lungul deceniilor și secolelor viața oamenilor, ameliorîndu-le, cu ajutorul servo-mecanismelor, condițiile concrete de viață, fără să bănuiască măcar în ce măsură existența oamenilor în clopotele transparente era artificială și întrucît reprezenta o deviere de la firea adîncă a oamenilor, care era

aceea de a-și crea o cultură proprie, în permanentă dezvoltare.

— Existența aceasta planetară reprezintă o adaptare prin constrângere la împrejurări artificiale de viață, își încheie Li, vorbirea.

— Ne aflăm, acum, când am cunoscut câteva din înfățișările acestei vieți...

— A, nu, cred că încă n-am cunoscut mare lucru din această imensă dramă ce se joacă pe acest sol steril, cenușiu... Ne-ar trebui, pentru aceasta, ani îndelungi de cercetări...

— Cu atât mai însemnată și mai urgentă mi se pare misiunea noastră, adaugă Sen.

— Da, consimți Li, sarcinii noastre inițiale, de a împiedica, prin convingere, astralii de a mai răpi ființe pămîntene pentru a le interna ca pe exemplare de muzeu, în interiorul acestor clopote, este aceea de a găsi mijlocul unei repatrieri pe Pământ, vreau să zic a unei reintegrări a acestor dezrădăcinați în orbita sistemului solar și terestru! Dacă vom reuși în această întreprindere, sacrificiul și riscul propriei noastre vieți nu va fi fost inutil...

O săptămînă de la debarcarea lor pe planeta obscură, cosmonauții avură o mare și neașteptată bucurie: un mesaj din partea astralului I, care îi anunța că va sosi îndată, întovărit de unul din prietenii lor, răpit de pe Pământ cu un an înaintea lor. Așadar, Ivanov, Iv, astronom de la Observatorul Volga III, bunul prieten al lui Al, trăia! El se afla, pe cît bănuia, înăuntrul unui alt clopot și fusese de bună seamă depozitat de radioemittătorul cu care părăsise Pământul, căci altfel s-ar fi pus încă din primele ore în comunicare cu ei. Cei patru, în stare de mare exaltare,

se pierdeau în conjecturi. Erau veseli, fericiți și bucuria lor cuprinse și pe An, care nu înceta să bată din palme și să facă tumbe, prin cupolă. Dar realitatea era cu mult mai tulburătoare, mai neașteptată. Încă o dată, cei patru trebuiră să recunoască faptul că realitatea este mult mai bogată în fapte decît imaginația omenească în elaborări, oricît de arbitrar ar fi acestea.

Iv nu întîrzie să-și anunțe prezența printr-un mesaj radiofonic. Își informa prietenul că este în drum spre clopotul în care se aflau și că va ajunge la el în răstimp de patru ore, de ceasornic.

— De ce atât de tîrziu? Nu te afli pe o navă similară aceleia care ne-a adus și pe noi?

— Nu mă află pe planeta centrală, ci pe unul din cei trei sateliți ai acesteia, răspunse Iv.

— Cu ce călătorești?

— Am o navă individuală, foarte perfecționată, mult mai mică decît aceea în care ați sosit voi — cu o autonomie de zbor mult mai mică, la vitezele mici și medii — deși eu o durată de zbor practic indefinită la viteze vecine cu ale luminii...

— Iv, ardem de nerăbdare să te vedem! Sintem cinci care te așteptăm aci. Grăbește-te!

— Nu pot, Al. Vreau să-ți pregătesc o surpriză. Aștept terminarea unui vehicul similar celui al meu și care îți este destinat. Uzina care-l confecționează pune în prezent... ca să zic așa, *ultima mînă* la finisarea lui. Vei putea părăsi după voie clopotul în care te afli. În răstimp de cîteva zile terestre, vei obține „livrarea” a altor trei nave. Veți putea călători cu toții în spațiu — după bunul plac! La bună vedere, Al! Salută-ți din parte-mi prietenii!

Iv scoborî, mulțumită coaptării tubulare dintre nava personală și clopot, în același loc în care debarcaseră și

ceilalți, cu deosebire că nu avu nevoie de prelungirea tubului, prevăzut de o scară, pentru a ajunge din înălțime la sol. Urmat de astralul 1, Iv își făcu intrarea în interiorul clopotului. Plutiră apoi lin, înspre cei cinci, care le ieșiră în întâmpinare. În apropierea lor, Iv opri sfera și o părăsi printr-o ușă, deschisă automat. O clipă mai apoi, strângea viguros mâna lui Al, care făcu prezentările. Astralul asista discret la scenă, clipind intermitent radiații emotive, pe gamă ascendentă, stenică, vădind „bucurie“.

Iv era îmbrăcat într-un costum de material plastic, asemănător unui tricou, care-i mula formele atletice și-i libera mișcările. Părea un luptător de circ, viguros, mobil, plin de încredere în propria-i vînjoșie.

— Este un, model de veșmînt imaginat de mine, zîmbi Iv, simțindu-se privit, în timp ce se așeza la o masă, înlăuntrul uneia din cupole.

— Și la ce „atelier“, mă rog ? se intereseă Mab, care nu părea mulțumită de îmbrăcămîntea lui Al, și-i dorea un costum asemănător.

— Gluma dvs., stimată doamnă, are un substrat real. Se află aci, pe această planetă, mai multe „ateliere“ de confecțiuni de veșmînte, sau de instrumente uzuale, destinate oamenilor. Astralii nu au pătruns, de bună seamă, în toate ascunzișurile sufletului omenesc, dar au descoperit încă din primii ani ai „colonizării“ planetei cu oameni dezastrele lipsei de ocupație și necesitatea muncii. Au dat, astfel, oamenilor puțința de a lucra. Clopotul în care vă aflați este rezervat pregătirii alimentelor, din cereale, pe care oamenii le cultivă, în sere. După cum ați observat, produsul acestei munci nu rămîne, în bună parte, pentru îndestularea nevoilor... ca să zic așa locale. Surplusul este transportat de nave de mici dimensiuni în interiorul altor clopote, unde locuitorii s-au specializat în activi-

tăți diverse : în confecții de țesături și veșmînte, în ustensile variate, cum ar fi, de pildă, brice, foarfeci și alte obiecte de toaletă. Materiile prime le sînt oferite de astrali. În sfîrșit, o bună parte dintre oameni își consacră activitatea creației artistice, cu deosebire a operelor plastice. Veți putea avea prilejul de a le admira, deși calitatea lor este inferioară înfăptuirilor terestre, fapt explicabil, de altminteri, prin efectul transplantării acestor populații și a lipsei de contact cu solul vivifiant al țărilor de origină. Se respectă, precum vedeți, o diviziune a muncii pe această planetă, cu atît mai riguros organizată cu cît informația electronică joacă în permanență, atît pentru a indica astralilor lipsa de materii prime, cît și cantitatea de produse obținute. Totul se înregistrează automat și se desfășoară prin mijlocirea servo-mecanismelor. Nu se fac, vă asigur, nici statistici, nici calcule complicate, săvîrșite de contabili. Calculatorul electronic intervine în fiecare clipă, reglînd procesul activității de muncă — neînlocuindu-l, totuși, nu pentru că nu ar putea-o face, dar pentru a da oamenilor prilejul unei activități creatoare.

Cei patru își exprimară mirarea asupra condiției favorizate în care se afla Iv, față de restul locuitorilor planetei, în privința libertății de mișcare.

Iv ridică un pahar cu licoare vitaminată, oferit de Mab, în cinstea tuturor celor de față, neuitînd pe An, care-l privea intrigat, cu ochi mari.

— Răpirea mea a reprezentat pentru astrali o adevărată revelație. Astralii știau că pe Pămînt s-a dezvoltat o civilizație electronică. Ei apreciau cunoștințele arhitectonice, înfăptuirile tehnice de zbor astral sau de prelucrare a materiei, la care ajunseseră pămîntenii. Nu aveau însă destule date informative asupra progresului nostru tehnic.

Nu uitați că adevărata noastră civilizație tehnico-științifică nu a început decât înspre anul 1950. Nu pierdeți din vedere faptul că astralii nu au putut avea asupra ultimei epoci a civilizației pămîntene decât informații relativ restrînse. Drumul lor dus și întors între sistemul solar stîns în care se aflau și pămînt durează mai mulți ani. Mijloacele de transport sînt, sau, mai bine zis, au fost rare. Astralii nu și-au concentrat întreaga activitate asupra planetei noastre, ei au explorat și alte sisteme solare. Erau obișnuiți cu un ritm de evoluție încetinit pe planeta noastră și nu puteau prevedea explozia neașteptată, adevărată prefacere mutațională, a culturii terestre. De altă parte, contactul cu oamenii nu fusese, pentru ei, încurajator. De bună seamă, ei recunoșteau principiul diferențierii și structurii eterogene ce ne separă de ei, admitînd și dificultățile de comunicare. Dar lipsa de simțuri electromagnetice umane, absența unor sisteme fiziologice naturale de radar, limitarea oamenilor la game de radiații emițătoare și de recepție și prelucrare biologică foarte restrînsă, în raport cu alte organisme siderale, au condus pe astrali la concluzia că oamenii sînt ființe cosmice inferioare, cu atît mai mult cu cît cunoașterea lor s-a limitat la oameni culeși la întimplare, pe suprafața pămîntului.

În momentul, însă, în care ei au venit în contact cu un om de știință înzestrat cu un calculator și un aparat emițător și receptor de radio, cînd au putut stabili cu mine un contact efectiv, pe o claviatură nespus mai întinsă de vibrații, astralii au crezut, la început, că se află în fața unei specii terestre necunoscute. Am încercat să-i lămuresc, în lungul celor patru ani, dintre care trei petrecuți în lăuntrul navei cosmice, în care am inițiat un alfabet de comunicare, perfecționat mai apoi și care, în linii mari, răspunde cadrului statornicit de voi.

— Va trebui să unificăm aceste mijloace de comunicare, observă Al.

— Lucrul este, în bună parte, săvîrșit, mulțumită centrului electronic de pe satelitul principal al acestei planete, unde am fost imediat transportat. Mi s-a creat din prima zi a sosirii mele aici un regim de viață deosebit. Nu mai eram, pentru astrali, un cobai, folosit pentru observație și experiență. Eram o ființă avînd drept la considerație și cu care astralii au organizat imediat un schimb fructuos de informații. Progresele acestei luări de contact, mulțumită computerelor foarte diferențiate funcțional de care dispun astralii, și care sînt superioare celor ale noastre...

— ...cel puțin pînă în prezent...

— ...fără îndoială — mi-au dat puțința unei cunoașteri totale a vieții de pe acest sistem planetar, ca și a evoluției sale trecute, prelungită cîteva miliarde de ani și înregistrată în memorii electronice de mare exactitate. Totul este, de altminteri, catalogat și conservat în muzee aș zice arheologice, pe care le veți cunoaște în curînd. Înțelegeți cu ușurință, iubiți prieteni, că dacă astralii au o curiozitate științifică atît de vie, încît să ne cerceteze pe noi, ființe depărtate, locuind pe alt sistem sideral, nu vor fi putut trece cu vederea propria lor existență și întregul lor trecut...

— ...Aflați, așadar, că am fost pus încă din primele ore ale sosirii mele în prezența Consiliului Planetar al astralilor, situat pe satelitul nr. 1 al planetei. Cu acești astrali, depășind, fiecare, o mie de ani terestri de viață, ceea ce presupune o experiență, cu atît mai însemnată cu cît este multiplicată printr-un vast aparataj electronic, am petrecut cea mai mare parte a șederii mele pe acest sistem, adîncind posibilitățile de comunicare între oameni și astrali. Vă veți prezenta la rîndul vostru acestui Consiliu peste

cîteva „zile“, în momentul în care toate vehiculele voastre individuale vor fi gata și cînd veți cunoaște codul circulației pe acest sistem care este dintre cele mai complicate și mai precise, dată fiind intensitatea acestui transport.

— Cum, circulația nu este total automatizată ?

Iv zîmbi :

— Circulația astralilor nu poate fi comparată cu transporturile în comun ale oamenilor. În pofida aparențelor, astralii nu sînt ființe mecanice. Fiecare individ are autonomie, libertate de mișcare. Spiritul lor de inițiativă nu este limitat decît prin regulile generale, ce trebuiesc observate pentru a chezașui buna funcționare a tuturor. Căci astralii, deși foarte individualiști, adică foarte conștienți de unicitatea lor, sînt strict subordonați unității centrale a comunității pe care o formează și în afara căreia ei nu au nici o rațiune de existență... Dar toate aceste lucruri le veți afla treptat, în cursul zilelor... și poate al anilor ce vor urma...

Al renunță în favoarea lui Li la explorarea planetei obscure, în tovărășia lui Iv și a astralului 1, care, pe cît au înțeles cei patru, fusese însărcinat cu informarea și „pilotarea“ lor, îndeplinind astfel rolul de gazdă însoțitoare. Suprafața planetei constituia un imens muzeu ; subsolul, scobit în galerii nesfîrșite, alcătua o uzină de transformare a energiei cosmice. Cele două călăuziri esențiale ale astralilor, cunoașterea și obținerea energiei, într-o planetă moartă, erau astfel organizate într-o stratificare minuțioasă și savantă. În întreaga organizație domnea, ca și în interiorul navelor cosmice, sfera și spațiul curb.

Instalat confortabil în nava sa individuală, Li părăsi clopotul cu aceeași ușurință cu care intrase, și începu să plutească lin pe suprafața planetei, alternînd zone lumi-

nate divers, de clopote circulare sau oblonge și de spații libere, care lăsau pe alocuri mari deschideri către uzinele subterane. Iv, Li și astralul călătoreau alături, comunicînd în răstimpuri prin semnale de radio.

La începutul călătoriei, s-au oprit în două din clopotele transparente. Primul clopot locuit de oameni era mult mai divers și fantezist decorat decît cel pe care Li îl cunoștea. Cupolele familiale erau împodobite sau transformate de structuri arhitectonice, drumurile erau populate de statui, formate dintr-un material plastic, divers colorat. Locuitorii cupolei, în mijlocul cărora au descins, i-au primit cu multă afecțiune. Erau artiști, din diferite populații, care fuzionaseră cu ușurință în lușgul deceniilor. Omogenizarea dintre triburi era mult mai înaintată, în comparație cu primul clopot. Răsunau în interiorul unei sfere, dealtminteri mult mai vastă decît prima, cîntece. Locuitorii își construiseră flaute și viori. Inventaseră instrumente muzicale necunoscute pe Pămînt. Învățaseră să minuiască reglarea climatizării și-și mențineau temperatura la o valoare ridicată. O bună parte dintre ei erau *in puris naturalibus*⁶. Viziunea edenică, de existență calmă, fără conflicte, menținea totuși urme de rezervă între locuitori, provenind din populații diferite, ale Africii și Americii de sud.

Intrarea în al doilea clopot, de dimensi nemăsurat mai mari, poate cel mai vast de pe planetă, a răvășit pe Li, pînă la stupefacție. Se credea înlăuntrul unui film stereoscopic din mezozoic. Populațiile saurianilor imenși, a brontozaurilor, cu capul mic cît o vertebră și Atlantozaurilor, lungi de treizeci de metri, se mișcau printre crestele spinărilor de Stegozauri sau învecinau gîtul nemăsurat al Pleziozaurilor. Peisajul era, pentru Li, răscolitor, căci a re-

⁶ În pielea goală (lat.).

cunoscut, pe țărmurile lacurilor adânci, înlocuind întinderile de mări, printre vegetația timidă a ferigilor, resturi din erele anterioare, și statura semeață a coniferelor araucaria, copacul înălțându-se pînă la treizeci de metri înălțime, care i-a populat viziunea copilăriei : Gingko, socotit de vechii japonezi și chinezi arborele sacru. În atmosfera caldă, Li a mîngîiat cu ochii umezi de emoție, scoarța cenușie, frunzele triunghiulare, bilobate, florile și fructele arborelui, amintind prunele europene. Dar reminiscențele familiare fură repede copleșite de viermuiala marină a animalelor, a cefalopodelor, amonite sau belemnite, ale crocodilienilor, sau peștilor asemănători delfinilor actuali, pe deasupra căreia, stăpînind aerul, zburau stîngacii pterodactili, rhamforinci sau archeopterixi voraci, ferindu-se de atingerea marilor saurieni carnivori cu boturile înzestrate cu dinți ascuțiți.

— Dar s-a păstrat aci o imagine a întregului mezozoic ! exclamă Li uimit.

— Mai exact, a jurasicului, căci socotesc că ai identificat după atlasele paleontologice studiate în tinerețe cîteva exemplare de brachiosauri, diplodocus, iguanodoni și brontosauri ; ai remarcat lipsa celui mai înspăimîntător dintre animalele care au populat vreodată pămîntul *Tyrannosaurus Rex*, apărut mai tîrziu, în cretacic, și care se află într-o altă...

În acest moment, Li avu senzația că singele îi îngheța în vine. O sudoare rece îi acoperi fruntea. Inima începu să-i bată cu putere. La cîteva metri de nava lui, care luneca în spațiu înspre marginea lacului format din imense blocuri de materie dură, imitînd rocile terestre, apăru deodată botul imens, înarmat cu dinți puternici, al unui *Ichthyosaurus*. Li recunoscu animalul, deși nu i se înfățișa, ca în ima-

ginile reconstituite în muzee, din profil, ci îi apărea deodată în față. În momentul primejdiei nu avu decît un gînd :

— Ce prudenți am fost că, de data aceasta, nu am părăsit nava ! Animalului îi va fi mai greu de a...

În clipa următoare, răsună prin antena navei care percepea sunetele, dincolo de zgomotele confuze și mai depărtate ale clopotului, țiuitori și țipete sfîșietoare de animale aeriene aidoma liliecilor și desprinzîndu-se din zbaterea în apă a saurienilor imenși, o uruitură surdă și apropiată, de corp care se zbate, se lovește dur de rocă, în zvîcnire. Ichthyosaurul se răsuci greoi, pe cît îi îngăduia corpul mătăhălos, și se întoarse privind speriat nava, cu ochi injectați de suferință. Li urmări apoi contorsiunile animalului în durere, în timp ce se retrăgea, printre frunzișul dens al unor ferigi. Privi apoi spre Iv, pe care îl auzi, rîzînd :

— Astralul 1 veghează ! A trimis animalului o descărcare electrică, de avertisment. Sau poate, cine știe, sancțiunea prin descărcare electrică va fi fost dată de un alt astral, care supraveghează în permanență, clopotul !

— Ne aflăm, așadar, în fața unor animale întrucîtva domestice ! reflectă Li.

— Nici nu s-ar fi putut altfel ! În ambianța terestră mezozoică echilibrul faunistic, realizat pe vaste teritorii, se înfăptuia cu ușurință. Voracitatea acestor carnasiere era alimentată mereu de alte și alte animale. Aci, în acest mediu restrîns, condițiile sînt schimbate. „Consumația“ ar depăși înmulțirea victimelor. Ar rezulta o disproporție a acestora din urmă, căreia ar succeda moartea, prin înaniție, a prădătorilor. A trebuit să intervină, prin urmare, vigilența astralilor, asigurînd un echilibru faunistic al acestui soi de „rezervație“. Carnasierii trebuie să se mulțumească, în privința alimentației, cu alimente proteice, furnizate de astrali. Animalele mici sînt protegute, carnasierii sînt

îndestulați. Asistăm la o înmădiere, la o relativă domesticire a instinctelor, printr-o îndoită metodă : îndestularea alimentară, așadar potolirea foamei, — și penalitatea comotiei electrice, lansată invizibil de astrali. În fapt, astralii au descoperit cu câteva milioane de ani înaintea noastră mecanismul reflexelor condiționate, dându-le o folosință practică...

— Instinctul, oricât de înrădăcinat în ființa animală, este într-adevăr educabil, observă Li. Durata acestei educații variază după specii de indivizi și după vîrsta la care se începe domesticirea. În tinerețea mea am fost mult interesat de experiența săvîrșită de un zoolog într-un acvariu, cu un pește avînd un creier foarte rudimentar și o inteligență frustră, al cărui nume l-am uitat. Era un pește de pradă, instalat într-un mic acvariu, în fața unui pește, care-i alcătuia în mod obișnuit hrana, dar de care era despărțit printr-un geam. La vederea peștelui-victimă, carnasierul se lansa cu iuțeală spre acesta, dar se izbea de geamul despărțitor. Izbitura de geam pare a fi fost dureroasă. După un timp, revenindu-și din comotie, carnasierul repeta experiența, suferind o altă izbitură, tot atît de dureroasă, dar tot atît de zadarnică. Încercările s-au urmărit neconținut timp de... șase luni, perioadă după care reflexul condiționat a fost fixat, sau, dacă vrei, timpul de care peștele carnasier a avut nevoie ca să înțeleagă faptul simplu că peștele-victimă se afla dincolo de bătaia lui. Din acest moment, carnasierul renunță la atacuri și deveni indiferent față de peștele-victimă. Experiența își află încoronarea în momentul în care geamul despărțitor al acvariului fu ridicat, cei doi pești continuînd să conviețuiască, respectîndu-și, fiecare, teritoriul.

— Da, se petrece și aci un fapt asemănător aceluia observat în junglă. Marile feline, odată sătule, nu mai atacă animalele erbivore. Acestea „înțeleg“, de bună seamă, con-

diția lor biologică, oferindu-le victime la intervale regulate. Aceste victime urmează a fi plătite ca un fel de tribut carnasierelor.

— Și speciile coexistă pașnic pe același teren, rîse Iv.

Li rămase îndelung în clopotul mezozoic. Pasiunea lui de biolog îi redeștepta vechi entuziasme, îmbinate cu admirație pentru astrali.

— Cum au știut astralii încă de acum două sute de milioane de ani să poată aduna ouăle acestor saurieni, să le transporte, timp de 3 ani, în condiții adaptate vieții, pentru a le repune în condiții de clocire, într-un mediu adaptat, prin scobirea de excavații pe care le-au umplut cu apă și în prezența unor vegetații reproducînd aidoma peisajul pămîntesc din acea vreme ! Cîte experiențe au fost săvîrșite, cîte neizbutiri au fost înregistrate și de cîtă perseverență au dat dovadă în tot acest timp, în care au reprodus, într-un colț de lume depărtat, cea mai mare parte a faunei acestor ținuturi, de la foraminiferi la marii saurieni, tereștri și zburători ! Toate acestea mă uimesc, Iv !

— A intervenit aci un fapt care ne deosebește pe noi oamenii de astrali și care dovedește superioritatea noastră asupra acestora...

— Superioritate ? Dar acum două sute de milioane de ani noi nici nu existam decît în stare potențială — într-una din aceste forme biologice, din care aveau să se dezvolte mai tîrziu mamiferele, iar mai tîrziu omul !

— Da, Li, îmi mențin afirmația : am rostit cuvîntul *superioritate*. Nu interesează, în adevăr, data la care astralii se aflau în această etapă a evoluției lor, ci ritmul acestei evoluții ! Gîndește-te la faptul că noi, oamenii, am fost în stare, după ce am bătut pasul numai câteva sute de ani — sau dacă vrei, cîteva milenii, să ajungem, în răstimp de două decenii, la elaborarea echipamentului electronic și la

zborul astral ! Tot ce a urmat mai apoi a fost simplă perfecționare... Să ne gândim însă care ar fi fost progresele noastre dacă am fi avut un răstimp evolutiv de 200 de milioane de ani înaintea noastră...

— Da, Iv, ai dreptate, inteligența speculativă și tehnica umană are un ritm evolutiv incomparabil mai rapid față de astrali. Dar nu mă pot împiedica de a-i admira, gândindu-mă la condițiile vitrege ale mediului în care au fost nevoiți să-și dezvolte această civilizație tehnică, continuând, în același timp, efortul permanent de procurare a energiilor necesare unei planete ale unui sistem sideral ale cărui resurse energetice au fost sleite...

Următoarea expediție avu loc în aceeași formație : Al nu voia să se despartă de Mab și An, iar Sen devenise enigmatic și foarte preocupat de nevoia arzătoare de a dobândi cunoștințe filologice polineziene. Li îi dădu câteva rudimente, pe care Sen le înregistra cu aplicație. Apoi, întovărășit de Li, Sen se îndreptă către colonia polineziană. Li zîmbi cu înțeles. Erau așteptați de o tinăra polineziană, înaltă și mlădioasă ca o plantă. Corpurile celor doi păreau a fi predestinate întâlnirii : Sen și Tirina! aveau aceeași conformație, cu picioare lungi, de dansatori, același corp musculos și puternic, diferențiat, totuși, după tipologia lui Dürer, care pictase, după natură, făpturile lui Adam și ale Evei.

Li le-a ușurat înțelegerea — de care cei doi nu aveau, de altminteri, nevoie. Nu erau, ca toți îndrăgostiții, în posesia unui limbaj universal, în lumea terestră ?

La despărțire, căci Li era așteptat de Iv și de astralul 1, Sen îl întreabă cu indiscreție prietenească :

— Dar tu, Li ?

— Dragul meu, sînt așteptat, *acolo*, pe Pămînt ! Pentru aceasta am făcut căsătoria, înaintea plecării.

— Dar, gîndește-te că despărțirea ar putea dura ani — și poate totdeauna ! întîmpină uimit Sen.

— Voi fi așteptat, oricît va fi nevoie. La rîndu-mi, voi aștepta cît va trebui !

Sen îl privi cu admirație. Apoi, revenindu-și :

— Va să zică asta era ? *Ton âme a son secret, ta vie a son mystère* ⁷, declamă Sen, șăgalnic.

Linîștindu-și scrupulele de a explora singur întinderea planetei, Li își continuă evadările. Vizită un număr de cupole ocupate de diferite seminții, transplantate în ultimul secol, sau înrădăcinate de mai multe generații, pe solul planetei inospitaliere. A surprins în treacăt formele nesfîrșit diversificate ale adaptării omenesci la condiții de mediu inuzitate, a notat diferențieri rasiale și manifestări etnografice surprinzătoare, forme de culturi începînde sau dezvoltate hipertrofic, în devieri paradoxale, abnorme, de la formele evolutive studiate de etnografi, pe Pămînt.

— Se află aci un cîmp de cercetare pe care nu l-am putea adînci nici în lungi ani de studii, observă Iv, care îl întovărășea uneori. Să ne mulțumim, însă, cu această perspectivă generală. Ne așteaptă alte înfățișări, mai departe de stilul nostru de viață, dar de un interes tot atît de pasionant.

⁷ *Sufletu-ți tăcut ți-e plin de ascunzișuri, destinul tău adăpostește o taină !...* Variantă a primului vers din mult vestitul sonet al lui d'Arvers.

Scoborîră, aşadar, în Uzine. Zona subsolului planetei era perforată de un imens sistem de galerii şi excavaţii boltite, în care erau instalate mecanisme electronice complicate. Era o lume a tăcerii şi semiobscurului, dar în care pulsa o activitate neîncetată, deşi inaparentă. Astralul 1 arunca în permanenţă fascicule luminoase, răspîndind în jur aceeaşi fosforescenţă care însufleţea interiorul navelor şi clopotelor transparente, pentru a oferi ochiului uman percepţia lucrurilor. Li desluşi, după indicaţiile lui Iv, fazele mari ale proceselor: cîştarea energiilor cosmice, transformarea şi acumularea lor, ciclurile de transformări ale materiei, de la crearea elementelor pînă la turnarea lor în forme de o infinită diversitate şi complexificare. Uzinele erau supravegheate de astrali, care emiteau comenzi prin radiaţii. Aparatele se întindeau în adîncime, împărţindu-şi activitatea între înmagazinarea energetică în acumulate, situate în zonele profunde ale planetei, şi expedierea programată a substanţelor şi energiilor necesare planetei. Astralii reuşiseră, în acest mod, să înlocuiască, deopotrivă, iradierea absentă a stelei centrale, în prezent stinsă, şi formele de energie planetară, de asemeni aflată la capătul evoluţiei sale cosmice.

Revelaţia cea mai răscolitoare avea să fie pentru Li călătoria la antipodul clopotului, unde locuia împreună cu prietenii. Acolo se concentraseră urmele întregii evoluţii planetare şi a formelor paleontologice stinse, în lungul frămîntatei istorii a planetei. Muzeul ocupa suprafaţa astrului pe mai bine de jumătatea lui, reconstituind etapă cu etapă o evoluţie depăşind trei miliarde de ani. Li compară umilit diferenţa dintre cunoştinţele geologice şi paleontologice ale oamenilor, în privinţa trecutului planetei lor, în comparaţie cu bogăţia de informaţie a astralilor.

— Cele două istorii nu sînt comparabile, observă Iv, ghicindu-i gîndul. Nu este în joc numai diferenţa fundamentală de condiţii cosmice care au operat în cursul devenirii celor două planete, ci mai cu deosebire diferenţa ce ne separă pe noi, oamenii, de astrali. De cînd am scoborît pe această planetă am reuşit să înţeleg şi mai limpede criteriul suprem de studiu, care trebuie să călăuzească pe cercetător în cunoaşterea naturii: principiul eterogenităţii, a diferenţelor adesea *totale* care separă formele şi vieţile astrale, unele de altele...

— Să nu exagerăm, totuşi, îl întrerupe Li. Diferenţierea nu exclude totuşi o anumită unitate de configuraţie generală, rezultat ultim al unităţii de compoziţie chimică a universului ca şi a uniformităţii legilor care îl domină.

— Acest din urmă fapt mi se pare destul de relativ, întîmpină Iv. Dar nu e momentul să-l examinăm acum. Să ne urmărim mai degrabă examenul trecutului acestui corp sideral...

Spre deosebire de noi, pămîntenii, care nu putem descoperi fosile din epocile în care pămîntul se afla la temperaturi de sute de grade, astralii conservaseră urme de viaţă încă de pe cînd planeta lor se afla în primele faze ale evoluţiei sale. Încă de pe cînd temperatura pe sol a acestui astru avea 420 grade, au apărut fiinţe vii, a căror structură bio-chimică a fost organizată în jurul siliciului. Deosebirea este fundamentală faţă de organismele pămînteşti, al căror edificiu chimic este format din carbon. De aci derivă diferenţa dintre organismele acestui sistem şi cele terestre.

— Să nu fi jucat carbonul nici un rol în evoluţia vitală a acestui astru? observă nedumerit Li. Iată, aci, un schelet de formaţie ce pare vitală şi care seamănă în mod izbitor cu un trunchi de copac, cilindric, împodobit, în partea de sus, cu o coroană sferică. Pare o fosilă calcinată.

— Reconstrucția istoriei planetei pe care astralii au reușit să o urmărească în lungul perioadelor lor... să zicem geologice, a cunoscut, pe cât am reușit să înțeleg, două mari cicluri : un ciclu al siliciului și un ciclu al carbonului. Ciclul siliciului, arhaic, apărut la temperaturi ridicate ale planetei, a dăinuit în întreaga evoluție planetară, iar după răcirea planetei, a continuat pînă în prezent. Ciclul carbonului a fost mult mai scurt : a apărut din momentul în care temperatura a scăzut mult sub o sută de grade Celsius, și s-a prelungit pînă în epoca în care temperaturile astrului îmbătrînit s-au apropiat de acelea ale hidrogenului lichid. Astralii au conservat toate aceste forme... sau pe cele mai multe dintre ele... Cele ce am putut vedea m-au răvășit însă, prin varietate și bogăție, deopotrivă în privința formelor microscopice, asemănătoare formațiilor vitale terestre, cât și a formelor vitale diferențiate, care nu au ajuns însă la bogăția de înfățișare și structură a speciilor terestre.

— În adevăr, nu găsesc nimic în jur, adăugă Li, în primul rînd, din ceea ce ar putea indica o bifurcație vitală, între plante și animale.

— Formațiile vitale, pe această planetă, au fost mult mai uniforme, în comparație cu cele terestre, rezultat și al uniformității relative ale acestei planete, fără înclinație a axei sale pe orbită, așadar fără anotimpuri, ca și a compoziției atmosferice și a unei structuri „geologice” lipsită de variație.

— A fost, pare-se, o lume mohorîtă și fără mari frumuseți...

— ...dacă o judecăm antropomorfic, cu mentalitatea și preferințele noastre pămîntești. Dar și judecată obiectiv, această lume pare a fi fost mult mai săracă în forme decît lumea noastră. Iată, în prezent, universul acesta mort nu este locuit decît de către astrali, care înfățișează formule vi-

tale arhaice ale acestui univers, ce nu vrea să se resemneze la dispariție.

— Să trecem la alt sector, Iv. Aș prefera să urmăresc evoluția astralilor în timp. Aș vrea să știu : cum se reproduc, cum sînt constituiți, cum este organizată civilizația lor, cum transmit ei din generație în generație cunoștințele pe care le au, *valorile* teoretice ?

Ca și cum ar fi înțeles, astralul 1 își accelerează lunecarea și se înalță mult deasupra planetei, îndemnînd pe cei doi, prin semnale radio, să-l urmeze. Plutiseră un timp, zburînd peste clopote oblonge, încărcate de forme fosile și roci, reconstituind peisaje planetare apuse, înfățișînd, mumificate, manifestări vitale pulverizate de sute de milioane de ani, în solul planetar. Ajunseră, în sfîrșit, într-o imensă cupolă, care urmărea evoluția astralilor de la primele lor forme, de dimensi minuscule sau microscopice, asemănătoare foraminiferelor. Succesia formelor se împlinea progresiv, complicîndu-și în lungul evoluției structura interioară și mărindu-și volumul corpului.

— E un fapt analog celui observat uneori pe Pămînt de paleontologi, izbucni Li. În varietatea de forme și manifestări ale Naturii, se pot observa cîteva tipare constante. Nu s-a observat oare că anumite specii actuale au avut în trecut dimensi pîtice, girafa actuală derivînd dintr-un animal de mărimea unei pisici ?

— Analogia se oprește aci, observă Iv. Căci ceea ce deosebește pe astrali de ființele terestre diferențiate este modul lor de înmulțire. Astralii se înmulțesc prin diviziune asexuată ! Se poate urmări fenomenul, în lungul erelor planetare. Nu avem timp pentru aceasta. Mi-a trebuit, de altminteri, multă vreme pînă cînd am surprins amănuntele procesului. Sînt, pentru un locuitor al Pămîntului, fapte înmărmuritoare. Judecă, te rog.

Privit în evoluția lui, ca să zic așa, individuală, procesul pare a fi asemănător diviziunii asexuate terestre. Astralul care este sortit înmulțirii prezintă la un moment dat profunde tulburări de structură și comportare. Crește în volum, își pierde cu desăvârșire ordonanțele electronice, dispozițiile simetrice ale structurii. Corpul îi este sediul unei adevărate revoluții, care răvășește *total* orînduirea vitală de adîncime a ființei lor, și care nu se poate nici pe departe compara cu modificările activităților hormonale ale femelelor terestre, în stare de gestație. În această tulburare a funcțiunilor vitale, ființa își pierde în aparență toate dobîndirile vitale, ale experiențelor sale trecute. Este o adevărată anulare vitală. Urmează o deformare a corpului sferic, o gîtuire și o separare a celor două părți, astfel constituite. Asistăm la o multiplicare prin sciziparitate. Cele două ființe rezultate suferă o adevărată restructurare. Ele reconstituie în mare ființele astrale din care au provenit, dar nu mai păstrează din structura lor funcțională decît ceea ce pămîntenii numim informația ereditară, de specie, pierzînd cu desăvârșire memoria individuală a părintelui, așadar, experiența lui personală de viață. Cele două ființe rezultate din acest proces sînt, așadar, nou născute, neștiutoare, urmînd a-și apropria printr-o îndelungată experiență proprie cunoștințele și „cultura“ astralilor maturi. Este o maturizare fără o educație impusă de astralii parentali. Astralii se formează singuri, prin efort personal, prin imitație a comportării astralilor adulți, prin perfecționarea progresivă a aparatelor lor electronice, făcînd parte din echipamentul lor vital. Această educație este foarte lentă, mult mai lentă decît a pămîntenilor. Un astral adult, un savant căruia i se poate încredința conducerea sau controlul unei nave spațiale trebuie să depășească vîrsta de 400 ani terestri. Pînă

la vîrsta de 80—100 de ani, astralii nîu sînt decît simpli învățăcei.

Pînă aci nimic senzațional. Intervine însă în acest proces un fapt fundamental : acela care determină înmulțirea astralilor. Lucrurile se petrec astfel. Către vîrsta de 900 de ani terestri, astralii îmbătrînesc. Dispozitivele lor electronice obosesc, reacțiile lor pierd din precizie și vivacitate. În acest stadiu, astralul se dezagregă, pe cît am înțeles, din proprie voință. El se simte inutil, povară pentru comunitate. Recunoaște superioritatea astralilor adulți în activitatea generală a ființelor astrale, care alcătuiesc o unitate. Integrarea astralilor în această unitate este atît de intimă, încît nici un astral, oricît ar fi de depărtat de planeta-mamă să zicem la cîteva zeci de ani-lumină — nu pierde legătura cu această comunitate, chiar dacă legătura prin radio cu centrul planetar durează mai mulți ani, pentru a fi stabilită.

Rezultatul acestei unități de structură și funcțiune a organizării astralilor comandă și procesul înmulțirii lor : în momentul cînd un astral dispăre — ar fi mai exact să spun că renunță la viață — în același moment este înlocuit printr-un proces de înmulțire a unui alt astral, adult. *Procesul înmulțirii astralilor este reglat electronic*, în mod automat, în așa fel, încît numărul lor total rămîne totdeauna același, pe cît am putut deduce, după cîteva indicii, ridicîndu-se la 450.000 ! Această reglare automată este de o mare precizie : în momentul în care un astral „bătrîn“ își începe procesul dezagregării, începe în altă parte, la un astral adult, fenomenul premonitor înmulțirii, de turburare a structurii corporale, în așa fel, încît în clipa în care un astral moare, el este înlocuit, uneori la distanță de mii de kilometri, de un altul.

— Socotești că această reglare prin compensație a „nașterilor“ este un rezultat al unui principiu stabilit și con-

știent de astrali, sau un proces de echilibru „natural“ de obîrșie cosmică ?

— N-aș putea spune, deși gîndul m-a preocupat în lungul acestui an terestru, petrecut pe această planetă. Înclin totuși către o orînduire naturală, avîndu-și o expresie riguros statistică, manifestare a unui fenomen care, sub alte înfățișări, are loc pe planeta noastră.

— De pildă ?

— Numărul aproape egal al bărbaților și femeilor al unei populații umane, reglat de mecanismele cromozomiale, sau chiar fapte neînsemnate aparent paradoxale petrecute într-o societate, ca, de pildă, scrisorile puse din distracție, la cutie, fără timbre sau fără adresă, și al căror număr este aproape constant într-o anumită populație, în lungul anilor.

— Da, încuviință Li. Se petrece aci un fapt de o semnificație generală, în întregul univers și care-și are corespondență în lumea biologică. Lumea fizică este formată dintr-o infinitate de particule sau, dacă vrei, de individualități fizice, care dacă nu sînt independente unele de altele, se află la distanțe imense unele de altele, chiar dacă formează un același „corp“. Spațiul unui atom este practic vorbind „vid“, particulele formatoare planînd pe orbite foarte depărtate unele de altele, dacă privim lucrurile la scară atomică. S-a putut spune, de pildă, că lansînd o particulă în linie dreaptă printr-un corp dens și opac de mare grosime, cum ar fi corpul omenesc, traiectoria acesteia ar putea să nu întilnească nici una din particulele alcătuitoare ale corpului ! Și totuși, aceste individualități fizice, depărtate unele de altele și reprezentînd o anumită autonomie, alcătuiesc în întregul univers o singură unitate, prin integrări succesive în sisteme fizice, inserîndu-se unele altora, într-un fel de ierarhie funcțională.

— Ei bine, continuă Li, după o pauză, „un fapt similar, dar de altă proporție și cu altă semnificație, se petrece și în lumea vie. O colonie de albine alcătuieste o unitate, deși albinele alcătuitoare se pot afla uneori la sute de metri și poate kilometri departe de stupul de origină. Furnicarul, termitiera și mai ales societățile umane, deși formate din indivizi izolați în spațiu și mergînd, ca să zic așa, în aparență, fiecare, de capul lui, formează totuși o aceeași unitate, călăuzită de „reglări“ și „autoreglări“ naturale, instinctive sau conștiente, care le mențin o anumită constanță în spațiu. Dar cel mai turburător exemplu, încheie Li, nu este oare corpul unei viețuitoare diferențiate, formată din miliarde de celule ? Aceste celule sînt, fără îndoială, în aparență, adică la privirea omenească cu ochiul liber, în perfectă continuitate unele cu altele, formează țesuturi bine organizate. În realitate, aceste celule sînt depărtate spațial, ascultînd totuși de legile de organizare și unificare a întregului organism. S-ar putea, în aceste condiții, ca reglarea nașterilor pe această planetă să fie „naturală“ și nu urmărită și decretată conștient de astrali.

— Faptul este plauzibil, deși greu de verificat. În adevăr, pe cît am putut stabili, numărul astralilor a variat în cursul timpului, mărindu-se după anumite criterii obscure, în legătură, pe cît bănuiesc, cu intensificarea zborurilor astrale. Cred că în ultimele sute de ani — dacă socotim de data aceasta timpul în rotații planetare locale, care sînt ceva mai scurte decît anii pămîntești — numărul astralilor a crescut.

Mab a primit cu înduioșare pe Tirinai — numită de Sen, Ti — în cupola în care cosmonauții se întruneau, spre a lua

masa. Duiosia îi alcătuia, în fapt, tonalitatea sufletească obișnuită, încă din timpul în care a înțeles că nu mai este pe lume o ființă izolată, ci alcătuieste împreună cu noua viață ce o purta la sîn și împreună cu Al, o altă ființă, în trei forme diferite. Cu timpul, această simțire i-a invadat întregul fel de a fi. Totul o înduioșa. Felul lui Al de a vorbi și de a privi, apropierea lor de gînd, întîmplările mărunte ale existenței lor claustrate. Un hohot de rîs sau o lectură, prezența prietenilor în preajmă, astralii pe care-i știa plănind înlăuntrul navei, supraveghindu-i deplasarea în spațiu, dar mai ales muzica, toate o înduioșau, dădeau ființei lui Mab un fel de moliciune morală, de îngăduință, de simțămînt apropiat. Mab își recunoștea mai înainte anumite durități și nemulțumiri surde, înclinare spre ironie, incudări. Acum, totul era pentru Mab obiect de împăcare, de mulțumire. Simțămîntul, la început ațipit, timid, căpătase dezvoltare, după nașterea lui An. Rîsul și mișcările copilului, privirile lui, brațele-i mici ce se întindeau către ea, felul copilului de a-și petrece brațul după gîtul ei, în momentul cînd, mai tîrziu, îl îmbrățișa, nevoia copilului de ocrotire, slăbiciunea lui, de ființă neajutorată, plînsul și chipul în care răspundea cuvintelor de „mamă” și „tată”, șovăielile lui, în epoca în care făcuse primii pași, gingureala ce a precedat deprinderile vorbirii, toate acestea și multe altele, expresii și mișcări, catifelare a pielii, zîmbet și limpezime a ochilor, șovăieli, stîngăcii sau tresăriri ale corpului cald, aveau în întreaga ei ființă un răsunset multiplicat, cu nesfîrșite prelungiri, în durată. Mab își trăise maternitatea în acest climat de liniște și gingășie. Duiosia îi alcătuisese adevăratul regim sufletească, în care învăluia oamenii și întreaga viață.

Apariția lui Ti, condusă de Sen, în pragul cupolei, i-a răspîndit în întregul corp un val de moliciune și căldură lăuntrică. O iubea pe Ti, înainte de a o fi văzut, numai ascultînd cuvintele lui Sen, și citindu-i entuziasmul feței transfigurate.

Mab a intuit încă de la prima vedere puritatea acestei ființe gracile, neștiutoare, străină de orice ascunzișuri, încrezătoare, naivă. A presimțit apoi dezvoltarea, înflorirea lui Ti, împlinirea ei, în expansiunea feminității cuceritoare, pasiunea. Dar mai mult decît maturizarea corpului, încă nubil, Mab citea în viitor creșterea lăuntrică a lui Ti, sub călăuzirea lui Sen. Acesta își dădea seama de gravitatea însărcinării ce și-o luase. Avea să umanizeze o ființă a naturii, să o deștepte la o nouă viață, în spirit. Avea să o ridice la aceeași treaptă cu toți ceilalți, care împărțeau această comunitate.

Sen își începuse încă din prima zi îndatoririle, pe care înțelegea să le ducă la bun sfîrșit. Începuse prin a o învăța pe Ti englezește. Primul cuvînt, *darling*, avea, în rostirea lui Ti, un farmec cuceritor și nou, care entuziasmase pe căpitanul ambarcației, al cărei echipaj fusese răpit de astrali, împreună cu ceilalți marinari.

Căpitanul, care devenise încă din primele zile un familiar al noilor veniți, nu avea nimic din înfățișarea convențională a „lupului de mare”. Nici colier de barbă, nici mers legănat. Era timid, tăcut, retras. Arunca în jur o privire mirată, albastră și blîndă. Mîngîia lucrurile cu ochiul. Se bucura lăuntric. Contrasta cu purtarea liberă și gălăgioasă a marinarilor săi, care, înțelegînd că noii veniți aparțin unei alte zone de gîndire, îi vizitau rar.

Căpitanul era tăcut. Rostea arare cuvinte cu tilc, ce defineau o situație sau chiar o îndelungă discuție, printr-o formulă.

La câteva zile după sosirea celor cinci pe planetă, cînd Ti lua parte pentru prima oară la masa lor, discuția se animase în legătură cu primirea în cercul lor a tinerei polineziene.

— Ți-ai luat o mare răspundere morală, Sen ! observă Al. Nu trebuie să te oprești la drum de mijloc. Ți-ai propus să ridici la conștiința culturii o ființă care se simțea fericită în nevinovăția ei edenică. Îți dai seama că o neizbutire, sau chiar o oprire la drum de mijloc a acestei întreprinderi — care sînt, de altminteri, foarte cu puțință — ar putea duce la un grav impas această ființă dezrădăcinată ?

Sen răspunse cu gravitate.

— ...M-am gîndit la aceasta, încă din primul moment. Nu fac, vă asigur, un experiment. Nu o fac nici în chip egoist. Dar nu pot face altfel ! Nu înțeleg să trăiesc alături de Ti, ci în comunitate de suflet totală cu ea. Ti trebuie să-și apropie o conștiință, care să fie un reflex al culturii întregii umanități. Numai în acest fel ne vom putea desăvîrși căsătoria. Căci, din cele ce am cunoscut în viață, socot că, în afară de anume nepotriviri corporale și de ceea ce în limbaj juridic folosit de avocați la procesele de divorț, de „nepotriviri de caracter“ — ceea ce separă pe soți, depărtîndu-i unul de celălalt, este deosebirea de treaptă culturală, în care se află. Afirm nevoia de „omogenizare“ a soților. Nu e numai un principiu. E și o nevoie a mea. Iubesc pe Ti și înțeleg să o ridic la umanitatea pleneră.

În tăcerea ce urmă, căpitanul rosti cu voce scăzută :

— Puritatea Galathee și-a aflat împlinirea în dragostea lui Pygmalion !

capitolul VI

LUMINI PE CENUȘA ASTRALĂ

Sistemul planetar în care se aflau cosmonauții aveau dimensiuni miniaturale. Amintea dispoziția unui planetarium dintr-un muzeu științific. Iuțea deplasării vehiculelor, pe care cosmonauții le-au obținut la opt zile după sosirea lor, reducea și mai mult distanțele.

Cei patru, împreună cu An, transportat în nava lui Mab, cărora se adăugaseră Iv și astralul 1, zburau în grup. Cele șase nave au făcut mai întîi un zbor deasupra planetei, pentru a obține asupra-i o perspectivă generală. La propunerea lui Sen, au trecut, din motive de nostalgie, încă o dată deasupra clopotului lor de reședință. Sen ținea să arunce o ultimă privire asupra regiunii în care locuia Ti, chiar dacă aceasta nu putea vedea, din clopotul luminat, grupul navelor exterioare, plutind, pentru ea, în întuneric. După un ocol în spirale din ce în ce mai largi deasupra clopotului, grupul de nave se îndreptă înspre satelitul nr. 1, unde se afla Consiliul Planetar.

...Ciudată plutire în noapte, această călătorie, în care grupul, urmînd un culoar gravitațional statornicit cu multă exactitate, încrucișa la înălțimi diferite numeroși astrali, pe care nu-i puteau însă dibui decît prin radiolocație ! Miraculoasă exactitate a deplasării, înaintînd orb, în noaptea sură, către obiective ce nu-și vedeau prezența decît prin efecte gravitaționale ! Pentru cei patru deplasarea presupunea la început dificultăți : erau obișnuîți, mai înainte, să se călăuzească în spațiu după corpuri luminoase sau luminate ; acum trebuiau să renunțe la controlul vizual, mîrginindu-se la examenul unui ecran de comandă, situat alături

de aparatele de climatizare și de zbor. Interiorul navelor era luminat slab, dar fiecare dintre nave era prevăzută cu reflectoare puternice, putînd menține și o legătură vizuală între ele. Zburau astfel înspre satelitul principal, schimbînd cuvinte rare. Numai An, revenindu-și din frica primelor momente, cînd fusese așezat pe un fotoliu ovalar, lîngă Mab, întrerupea tăcerea prin întrebări la care ceilalți răspundeau monosilabic.

Cei patru, împreună cu Iv și asistați de căpitan, se consfătuiseră îndelung înaintea plecării. Își dădeau seama de greutatea întreprinderii lor, de a convinge Consiliul Planetar de a opri exodul prin rapt, al pămîntenilor, de a libăra pămîntenii care voiau să se întoarcă în sistemul solar și de a stabili o convenție, prin bună înțelegere, cu oamenii de a ușura zborul astral numai voluntarilor. Nu puteau ajunge în nici un fel la un asemenea rezultat, prin cîteva „întrevederi“, chiar organizate progresiv. Va fi necesar nu numai de a desăvîrși alfabetul comunicării, care, între timp, mulțumită calculatoarelor, făcuse progrese, dar trebuiau transpuse în limbaj cosmic anume adevăruri etice, privitoare la libertatea ființelor, la dreptul lor de a se determina după propria voință, la respectul pentru demnitatea fiecărei făpturi cosmice. Metoda ce trebuia folosită în aceste discuții trebuia elaborată cu îngrijire. Observația lui Li era tulburătoare. Trebuia să se înlăture convingerea astralilor în privința identității de structură între oameni și animale. În adevăr, dacă astralii admiteau diferențierea între animale și plante, ei nu puteau fi convinși decît cu greu de diferența de treaptă ce separa pe oameni de restul animalelor.

Cum ? Oamenii nu aveau oare structuri anatomice și dispoziții fiziologice asemănătoare animalelor ? Oamenii nu-și recunoșteau ei înșiși obîrșia animală ? Cum i-ar fi putut

diferența astralii, ținînd seama de faptul că între speciile animale existau deosebiri uneori mai mari decît acelea ce separau pe oameni de restul animalelor ? Se adăuga acestei dificultăți și greutatea de a convinge pe astrali de blîndețea comportării și elevației etice a oamenilor. Nu fuseseră obligați astralii de a corecta pornirile impulsive ale oamenilor, împiedicîndu-i de a se război între ei sau de a folosi violența în raporturile pe care le stabileau între diferite comunități ? Nu erau obligați de a întreține un serviciu de supraveghere permanent asupra comunităților umane, împiedicînd prin penalități severe, cu ajutorul electrizarilor, orice deviere de la corectitudinea moravurilor ? Și, pentru a termina enumerarea acestor întîmpinări care vor fi de bună seamă făcute de astrali la încercările de convingere ale celor cinci, se va putea oare explica faptul că oamenii, înlăuntrul clopotelor climatizate, au încercat a ucide animale, pentru a le servi drept hrană ? Cum se puteau explica și motiva aceste porniri — și mai ales aceste ultime încercări de ucidere a unor ființe inofensive, în scop culinar — cînd oamenii aveau la dispoziție toate substanțele alimentare de care aveau nevoie ? Se putea oare justifica logic și etic, uciderea unui animal, numai prin simplul fapt că gustul cărnii lui ar fi fost mai plăcut decît pasta proteinică pregătită de alge ? Preferința de a devora un biftec în locul unei bucătării savante, pregătite științific, era, fără îndoială, o dovadă irecuzabilă de sălbăcie, înapoiere etică și identitate între oameni și animale !...

Poziția etică și logică a celor cinci în fața Consiliului planetar era, de bună seamă, spinoasă. Argumentarea comporta dezvoltări îndelungi, într-un cod de comunicare complicat. Iar stabilirea unei identități de vederi între organisme planetare atît de diferențiate părea foarte ipotetică. Cei cinci

au hotărît, aşadar, să nu atace frontal aceste dificultăţi, ci să le serieze progresiv, în timp.

— Ne aflăm în preajma satelitelui 1, anunţă Iv. Este satelitul principal, sediu al Consiliului planetar şi muzeu al viitorului, al modelelor ştiinţifice de navă, al computerelor, aşa cum va trebui să fie construite în serie în următorii ani, al numeroaselor aparate de cercetare a radiaţiilor cosmice, al galaxiilor exterioare, pregătitoare ale noilor teorii cosmogonice. Tot aici se află rezultatele experimentale de ordin biologic general şi genetic pe care astralii le-au început asupra speciilor vegetale şi animale terestre. Dar va trebui să admită că, sub acest raport, sînt cu mult în urma noastră.

Toate aceste modele şi forme de anticipare sînt transportate zilnic din satelitul nr. 3, intermediar în ceea ce priveşte dimensiunile, în care lucrează astralii ştiinţifici, a căror experienţă depăşeşte 700 ani terestri şi care ajung uneori la 1500 şi chiar 2000 de ani, fiind, din cauza rolului însemnat pe care îl joacă în cercetare, exceptaţi printr-un fel de opţiune de la legea îmbătrînirii şi reproducerii prin sciziparitate a celor mai mulţi astrali. Satelitul 3 este, cum am spune noi, pămîntenii, rezervat cercetării ştiinţifice fundamentale. Este creierul inventiv, consacrat efortului de cunoaştere, după cum satelitul 1 este organul deliberativ şi executiv al sistemului.

— Dar satelitul 2 ? riscă Mab o întrebare, în timp ce mîngîia distrată capul lui An.

— Acesta este păstrat intact, de cîteva sute de milioane de ani. E un obiect de observaţie, în care se studiază impactul meteoritilor, procesele evolutive ale materiei, efectul radiaţiilor cosmice asupra unui corp astral

rămas în stare de păraginire. Totul este, însă, cercetat de la distanţă. Nici un astral nu se poate apropia de acest satelit, pentru a nu produce alterări, chiar minime, prin iradiaţiile lui proprii. Totul este cercetat din depărtare, fapt, de altminteri, uşor, dată fiind fineţea detectării instrumentelor de care astralii dispun. În această privinţă, astralii ne depăşesc. Nu au nevoie, pentru a adînci un corp ceresc, de a debarca pe suprafaţa lui. Totuşi, distanţa intervine, începînd de la anumite valori...

— Iată-ne ajunşi ! exclamă Iv.

Mab fu dezamăgită. S-ar fi aşteptat la edificii impu-nătoare, la construcţii de arhitectură bizară. Astralii destoinici de a fi înălţat imensele semisfere adăpostind animale preistorice sau de a fi scobit interiorul planetei pentru a clădi uzine şi acumulate de energie de o putere, pentru gîndirea omenească, inimaginabilă, nu-şi adăposteau sub nici o cupolă membrii Consiliului planetar.

Navele se apropiară de un sol cenuşiu şi neted, aidoma solului planetar, părăsit cu o oră mai înainte. La locul debarcării se aflau cinci astrali de dimensiuni uşor superioare astralului 1, plutind liniştiţi la depărtări variabile, pe o suprafaţă ce nu depăşea, însă, o sută de metri pătraţi.

Al lansă în codul Morse combinat cu semnale geometrice, un semnal care fusese adoptat din raporturile dintre oameni şi astralul 1, ca un semn de salut. Membrii consiliului răspunseră printr-un semnal identic şi „conversaţia“ începu.

Primele contacte se refereau la codul limbajului. Al şi Sen cerură informaţii asupra rezultatelor ultime, obţinute

prin prelucrarea marilor computere. Răspunsul astralilor, precedat de un semnal convențional, însemnând *Satisfaction*, dădu indicații pe care computerele cosmonauților le înregistrară cu exactitate. Întrevederea continuă, în timp ce Mab se apropie de astralul 1, pentru a da lui An bucuria de a privi pe acesta din urmă. Copilul urma interesat clipirile luminilor de pe suprafața corpului astralilor, își plimba privirea de la navele celor patru, cufundați în înregistrări și calcule, la formele sferice, ridicându-se în depărtare. An îndemnă pe Mab să arunce un fascicul de lumină, pe solul satelitului, și începu să se joace cu reverberațiile luminilor colorate, pe care le schimba mereu, învîrtind un buton. Întrevederea se apropia de sfîrșit, după o oră, măsurată pe cronometrele pe care cosmonauții le transportaseră pe bord și care înregistrau, alături de ore și fracții de secundă, data exactă, la care se aflau : 21 septembrie 2029.

...21 septembrie, reflectă Mab cu melancolie... Pe Pămînt, în emisferul boreal, este începutul toamnei ! În evantaliul veșnic deschis al perindărilor terestre, nici o zi nu seamănă cu alta, nici o clipă nu dezvăluie ochiului aceeași priveliște, nici un anotimp nu survine în același fel, în succesiunea anilor... În timp ce aci, totul este uniform, neschimbat, încropit în același decor ! Mab își privi cu tristețe copilul, destinat, poate, să rămînă în acest decor sumbru de planetă moartă, fără perspectiva de a se întoarce vreodată în atmosfera pămîntului, luminată de soare și înmiresmată de pulberi vegetale. Pentru prima oară, de cînd se afla în această călătorie, fața i se întunecă.

Între timp, întrevederea celor cinci cu Înțelepții Consiliului planetar luase sfîrșit. Mulțumită calculatoarelor, un mare număr de hotărîri fuseseră luate. Cosmonauții înțelegeau, de altminteri, că în activitatea funcțională a tutu-

ror astralilor, se vădea un simț al economiei timpului, care contrasta cu „răbdarea“ lor, în întreprinderi care, pentru un pămîntean ar fi fost cu greu suportat, ca, de pildă, o călătorie siderală de lungă durată. Astralii aveau totuși o noțiune foarte exactă a scurgerii timpului, care izvora deopotrivă din structura electronică a corpului lor, dar și din mecanismul lor intelectual, destoinic de a da folosință maximă condițiilor lor de activitate.

Cosmonauții erau mulțumiți. Pe lingă stabilirea codului de comunicare cu astralii, care nu mai avea nevoie decît de o seamă de perfecționări de amănunt, obținuseră din partea Consiliului toate libertățile pe care le sugeraseră : libertatea de mișcare, în primul rînd, cu excepția apropierii pînă la o anumită distanță de satelitul 2 ; posibilitatea de a intra în comunicare științifică directă și chiar de colaborare cu științificii satelitului 3, de la care aveau să obțină toate indicațiile ce aveau să le îngăduie de a cunoaște datele de care aveau nevoie pentru a ajunge la același stadiu de progres cu astralii, îngăduința unei colaborări, la liberă alegere, cu unii din astrali și chiar urmărirea unor cercetări științifice personale, fără asistența activă a astralilor... ceea ce făcu pe Al să surîdă, căci nici o activitate umană nu putea rămîne în afara detectării, din partea astralilor.

Sen a fost cu deosebire entuziasmat de acest spirit liberal al ființelor astrale. Concesiunea aceasta fusese, de altminteri, acordată la sugestia lui. Sen elaborase în lungul celor trei ani petrecuți în nava spațială un proiect de o îndrăzneală tehnică revoluționară, deși principiile pe care se sprijinea erau dintre cele mai „ortodoxe“, în raport cu științele clasice. Nu-și dezvăluise încă proiectul prietenilor săi. Simțea că acest proiect avea nevoie de maturizare. Mai știa că, în condițiile de lucru de pe navă, întreprin-

derea era irealizabilă. Chiar pe pământ, în laboratoarele de care dispuneau centrele tehnico-științifice, înfăptuirea i se părea plină de greutate, necesitând colaborarea unei echipe numeroase de cercetători. În prezent, însă, în stația de Cercetări științifice fundamentale a satelitului 3, știa că va afla toate condițiile necesare îndeplinirii proiectului. Bănuia că va afla, în același timp, colaborări prețioase, printre cercetătorii astrali. Într-o clipă, viața pe această planetă îi apărură limpede, călăuzită fiind de un țel bine determinat: își va petrece șederea astrală, între activitatea lui... pedagogică, de Pygmalion, ce avea să ridice la lumină pe Galathea, cu ajutorul binevoitor al lui Mab și Li — și între cercetările lui, în laboratorul satelitului 3, unde va lucra până la înfăptuirea proiectului. Terminarea acestuia avea să coincidă, nădăjduia Sen, cu data reîntoarcerii lor pe pământ. Sen aprecia, cu modestie, acest răstimp, la patru ani tereștri. În acest interval, Consiliul planetar al sistemului solar din Capricorn trebuia convins de legitimitatea reîntoarcerii lor pe pământ.

Vizita următoare, sub conducerea lui Iv și a astralului 1, pe satelitul principal al planetei, a avut pentru pământeni semnificația unei mari revelații. Știau de mai înainte că acest satelit constituie un muzeu al viitorului, reprezentând o prefigurare a „lumii de mâine”, așa cum aceasta era concepută de astrali și așa cum era pe cale de a fi înfăptuită, cu ajutorul descoperirilor științifice în curs. Viitorul îi fascina, de altminteri, după cum înșuflețea și pe astrali. Curiozitatea intelectuală, apetența cunoașterii, procesul descoperirii tainelor naturii de către o ființă gânditoare, oricare ar fi aceasta, om sau astral, conducea în

mod obligatoriu la anticiparea viitorului. Omul de știință trăiește, de bună seamă, în timp, dar se împarte inegal între prezentul, care înfățișează efortul total al personalității sale, și un trecut reprezentând pregătirea împlinirii acestui prezent. Dar năzuința ultimă a omului de știință este viitorul. Trecutul are pentru el o valoare de sprijin teoretic și practic, prezentul înseamnă muncă în concentrare și luciditate, dar viitorul înseamnă vis și poezie. Omul de știință este o ființă completă. De altminteri, numeroasele muzee pe care cei cinci le vizitaseră pe pământ, crearea unei discipline științifice riguroase, viitorologia, reprezentată prin profesori de mare autoritate, unind seriozitatea cercetării cu îndrăzneala imaginației, îi pregătiseră pentru această deschidere de zare...

Nemulțumiți cu vitezele astrale obținute până la acea dată, apropiindu-se de iuțea luminii, astralii se străduiau să anuleze teoretic unul din principiile fizicii, pe care pământinii o numeau fizică einsteiniană, consistind în faptul că viteza luminii nu poate fi depășită în Cosmos. Savanții astrali admiteau, la rîndul lor, validitatea principiului, dar îi aduceau un corectiv: faptul era exact, în măsura în care cercetătorul se afla în situația *pasivă* a constatării lui, sau chiar la aplicarea practică a principiului, în limite modeste; dar principiul înceta de a mai fi valabil, cel puțin teoretic vorbind, în momentul în care savantul trece de la atitudinea *pasivă*, de observator al Naturii, la atitudinea *activă*, de transformator al Naturii. În această nouă poziție teoretică, *totul se schimbă*. Inteligența nu trebuie să se mărginească a cunoaște legile universului, sau să le folosească fără a le modifica — ci, la nevoie — *să le depășească și să le înfrîngă!* Exemplul oamenilor de pe planeta Terra, a sistemului solar, era concludent. Omul primitiv a călăuzit în folosul său instinctul

natural al câtorva animale sălbatice, domesticindu-le. Fizicianul de mai târziu a reușit să stăpânească legile universului, transformând structura acestuia. Viteza luminii exprima astfel o iuțelă maximă pentru atitudinea intelectuală a pămînteanului ca și a astralului din trecut, dar principiul nu mai putea rezista voinței pămînteanului sau astralului prezent. Istoria evoluției științifice a planetei obscure din constelația Capricornului se afla astfel la o limită, separatoare a două ere istorice distincte. Astralii se aflau în pragul erei în care aveau să cucerească universul prin viteze depășind exponențial viteza luminii.

O bună parte din aparatele aflate pe acest satelit erau consacrate mecanismelor ce aveau să conducă la acest salt mutațional. Schemele de lucru și schițele de experiențe erau expuse în aceste expoziții, pentru a prilejui astralilor, lucrînd în alte regiuni decît în stațiile satelitului 3, de a lua cunoștință de ele, a contribui prin perfecționări la desăvîrșirea lor, sau, în sfîrșit, de a le putea verifica experimental.

Viitorul apropiat prevedea mecanisme practice conducînd la împiedicarea degradării energiilor cosmice în energie termică, așadar, o degradare a energiilor prin creșterea progresivă a entropiei. Era, fără îndoială, o abatere locală și temporară de la acest principiu universal, dar de un interes științific și tehnic de o însemnătate hotărîtoare pentru întreaga comunitate astrală. Conversiunea energiilor unele în altele, fără pierdere, reprezenta o imensă economie de efort într-o civilizație aflată pe un sistem solar mort, în care problema capării sau creării energiei se punea cu mare acuitate.

Interveneau de asemenea, în concordanță cu aceste perspective ale viitorului, dar prin rezultate de cercetări urmărite pe alte căi, o transformare a aptitudinilor și mo-

dalității de viață a astralilor, ca individualități cosmic-biologice. Pînă atunci, astralii erau socotiți ca rezultate ale evoluției locale ale planetei de obîrșie — ca toate ființele aflate în cosmos, de altminteri. Noua eră avea să intervină în acest proces de formație și evoluție, pentru a accelera și ameliora echipamentul fizio-psihologic al astralilor, intervenind în procesul lor de înmulțire. Savanții astrali își propuneau să intensifice mecanismele electronice naturale ale astralilor, pentru a le mări pînă la proporții depășind sute și mii de ori aptitudinile naturale. Savanții interveneau în mecanismul informației ereditare, producînd procese mutaționale. *Aveau să obțină așadar, prin procese electronice, supraastrali cu dotare logico-matematică și de echipament „genetic”, putînd înlocui o adevărată uzină.* Se lucra în același timp — și primele rezultate experimentale erau foarte încurajatoare — la schimbarea procesului de înmulțire al astralilor. Studiul faunei și florei terestre arătase, în adevăr, că modul de înmulțire asexuat era inferior, nediferențiat. Multiplicarea sexuală, implicînd dimorfismul sexelor, avea să dea evoluției astralilor un nou impuls creator. Cele două procese, echipamentul structural al ființei lor și înmulțirea pe cale sexuală, erau, de altminteri, conexe.

Rezultatele acestei mutații provocate aveau să fie decisive. Comparația cu oamenii și chiar cu unele animale arăta măsura în care dragostea, ca act total, fiziologic și psihic, transforma și înnobila ființa, adîncindu-i sensibilitatea. Astralii recunoșteau, într-un cuvînt, că sensibilitatea lor, deși depășind în claviatură dotarea firească umană, era diferită și mai ales calitativ inferioară celei omenești. Bucuriile exultante, extazele, delirurile sensuale, conducînd la înfăptuiri artistice, la dănuire, muzică, simț arhitectonic și poezie, într-un cuvînt la simțul frumosului, erau la ei

rudimentare. Nu se puteau compara nici măcar cu simțul elementar la armonia culorilor și cîntului al anumitor animale, cu deosebire al păsărilor. Le lipsea, prin urmare, astralilor o dimensiune vitală și spirituală esențială : esteticul. Civilizația lor era pur tehnică, utilitară. Creația lor era limitată la simetrii pur intelectuale. Era aceasta oare un rezultat al structurii lor inițiale, de ordin chimic, edificiul corpului lor fiind constituit pe bază de siliciu ? Savanții astrali se întrebau. Și se mai întrebau dacă, intervenind pe cale moleculară și introducînd în structura lor bio-chimică pe bază de siliciu atomi de carbon, în număr mai mare, nu vor putea produce un proces mutațional al individualității lor, destinat să le transforme în mod fundamental structura civilizației, așa cum, la rîndul lor, oamenii fuseseră în stare să transforme viața socială și culturală cu aproape un secol în urmă, prin intrarea lor în era electronică și cibernetică.

Astralii erau astfel însuflețiți de nevoia unei schimbări de structură a civilizației lor. Nu erau mulțumiți cu înfăptuirile prezente, ci năzuiau mereu la altceva, le crease un climat moral priincios studiului, care avea să-i conducă la un nou palier evolutiv, la care — o știau bine — nu puteau ajunge decît prin ajutorul cercetării științifice.

Corolarul acestei orientări se concretiza în muzeul viitorului, aflat pe satelitul 1, prin nevoia de transformare a naturii, a peisajului planetei lor. Transformarea ambianței nu avea să fie numai utilitară, ci și de înfrumusețare. Uniformitatea avea să fie înlocuită prin diversitate ; simetria avea să facă loc arabescului, vigoarea geometriei va fi înlocuită cu fantezia. În această privință contactul cu oamenii va fi fost, pentru astrali, profitabil, dar, pînă în ultimul timp, de semnificație limitată. Apariția, pe plă-

neta lor, a unor oameni-savanți, cu care astralii au putut stabili un cod eficient de comunicare, avea să alcătuiască începutul unei noi ere, în care astralii aveau de învățat de la aceste ființe. Astralii erau ființe deschise curiozităților. Nu se închistau în convingerea propriei lor excelențe. Rezultatele științifice obținute pînă atunci nu le justificau un orgoliu, care i-ar fi făcut impermeabili influențelor din partea altor ființe : este motivul care a îndemnat pe membrii Consiliului astral de a da libertăți totale savanților pămînteni, punînd astfel temeiurile unei colaborări, care intra, de altminteri, în vederea acestora.

Prietenia dintre Mab și Ti se adîncise, în cîteva zile. Mab prefera să rămînă în cupola ei, renunțînd la evadările periodice ale celorlalți, care cutreeră spațiile, într-un neîncetat dans astral ce-i plimba de pe un satelit pe altul, și-i însufletea, pînă la o adevărată beție a cunoașterii. Chiar Al își părăsise pentru un moment observațiile astronomice, pentru a putea amănunți cele două muzee, al trecutului și al viitorului, și a discuta cele văzute, în nesfîrșite comentarii cu ceilalți prieteni. Cît despre Sen, el își împărțea timpul între vizita în cartierul polinezian și satelitul 3, unde își petrecea, de altminteri, cea mai mare parte a timpului.

Intrată într-o nouă viață, contactul cu Sen, Mab și Li, i-a deschis lui Tirinaî, dintr-o dată, orizonturi. Fiecare dintre noii veniți contribuia într-un fel sau altul la „educația” lui Ti, fără să aibă aerul. Căpitanul ambarcației își avea, la rîndu-i, un rost, în această deșteptare a polinezienei la o nouă viață.

Mab o întîmpina de fiecare dată cu înduioșare. O vizita uneori. Poposirea în mijlocul acestei populații smulse din

mediul ei natural o întrista, însă, pînă la suferință. Cît de meschină era viața acestor oameni, ai căror strămoși erau obișnuiți să cuprindă orizonturile nesfîrșite ale mării, din înălțimile vulcanice ale insulelor presărate pe întinderea oceanică ! Cît de umilitoare i se părea această bălăceală pe marginea unui lac artificial, străjuit de o vegetație pipernicită, a acestor urmași ai navigatorilor care traversau Pacificul din insulă în insulă ! Statura lor dreaptă era destinată a scruta zările, de pe bărci duble sau de pe imbarcații a căror stabilitate era cheazășuită de prezența unui balansier, și nu de a rămîne chirciți în preajma unor cupole de material plastic, care nu aveau nimic de a face cu locuințele strămoșilor lor !

Mab le admira corpul măsliniu și fața lată cu nas teșit, și se gîndea la soarele torid care dogorea statura înaltă a semenilor lor, rămași pe pămînt ; ea evoca vîntul care le răvășea părul și bucuriile lor înalte, în timpul dăntuirilor și muncii, ale mișcării libere și canotajului. Toate aceste gînduri o mîhnneau și — deși era o fire blajină — simțea încolțindu-i în suflet revolta. Revolta împotriva silniciei care închircea omul, deviindu-l de la rosturile lui naturale, acelea de a-și crea o cultură, care să fie rodul muncii și fanteziei lui. Privirea îi luneca apoi la zîmbetul comunicativ și cald al lui Ti. Era frumoasă Ti, și plină de expansiuni calde, cînd dăntuia, bătînd pasul pe loc ! Răspînde-a căldură de suflet, cînd începea să cînte. Înduioșă, cînd începea să recite versuri. Ti era o poeteasă naivă, care cînta tot ceea ce vedea. Cînta făptura chipeșă și glasul lui Sen, cu inflexiuni calde ; amintea grația zîmbitoare a lui Mab, care, mergînd, parcă plutea ; evoca multa știință a lui Li, privirea pierdută în depărtări a lui Al, gingășia și nevoia de alintări jucăușe ale lui An. Cîntecul și versul lui Ti tresăreau în bucurii de tril, imitînd rîsul lui An și se

înecau apoi într-o nostalgie coplășitoare, pentru un trecut depărtat, neguros, de abia bănuît.

Mab o privea și o asculta, răvășită. Versurile poetului îi redeșteptau durerile uitate ale *Lebedei* baudelairiene, rătăcite pe trotuarul sordid, în timp ce bătea neputincioasă pavajul cu aripile-i albe.

În trei săptămîni, Ti se apropiase sufletește de clanul lor. Rămînea mai mult cu Mab, așteptînd răbdătoare pe Sen, decît în cartierul polinezian. Mab zîmbea, gîndind la destinul tuturor femeilor de navigatori, așteptînd răbdătoare ivirea bărcilor, în larg.

Trei săptămîni după sosirea celor cinci pe planeta soarelui obscur, avu loc căsătoria dintre Ti și Sen. Lucrurile s-au petrecut cu simplitate. Mab era încîntată. Detesta gălăgia, ceremonialul complicat, expansiunile necontrolate. De altminteri, populațiile arhipelagului preferau manifestările simple. Descendenții insularilor au păstrat acest gust al naturalului necomplicat, nuanțat totuși de melancolie și cîntec monoton. Cei cinci, Iv, căpitanul, împreună cu marinarii au asistat la un dans în cartierul polinezian, apoi au condus pe soți în cupola lui Sen.

Niciodată Ti nu fusese atît de plină de farmec. Se înfrumusețase cu toate podoabele, care, deși nu erau multe, dădeau înfățișării ei un aer sărbătorec : un triplu colier, format din mărgelile rotunjite, dintr-o substanță de sinteză, provenite din uzinele astralilor, avînd culori variate, brățări la fiecare braț, costum elastic, adoptat după modelul preferat de Iv. În pragul cupolei lui Sen, grupul se despărți, iar soții se instalară într-un climat de fericire egală.

A urmat o perioadă fără evenimente. Viața pe planetă se desfășura monoton, în ritmul activității de fiecare zi, măsurată de cronometre. Sen se îndrepta zilnic, imbarcat în micronava sa personală, înspre satelitul 3, unde activi-

tatea sa se desfășura fructuos, iar ceilalți își împărțeau vremea între observații astronomice, vizite la muzee și îndeletniciri cotidiene.

Trecură, astfel, câteva luni.

— Sen, purtarea ta este intolerabilă! Dacă îmi dai voie să folosesc un loc comun al limbajului parlamentar de pe Pământ, foarte la modă cu decenii în urmă, voi declara: „protestez cu ultima energie“ împotriva tăcerii tale, privitoare la cercetările ce le urmezi în laboratoarele astralilor!

— De ce cu „ultima energie“? întrebă Sen, ironic și mulțumit de sine. Cum, ai ajuns la capătul mosorului? Te credeam mai bogat în rezerve energetice, Al!

— Lăsînd gluma la o parte, cred că exagerezi, Sen! interveni Mab. Cînd ai de gînd să rupi tăcerea în legătură cu misterioasele tale îndeletniciri? Știi bine că Al te consideră ca un electronist genial. Știi bine că sîntem cu toții convinși de interesul pe care îl vor avea cercetările tale, că ardem de nerăbdare să fim puși la curent cu stadiul acestor lucrări — și totuși, păstrezi tăcerea. De ce?

— E simplu: din timiditate. Cercetarea care-mi absoarbe gîndurile este atît de revoluționară, încît am șovăit de a vă dezvălui vreun amănunt, înainte de a obține cîteva rezultate inițiale. Acum, cînd socotesc că primele experiențe au fost concludente, mă pot libera.

— Sîntem numai urechi, rosti căpitanul interesat, care lua parte la cîna ce avea loc în cupola cea mai încăpătoare a cartierului în care locuiau.

— Iată, în esență gîndul — și îndrăzneala mea nebu-nească. O recunosc deschis: întreprinderea este nemăsu-

rată, dar este în spiritul oricărei Inteligențe universale, demne de acest nume, așadar, este specifică Omului. M-am luat la trîntă, în luptă singulară, cu realitatea ultimă a lumii, cu Infinitul.

— În adevăr, Infinitul este obsesia noastră a tuturor, în primul rînd a astronauților și matematicienilor! suspinără toți, în cor.

— Nu ești original în această privință, Sen!

— Intervine însă un fapt de la care începe originalitatea mea. Infinitul nu este pentru mine numai o obsesie, un termen de comparație, o valoare asimptotică, rezumînd însăși esența gîndirii noastre. Infinitul este și un domeniu pe care înțeleg să-l domin, să-l supun, să-l fac perceptibil simțurilor noastre, ființei noastre integrale. În aceasta consistă nebunia mea! Ascultați-mă, cu înțelegere și bună-voință.

M-am așezat în fața infinitului, încă din vremea adolescenței. L-am văzut și l-am intuit pretutindeni; în vastitatea orizontului marin, în preajma Dakarului, l-am descoperit în mine, în adîncurile neostoite ale simțurilor arzătoare, în firele de lumină ale sclipirilor stelare, în peisajele revelate de microscopul electronic. Trăiam, fără îndoială, în mijlocul oamenilor. Mă bucuram de prezența lor, îi iubeam sau mă războiam cu ei, circulam printre mulțimi, în orașe tentaculare, sau cutreeram cu ochii rarele întinderi de junglă africană, respectată încă de civilizația invadatoare, dar adevăratul meu interlocutor, adevărata mea realitate în care mă situam mental era Infinitul!

Oh, nu vă puteți închipui cîte forme lua pentru mine această noțiune, de la semnul ∞ , cu care operează matematicianul, pînă la împinzirile stelare din constelația *Vulturului*, care-mi risipea mintea în nemărginire, pînă la pierderea știrii de mine însumi. Infinitul a dobîndit în

acest mod, pentru mine, o realitate multiplă, concretă, apropiată, făcând parte din ființa mea cea mai intimă. Eram în același timp dezamăgit, umilit chiar, de indiferența pe care oamenii obișnuiți o au față de Infinit. Oamenii trăiau în El, se mișcau în unduirile lui, făceau parte din ființa lui proteică, și ignorau faptul — sau, ceea ce putea fi același lucru, nu aveau în fiecare clipă a vieții lor...conștiința acută, halucinantă, a prezenței lui. Atunci mi-am spus : *Trebuie să fac omenirii un dar ! Să le revelez Infinitul !*

Am fost precedat în această acțiune de numeroși inventatori, care au pus oamenii în fața altor realități, de pildă a Spațiului, care era vădit prin imaginea televizată. Dar ambiția mea era mult mai mare. Trebuie să le revelez ființa infinitului, în mod concret : Infinitul, în fața privirii omului înmărmurit, așezat într-un fotoliu și mînuind butonul unui aparat !

M-am întrebat însă, prin ce mijloace voi putea face sensibilă omului realitatea infinitului, sub formă de senzație directă, imediată. Răspunsul nu a întârziat. Nu aveam decît o singură cale : prin mijlocirea Luminii !

— Haida, de ! surise Li. După ce ai închinat un imn infinitului, începi acum o altă tiradă, imnul luminii !

— Bine ! Ai poate dreptate ! Renunț la lirism. Voi evoca o amintire, pentru mine, de mare plenitudine. Am făcut, la începutul studiilor mele universitare, un semestru de iarnă, într-un oraș dintr-o țară nordică. Am trăit cîteva luni în ceață, sub un cer noros, fără o rază de lumină.

— Fără o singură... „tira“, rosti Ti, care, spre surpriza și bucuria tuturor, lua cuvîntul pentru prima oară la conversația din timpul mesei, pronunțînd primele cuvinte în englezește, dar adăugîndu-le cuvîntul polinezian „tira“, care înseamnă : *rază de soare* — reminiscență fără echi-

valent exterior pentru exilații din planeta ce se învîrtea în jurul unui soare stins.

Sen se opri o clipă emoționat, se înclină și sărută mîna soției sale. Continuă apoi :

— La sfîrșitul șederii în această țară, învăluită în ceturi oceanice, am luat aerobuzul și am ajuns în cîteva minute pe țărmul nordic al Africii, în orașul Constantine. Explozia de lumină care m-a întîmpinat la scoborîrea din vehicul m-a exaltat. Îmi regăseam adevăratul meu climat, în lumină, sub cupola cerului nefiresc de albastru, fără pată și în reverberația depărtată a mării. Asistam la un dialog al luminii și culorilor vii, în beatitudine. De abia atunci am înțeles estetica templelor grecești, ale căror frize erau colorate intens, în tonalități vii, de albastru, roșu sau galben. Mi se păruse, pînă atunci, că acest „badijonaj“, cum îl numeam, era lipsit de gust, măturie a unei sensibilități fruste, barbare. Acum îl găseam natural, încadrîndu-se țărmurilor de miracole, avîndu-și pe fiecare din acropolele cetăților împlinirea lui supremă.

În noaptea care a urmat, și pe care am petrecut-o cucerînd bulevardele exterioare ale orașului sub sclipirile stelare, a încolțit gîndul operei vieții mele : *cucerirea Infinitului prin lumină*. Îmi aminteam, fascinat de scînteierile stelelor, clipind tăcut în noapte, de gîndul unuia dintre căutătorii tainelor lor : dacă pămîntul ar fi fost acoperit de o pătură groasă de nori, asemeni atmosferei planetei Venus și dacă nu am fi avut, noi oamenii, niciodată presimțirea existențelor stelare, am fi rămas veșnic în faza copilăriei culturii, neștiutori ai rosturilor noastre în lume. Numai mulțumită luminilor stelare, omul s-a putut ridica deasupra lui însuși, și-a putut statornici locul în lume, cunoaște pămîntul prin navigație și adînci structura lumii, prin analiza spectroscopică. Aceste fire de lu-

mină pe care le culege în mănunchi pieița retinei noastre dau răspunsurile tuturor întrebărilor noastre. Numai prin mijlocirea particulelor miraculoase, numite fotoni, reprezentând cuantumul de energie al radiațiilor de lumină, sîntem în stare să primim mesajele multiple ale universului, adică ale Infinitului !

Mi-a încolțit atunci un gînd : cum s-ar putea ca prin captarea și amănunțirea fotonilor, adică prin citirea și interpretarea mesajelor luminoase pe care ni le trimit stelele, să facem sensibilă prezența infinitului ? Înțelegeam atunci că în natură nu se poate irosi nimic și că raza luminoasă a stelelor alcătuiește o mărturie a structurilor lor de adîncime. Și mai înțelegeam de asemeni că gama luminoasă a mesajului stelar nu este decît o parte din această radiație, că de o parte și de alta a radiațiilor luminoase se află radiații de lungime de undă mult mai mare decît lumina, cum sînt radiațiile hertziene și infraroșii, iar altele, mult mai mici, ca radiațiile ultraviolete, Roentgen și gamma. M-am întrebat atunci : dacă aș reuși să captez printr-un simplu aparat totalitatea radiațiilor cosmice, n-aș obține oare, prin examenul amănunțit al acestor radiații, un semn al structurii întregului univers ? Și dacă aș reuși să *convertesc* radiațiile cu lungime de undă mai mari sau mai mici în unde luminoase, n-aș fi în stare să *văd* direct rosturile și fenomenele ce se petrec în sinul Infinitului ? Așa a încolțit în capul meu gîndul unui *Convertisor universal*, destinat a capta toate energiile universului, reducîndu-le în același timp la gama radiațiilor luminoase, pentru ca ochiul nostru, organul miraculos al contactului cu lumea, să fie sensibil !

Odată obținută captarea și convertirea radiațiilor universale aveam să încerc să obțin o amplificare a razelor luminoase, pentru ca acestea să dezvăluie privirii ome-

nești taina totală a lumii. Cu alte cuvinte, după cum microscopul și mai ales microscopul electronic ne dezvăluie secretul structurilor vitale pînă la scara dimensiilor moleculare, conexarea unei lunete sau a unui telescop electronic acestui aparat va îngădui ajungerea pînă la rosturile cele mai intime ale fenomenelor ce se petrec pe corpurile cerești care au emis această lumină ! Nu aveam, așadar, decît să *izolez* cît mai desăvîrșit lumina venită de la o anumită stea, să merg cu această izolare pînă la componentele infinitezimale ale acestei raze și să *amplific* mai apoi acest mesaj stelar foarte localizat... pentru a *vedea* ceea ce se petrece pe suprafața unui corp luminos sau luminat, a cărui lumină am putut-o izola și amplifica ! În acest mod, aș oferi posesorului unui *Convertisor universal* putința de a admira toate priveliștile stelare sau planetare ale infinitului, după cum posesorul unui aparat de radioteleviziune poate *vedea* cele ce se petrec la antipozii pămîntului ! Distanța nu intră ca un factor care ar împiedica propagarea imaginilor.

Întreaga dificultate constă în posibilitatea izolării unui cvantum infinitezimal din radiația totală a convertisorului, ca și a amplificării ei secundare. Cu alte cuvinte, am asista la o conjugare permanentă a celor două infinituri — acela al particulelor, sau al componentelor de particule, și al dimensiilor galactice — totul fiind subordonat putinței de acumulare a unei cantități de energie îndestulătoare concentrată în aparat, care să confere acestuia în același timp finețea exiguității fenomenelor ce se petrec pe corpurile astrale depărtate, la scară umană, dar și amplificarea lor secundară pentru a le face perceptibile ochiului !

— Cu alte cuvinte, îl întrerupsese Mab, ai putea, în principiu, pentru a lua un exemplu concret, să deslușești cu ajutorul Convertisorului universal un peisaj de pe pămînt,

o întâmplare petrecută în momentul când raza de lumină a părăsit pământul, pentru a se pierde în spațiu ?

— De ce nu ? Își reluă Sen vorbirea : totul este ca acel peisaj sau acel eveniment să fi avut loc în momentul când raza de lumină a părăsit pământul ! Cu alte cuvinte, n-aș putea vedea faptele actuale, ci acelea petrecute în timpul care a fost necesar ca lumina să călătorească în spațiu de la pământ pe corpul pe care ne aflăm !

— Și va fi nevoie, fără îndoială, își urmă Mab gândul, ca acest peisaj sau acest eveniment să fi fost luminat îndestulător, pentru a putea fi perceput de...

— A, nu, aici te-nșeli ! Aparatul meu, adaugă Sen triumfător, ca și când invenția ar fi ajuns la termenul ei final, aparatul meu nu are nevoie de aceste condiții, ase-mănătoare pregătirii unei transmisiuni radiotelevizate, cu ajutorul reflectoarelor ! Fiind capabil de a converti, alături de radiațiile luminoase și celelalte radiații cosmice, infraroșii, de pildă, voi putea recepta spectacolul și pe vreme de noapte, sub o pătură groasă de nori și chiar în interiorul locuințelor ! Spectatorul nu va avea decât să joace butoanele aparatului, pentru a obține imagini în infraroșu, în ultraviolet, în raze Roentgen sau gamma ! *Am ajunge, în acest chip, la o universalizare a spiritului omenesc și la putința ubicuității lui în lume !* Gândiți-vă, omul s-ar putea plimba, printr-o simplă schimbare de lungime de undă, pe toate părăginirile universului ; el ar avea în față toate peisajele, de la fotosfera și protuberanțele solare, la înfățișarea pământurilor rotindu-se în jurul sorilor din toate galaxiile ! Gândul este exaltant, dar în sfera posibilităților științifice și tehnice actuale ! Nu avem dreptul de a fi sceptici. Dacă unui mare gânditor al trecutului, Platon, Descartes sau Goethe, i-ar fi spus cineva că s-ar putea cândva inventa un aparat cu ajutorul căruia să se poată

urmări un spectacol de teatru pe o scenă situată la antipodul locului de recepție, ar fi fost socotit de utopist și incorigibil visător. La mijlocul secolului trecut, reveriile astronomice ale lui Camille Flammarion înscrise în ferme-cătorul său volum *Lumen* erau simple jocuri imaginative, întemeiate, de altminteri, tot pe semnificația de mesaj al luminii, dar asociate unor concepții spiritiste, presupunând dăinurile „sufletului“ după moarte și plimbarea lui prin univers, în intervalele dintre „reîncarnări“, pe diferite sisteme siderale. Astăzi, utopia și reveriile acestea copilărești sînt pe punctul de a lua corp, prin mijlocirea Converterisorului universal ! Visul devine realitate, asemeni „covorului zburător“ din povestirea arabă și a zborului astral, din romanele lui Jules Verne !

Rămaseră cu toții pierduți în visuri.

— Invenția ta, Sen, reîncepu Li, în care cred și a cărei înfăptuire o socotesc iminentă, are nu numai un tîlc de cercetare științifică și de spectacol desfătător, dar deschide o perspectivă către faptul esențial al universului. Știu, aș putea stîrni întîmpinările meticuloase ale cine știe cărui fizician, absorbit în realitățile imediate ale lumii, dar care trece, poate, cu ușurință peste unitatea ei armonioasă. Căci între toate tărîmurile universului există o legătură de adîncă armonie. Particulele și sorii, radiațiile și galaxiile, ființele planetare și mesajele luminii alcătuiesc în întregul lor o armonie perfectă. Gînditorii antici vorbeau de o muzică a sferelor. Noi va trebui să vorbim de o „Armonie cosmică totală“, fie că universul în întregimea lui are o mișcare de permanentă dilatație, prin recesiunea galaxiilor depărtate, fie că are un caracter pulsafil. Concepțiile noastre, în privința structurii și evoluției universului, pot varia, și în fapt sînt în veșnică schimbare, după rezulta-

tele cercetărilor noastre — dar Armonia supremă a lumii rămîne un fapt constant ! Şi mai rămîne, de asemeni, un fapt de valoare permanentă, dăinuind în veşnicie : rostul nostru de fiinţe terestre, în această armonie. Sîntem, la rîndul nostru, o împlinire făcînd parte din perfecţia siderală. Armonie în armonie ! Este unul din temeiurile care ne îndeamnă să recunoaştem valoarea, demnitatea şi rostul oamenilor în lume.

Mab urmărea cu grijă aproape maternă împlinirea corpului, trecerea de la gracilitatea nubilă a lui Ti — pe care o numea acum Tira, adică rază de soare — în lungul timpului.

— Dacă va fi băiat, rostea adesea în timpul cinei Sen, pentru a conjura prin repetiţie tainele vieţii ce se înfăptuiau, dacă va fi băiat, îl vom numi Philolaos.

— Pentru rădăcina numelui, însemnînd prietenie, dragoste ?

— Mai ales pentru filosofia gînditorului grec, între altele, pentru decretarea încă din veacul lui Socrate a faptului că adevărata legătură ce uneşte lucrurile lumii unele de altele este principiul armoniei, unificînd diversitatea, în timp ce principiul suprem al universului, împlîntat în centrul realităţii, era numărul Unu, principiu esenţial pitagoric.

— Iar dacă va fi fată, o vom numi Urania, zeiţa Astronomiei, interveni Mab.

— Numele mă încîntă prin el însuşi, zîmbi Li. Mă farmecă şi prin tilcul lui mitologic. Dar mă seduce mai ales prin silaba lui primă : *Ur*, dîndu-i un înţeles de fapt străvechi, primordial !

Spunînd acestea Li se ridică şi se înclină cu paharul plin, în faţa soţilor :

— Vă urez ca Urania să alcătuiască o rădăcină, o obîrşie plină de sevă, pentru viitorul unei omeniri fericite !

Veselia se instalează în comunitate, care avea să devină şi mai numeroasă, de data aceasta printr-o nouă naştere, şi nu prin simplă cooptare. Nu mai întrevădeau perspectiva îndepărtată, a unei întoarceri pe pămînt, care devenea, cu cît timpul trecea, tot mai probabilă, ci se mărgineau la evenimentul apropiat al naşterii copilului, urmărind nerăbdători zilele, indicate de cronometre.

— Voi fi fericit să te asist la naştere, Ti ! rosti doctorul Li, cîteva zile după aceea.

Ti îl privi stingherită, fără să-i mulţumească. Privi apoi pe Sen. Sfîrşi prin a-şi ţinti încurcată privirea în farfurie.

Li înţelese.

— Nu fi tulburată, Ti ! Moaşele polineziene au înţietatea ! Nu voi încerca niciodată să surp respectabilitatea tradiţiilor...

Sen răsuflă uşurat. I se ridică o piatră de pe inimă, împărţit cum era între exigenţele familiei lui Ti şi propriile sale convingeri, îndemnîndu-l să ceară intervenţia lui Li.

Sen, care de cîteva zile era în aşteptarea evenimentului, îşi întrerupsese expediţiile pe satelitul 3. Devenise preocupat, nervos şi tăcut. Emotivitatea lui îşi căuta o derivaţie, pe care nu o afla nicăieri, nici în studiu, nici în muzică, nici în poezie. Parcurgea neobosit kilometri în lungul şi latul clopotului, ocolind în cercuri concentrice cartierul în care locuia. În ziua cînd evenimentul avea să se producă, rămase totuşi ţintuit în interiorul cupolei co-

mune, ce le servea de sufragerie, în tovărășia lui Li, pregătit pentru eventualitatea în care asistența lui va fi necesară.

Mab apăru în pragul cupolei, neașteptat.

— Sen, a sosit Urania !

Sen se pregăti să o zbughească pe ușă. Dar Li, placidul, cumpănitul, măsuratul Li — al cărui nume în limba chineză înseamnă o unitate de măsură — îl luă în brațe și-l forță, la rîndul lui, să joace rumba !

capitolul VII

NESFÎRȘIREA DEVINE PEISAJ

„Colonia învățaților“, cum erau cunoscuți noii veniți de către celelalte populații ale clopotului 1, și-a organizat o existență regulată, printr-o împărțire a îndeletnicirilor după înclinațiile fiecăruia și după interesul general al comunității. Sen își petrecea o bună parte din timp în laboratoare de cercetări și experiențe tehnologice ; Iv se consăcra, în afara studiilor personale, relațiilor cu marele Consiliu planetar, continuînd negocierile privitoare la întoarcerea lor pe Pămînt ; Al, după expresia lui Mab, „se cufundase din nou în stele“ ; doctorul Li urmărea studiile de biologie și paleontologie, în imensele cupole rezervate animalelor, făcînd, în același timp, ca diletant, observații sociologice comparate asupra populațiilor umane din celelalte cupole. Rezultatele obținute de toate aceste studii

erau încredințate memoriilor electronice de mare capacitate ale ordinatoarelor.

La rîndul lor, Mab și Ti cunoșteau bucurii, în fiecare zi reînnoite, în îngrijirile celor doi copii. An deveni un sportiv robust, care se încumeta să parcurgă singur distanța ce-l separa de cartierul polinezian, unde se juca pe malul apei, cu alți copii, admirîndu-le exercițiile de înot. Urania avea două mame : Mab intervenea totdeauna în îngrijirile inexperimentate ale lui Ti.

Patru ani de discuții i-au fost necesari lui Iv pentru a ajunge la o înțelegere cu membrii Consiliului. Aceștia din urmă arătau bunăstarea locuitorilor din clopote, mortalitatea scăzută și marea longevitate a acestora ; Iv obiecta viața artificială pe care o duceau pămîntenii pe planeta depărtată. Astralii observau cu multă convingere că specii animale și vegetale care se aflau cu milioane de ani în urmă, pe pămînt, dispăruseră, în timp ce ele prosperau și chiar se înmulțeau, dînd naștere la specii noi, în condițiile oferite de astrali. Iv era nevoit să recunoască faptul, dar sublinia în permanență diferența esențială separînd pe oameni de animale și invocînd dreptul libertății primilor de a dispune de propria lor soartă. Astralii observau, cu argumente logice inatacabile : în ceea ce privește animalele, condiția biologică a acestora este mult superioară animalelor sălbatice terestre, prezentînd chiar o modelare a instinctelor lor agresive ; cît despre oameni, pot afirma noii veniți că totalitatea populațiilor umane erau hotărîte de a părăsi planeta, pe care o colonizaseră ? Iv replica judicios, manipulîndu-și febril aparatele de comunicare, că tezele celor două părți nu erau ireconciliabile. Din moment ce însăși astralii recunoșteau că o parte dintre oameni acceptă condiția lor actuală, de ce nu s-ar admite principiul liberei alegeri, printr-un fel de plebiscit general,

al ființelor conștiente ? Pozițiile se apropiau, astfel, aruncînd o punte de înțelegere între oameni și astrali.

Pînă la urmă după contacte repetate, cele două părți au acceptat un acord de principiu. Ei au stabilit ca acei dintre pămînteni care voiau să se reîntoarcă puteau părăsi planeta inospitalieră, astralii încetînd, în același timp, rapturile pămîntenilor. „Colonia învățaților“ avea să se reîntoarcă pe pămînt, avea să încunoștințeze, printr-o difuziune largă a istorisirii evaziunii lor, întreaga populație terestră. Numărul acelor care vor accepta voluntar de a călători înspre constelația Capricornului va fi, de bună seamă, atît de mare încît mijloacele de transport ale astralilor nu vor avea, în primii ani, putința de a-i deplasa. Astralii vor avea, în același timp, un mare beneficiu, de ordin psihologic și științific : pămîntenii exilați vor fi selecționați cu îngrijire, vor fi recrutați dintre savanți, care vor putea stabili de la început un contact cu ființele astrale, asemeni colaborării care se stabilise în ultimul timp între oameni și astrali, depășind cu mult posibilitățile de înțelegere din secolele anterioare, cînd ființele terestre trăiau alături de cele astrale, fără să poată stabili între ele un contact psihic satisfăcător.

Între timp, rapturile astrale au continuat. Erau oameni răpiți la întîmplare din diferite regiuni continentale, animale sălbatică, trăind în marile rezervații sau plante smulse din pădurile ecuatoriale. Aceste noi imigrări au contribuit, de altminteri, să convingă pe astrali că, în privința oamenilor, era preferabilă o selecție activă, care le-ar oferi ființe cu care ar putea colabora decît persoane răpite la întîmplare.

Rămînea să se stabilească numai condițiile și momentul plecării, pe care — ceea ce a surprins pe Iv și pe tovarășii lui — astralii o doreau cît mai apropiată.

Faptul, la început surprinzător, mai cu deosebire prin împrejurarea că astralii, care păreau pînă în ultimul timp foarte intransigenți pe pozițiile lor, au cedat dintr-o dată, a intrigat pe cosmonauți. Care fusese motivul care determinase pe astrali să renunțe atît de repede la o întreprindere urmărită de mai multe secole, socotite în ani terestri, și care satisfacea una din nevoile fundamentale ale astralilor, curiozitatea științifică, nevoia cunoașterii ? Argumentul prin care astralii ar fi cîștigat calitativ în această schimbare de raporturi cu terestrii, obținînd perspectiva unei colaborări cu savanți bine pregătiți, era, o recunoșteau, de mare greutate. Dar era o eventualitate depărtată și nesigură : astralii făceau concesiile inițiale, despărțindu-se de terestrii cei mai prețioși și renunțînd pentru un timp la noi rapturi astrale.

Explicația nu a întîrziat. Informațiile obținute de cosmonauți de pe pămînt, aduse de cei răpiți în ultimele luni, erau, pentru astrali, îngrijorătoare. Secretul rapturilor astrale, cunoscut, la început, numai de o mină de astronomi și electroniști, nu a întîrziat să fie aflat. Ziariștii și serviciile de radio și televiziune au difuzat faptul. În cîteva zile, o adevărată psihoză s-a răspîndit pe întreaga suprafață a globului, ca și la cosmonauții aflați în laboratoarele lunare sau spațiale. Oamenii se simțeau amenințați în viața și libertatea lor. După ce omenirea suportase încă de la începutul apariției sale pe pămînt lupta cu natura și animalele, sărăcia și războiul, nedreptatea și crima, acum, cînd intrașă într-o eră de pace, cînd războiul fusese abolit, cînd națiunile își împărțeau pașnic dreptul și bucuria la viață, omenirea avea să fie pradă unor noi împilări, intrînd într-o nouă eră de silnicie ? ! Perspectiva descrisă de gazetari era cumplită. Mai înainte vreme omul suporta tirania și trăia în suferință și lipsuri, dar trăia pe pămînt ! Se

bucura de lumină și vegetație, de aer și mișcare — cel puțin pentru acei ce trăiau în afara temnițelor. Raptul astral avea să smulgă oamenilor și aceste ultime bucurii, tirându-i spre o destinație necunoscută, în nave cosmice imense, ca pe animale trimise la abator, sau în laboratoare de experiență !

Descurajarea nu dură însă decît cîteva zile. Omul nu cedează la violență. Reacția urmează încălcării nedrepte. Omenirea trebuia să se apere. Își apăra un patrimoniu de cultură, apăra fericirea de a trăi și de a se dezvolta în libertate, de a cunoaște lumea și de a o popula. Chiar raporturile dintre oameni și animale se schimbaseră, în ultimii ani. Animalele nu mai alcătuiau oamenilor hrana zilnică. Vaste întreprinderi industriale preparau substanțe alimentare, nesfîrșit mai gustoase, mai igienice și mai puțin toxice decît carnea animală. Se reglementase înmulțirea oamenilor — ca și a animalelor. Se controla, deopotrivă, demografia ca și echilibrul floro-faunistic al întregii planete. Ocupațiile oamenilor își schimbaseră ritmul și calitatea. Mașina, automatizarea, dispozițiile cibernetice micșoraseră în cîtiva ani orele de muncă ale pămîntenilor. Progresul luase un ritm accelerat. O invenție tehnică implica zeci de invenții consecutive. Se obținuse, prin îngemănarea omului cu mașina electronică, prin separarea celor două domenii principale ale muncii planетare — între creierul uman inventiv și mașină, asigurînd și multiplicînd aplicațiile practice — o rapiditate în ritm accelerat a propășirii științifice și industriale.

O bună parte din această eflorescență era datorată suprimării armelor distructive, a industriei de război. Limitată la producția pacifică, industria cunoștea o progresie exponențială.

Și tocmai acum, în pragul acestei ere, intervenea neprevăzutul care surpa armonia stabilită cu atîta greutate și cu atîtea jertfe de oameni, în cursul mileniilor !

Tocmai acum, cînd se deschidea în fața omenirii o perioadă de progres indefinit, de justiție și libertate, de înfrățire cu tot și cu toate, în respectul demnității cosmice a fiecărei ființe — oricare va fi aceasta — apărea amenințarea silniciei și distrucției mecanice !

Omenirea nu putea — nu trebuia — *nu avea dreptul* de a accepta faptul ! Lucrurile trebuiau restabilite. Din momentul în care cei patru cosmonauți, precedați de Iv, părăsiseră pămîntul, nemaivînd posibilitatea tehnică de a informa pe pămînteni asupra soartei lor, o mare frămîntare a pus stăpînire pe întreaga populație a pămîntului. A urmat o discuție pasionată, de cîteva săptămîni, în care s-au rostit opiniile cele mai diferite.

Unii combăteau cu tărie orice întreprindere de apărare sau de represalii împotriva astralilor. Liberați de psihoza războiului de abia de cîteva decenii, oamenii nu trebuiau, afirmau aceștia, să se cufunde din nou în aceeași sălbăticiie a moravurilor ! Aveau să se întoarcă oare oamenii la violența instinctului, la armele distrugătoare ? Aveau să reclădească uzine de armament, pentru a crea arme cu ajutorul cărora să combată sferele astrale, venite din spațiu ? Cine poate accepta ideea că războiul, odată declarat în afara legilor umane și terestre, să izbucnească pe scară astrală ? Să nu pierdem din vedere, adăugau pacifiștii extremi, că dacă noi sîntem în măsură să creăm arme distrugătoare — astralii, la rîndul lor, nu vor accepta să fie combătuți prin violență și vor elabora, la rîndul lor, arme care să fie, poate, mult mai eficace și mai distrugătoare decît ale pămîntenilor !

— „Ne aruncăm în necunoscut ! rostea la un post mondial de radio un savant electronist. Nu trebuie să întreprindem nimic care să tulbure raporturile — dacă poate fi vorba de raporturi — între noi și astrali. Noi nu cunoaștem decît propriile posibilități. Dar care vor fi putințele distructive ale astralilor care au ajuns la o civilizație tehnică, în aparență superioară aceleia în care ne aflăm în prezent ? Niciodată nu trebuie să-ți subestimezi adversarul ! Declarația de război este totdeauna funestă. Știi totdeauna de unde pornești — dar nu poți prevedea niciodată implicațiile depărtate, la care poate conduce un act de violență inițială !”

„Sînt, încheia savantul, partizanul unei atitudini de expectativă. Să nu întreprindem nici o acțiune de contra-ofensivă. Această atitudine mi se pare singura judicioasă, atît pentru motive de principiu, de opoziție față de un război astral — cît și sub raport practic, al eventualității că reacția astralilor ar putea conduce la o distrugere în masă a omenirii. Am ajunge tocmai la rezultatul funest, pe care vrem să-l evităm !”

— „Expectativa, pasivitatea nu pot înlătura primejdia care amenință omenirea și cultura, obiectau alții. Ele nu pot conduce decît la o încurajare a astralilor. Timp de cîteva decenii și, după anume indicații, timp de secole, noi oamenii ne-am lăsat smulși fără să știm de pe solul planetei noastre. Nu am fi avut, de altminteri, chiar dacă am fi știut, mijloace pentru a ne opune raporturilor astrale. Sîntem echipați în mod adaptat, pentru a putea semna apropierea astralilor, care, din anume motive tehnice, nu se pot apropia neașteptat și neanunțați de planeta noastră. Proclamăm cu hotărîre : raptul de ființe este un delict cosmic ! Dreptul la viață pe fiecare planetă, după rosturile naturale ale fiecărui sistem sideral, trebuie respectat !

„Acest drept este însă încălcat de astrali. Dreptul la apărare trebuie să fie afirmat ca un principiu de comportare cosmică, sancționînd oarecum printr-o legiferare universală dreptul la viață liberă. Aceste principii sînt încălcate de astrali. Cum nu există, pe cît știm pînă acum, o instanță siderală, în măsură să impună, într-un fel sau altul, respectarea acestui principiu, va trebui să fim noi aceia care îl vor proclama, susținîndu-l, prin constrîngere.”

„Am dărimat uzinele de arme atomice și mijloacele distructive. Ei bine, vom înființa o armată terestră de apărare împotriva astralilor vinovați de încălcarea a bunei înțelegeri între ființe siderale. Va trebui să ne apărăm. Îi vom pulveriza, de la primele încercări a unor noi rapturi, de oameni și animale ! Va fi pentru ei un avertisment. Oricare va fi diferența dintre progresul nostru tehnic și al lor, avem superioritate. Noi sîntem stăpîni pe mijloacele noastre de apărare — ei vin de la mari distanțe, în nave spațiale izolate, sau, în orice caz, în număr mic. Vom fi în măsură să ne apărăm, distrugîndu-i.”

— „Proclamăm, prin urmare, încheia unul din reprezentanții acestei atitudini, dreptul nostru de apărare, deopotrivă prin legitimitate juridică, dar și prin eficiență practică, a reacției noastre în fața atacului astral, care nu poate fi tolerat !”

Polemica a urmat și s-a încheiat printr-un plebiscit. Partizanii dreptului la apărare au obținut majoritatea.

S-a ales un comitet de acțiune, s-au întocmit planuri de lucru, care au fost imediat înfăptuite, mulțumită complexității și stadiului înaintat al echipamentului industrial.

Unul dintre oamenii răpiți recent, așadar cu trei ani în urmă, a dat cosmonauților aflați pe planeta din constelația Capricornului amănunte numeroase. Era un jurnalist care cunoștea toată desfășurarea evenimentelor și care accep-

tase să fie răpit împreună cu primele victime, în locurile în care vor fi anunțat prin detectări electronice apropierea astralilor și stabilirea culoarului gravitațional ce avea să-i preceadă.

Prima ciocnire între pămînteni și astrali a fost dramatică, dar fără nici un rezultat. Escadrile de aerobuze supersonice înzestrate cu arme atomice de bord și proiectile de mare putere de penetrație, ce patrulau în jurul zonei unde se anunțase formarea culoarului gravitațional, au deschis un foc nimicitor, imediat ce vehiculul spațial scobora precaut, cu viteză redusă, îndreptîndu-se către zona învecinată insulei Sfînta Elena, regiune predilectă a rapturilor, a cărei alegere rămăsese pînă atunci o enigmă științifică. Puterea distructivă a acestei salve, mult superioară aceleia ce fusese folosită cu cîteva luni în urmă pentru a distruge în spațiul cosmic un asteroid de mare mărime ce avea să încrucișeze orbita pămîntului și a cărei ciocnire cu planeta noastră ar fi produs o catastrofă de proporții planetare — n-a avut nici un efect asupra vehiculului, fiind absorbită de culoarul gravitațional. Numai o parte din această emisiune de energie distructivă, izbind culoarul sub un unghi de incidență defavorabil, în loc să se piardă în spațiu, așa cum fusese prevăzut, a lovit unul din aerobuze, pulverizîndu-l. Astralii nu au răspuns la atac. Nu o puteau face, de altminteri, cel puțin teoretic, dat fiind că zona de neutralitate gravitațională era impermeabilă transferului de energii, fie într-un sens, fie în altul, ceea ce explica, între altele, invulnerabilitatea navei față de eventualele coliziuni cu meteoriții.

Astralii nu s-au lăsat intimidați. Deși, după anumite indicii, au înregistrat atacul, au scoborît pe suprafața mării, au deschis tubul-pasarelă ce-i despărțea de ambarcațiunea ce fusese pregătită din vreme de Comitetul de acțiune

mondială împotriva astralilor și care avea ca echipaj numai doi electroniști voluntari împreună cu jurnalistul, i-au transferat în interiorul vehiculului, care și-a luat neturbat zborul.

Echipajele aerobazelor rămase au renunțat să mai deschidă o ultimă salvă, în primul rînd pentru a cruța viața celor răpiți. Specialiștii au studiat însă condițiile tehnice ale raptului și au prezentat un raport Comitetului de acțiune. S-a hotărît o nouă cale de atac, considerată ca fiind singura eficace. La cea mai apropiată răpire astrală, armele vor fi instalate în chiar locul de aterizare, pentru a putea deschide focul prin tubul-pasarelă, prin care se introduceau oamenii în navă. Instalarea avea să fie făcută cu grijă, iar aparatele electronice de radiolocație ale armelor aveau să fie oprite, pentru a nu putea fi detectate de către astrali.

Prin recuperarea datelor informative, cosmonauții răpiți pe planeta sistemului solar stins au putut reconstitui urmarea. Comunicînd între ele, navele astrale care se apropiau de pămînt au hotărît să nu mai săvîrșească rapturi izolate, ci să acționeze în grup. Au format astfel un culoar gravitațional comun, hotărînd să răpească întreaga populație a unui sat din Asia centrală. Dar serviciile de informație terestră au detectat la timp zona primejduită. În momentul în care cele trei vehicule deschideau tuburile de comunicare cu pămîntul, armele au intrat în acțiune, dar direcția focului nu s-a putut îndrepta decît către un singur tub-pasarelă, celelalte fiind situate pe unghiuri oblice. Lipsită fiind de protecție gravitațională, nava respectivă a fost nimicită. Celelalte nave s-au depărtat imediat de pămînt, renunțînd la ostateci. Au rămas pe cîmpia învecinată cîteva resturi din materia constitutivă a navei, împreună cu trei astrali, pe care energia atomică nu-i

afectase. Aparatele suprasonice zburînd la diferite înălțimi în jurul zonei s-au apropiat și au semnalat prezența astralilor care pluteau deasupra pământului, la câțiva metri înălțime. S-a încercat o apropiere de sferele astrale, dar încercarea a fost repede părăsită. Astralii emiteau puternice descărcări electrice, producînd stricăciuni aparatelor și electrocutînd echipajele. Comitetul de acțiune anti-astral a hotărît încercuirea astralilor și provocarea de reacții succesive din partea lor, pentru a le epuiza rezervele energetice. S-a presupus, în adevăr, că astralii nu aveau prin ei înșiși o autonomie de zbor îndestulătoare pentru a se întoarce pe planeta lor, fără ajutorul navelor cosmice. S-a presupus, de asemenea, fapt de altminteri exact, că energia lor trebuie să fi fost limitată și că astralii, pe planeta lor, se încărcau la intervale cu rezerve energetice din acumulatori, produși de uzine planetare. S-a adoptat, în aceste condiții, o tactică de uzură. În adevăr, emisiunile de energie ale astralilor au devenit din ce în ce mai slabe, fie dintr-o tactică inteligentă de economisire a energiei, fie dintr-o epuizare treptată a acesteia. După o hărțuială de câteva zile, astralii „obosiți”, goliți de energie, coborau pe pământ și deveneau prizonierii oamenilor.

Faptul a avut repercusiuni hotărîtoare, atît pe pământ, unde — în afară de elementul de senzație și publicitate — savanții se aflau în fața unui material de studiu de o valoare inapreciabilă — cît și pe planeta din zona Capricornului, unde faptul a fost cunoscut patru ani mai tîrziu, comunicat și mai apoi confirmat de astralii întovărășind navele de întoarcere. Efectele acestor evenimente au avut importante urmări practice: puntea siderală formată de nave între Capricorn și Pământ a fost suprimată; navele aflate în drum spre Pământ au fost întoarse din cursă — iar Consiliul superior planetar al soarelui stins din Ca-

pricorn a luat hotărîrea de a accepta propunerile făcute de Iv, în numele tovarășilor săi. În acest mod, avea să se stabilească o înțelegere între oameni și astrali, cei trei reprezentanți ai astralilor pe pământ avînd în același timp perspectiva de a fi liberați.

Cercetările lui Sen își urmau cursul laborios. Schemele de lucru pe care le elaborase la începutul activității sale în laboratorul satelitului se dovediseră neadaptate complexității problemelor apărute pe măsură ce studiul înainta. Energia necesară aparatului se dovedea mult mai mare decît cea prevăzută. Numărul savanților astrali pe care îi asociaseră în prima perioadă a experiențelor se înmulțea. Cei zece astrali, pe care Sen îi socotea necesari colaborării, deveniseră o sută; numărul ordinatorilor care fuseseră atribuite la început se înmulțiseră. După doi ani, socotiți în revoluții terestre, astralii interesați în această cercetare ajunseseră la o mie, cam a douăzecea parte din numărul total al savanților consacrați studiilor teoretice și experimentale ale întregului sistem. Ideea lui Sen era seducătoare, iar experiențele dovedeau temeinicia științifică a proiectului, confirmîndu-i datele inițiale.

Obsedat de gîndul de a face o bucurie prietenilor săi, Sen își orientase primele încercări de vizualizare a universului în direcția soarelui. Primele imagini obținute nu fuseseră încurajatoare; aparatele nu erau încă destul de puternice; suprafața solară apărea încă depărtată, de bună seamă, mult mai apropiată decît o deslușește cel mai puternic aparat optic de pe pământ, dar neîndestulător de localizată și nu urmărea raza luminoasă, după mișcările multiple ale pământului și ale planetei Capricornul.

Dar ceea ce era mai dezamăgitor, aparatul nu deslușea încă în mod satisfăcător imaginea pământului, izolat de intensitatea razelor solare. Puterea diferențierii razelor luminoase era mică. Amplificarea imaginilor nu avea claritate. Era limpede : energia necesară, introdusă în aparat trebuia mărită ; transformări de structură ale aparatului se impuneau.

Sen și colaboratorii săi se consacrară acestor ameliorări. După câteva luni, zona cuprinsă de imaginea solară se îngustă, iar puterea diferențierii aparatului în privința imaginilor terestre ajunse de-abia la cuprinderea unei țări.

Sen începu prin a contempla imaginea coastei occidentale a Africii. Recunoscuse regiunea Senegalului și un punct extrem, la marginea oceanului, însemnând orașul Dakar. Apoi, amintindu-și de făgăduiala făcută lui Mab, își îndreptă obiectivul către ținuturile carpatice. Desluși vag un lanț de munți, acoperiți de nori. Era un început timid. Nu era totuși ceea ce voia ! Sen avu un moment de oboseală și descurajare, dar reveni mai apoi cu și mai multă îndrăgire la lucru. Făcu astralilor un apel energic. De abia în acest moment numărul colaboratorilor astrali ajunse la o mie, un calculator pilot de mare putere fu atribuit cercetărilor, iar energia furnizată de uzinele instalate pe planeta centrală fu multiplicată de mai multe ori. Sen voia să ajungă la disocierile ultime ale puterii de transport ale fotonului, pentru a obține imagini apropiate, de la distanță de câțiva metri, sau chiar centimetri de locurile vizate. Rezultatul concentrării acestor mijloace fu înmărmuritor : depăși suprafața obiectelor și ajunse pînă la virtuțile atomice componente. Entuziasmat, Sen contempla imaginile moleculare ale fotosferei solare și dănțuirea particulelor alcătuitoare a unui bob de nisip, de pe țărmul insulei Naxos, din grupul Cycladelor. De data aceasta, in-

tensitatea puterii de raportare a aparatului era prea mare ! Sen o reglă la o valoare intermediară și feeria se desfășură, amplă. Imaginea se plimba pe întinderea pământului, ca un reflector ce inundă în lumină peisaje pînă atunci cufundate în noapte.

Călătoria televizată era amețitoare : revărsări de torrente printre bolovani, în ținuturi muntoase și plaje marine linse de valuri înaintînd ritmic, în coame de spumă ; orașe tentaculare și interioare de case ; oameni plimbîndu-se pe străzi, sau săgetînd în capsule blindate cerul la înălțimi de zeci de kilometri, deasupra oceanelor ; uzine atomice tăcute și cataracte revărsate în trepte.

Sen contempla dimineți înalte, pe creste de munți, parcurse de alpiști, și oboseli crepusculare, pe terase de locuințe, la sute de metri înălțime, în mijlocul marilor ansambluri citadine. Viața mișunătoare a pământului se înfățișa panoramic, ca pe un ecran de televizor, în culori vii. Sen se juca acum, în lăuntrul laboratorului schimbînd incidența imaginilor. Privea peisajul de sus, ca și cum s-ar fi deplasat cu iuțeala unui avion, sau poposea alături de masa familiei care lua cina, în locuința din suburbia unui mare oraș. Urmărea bucuria unei serbări cîmpenești, a unei nunți, pe cît se părea, urmînd un cortej de vehicule repezi, pe fișia sinuoasă a unui drum șerpuind printre văi. Se străduia să înțeleagă vorbele schimbate între ei de oamenii de știință dintr-un laborator polar, sau scufundat într-un imens clopot de oțel, în adîncul Oceanului Pacific.

Era multumit. Întreprinderea se apropia de sfîrșit. Sen rămase însă îngîndurat. În adevăr întreprinderea se apropia de termenul ei, dar era departe de țelul către care năzuia : umanizarea universului, prin ubicuitatea conferită omului, prin mijlocirea aparatului.

O dificultate apăru. Ecranul răsfrîngea cu exactitate peisajul pămîntesc sau suprafața lunară, scobită pînă la mari adîncimi de cosmonauți, dar nu arăta decît imagini tulburi ale suprafeței lui Marte și a celorlalte planete, rămînînd cu desăvîrșire opac, în momentul cînd aparatul încerca să prindă mesajul luminos al unei stele și să izoleze din jerba luminoasă a acesteia firul de lumină transmis infinitului de una din planetele acesteia. Depărtarea imensă, despărțind lumile unele de altele, impunea aparatului limitări, care, pentru un moment, nu puteau fi învinse.

Sen își perfecționează aparatul. Reuși să obțină imagini de aceeași claritate, printr-o simplă schimbare de undă, între un peisaj pămîntesc, marțian sau al unei alte planete a sistemului solar, avînd mișcări de rotație și deplasare diferite. Depărtarea între aceste planete era mică, iar reglarea automată a imaginii fusese obținută cu ușurință : era, în fapt, o reglare asemănătoare aceleia obținută cu peste un secol în urmă, la aparatele de radio, care redau cu aceeași intensitate și limpezime sonoră puteri de intensitate foarte diferite, situate la mari depărtări unele de altele, sau de postul receptor.

Sen urmărea obținerea aceleiași reglări automate, îngăduind instantanee de imagini, a unor corpuri cerești, aparținînd unor galaxii situate la depărtări reciproce de milioane și chiar miliarde de ani-lumină. Numai atunci se va putea socoti în posesia unui aparat care-i va îngădui o vizualizare a universului, în măsura în care acesta poate fi cunoscut de radiațiile pe care le emit formațiile galactice ! Întreprinderea presupunea deopotrivă teoretic și practic o conjugare și o cooperare a două ordine disparate de mărimi, asociînd infinitul mare — prin vastitudinea spațiului și imensitatea energiei cosmice necesare fenomenului — cu infinitul mic, al componentelor particulelor elementare.

Operînd cu valori situate la zone opuse ale Infinitului, mînuind mărimi de miliarde de ani-lumină și dimensi in-finitezimale, domesticind energii imense și măsurînd cîmpuri magnetice de ordinul a cîtorva triliardieri de gauss, Sen își propunea o unificare a realității, cuprinsă în cele două mari ordine de mărime, cu ajutorul unui instrument elaborat de geniul uman, avînd colaborarea ființelor astrale.

Sen lansă astralilor un nou apel de colaborare. Avea nevoie de o intensificare a resurselor energetice, de noi acumulatori, de noi computere, integrate aparatului, pentru ca acesta să-și poată da întregul său randament, în funcție de scopul ultim pentru care fusese construit ! (Dar Sen își zise, chiar în acel moment : „scopul ultim“ ? Ce înseamnă „scop ultim“ ? Se poate oare statornici un atare țel și o atare limitare cercetării științifice și invențiilor tehnice ?)

Docili și înțeleghători, astralii răspunseră apelului. O nouă fază de activitate începu. Dispozitive de securitate, necesare acumulării și distribuției energiei pe măsura nevoilor funcționării, fură instalate ; acumulatorii de energie fură mărite. Mecanismele de reglare automată fură multiplicat. Întregul aparat lua, cu toată tendința miniaturizării, importanța unei mici uzine, care înceta de a mai fi portativă ; totul fu reorganizat. După patru ani și aproape șapte luni, socotiți în timp terestru, Convertisorul universal își merita în adevăr numele. Sen își putea varia, după bunul plac, imaginile ecranului, trecînd de la peisajele atomice ale cvasarilor, la galaxiile exterioare, la planetele galaxiei, în care se află soarele. Astralii emiteau semnale de aprobare și satisfacție. Opera obținută în colaborare cu geniul uman fusese înfăptuită.

Numai Sen nu era cu desăvîrșire mulțumit. Ar fi vrut să adauge o nouă dimensiune, auditivă, imaginilor planetare. Nu atît pentru a auzi erupțiile vulcanilor, în planetele înzestrate cu atmosferă, ci pentru a însușește cu susurări și murmure peisajul terestru. Ar fi vrut să audă bîzîit de albine — și mai ales cîntece de greieri țîrîind prin iarba văratică, în momentul amurgirii. Peisajul mut este anonim, fără adîncire. Pămîntul este viață ! Ce deosebire între pulsația neîncetată a vieții terestre și prăbușirile de stînci aride, fără vegetație, din peisajele planetare depărtate, din corpurile cerești lipsite de viață și ciuruite de craterele meteoritelor sau ale vulcanilor locali ! Ce contrast între scoarța terestră, în permanentă prefacere, sub influența neîncetată a forțelor naturale și hărnicia inventivă a omului sau a activității biologice animale, și între lumile acestea fără viață, încremenite în durată ! Cum ar putea renunța Sen la semnul acestei diferențe, care era vibrația aeriană a sunetului și a cîntecului ? Sen tînjea după cîntece de păsări, foșnete vegetale și țîrîituri de greieri...

Perfecționarea aparatului în această direcție intra în sfera resurselor tehnice. Dar pentru o atare modificare Sen avea nevoie de o nouă restructurare a aparatului, de noi resurse de energie, care ar fi reclamat încă cel puțin cîteva luni de alte eforturi. Ar fi consimțit cu bucurie la aceste noi strădanii, dacă nu ar fi fost oprit în elanul lui de ceilalți cosmonauți, nerăbdători de a pleca.

— *A, non, non et non ! Le mieux est l'ennemi du bien !*¹ N-o să întîrziem încă un an, în care timp cine știe ce se poate petrece, pentru ca tu să-ți „figholezi“ aparatul ! explodează pentru prima dată Al, spre surprinderea tuturor.

¹ A, nu, nu și nu ! Mai binele este dușmanul binelui ! (fr.).

În primul rînd, nu vă cer un răgaz de un an... se apără slab și stîngaci Sen, simțind că pierde teren. Și apoi...

— Apoi... ce să mai discutăm ? totul este hotărît, adaugă Al, energic. Te rugăm să renunți un moment la aceste perfecționări. Ai, de altminteri, două căi ; fie că treci... mîna colaboratorilor tăi astrali — fie că vei realiza, cu mijloacele tehnice pămîntești, perfecționarea aparatului, la întoarcere. Vei avea prilejul să meditezi asupra condițiilor de lucru, în cursul călătoriei.

Sen se resemnă, rostind un singur cuvînt :

— *Agreed !*²

Data plecării fu stabilită în ziua de 15 april 2034, după indicațiile concordante ale tuturor cronometrelor, de care dispuneau.

Ultimul contact între pămînteni și Consiliul planetar astral a avut loc cu o săptămînă înaintea plecării. Nu a fost însă o simplă vizită de politețe... siderală, înaintea despărțirii, ci și o ședință de lucru. Cosmonauții au ținut să dea întîlnirii un caracter solemn. S-au prezentat cu toții, împreună cu copiii, întovărășiți de căpitanul ambarcației atlantice, care, între timp, obținuse un aparat individual de zbor.

Pămîntenii și-au exprimat recunoștința pentru toate comoditățile de viață și de lucru obținute. A fost o colaborare și o înțelegere care a pus temeiurile unei Asociații între ființele cosmice, aflate în aceeași Galaxie. Este o asociație de ființe întemeiată pe înțelegere și dragoste, cu toate diferențele structurale care le separă și în pofida

² De acord !

depărtării la care se aflau. Aparatele de comunicare continuau, asigurând pe astrali că în momentul în care vor ajunge pe pământ ei vor interveni pentru liberarea celor trei astrali, rămași pe Terra, în urma unui accident regretabil. Pămîntenii și-au exprimat, în același timp, certitudinea că, între timp, relațiile dintre pămînteni și astralii rămași pe pământ, vor fi evoluat în același sens ca și acelea ce s-au stabilit aci, în regiunea Capricornului. Mai tirziu, cînd cursele de transport Terra-Capricorn se vor fi înmulțit și cînd Asociația cosmică locală își va fi mărit coeziunea, se va putea trece la o lărgire a raporturilor cu alte Asociații cosmice, intra- sau extragalactice. Totul începe sub... o stea favorabilă !, încheie, fără joc de cuvinte, mesajul pămîntenilor, transmis prin ordinator.

— „Consiliul planetar al Capricornului (răspundea, fără interval de reflecție sau consultare prealabilă cu ceilalți, unul dintre astrali) a admis, din primul moment al sosirii savanților pămînteni, faptul că o nouă eră a început între relațiile dintre pămînteni și astrali. Colaborarea științifică a celor două specii de ființe cosmice este de o importanță hotărîtoare în istoria cosmică. Elaborarea Convertisorului universal, studiile de biologie făcute de un alt pămîntean, cu importante aplicații medicale, arată că cele două specii de ființe, oameni și astrali, se completează reciproc și pot înfăptui împreună opere de interes universal.“

„Pentru a adînci aceste raporturi și ușura transportul dintre Terra și Capricorn, Consiliul planetar este în măsură să ofere pămîntenilor cîteva instrumente de cercetare și transport. Consiliul oferă în primul rînd o navă cosmică perfecționată, mult mai încăpătoare decît aceea care a transportat primul grup de savanți, dar de un tip tehnic asemănător, în așteptarea momentului în care va fi

în măsură de a le oferi o navă cu iuțelă superioară luminii, aflată în curs de elaborare și al cărei model se află în Muzeul Viitorului. Consiliul oferă în același timp savanților totalitatea navelor individuale de care savanții pămînteni s-au servit pe tot timpul șederii lor în planeta din Capricorn. Prin înțelegerea intervenită, savanții vor putea fi întovărășiți de toți pămîntenii care vor voi să se întoarcă pe Terra ; ei vor putea, în același timp, lua pe bordul navei, importante acumulate energetice încărcate în uzinele planetei centrale. Vor fi rugați, în același timp, ca, în afara tuturor calculatoarelor care au înregistrat totalitatea observațiilor și cercetărilor lor săvîrșite în cursul șederii lor în zona Capricornului, să accepte informațiile științifice privitoare la rezultatele obținute în laboratoarele satelitului 3 și care au fost înregistrate de astralul 1, autorizat să-i întovărășescă și să rămînă cu ei pe Terra, atîta vreme cît acesta va voi să rămînă.

„Consiliul superior planetar este bucuros să ofere pămîntenilor ouăle imenșilor saurieni, dispăruți de pe pământ, cam cu o sută optzeci de milioane de ani tereștri în urmă ; aceste ouă vor fi menținute în condiții de climatizare, în așa fel încît își vor putea păstra puterea de germinație pe timp indefinit, dînd pămîntenilor puțința de a pregăti sere și rezervații suficiente, pentru a putea reface fauna terestră, din epoca mezozoică. Odată cu aceasta, pămîntenii sînt rugați să ia cu ei vastul laborator organizat de doctorul Li, care a adunat în eprubete numeroase specii de organisme microscopice, care a organizat, în timpul șederii sale, vaste ierbare de specii vegetale vîdînd modificările suferite de anumite specii de plante în decurs de mii sau milioane de ani, în ambianța planetară a Capricornului. Toate aceste date, împreună cu materialul privitor la organizarea vieții particulare a populațiilor umane

locuind în clopotele planetei — și pe care pămîntenii le studiază sub rubricile, numite de ei, etnologie, etnografie sau sociologie, le revin lor de drept.

„Savanții pămînteni sînt rugați să îmbarce acest material științific și tehnic pe nava ce-și va lua plecarea în curînd.

„Consiliul superior planetar urează pămîntenilor bună călătorie.“

Solemnitatea despărțirii și discuțiile urmate cu acest prilej au fost înregistrate de aparate electronice ; scena a fost filmată de micul An, ajuns între timp la vîrsta de șapte ani și pasionat prematur de probleme științifice.

Emancipat de sub tutela lui Mab, deși urmîndu-și ascultător lecțiile, An părăsea, de altminteri, adesea clopotul transparent, în tovărășia doctorului Li, care-l iniția în tainele biologiei animale și în cercetările sale de paleontologie sau microbiologie. Doctorul Li își instalase chiar un laborator în care studia animalele microscopice, într-una din stațiile „Muzeului trecutului“. An asigura în același timp că progresele sale în mînuirea navelor individuale și cunoașterea codului de circulație sau mînuirea radiolației erau atît de înaintate, încît va îndrăzni să se adreseze marelui Consiliu planetar pentru a-i livra o navă cosmică.

„...Va să zică, rosteau polinezienii din cupolele transparente, vechile noastre legende, transmise din tată în fiu, în lungul generațiilor ce s-au urmat aci, pe pămîntul sterp, sînt adevărate ! Obirșia noastră trebuie căutată *acolo*, pe marginea apelor imense scaldînd ritmic țărmurile abrupte

sau pierzîndu-se în plaje line către adîncul oceanelor, în aerul transparent, luminat de un glob de foc, care, scufundîndu-se în mare în fiecare seară, lasă ochiului prive-liștea unor scipiri liniștite, din adîncul unui cer prietenos ! Este adevărat că ne vom întoarce *acolo*, unde ne-am construit ambarcații lungi, cu vele, pe care acum nu le mai facem decît în chip de jucării, pentru copiii noștri, care se bălăcesc prin ochiurile de apă cu adîncime scăzută ale bazinelor ! Toate acestea sînt adevărate !

„Legenda a devenit realitate, visul a devenit înfăptuire !

„...Și vom putea pleca, în curînd, în tovărășia învățaților, care vor fi în stare să ne smulgă acestui pămînt, după cum sînt în stare să ne părăsească în răstimpuri, pentru a călători pe alte meleaguri. Nu avem decît să le spunem că vom voi să plecăm și ne vom sui, prin tubul ce ne leagă de marile sfere, ce ne aduc din cînd în cînd oameni transportați, de *acolo*, împotriva voinței lor !“

Polinezienii, ca și celelalte populații ale clopotelor erau turburați. Aveau să schimbe viața de aci, trăită în lungul vremii de ei și străbunii lor, pentru a încerca o întoarcere.... unde ? și în ce condiții de călătorie ?

„...Da, învățații știu ei ce fac ! Pleacă ! Treaba lor ! Ti îi întovărășește. Treaba ei ! Dar noi, cum vom îndrăzni să părăsim viața de aci, pentru a ajunge la necunoscutul de dincolo ? A, dacă unul dintre ai noștri ar pleca *acolo*, și s-ar întoarce să ne spună cum stau lucrurile, am îndrăzni. Dar așa ?“

Rezultatul consfăturii celor închiși în clopotele transparente : numai 76 de oameni, tineri îndeobște, au primit să se adauge celor șase „învățați“ și celor doi copii. Căpi-

tanul făcea parte dintre aceștia. Marinarii și ultimii răpiți au alcătuit cea mai mare parte dintre călători.

...Mab își amintea destăinuirea făcută în trecut, în timpul unui seminar, al profesorului său de literatură universală. Omul, apropiindu-se de șaptezeci de ani, nu părea totuși blazat. Avea entuziasme. Nu se putea apropia de un templu grec sau de o catedrală gotică fără ca lacrimile să nu-i inunde obrazii. Plîngea în timpul lecturilor și al audițiilor muzicale. Îl sugruma emoția și nu înțelegea să-și comprime, din conveniențe sociale, furtuna care-l răvășea. Avea pudoarea sentimentelor sale, dar nu-și putea stăpîni marile emoții. Dar aceste emoții erau, pentru el, selective, rod al momentelor privilegiate și al marilor iluminări, prilejuite de întâlniri cu opere pe care se ferea să le apropie prea des. În tinerețe, nu și-a disciplinat această sete a cunoașterii. A citit și recitat un an întreg poemele lui Baudelaire și operele lui Edgar Poe, poezii lui preferați, pînă cînd le-a învățat pe dinafară; și-a apropiat simfoniile lui Beethoven prin numeroase audiții. Rezultatul a fost descurajator. Această „saturație” a sensibilității și gîndului într-un același climat i-a făcut cu neputință noi lecturi sau noi audieri din aceste opere. Amintirile versurilor deveniseră cu anii, nesigure, armoniile muzicale cunoscută se pierdeau în ceață — și totuși obișnuința le scuturase frăgezimea petalelor, strălucirea paletei.

Mab își amintea această mărturisire, făcută în public, ca și precauțiile pe care profesorul le lua de a nu ajunge la această stare de obișnuință, de rutină: se ferea de a se instala în comoditatea emoțiilor prea des încercate, care-și pierd, prin însuși acest fapt, al repetiției, frăgezimea sau fulguranța.

În fața feeriei astrale ce i se desfășura pe drumul de întoarcere, Mab nu se temea de această patină a uzurii sentimentului. Spectacolul sideral era veșnic reînnoit. Armonia cerului era infinită. Se cufunda în contemplare, prin mijlocirea Convertisorului imaginat de Sen, uitînd de sine, dar avînd grijă de a asocia pe An, în această vagabondare printre aștrii. Trecea, astfel, de la spectacolul astral privit cu ochii liberi sau revelat de instrumentul cu lentilă, la ecranul convertisorului. Erau cu toții risipiți în aceeași absență, urmărind jerba imaginilor, care se perindau prin fața ochilor setoși de lumină.

Mab mîngîia cu ochiul liber brîul de constelații și stele de întîia mărime, învecinînd regiunea Căii lactee, pe care astronomii de pe pămînt o situează în zona polului astral. Urmărea, începînd de departe, lucirea stelelor Betelgeuse, Procyon, Riegel, Sirius și Canopus; își abătea privirea înspre steaua Achernar din constelația *Eridanului* și *Formalhaut* din constelația *Peștele astral*, apoi relua firul întrerupt al marilor stele, legînd constelațiile *Centaurului* și *Crucii de sud*, în preajma cărora luceau *Norii lui Magellan* pînă la ochiul constelației *Scorpionului*, Antares. Mab murmură numele cu rezonanță poetică ale stelelor care o fascinau, apoi își poposea ochiul pe ecranul convertisorului, ce revela un peisaj tumultuos, de pe o planetă a unui soare din constelația *Triunghiul astral*. Era acolo o lume în stadiu de început, în care se afla Pămîntul, cu trei miliarde de ani în urmă. Printre norii denși, brăzdați de imense descărcări electrice, într-o atmosferă saturată de vapori de apă, pe un sol nestatornic, spălat de ploii și torente vijelioase, pe tărîmuri de mări vinzolate de furtuni, ecranul descoperea, amănunțind imaginea pînă la dimensiunile picăturii de apă, formarea unor soiuri de mucilaje amorfe. Ecranul despica și mai mult imaginea și ajungea la

dansul atomic al particulelor din care avea cîndva să se înfiripe o nouă viață.

— Asistăm, murmură doctorul Li, la un început al ciclului vital. Se desprinde viața din sînul vast al materiei ! Viața apare pretutindeni, pe această planetă. Sen, plimbă, te rog, ecranul în lungul și latul întinderilor planetare; zămislitoare de viață... Mulțumesc ! Iată, acum, materia ce va deveni vie cîndva împodobește neștiut versantele vulcanilor, scuturați de erupții... Iar dincolo, pe laguna adăpostită, dedesubtul rocilor aruncate la întîmplare, același soi de mîzgă se încropește neștiut...

— Ah, Sen, ți-ai uitat făgăduiala ? exclamă Mab, dojenitoare. M-ai încredințat că prima imagine a convertisorului îmi va dezvălui peisajul regiunii mele natale...

— *Si fait, Madame !*³ rosti Sen, ceremonios.

Cenușiul vînzolit și haosul ce se străduia să dobîndească formă a planetei aflate la un început de ciclu fu înlocuit, în cîteva clipe, cu o explozie de lumină, în frunzișuri dense. Ecranul cuprindea peisajul din înălțime, plimbîndu-se printre coroane de arbori, luminișuri, șerpuiți de ape sclipind deasupra pietrelor, drumeaguri albe. În depărtare, se vedeau casele risipite ale unui sat.

Sen nu-și putu reține o exclamație admirativă.

— Binevoiți a remarca, onor societate, perfecțiunea cu care aparatul își reglează imaginea trecînd de la o planetă situată la cîteva mii de ani-lumină la o planetă aflată la trei ani-lumină depărtare !

— Sen, dragul meu, exclamă Mab nerăbdătoare, renunță la toate aceste declamații, bune pentru un scamator care-și pregătește numărul de efect. Apropie imaginea ecranului de pămînt ! Ard de nerăbdare !

³ Totuși, Doamnă ! (fr.).

Sen se execută, după ce, pentru a irita încă o dată pe Mab, turbură claritatea imaginii. Apoi ecranul păru a se apropia de pămînt, ca și cum ar fi fost fixat pe un avion. Copacii apărură distincți, la marginea drumeagului, ce ducea spre sat.

— Oh ! iată drumul pe care îl făceam în fiecare zi, cînd mergeam la pădure, exclamă Mab, uimită.

— *Patience et longueur de temps, Madame !*⁴ veți avea într-o clipă și alte surprize.

Priveliștea își schimbă perspectiva. Nu mai cuprindea peisajul de sus, ci îl privea lateral, de la înălțimea unui om, mergînd agale pe șosea. Mab recunoscuse o bornă kilometrică și mîngîie cu privirea arborii familiari. Totul era neschimbat. Se părea că anii scurși de la plecare nu știrbiseră nimic din așezarea locurilor.

Sen îi ghici gîndul.

— Aveți buna inspirație de a înțelege, onorată prietenă, că acest peisaj nu este actual, adică nu reprezintă înfățișarea acestui loc așa cum se prezintă în clipa de față — ci imaginea care a plecat de la pămînt, cam cu patru ani în urmă, odată cu raza care a pornit în acel moment de pe Terra și care ne ajunge în acest loc, de-abia acum !

— A, da, ai dreptate ! Nu m-am gîndit la asta ! Așadar... dar grăbește-te odată ! Vreau să *intru în sat* și să văd casa noastră, așezată la marginea dinspre pădure...

— La ordinele domniei-voastre, stimată prietenă !

Imaginea întîlni doi locuitori, pe care Mab îi recunoscuse și pe care îi strigă, naiv, pe nume, ca și cînd aceștia ar fi putut auzi.

— Iubiți prieteni, reluă Sen, în așteptarea evenimentelor și desfășurării imaginilor, aș vrea să mai fac o ultimă observație, privind perfecția autoreglării aparatului

⁴ Răbdare și calm ! (La Fontaine).

meu. Ați băgat de seamă? Mișcările oamenilor și desfășurarea faptelor de pe pământ nu sînt deloc accelerate — cum ar trebui să fie, dat fiind că noi ne apropiem în mare viteză de pământ și că întîlnim raze de lumină care au fost trimise de obiectiv din ce în ce mai devreme! Acest lucru nu se întîmplă, datorită reglării automate a convertisorului.

— Explică-te, Sen, interveni căpitanul.

— Iată, urmă Sen, în timp ce privitorii se... îndreptau către casa părinților lui Mab. Dacă n-ar interveni sistemul de reglaj al convertisorului imaginile de pe ecran ar fi comandate, la mari viteze, de un fenomen pe care Camille Flammarion l-a deslușit în desfătătoarea sa carte, *Lumen*, încă de acum aproape două secole. Dacă am merge cu viteza luminii, este firesc ca ecranul să nu ne prezinte decît o imagine statică, un fel de fotografie, a momentului în care lumina a plecat de la pământ și cu care noi călătorim în spațiu, sau dacă ne-am mișca cu aceeași iuțeală ca și pământul, atunci imaginile s-ar succeda în același ritm cu evenimentele de pe pământ. E clar, nu? Dacă, însă, ne îndreptăm cu mare viteză către pământ, e tot așa de clar că vom întîlni raze luminoase plecate de pe pământ ulterioare aceluia moment! Prin urmare, mișcările de pe pământ ne vor apărea accelerate! Ca la cinematograful, cu acceleratorul!

— Iar dacă, adaugă doctorul Li, ne-am depărta de pământ cu o viteză mult superioară luminii, este tot atît de firesc ca să întîlnim raze de lumină plecate mai tîrziu de pe pământ. În acest caz, vom vedea evenimentele urmîndu-se în sens invers, ca la cinematograful, cînd se reiau mișcările evenimentelor, *à rebours*!

— Dar destul cu teoriile, întrerupse Sen pe Li.

— Mab, orientează-mă! Spune-mi unde se află locuința părinților tăi? Înaintează? cotesc? e departe? e aproape?

— Înaintează cu iuțeala pasului. Vreau să-mi prelungească așteptarea, rosti oprimată Mab, la gîndul că și-ar putea revedea părinții.

Cîteva clipe mai apoi, ecranul înfățișa interiorul casei părintești. Treceau o tindă, o cameră și intrau în sufragerie. Părinții lui Mab, triști și tăcuți, se aflau la masă. Mab începu să plîngă.

— Nici acum, după atîția ani, nu s-au putut consola! Mă socotesc moartă! Bunii mei părinți mă plîng mereu. Mesajul pe care l-am putut trimite înaintea plecării nu va putea ajunge pe pământ decît după alți patru ani! Ce tortură pe bieții oameni!

Mab privi cu amănunțime mobilele încăperii. Aceasta era așa cum o lăsase cu ani în urmă. Apoi nostalgia fu atît de sfîrșietoare încît rugă pe Sen să treacă la altă imagine. Înțelegea că toți cei prezenți voiau să-și revadă locurile natale, așa cum acestea arătau cu ani în urmă.

...Cîteva zile mai tîrziu, cînd cosmonauții și-au revăzut familiile și locurile natale, așa cum le lăsaseră cu opt ani mai înainte, călătorii au reluat vagabondajul printre constelații.

Au început prin a cunoaște direct, *înfricoșata* lui realitate, a dimensiilor mereu și mereu crescute în nesfîrșire, *Spațiul*, niciodată limitat, totdeauna înmulțit cu el însuși, în veșnicie. Trăiseră pînă atunci în îngrădiri, în limite, impuse de obstacole din afară sau de propriul spirit; acum evadau total, neîncetat, într-un gol, ce-și conjuga ființa-i proteică, de necuprins, cu el însuși. Ochiul cuprindea im-

pînziri de lumini punctiforme, populînd stelar neantul, risipiri de materie pulverulentă și opacă, întinderi nebuloase, ocupînd vaste părăginiri de cer, încolăciri spirale de universuri, în insule presărate divers. Nu aflau, în această desfoiere în evantai a lumilor, două zone astrale aidoma. În marea îngrămădire de stele din ceea ce astronomii pămîntului numesc *Nourul cel mare al lui Magellan*, știau că se înghesuiau, în imensa densitate a populației stelare, o sută de milioane de stele, într-un spațiu ce nu depășea întinderea a zece milioane de ori a orbitei terestre; își opreau privirea pe enigmaticul fum astral, interceptînd opac și dens mesajele stelare ale infinitului, aflate dincolo de plutirea lui amenințătoare, în preajma stelei *dzeta Ori- oni*, adevărată *Dark Bay* a oceanului spațial, și o comparau cu benzile de absorbție ale altor mase absorbante de materie, întunecînd în șerpuiți de canale, pînzele astrale, constelate de lumini.

Aveau preferințe : se opreau îndelung în contemplarea pîlpîirii de foc sideral din constelația *Lebedei*, ce părea un stol de păsări, desfășurîndu-și aripile luminoase, în neant ; mîngîiau mental nebuloase amintitoare de draperii boreale, desfășurate în falduri, sau învirtejiri haotice de materie, capricii aparente ale necesităților ce-și încrucisaseră acțiunea, ca în masa nebulară, cunoscută de astronomii pămînteni, sub numele de nebuloasa constelației *Pelican*, și o comparau cu nebuloasa amorfă M.8, din constelația *Săgetătorul*. Feeria se împlinea, multiplicată, diversă, încîntînd ochiul, uimind înțelegerea copleșită, exaltînd simțirea, risipită în extaz.

Atunci, renunțînd la priveliștea oferită de ochiul liber sau de lentila măritoare, Sen puneă în acțiune ecranul convertitorului. Cum se îngusta dintr-odată, ca o săgeată parcurgînd instantaneu infinitul, vastitudinea ! Ovalul ecranului

lumină o scorbura de adîncuri lichide, într-o mare planetară, necunoscută. Se petrecea acolo o altă feerie, la o altă ordine de mărimi, dar tot atît de fastuoasă și, poate, mai enigmatică. Săltau viermuri de ființe cu o viață aparent autonomă, aflată dincoace de vârtejul stelar și totuși legat de el prin nenumărate fire : filamente subțiri, colorate pestriț, învecinau șerpuiți de vietăți mobile sau încremeniri de ființe geometrice, închise în carapace minerale ; în spațiul minuscul, dimensiunile se înșiruiau între organismul microscopic și corpul monstruos, ce nu putea intra în îngustimea dintre roci. Viziunea urmărea mișcarea vieții din scorbura minusculă, apoi trecea la o scară de mărime diferită, a dansului atomic, aflat într-una din aceste vietăți — pentru a cuprinde, apoi, într-o dilatare, sfera planetei, gilgîind de viață, sub lumina albastră a unui soare depărtat.

O simplă răsucire de șurub a convertitorului desprindea un peisaj de astru ce nu cunoscuse și nu va cunoaște nicicînd eflorescența vieții, materia neajungînd decît la combinații chimice primitive, împiedicată fiind în creșterea ei către diferențiere de condiții astrale neprielnice.

Jocul de alternanță, între spectacolul universului mare și imaginile de asemeni approximate desprinse de convertitor din feeria astrală s-au continuat în lungul celor trei ani ai călătoriei ce-i despărțea de pămînt. De fiecare dată „învățații“ cărora li se alăturaseră toți călătorii navei socoteau că vor fi ajuns la capătul mirărilor și de fiecare dată descopereau noi bucurii ale gîndului.

— Sen, interveni într-o zi căpitanul. Plimbă-ne, te rog, pe suprafața unei planete necunoscute, alese la întîmplare...

Spectacolul era fascinant : multiplicări de miraje, de *fata morgana*, repetate aidoma, la nesfîrșit, într-un ori-

zont care părea, din cauza densității atmosferei, de șaizeci de ori mai densă decât a pământului, proiectat în aer, suspendat neverosimil. Piscul în preajma căruia se opriše ecranul apărea, printr-un ciudat efect optic, văzut în același timp și din spate, înmulțit la nesfârșire, în efecte de lumină incertă, confundând realitatea cu visul. Razele solare erau încovoiate și împrăștiate în jerbe, de curenți aereni năprasnici, îngăduind ochiului aceleași și aceleași imagini paradoxale ale corpurilor urmărindu-și ca în oglinzi paralele ființa.

— Cutremurător peisaj pentru astronom, ispititor pentru estetic, dar descurajator pentru artistul plastic care ar năzui să-i statornicească pe întinderea unei pînze farmecul, rosti Mab, gituită de emoție.

— A, vreți jocuri, jocurile materiei și ale întâmplării, risipite pe alte întinderi planetare sau pe nesfârșite pînze nebulare? Ei bine, iată jocuri! exclamă Sen, cu mîndrie, ca și cînd aceste jocuri ar fi fost rodul îmbinărilor lui imaginative.

... Iată aci, pe această planetă a unei stele din constelația *Cassiopeia*: totul este cristalizat în sistemul ortorombic, a cărui rețea cristalină este formată din trei axe binare, dreptunghiulare două cîte două! Priviți întinderea planetară vastă, multiplicată și invariabilă îngrămădire de cristale! Totul este statornicit în aceeași simetrie, rezultat al forțelor tectonice, care au frămîntat cîndva solul planetei! Iar dincolo, pe o planetă din constelația *Ofiucus*, nu veți întîlni decît îngrămădiri amorfe, știrbite din loc în loc de cratere de meteoriți, sau de înălțimi de vulcani, a căror lavă este, în prezent, încremenită inform... Iată și țepii unui peisaj „niciodată văzut“, asemănător închipuirii unui pictor modernist al secolului trecut... Iată și efectele cromatice în veșnică schimbare de irizație a unei pînze ne-

bulare aflată în vecinătatea unui sistem sideral policrom... Pretutindeni, varietate de forme, de efecte optice, de re-improspătate feerii vitale sau minerale, urmîndu-și în eternitate devenirile și bogăția de structură...

— Ei bine, toate acestea, exclamă Sen, după o atare evadare în plenitudinile lumii, ne-au devenit familiare, datorită ochiului! Retina, diferențiere și prelungire a celulelor nervoase, este antena cea mai sensibilă a lumii! Numai prin rețeaua de nesfârșită finețe a acestui țesut putem să ne bucurăm de toate aceste feerii! Ochiul uman și ochiul animal, receptacule de lumină, avîndu-și — după cum ați putut înțelege din imaginile oferite de ecranul convertisorului — o corespondență în organele de simțuri ale mai multor vietăți astrale. Ochiul este unul din organele cele mai subtile de captare a bogățiilor universului!...

— Ah, *ça par exemple!* îi întrerupse elanul doctorul Li, *voilà un nouveau morceau de bravoure*⁵.

— Ei da! recunosc Sen, înțeleg să mă părăsesc exaltării. Nu am pudoarea elanurilor și sentimentelor mele!

Căpitanul de marină, răvășit, murmură timid, comentînd imaginile ce se urmăreau, în imensitate.

— Cît de săracă îmi apare acum opera de artă făurită de mîna omenească, în comparație cu aceste miracole! Ne aflăm la capete opuse ale miracolelor. Opera umană este circumscrișă, dar armonia cerului este infinită. Concepția spiritului este uniformă, diversitatea realității nu cunaste limite!

⁵ Drace! iată un nou exercițiu de stil înaripat (fr.).

Mab îl întrerupse, contrariată în împlinirile cele mai adânci ale ființei sale.

— Căpitane, cedezi unui entuziasm de moment ! Sîntem de aceeași vîrstă, dar, sufletește ești mult mai tînăr decît mine ! Te oprești la înfățișări ! În loc să accepți totul prin înțelegere, stabilești preferințe, săvîrșind excluderi. N-aș putea spune că spectacolul care te exaltă este mort, pentru că din el izvorăște viața, materia prilejuind prin evoluția ei în cicluri siderale apariția spiritului ; dar jocul infinit diversificat al materiei, supusă deopotrivă legilor și hazardului, necesității și căderii de zar statistice, este *impersonal* ; în timp ce opera omenească are implicații, are sens, are valoare și semnificație lăuntrică ! Există între cele două fapte, ale universului și ale artei omenești, o deosebire de treaptă. Evoluția materiei este anonimă, atîta vreme cît materia nu se reflectă într-o înțelegere, cît nu este cuprinsă de o viață. Nu știu dacă evoluția universală are o finalitate ultimă ; dar înțeleg că direcția ei cea mai apropiată de împlinire este gîndul și simțirea unei ființe, fie că această ființă este umană sau astrală. Opera umană este însuflețită de un simbol care-i dă un tîlc infinit. Faptului natural îi lipsește această dimensiune de adîncime !

„Judeci după impresia copleșitoare a peisajelor și formelor izvorîte din adîncurile lumii, luminate de o invenție a creierului uman. Uiti însă, că dacă acest creier nu ar fi construit acest aparat, toate aceste feerii ar fi rămas lucruri anonime, desfășurîndu-și orb existența naturală, în afara înțelegerii noastre !

„...Căpitane, înțelege bine ! Nu înlătur mental această realitate. Nu o neg. Dar afirm că alături de ea, întregind-o și, poate încoronînd-o, se află o lume de adîncuri nespuse mai cuprinzătoare, pe care le-a cuprins în cursul miilor de

ani de viață culturală umană, construcția arhitectonică, tîlcul de sugestie al versului, unduirea muzicii, dansul. Cum poți *opune* vîlul diafan al nebuloasei aflate între stelele *delta* și *pi* din constelația *Scorpionului*, templului grec de pe acropola Atenei, sau chiar pe acel din *Paestum*, negîndu-le pe cele din urmă ? Cum poți *prefera*, în loc de a le îmbrățișa într-o aceeași cuprindere intelectuală, peisajul cufundat în tăcere al planetei, admirată acum o oră, a uneia din stelele constelației *Pegasus*, sclipindu-și, sub stele, concrețiunile bizare și de o turburătoare frumusețe pentru ochiul uman, cu risipirea în beatitudine muzicală a sălii de concert, în care cîteva sute de oameni respiră, suspendați fiind pe mișcările baghetei dirijorului, care interpretează *Concertul pentru orgă și orchestră* în sol minor, Opus 4, nr. 3, de Georg Friedrich Händel ?

Căpitanul tăcu, încurcat. În tăcerea care urmă, se făcu auzit glasul doctorului Li :

— Cred că Mab are dreptate ! Cele două ordine de realități, spectacolul universal și opera umană sînt complementare. Față de lume, noi oamenii nu ar trebui să procedăm prin excluderi, ci prin acceptare !

...Și pentru a dovedi îngemănarea artei umane cu armonia sferelor, Mab, anticipînd în același timp năzuința lui Sen de a sonoriza imaginile convertisorului, începu să ritmeze aparatele sale electronice muzicale cu succesia ecranului vizual al Convertisorului.

Cîmpului și bucuriei vegetale ale peisajului terestru i-a adăugat astfel culoarea sobră a primei mișcări a *Simfoniei în fa major*, op. 76 a lui Antonin Dvořák ; vînzolirile planetare în tumultul inițial al prefacerilor, din sisteme siderale încă necunoscute au fost întovărășite de intermitențele

muzicii concrete sau electronice produse la lămpi triode prin ilustrări din operele clasicilor acestei muzici, P. Schaeffer, sau Karlheinz Stockhausen ; zgomotelor naturale le-au fost adăugate, în fragmentele reproduse de Mab, sunete de heterodină sau ondiolină ; imaginea mașinismului terestru era tradusă prin *Pacificul 231* al lui Honegger ; țîșniturile protuberanțelor solare era întovărășite de muzică cibernetică, iar scenele de viață terestră își găseau o împlinire în folclorul muzical al tuturor țărilor lumii.

Timid, ca orice început, cosmonauții anticipau era apropiată, în care omul va fi reușit să umanizeze totul și să contemporanizeze Universul, obținind deopotrivă echivalențe sonore ale fenomenelor și o instantaneizare a acestora, prin suprimarea încetinelii de propagare a luminii sau a zborului astral.

— Reprezentanții Clubului astral format de noi, pămîntenii, și de astralii planetei din Capricorn, nu vor accepta niciodată starea de astăzi a evoluției științifice ! Trebuie să recunoaștem deschis, decretăm în cor Sen, Al și Li, că studiul actual al Convertisorului nu reprezintă decît un început ! Am putea spune, că ne aflăm în epoca primitivă a cuceririi universului. A ne opri aci, ar însemna pentru Știință o abdicare ! Va trebui să învingem în primul rînd limita vitezei luminii, pentru a putea accelera rapiditatea de comunicare dintre lumi. Vom putea năzui, dacă nu la o instantaneizare a comunicărilor astrale, cel puțin la o facilitare îndestulătoare, care să îngăduie un dialog util între lumi. Sintem destul de stingheriți, în prezent, cînd trebuie să așteptăm opt ani pentru ca schimbul de mesaje între Pămînt și Planeta soarelui stins din Capricorn să poată fi efectuat ! Va trebui, apoi, ca viteza de translație în spațiu a oamenilor și a astralilor să se săvîr-

șească într-un timp care să îngăduie contacte directe imediate și eficiente !...

Între timp, mesajul lansat de pe planeta din Capricorn, înaintea plecării cosmice, ajunsese pe Pămînt. Vestea a dezlănțuit o emoție universală. Cei trei astrali, care începuseră a fi „prizonieri“ ai pămîntenilor și care deveniseră în scurtă vreme colaboratori prețioși ai savanților din principalele laboratoare ale satelitului nr. 3 ale acestei planete, deveniră dintr-odată personajele cele mai populare ale globului terestru. Astralii aflați pe pămînt apărură la aparatele de radio-televiziune. Acordară, prin codul perfecționat al dialogului cu oamenii, mai multe interviuri, descriind viața pămîntenilor pe planeta depărtată.

Zburînd cu o viteză mai mică decît a luminii și apropiindu-se treptat de Pămînt, avînd, în același timp, de data aceasta, libertatea de a comunica direct cu pămîntenii, fapt pe care astralii îl interziseseră la zborul de plecare, cosmonauții au stabilit o legătură permanentă prin radio cu stațiile de pe pămînt. Dificultatea era, la începutul călătoriei, destul de mare, întrucît schimbul de informații era împiedicat de un important decalaj în timp, între emisiune și receptarea răspunsului, datorită depărtării. Pămîntenii au putut primi, în schimb, primele imagini ale universului, retransmise de ecranul convertisorului. Faptul dezlănțui entuziasm. Laboratoarele își începură pregătirile pentru un nou echipament electronic, modernizat, urmînd indicațiile date de Sen și Al.

Ultimele luni dinaintea aterizării au fost, pentru cosmonauți, cele mai greu de suportat. Schimbul de mesaje se făcea acum fără mari dificultăți. Răstimpul dintre întrebări și răspunsuri se scurta progresiv. Cosmonauții cal-

culară și transmiseră data sosirii pe pământ. Condiții tehnice, de stabilire a culoarului gravitațional, ca și dorința arzătoare a lui Sen de a ateriza în Senegal, au statornicit locul debarcării la câțiva kilometri de orașul Dakar.

Imaginile aterizării, captate de aparatele de televiziune și retransmise prin sateliți, aveau să redea toate amănunțele sosirii. Totuși, o mare afluență de oameni de știință și curioși invadaseră regiunea, în ultimele zile, dinaintea sosirii cosmonauților.

În sfârșit, aparatele electronice au anunțat formarea culoarului gravitațional, iar, mai apoi, apropierea navei. O mare tăcere a cuprins mulțimile adunate în așteptare. Aterizarea, formarea tubului-pasarelă, urmată de apariția cosmonauților, care-și găseau cu greu echilibru, după o călătorie spațială îndelungă, dezlănțui aclamații atât de asurzitoare, încât An și Urania, neobișnuiți cu atari explozii de bucurie și cu aceste tălăzuiri de ființe umane, izbucniră în plîns.

capitolul VIII

PE O TERASĂ, LA CASABLANCA

După terminarea ceremoniei debarcării, grupul de cosmonauți s-a retras într-o sală a Universității din Dakar, în tovărășia a trei dintre prietenii lui Al, de la Observatorul din Cabimas. Prețioasele lăzi și recipiente cu produse biologice, eșantioanele de roci și restul materialului științific transportat de pe planeta Capricornului fuseseră între

timp debarcate și trimise în diferite centre de cercetări, stabilite însă din ultimele zile dinaintea aterizării. Cosmonauții fuseseră de față și la îmbarcarea grupului de cercetători care acceptaseră să zboare către planeta Capricornului. Pămîntenii înțelegeau să folosească astfel nava dăruită de astrali, pentru asigurarea continuității zborurilor. Doi dintre astralii rămași prizonieri îi însoțeau. Cel de al treilea preferase să rămînă pe pământ, în așteptarea unei noi nave: ambianța terestră i se părea plină de interes. Cosmonauții, împreună cu colegii lor astronomi și oameni de știință au trimis un mesaj către Consiliul suprem planetar al astralilor, în care se amintea semnificația încărcăturii cu materiale științifice, de interes biologic sau geologic terestru.

Două ore după aterizare, nava își relua zborul în uralele mulțimii. Grupul de „răpiți” pămîteni, care preferaseră să se reîntoarcă pe pământ, din care făceau parte și marinarii aflați sub comanda căpitanului, cooptat în cercul „savanților”, fusese primit de numeroase delegații, reprezentînd toate regiunile lumii, de unde își aflau obîrșia cei răpiți, sau, uneori strămoșii lor depărtați. Cei întorși pe pământ aveau să anunțe într-un fel sau altul, pe cei rămași pe planeta Capricornului, asupra condițiilor de viață terestră, spre a le călăuzi hotărîrea, fie pentru a rămîne în Capricorn, fie spre a se îndrepta către pământ.

Întrevederea de la Universitate fu scurtă. Cosmonauții, și îndeosebi Mab, erau obosiți. Dezrădăcinarea, dezobișnuința de prezența mulțimilor umane îi transpuseseră într-o stare iritabilă. Simțeau nevoia unei izolări, a unei depărtați de mulțimile care îi înconjurau cu o atenție zgomoasă și inoportună. Prietenii lui Al le pregătiseră încă cu cîteva zile înainte o îmbrăcăminte care nu avea să-i deosebească de restul locuitorilor. Grupul avea să părăsească

Universitatea pe o ieșire lăturalnică. Lăsând garate navele individuale pe care le aduseseră de pe planeta Capricornului într-unul din aeroporturile Dakarului, întregul grup avea să se imbarce, împreună cu prietenii lui Al, pe un aerobuz. După propunerea lui Mab, aerobuzul ateriză câteva minute mai târziu pe aeroportul din Casablanca.

— Ești incorigibil romantică, Mab, observă Li, în momentul cînd debarcă pe aeroport.

— O mărturisesc. M-am gîndit tot timpul drumului la seara petrecută la Casablanca, înaintea plecării. Aș vrea să ne așezăm la aceeași masă, în același local...

Sen o întrerupse și izbucni în rîs :

— ...Ca și cum, în cei unsprezece ani de la plecarea noastră de pe pămînt, nimic nu s-ar fi schimbat aci ! Tăcu o clipă. Adaugă apoi :

— De cîte ori nu se va fi transformat cartierul în care ne-am petrecut în seara aceea... încheie Mađ melancolică.

Cuvintele lui Mab stîrniră rîsul lui Al, Sen și Li. Mab fu contrariată. Comunitatea de gînd a întregului grup devenise atît de intimă în timpul celor unsprezece ani de conviețuire, încît contrastul dintre dispoziția melancolică și risetele zgomotoase ale prietenilor ei o descumpănneau.

— Ce găsiți aci de rîs ? întrebă Mab, inciudată.

— Spui unsprezece ani, Mab ? întrebă rîzînd și mai tare Al.

— Da, unsprezece ani ! Mi-am verificat în fiecare zi cronometrul meu personal, cu toate celelalte cronometre aduse de Al. Toate îmi arată aceeași dată ! Am plecat pe ziua de 29 august 2026 și am sosit astăzi, 12 aprilie 2037 ! Cred că socotesc bine : unsprezece ani !

Cei trei reîncepură să rîdă și mai zgomotos. Mab se socotea victima unei farse. Ce găsesc aci de rîs ? Mab începea să se supere.

Al se înclină și-i sărută afectuos mina :

— Îți voi explica, Mab, îndată ce vom fi ajuns la un restaurant, pe cît se poate, în același cartier ca acela în care se afla localul de acum... unsprezece ani, cum zici tu.

Un vehicul rapid îi transportă într-un local luxos din centrul orașului. Erau cu toții veseli, afară de Mab, care, inciudată, nu putea afla dezlegarea enigmei. Copiii, deși obosiți, uluiți de succesiunea de întîmplări pe care le trăiseră în ultimele ore, observau mișcarea din jur, cu teamă, ținînd strîns mina mamelor lor. Localul ales era vast. Mesele ocupate erau rare. Era încă devreme. Nu se vedea încă nici un chelner. Sen își exprimă nedumerirea.

— Oh, chelnerii nu mai servesc nicăieri, pe suprafața pămîntului, încă de acum cîțiva ani !

— Lipsă de personal ?

— Respect pentru demnitatea umană ! Fiecare se servește singur, sau, mai exact, fiecare este servit prin mecanisme și benzi automate, circulînd pe dedesubtul meselor, aducînd cele necesare la nivelul mesei, prin mici ascensoare !

Luară loc la o masă, în localul aflat pe terasa unui edificiu cu numeroase etaje.

Mab era însă nerăbdătoare.

— Pot afla, în sfîrșit, dezlegarea enigmei ?

Al întrebă pe unul din prietenii săi, rămași pe pămînt :

— Cum pot comanda ziarele de astăzi ?

Prietenul apăsă pe un buton și vorbi într-un microfon :

— Trimiteți-ne, vă rog, două ziare de seară.

Cîteva clipe mai apoi, orificiul unei coloane așezate alături de meseanul ce făcuse comanda se deschise. Pe o tavă se aflau două ziare.

Al luă ziarele și, înclinîndu-se cu o politețe exagerată, i le înmînă lui Mab.

— Stimată doamnă, verificați, vă rog, data !
Mab își aruncă ochii pe manșeta primului ziar. Citi data : 10 august 2041.

Toți cei de la masă, în afară de copii, râdeau cu hohote.
...Cum, este cu puțință ? Visează ? E o eroare ? Au „montat” o farsă și au imprimat un ziar cu o dată fantezistă, cu trei ani mai târziu, pentru a se amuza pe socoteala ei ? Nedumerită, Mab cercetă cel de al doilea ziar. Da, era adevărat : 10 august 2041 ! Controlă apoi, încă o dată, indicația ceasului de mină, care, tot timpul călătoriei, indica aceeași oră, zi, lună și an, cu cronometrele de la bord. Ceasul arăta data de 12 aprilie 2037 ! Ce se petrecea, oare ?

Mesenii deveniră deodată serioși. Nu înțelegeau să prelungească o situație care începea să devină, pentru Mab, stingheritoare.

— Am să-ți explic, Mab ! Sau mai bine zis, am să mă scuz, că nu ți-am explicat faptul mai devreme și, mai exact, că nu te-am prevenit din prima zi. Iată : tot cursul drumului, noi am trăit într-un timp diferit, mai încetinit, față de cel de pe pământ !

— Din ce cauză ?

— Din cauza mării viteze cu care nava era proiectată în spațiu. Conform teoriilor einsteiniene, un vehicul lansat cu o viteză care se apropie de aceea a luminii, prezintă anume... particularități : devine din ce în ce mai greu — iar timpul care îi măsoară evenimentele din interiorul lui este încetinit !

— Vrei să spui că noi, care ne-am călăuzit în tot cursul drumului după *timpul* indicat de cronometrele noastre era diferit de *timpul* care s-a scurs pe pământ ?

— Exact !

— Dar timpul pe care l-am petrecut pe planeta Capricornului, cei patru ani și șapte luni ?

— Timpul acela a coincis cu timpul scurs pe pământ, pentru că ne aflam pe o planetă a cărei mișcare în spațiu era mult prea mică, pentru a determina vreo schimbare în iuțea de scurgere a timpului !

— Prin urmare, reluă Mab, zîmbind și mulțumită de a nu mai fi obiectul unei farse reușite, dacă am fi rămas pe pământ am fi trăit timp de cincisprezece ani, dar pentru că am călătorit în spațiu cu viteze mari, nu am trăit decât unsprezece ani ! Am câștigat patru ani de existență !

— Calculul este impecabil, interveni Sen, chiar dacă este săvârșit de o poezie, care a cunoscut toate îndrăznețiile imaginației — afară de fantezia de a minui cifre și a face socoteli !

— A, nu ! izbucni Mab. Voi sînteți acei care greșiți ! Calculul vostru este fictiv ! El se petrece numai pe cadrulul ceasornicelor și nu are nici o legătură cu viața noastră biologică ! Cred că nu vreți să susțineți că, aflîndu-ne pe nava astrală, noi sîntem cu patru ani mai tineri decât cei care au rămas pe pământ și că am fi fost cu patru ani mai tineri chiar în raport cu noi înșine, dacă am fi rămas pe pământ ! Ar fi absurd !

— Absurdul, în acest caz, este realitate ! Am câștigat patru ani de existență. Aceasta este adevărul !

— Dar, încă o dată, este absurd ! protestă Mab. Ce vreți să spuneți ? Că Phileas Fogg, eroul lui Jules Verne, care făcînd înconjurul pămîntului și plecînd în direcția răsăritului și câștigînd o zi, a devenit într-adevăr mai tînăr, că a câștigat o zi din existență ? Încă o dată, este absurd !

— Mab, n-ai dreptate, interveni doctorul Li. Sau cum ar spune bunul nostru prieten Sen : *Comparaison n'est pas raison* !. Încă o dată, Mab, nu ai dreptate și iată de ce :

¹ Comparatia nu inseamnă și o dovadă ! (fr.).

Phileas Fogg nu a întinerit nici măcar cu o secundă, la sfârșitul sau în timpul călătoriei sale, pentru că reacțiile sale organice, ritmul său biologic, cadența de asimilație și dezasimilație a celulelor sale, într-un cuvânt metabolismul corpului său a rămas același ! Dacă ar fi făcut ocolul pământului plecând spre apus, ar fi pierdut o zi, *calendaristic vorbind*, după cum a câștigat o zi, *tot calendaristic vorbind*, plecând către răsărit. Dar reacțiile lui organice au rămas tot timpul aceleași, el continuând să trăiască pe pământ, în condiții cosmice neschimbate !

...Cu noi, reluă Li după o pauză, s-a petrecut un lucru cu totul deosebit. Aflându-ne pe un corp care se deplasa în spațiu cu o iuțea apropiată de aceea a luminii, toate *evenimentele*, toate faptele ce s-au petrecut pe această navă au suferit o *încetinire de cadență*. Așadar, nu numai cronometrele au suferit o încetineală, ci ritmul activității funcționale a celulelor noastre corporale, metabolismul nostru somatic !

— Mab ! Înțelege bine, strigă triumfător Al ! Am câștigat patru ani de existență ! Sintem cu patru ani mai tineri, decât dacă am fi rămas pe pământ ! Și această tinerețe este *reală*, organică și nu — ca în cazul lui Phileas Fogg, din fermecătorul roman al lui Jules Verne — întemeiată pe o simplă diferență de socoteală calendaristică !...

Trăiau cu toții un sentiment de ușurătate. Totul li se părea nou, proaspăt, în crepusculul ce invadea încet zărilor. Respirau adânc aerul, regenerându-le plămînii, obișnuiți în lungul anilor cu aerul condiționat al climatizării spațiilor închise ; lăsau adierea mării să le mângieie părul și obrajii, retrăiau amestecul de mireme aduse din larg sau învăluind orașul, din numeroasele grădini și spații verzi din

preajmă. Cît de artificial trăiseră în lungul anilor, în cavitate închise ! Numai acum, în seara care-și perinda lent culorile asfințitului expirat departe, dincolo de orizont, aprinzînd în pîlpîiri, la început nesigure, mai apoi strălucitoare, stelele pe cerul nocturn, numai acum, în zgomotul de fond al orașului, pe terasa restaurantului, printre oameni tăcuți, cu mișcări liniștite, îmbrăcați în haine de seară, măsurau întinderea izolării în care acceptaseră să trăiască în lungul anilor. Cosmonauții regăseau cu o bucurie amestecată cu un sentiment de recunoștință o viață aproape uitată — și admiteau, fără să aibă nevoia de a și-o mărturisi unii altora, că din toate lumile pe care le cutreieraseră cu mintea sau cu ochiul, tot pământul este planeta care întrunește frumusețea în varietate și strălucire, a întregului univers.

Copiii, mai ales, nu știau cum să-și împartă luarea aminte față de tot ceea ce vedeau și auzeau. Totul era nou și neașteptat pentru ei.

— Privește, Urania, a apărut încă o stea ! O vezi ? Acolo unde mai înainte nu era decât ceva cenușiu...

— Nu o văd, rostea fetița dezamăgită.

— Știi cum să faci ? Privești o parte a cerului. La început, nu vezi nimic, dar deodată izvorăște, acolo unde nu te aștepți, o lucire. Trebuie să privești bine, căci altminteri o pierzi. Și dacă stai mai multă vreme la pîndă, apar alte și alte stele ! Iar dacă, după ce ți-ai dus privirea în altă parte și te întorci după un timp la locul unde văzuși steaua, vezi că alături de-ea au mai apărut altele și altele, din ce în ce mai multe...

Sen fu primul care-și reveni din contemplare. Își aminti deodată de vechile obișnuințe. Își dete, primul, seama că îi era foame și înțelese că va putea schimba menul pînă la urmă monoton oferit de astrali. Se adresă,

prin microfon, unui *maitre d'hôtel* nevăzut, cu care se consultă îndelung. Imagină o cină savantă, cu mâncăruri pretențioase și băuturi asortate, informându-se asupra celor mai potriviți „ani” ai băuturilor. Era o despăgubire a unui răstimp îndelung de existență austeră.

Începutul mesei fu melancolic. Dar apariția mâncărilor, artistic prezentate pe tăvi imense și primele pahare de vin de Cotnari îi însufleși. În mijlocul mesei, Sen ofiția. Apariția unui imens morun cu o garnitură somptuoasă în jur, pe care începu să-l disece expert, îi reintroduse în viața de iubitor a ceea ce se numește „*bonne chère*”. Volubil, Sen sublinia calitățile inapreciabile ale mâncărilor și băuturilor. Făcu elogiul onorabilului *maitre queue*². Vorbea în hiperbole, stîrnind risul mesenilor. Caviarul avea virtuți legendare, salata evoca, pentru el, priveliști pastorale; friptura impunea intonarea unei ode anacreontice, șampania era amețitoare.

— Da, rîdeți, rîdeți mereu, o să vă văd mai tîrziu figura, cînd din cornul abundenței care se deschide în răstimpuri pentru a răspîndi pe masă toate „bucatele terestre”, pentru a cita pe Gide, o să vă aflați în situația de a achita nota de plată, pudic îndoită și ascunsă pe jumătate, sub un șervet, pe o tavă !

Cuvintele unuia din prietenii lui Al, de la Observatorul din Calimas, stîrniră printre meseni o consternare care devenea comică, urmînd veseliei libere, de pînă atunci.

— A, da ! Cum putuseră uita că, aci, pe pămînt, masa la restaurant se plătește ?

Sen își pipăi instinctiv, printr-un gest reflex, nemai-repetat, totuși, de mulți ani, buzunarul de la piept, unde, cîndva, își ținea portofelul. Buzunarul era gol. Figura i se

² bucătar (fr.).

alungi, apoi se crispă, neașteptat, dezlănțuind risul celorlalți. Își reveni, însă, dar prea tîrziu, pentru a opri veselia.

— Sen, ai fost magnific ! Nici școlarul, surprins cîpiind la teza de latină, nu a avut o figură mai dezolată...

Mab nu lua parte la veselie. Devenise tristă. Simțea cum, cu fiecare clipă intra mai adînc în viața pămîntească, pe care o părăsise cu ani în urmă, dar avea presimțirea unei suferințe, ce nu putea întîrzia. Își privi prietenii, rînd pe rînd. Trecu de la figura, ce-și redobîndise iradierea bunei dispoziții, a lui Sen, la fața concentrată a doctorului Li, își privea prietena și fetița acesteia, Ur asculta distrată, ca din depărtare, cuvintele lui Iv, se bucura de prezența căpitanului, urmărea cuvintele de spirit ce se încrucișau deasupra mesei, între Al și prietenii lui de la Calimas — și știa că a doua zi se vor răspîndi cu toții, în toate părțile lumii. Opresiunea îi încremeni pieptul, ca în adolescență, în unele dimineți, în cursul primei ore de clasă, pe o zi noroasă de toamnă, cînd totul părea rece și pustiu, și cînd un fior îi parcurea ființa.

Se adresă peste masă lui Li.

— Nu ne putem despărți pentru multă vreme, Li. Trebuie să ne întîlnim în răstimpuri apropiate, să ne petrecem vacanțele împreună !

Li îi înțelese tristețea.

— Sînteți invitați la nunta mea, peste trei săptămîni !

Sen ridică paharul și ceilalți îl imitară. Apoi toți deveniră tăcuți. Mab reîncepu a vorbi încet, ca pentru sine.

— Nu ne putem despărți definitiv. Ne leagă atîția ani de viață comună. Ne leagă în același timp vîrtejul de sentimente, nădejdi și triumfuri, de bucurii și tensiune în așteptare, trăit în lungul anilor... Sîntem legați prin *Timpul* pe care l-am trăit împreună. Ne-am amestecat unii cu alții tot ceea ce e mai prețios și mai autentic în noi : durata in-

terioară, timpul, pe care am reușit să-l intensificăm. Să nu-mi spuneți că pe navă am trăit mai încet. Nu vă cred. Poate că aveți dreptate, sub raport științific. Dar sufletește vorbind, noi am trăit dacă nu o eternitate, oprind timpul pe loc, am reușit totuși să dăm dimensiilor interioare a vieții noastre o adâncime, pe care nimic nu o poate compensa...

Aș vrea, iubiți prieteni, să vă fac să înțelegeți ceea ce simt și ceea ce vreau să spun. Nu o pot face. Și, totuși, nu pot rămâne tăcută. Nu mă pot resemna, acum, în pragul despărțirii noastre, de a mărturisi, ceea ce am purtat în mine mai profund, încă de la vârsta de unsprezece ani, de când am înțeles lucrul pe care vreau să vi-l împărtășesc.

Mab se opri o clipă și zîmbi.

— Să nu credeți că am să filosofez și că încep să înșălez considerații savante. Nu pot folosi acest limbaj. Și poate că acest fel de a mă rosti ar fi artificial, pedant, deplasat. Am să vă istorisesc, în schimb, o poveste. O poveste arabă, citită la această vîrstă, care a dat vieții mele un rost și care mi-a întovărășit pas cu pas existența. Nu am istorisit această taină — deși nu este vorba de o taină — nimănui. Nici chiar lui Al. Ascultați !

— Este vorba de o poveste din *O mie și una de nopți* ? interveni căpitanul.

— Este vorba de o poveste persană mult mai recentă, din culegerea *O mie și una de zile*, istorisită de un derviz, căpetenie a Sufilor, pe numele lui Mokles, tradusă în limba franceză de Petit de la Croix și prelucrată de Lesage. Într-una din edițiile germane ale acestei lucrări, care conține între altele și minunata povestire Turandot, care a inspirat pe Gozzi, iar mai apoi pe Schiller, se află un basm de un profund tilc filosofic, intitulat : *Povestea șeicului Sahab Al-Din*, al cărui argument revelează adevă-

rul etern al relativității timpului. Iată minunata poveste, reconstituită din amintire :

Un sultan din țara Egiptului și-a adunat într-o zi la sfat pe toți înțelepții țării sale, pentru a le cere părerea asupra unei întrebări care despărțea de multă vreme pe învățați. Se povestea, anume, că Mohamet fusese chemat într-o seară de Allah. Chemarea a fost atât de neașteptată, iar graba profetului atât de mare, încît acesta, care se afla în pat, a răsturnat din greșeală ulciorul cu apă pe care îl avea la căpătii. Profetul a străbătut marile distanțe ce despart cele șapte ceruri unele de altele, a avut nouă sute de mii de întrevederi cu Allah, și-a luat apoi rămas bun, a străbătut calea întoarsă prin cele șapte ceruri și... a avut timp să oprească ulciorul pe care îl răsturnase, în cădere, pentru a împiedica revărsarea apei, pe culcușul său, care îi păstrase totuși, căldura corpului.

— Lucrul îmi pare cu neputință ! rosti sultanul. Un om nu poate face atîtea lucruri într-o clipă ! Povestirea este demnă de adormit copiii.

Pentru a curma cearta între învățați, sultanul a chemat la palat un vestit șeih ce locuia departe de orice locuință omenească, într-un deșert.

Întrebat asupra marelui gîlcevi ce despărțea pe învățați, șeihul, după ce a produs, prin puterile sale magice, cîteva viziuni care au tulburat pe sultan, a cerut să se aducă în sala tronului o baie, pe care slujitorii trebuiau să o umple cu apă. Cererile șeihului fură îndeplinite. Atunci șeihul se îndreptă către slăvitul sultan și-i ceru să-și dezbrace veșmintele, apoi să intre în baie. Sultanul îl ascultă. Atunci șeihul ceru sultanului, care avea corpul cufundat în apă, să-și cufunde și capul. Sultanul îl ascultă și de data aceasta... dar cînd se ridică deasupra apei, băgă de seamă că nu se mai afla în baia din sala tronului, ci

pe o mare, în vecinătatea unui țărm nelocuit. Tulburat, sultanul își scutură capul de apa ce-i șiroia pe obraz și înotă pînă la țărm, unde se părăsi deznădejzii :

— A ! vrăjitor blestemat, m-ai strămutat aci, pe acest țărm de mare necunoscută, gol și neajutorat, în timp ce tu ai pus stăpînire pe toți supușii și pe toate bogățiile mele !

Sultanul continuă să se bocească îndelung pe țărmul mării, dar văzînd că plîsetele nu-i ajută la nimic și că noaptea se apropia, a început să meargă în lungul țărmului, pînă cînd a întîlnit niște pescari, cărora le-a povestit că este un neguțător dintr-o țară depărtată, care a suferit un naufragiu. Pescarii i-au dat ceva de ale gurii, l-au îmbrăcat în veșminte vechi de ale lor, iar sultanul a rămas în această țară, trecînd prin numeroase peripeții, timp de zece sau cincisprezece ani, în care timp se gîndea din ce în ce mai rar la nelegiuirea șeihului, sfîrșind prin a se îndoii de adevărul propriei sale vieți. Fusesse oare, în adevăr, el, nefericitul de acum, un sultan temut și cinstit de o țară întregă — sau totul nu fusese decît un vis al minții lui frămîntate de griji și oboseală ?

În acest timp, sultanul se căsătorise, avusese mai mulți copii, a suferit și a muncit din greu, pînă cînd, într-o seară, devenit bătrîn și obosit de muncă, a plecat spre malul mării în plimbare, gîndindu-se din nou la soarta lui și la viclenia și fărădelegea șeihului. Ajuns la mal, sultanul și-a lepădat veșmintele, a intrat în apă, s-a depărtat de mal, înotînd în larg cînd deodată, a simțit indemnul de a-și cufunda capul în apă... scoțîndu-l deasupra, în clipa următoare. Își dădu atunci seama că nu se mai afla pe marea de pe țărmul necunoscut, ci... în baie, înconjurat de toți demnitarii și învățații țării, printre care și șeihul Sahal-al-Din.

— Ah, vrăjitor ticălos ! începu să urle sultanul. M-ai atras cu vrăjitoriile tale în această cursă, m-ai cufundat cu

capul în baie și m-ai osîndit să muncesc din greu cincisprezece ani, în suferință, pe țărmul mării depărtate ! Am să te ucid !

În zadar cei de față au început să jure că sultanul nu făcuse decît să-și cufunde o clipă capul în apă, scoțîndu-l imediat, după aceea :

— Cum, răcni sultanul, v-ați legat cu acest nemernic ? N-am fost eu oare înșurat în țara depărtată și nu am avut oare opt sau zece copii ?...

...Sfîrșitul povestirii se pierde, pentru mine, în amintirile nesigure ale copilăriei, încheie Mab. Dar tîlcul adînc al povestirii arabe a dat întregii mele vieți adevăratul ei sens, pe care l-am aflat de altminteri în relativitatea timpului, despre care mi-ați vorbit, înaintea mesei. Pentru mine, această relativitate are o altă semnificație, decît pentru voi. Pentru mine, nu are realitate decît *timpul interior*. Numai timpul acesta, care se măsoară cu gînduri și imagini lăuntrice, perindarea adesea neutră a faptelor din afară are adîncime. Căci între două întîmplări din afară, ce se succed la un anumit interval, să zicem în cinci minute, de ceasornic, *oamenii au, fiecare, un timp propriu !* Pentru unii, minutele măsurate pe cadranul ceasornicului sînt goale, fără conținut, fără dramă, în timp ce pentru alții ele pot conține bucurii sau suferinți, pot fi populate cu evenimente sufletești de o înmărmuritoare bogăție, de o neverosimilă densitate. *Fiecare om își are timpul interior pe care îl merită*, pe care îl pregătește prin intensitatea felului de a se trăi pe sine ! În răstimpul unei secunde, care în ordinea cosmică nu înseamnă adesea decît un tact anonim al scandării cosmice, poate izbucni într-un suflet omenesc străfulgerarea unei idei, a unei invenții, a unei revelări ; și, într-un alt sens, într-o durată interioară care poate, în aparență, să nu însemne nimic,

s-ar putea petrece fapte cosmice esențiale, ca, de pildă, dispariția într-o fracție de secundă a unui corp radioactiv, care nu are decît o viață aproape în afară de timp, sau momentul cutremurător al exploziei primitive a lumii, pe care îl pomenesc teoriile cosmogonice clasice, vechi de zeci de ani, ale *bing-bang*-ului.

...Dar nu de aceasta vreau să vă vorbesc, iubii mei prieteni, ci de faptul că eu — și, desigur, și voi, în timpul celor unsprezece ani ai absenței noastre de pe pămînt, care au corespuns celor cincisprezece ani ai locuitorilor rămași pe Terra, noi am trăit, în realitate, prin puterea imaginației și a adîncimii vieții noastre interioare sute și chiar mii de ani, măsurați de filele calendarelor !

— Da, mamă, interveni An, care împlinise de cîteva luni zece ani, întocmai ca și fiul de împărat din povestea românească, istorisită de tine, *Tinerete fără bătrînețe și viață fără de moarte* ! Și fiul de împărat a pierdut știrea timpului, trăind împreună cu zînele..., iar cînd, după ce a părăsit palatul fermecat, și a trecut prin țara Gheonoaiei, el a întîlnit oameni care nu mai știau despre Gheonoaie decît după legendele bătrînilor... Da, mamă, și fiul de împărat a trăit cîteva sute de ani, ce i s-au părut cîteva zile în palatul zînelor...

Mesenii priveau amuzați copilul care, pînă atunci, în timpul mesei, nu făcea decît să asculte și care începea, deodată, să înțeleagă lucrurile și să vorbească cu tîlc.

Mab îl privi cu o bucurie amestecată cu tristețe, și adăugă, adresîndu-se mesenilor :

— Numai că acest fel de a trăi timpul în adîncime îmbătrînește mai repede... așa cum mă simt și eu, acum, mai bătrînă decît eram la plecare...

— Ai dreptate, mamă ! reluă din nou An. Fiul de împărat întors pe meleagurile copilăriei a îmbătrînit din-

tr-odată, s-a împiedicat în barba ce-i crescuse repede, pînă la genunchi și a sfîrșit prin a muri pe ruinele palatului părintesc !

— Taci, An, nu te amesteca în vorbă ! îi spune Mab.

— Nu, nu, dimpotrivă, lasă-l să spună ce are de spus, interveni Li, care se adresă apoi copilului.

— An, aș vrea să știu un lucru. Ai simțit tu, la vîrsta ta, părerea de rău pentru timpul care trece ?

— L-am avut !, răspunse copilul. De două ori, chiar. Prima dată, acum patru ani, cînd priveam stelele, prin peretele navei în care se afla mama în timpul unei călătorii înspre satelitul central, am avut ceva... ca o părere de rău, la gîndul că lumea e prea veche... Aș fi vrut ca lumea să se schimbe, să se primenească... sau mai bine zis să fie din nou *ca la început* ! Atunci am devenit atît de trist că am început să plîng. Ți-aduci aminte, mamă ?

— Lasă prostiile, An, îl întrerupse Mab.

— Nu, nu ! Lasă-l să termine ! interveni Li. Apoi către An :

— Și a doua oară ?

— A doua oară a fost în timpul unei povestiri istorisită de mama. Era, poate, tot o povestire arabă. Ascultă-ți-o ! E scurtă :

Fiul unui sultan se afla într-o după-amiază ploioasă, pe un jîlt aflat într-o încăpere a palatului, privind prin ușa larg deschisă, ploaia de afară. Totul era mohorît și prințul se plictisea. Atunci a apărut o babă în prag, care i-a întins un mosor, spunîndu-i :

— Dragul meu, acesta e mosorul vieții tale. Dacă vrei ca zilele să treacă repede, n-ai decît să tragi de sfoara mosorului, și vei grăbi sosirea viitorului, înlăturînd clipele de plictiseală, ca acelea pe care le trăiești acum !

Prințul voi să mai întrebe ceva pe babă, dar aceasta pieri. Atunci, fiul sultanului trase de sfoară și deodată ploaia încetă, apăru soarele și noaptea făcu loc zilei următoare, în care prințul avea să cunoască noi bucurii. Nerăbdător însă de a cunoaște mereu alte și alte desfătări și a înlătura zilele de plictis prințul începu să tragă din ce în ce mai repede de sfoară. Dar pe măsură ce mosorul se desfășura, prințul îmbătrânea, până când, deodată, uitându-se în oglindă, s-a văzut bătrîn, zbîrcit și cu barbă albă. Atunci prințul se simți atât de nefericit, încît începu să plîngă. Vru să arunce mosorul pe care îl ținea în mină, dar mișcarea prea vie... îl deșteptă — căci întreaga întîmplare se petrecuse în somn ! Și prințul se simți atât de fericit... atât de fericit... cum mă simt eu fericit dimineața, cînd deșteptîndu-mă dintr-un somn urît, îmi dau seama că totul n-a fost decît un vis...

Doctorul Li privi pe An cu dragoste. Rosti către Mab :

— Mă bucur, Mab ! Ai dat lui An nu numai o instrucție aleasă, dar și...

...Dar Mab simți, în acest moment, cum opresiunea o sugrumă și o împiedică să respire. Se simți deodată singură, nefericită, în mijlocul acestor prieteni, care a doua zi vor pleca, poate pentru totdeauna. Își privi soțul, îl văzu și pe el obosit, îmbătrînit. Își privi copilul și-i citi în ochi nădejdea viitorului, al acelui viitor care-i aparținea numai lui. Înțelese că cei unsprezece ani o despărțeau de o tinerete pe care, acum, o pierduse pentru totdeauna. Opresiunea respirației deveni durere, durere morală, durere fizică, panică. Mab începu să geamă cotropită de tristețe și...

EPILOG

...Maruca Brateș, pe care prietenii o numeau Mab, suspină greu, nereușind să învingă imaginile fumurii ale ultimelor vise. Era învinsă de moleșeala și căldura somnului. Gîndul îi rătăcea încă prin fantasmagoriile nopții. Rămase un timp, oscilînd nesigură între oboseală și vigoarea corpului, pe care îl simțea deșteptîndu-se. Luă cunoștință treptat de ea însăși, de cele din jur. Respiră adînc răceala dimineții ce intra prin fereastra larg deschisă. Lumina îi inundă camera.

Maruca deschise ochii și se deșteptă de-a binelea în camera vilei din cartierul Cumpăna din Sinaia, pe care o locuise în ultimele zece zile.

Acum, amintirile i se perindau prin minte, clare. Luase parte, împreună cu o sută de studenți veniți din toate părțile lumii, la un simpozion al tineretului, ce avusese ca temă *Prospectiva*, sau știința viitorului. Timp de zece zile, ascultase numeroase comunicări, urmate de pasionate discuții asupra lumii viitoare, asupra perspectivelor zborului astral cu ajutorul unor noi mijloace propulsive. Urmărise discuțiile privind structura și evoluția universului, originea vieții și putința de locuire a corpurilor cerești, din alte sisteme stelare. Un student australian, Alison, făcuse o expunere asupra stelelor obscure, ajunse la capătul evoluției lor și populînd spațiul sideral. Un senegalez, ce-și făcea studiile în capitala Franței, dezvoltase considerații mult aplaudate asupra luminii. Tînărul doctor Li, dezbătuse probleme de medicină spațială.

Cu toți aceștia și cu încă mulți alții avusese discuții pasionate, continuate în lungi plimbări. În seara anterioară, înaintea despărțirii, luase masa împreună cu un grup în mijlocul căruia trăise zece zile de mare exaltare intelectuală.

Oh, cum se îmbinaseră toate acestea în timpul nopții, într-un vis complicat și amănunțit, în care cutreierase lumile, în tovărășia noilor prieteni ! Cu câtă limpezime rețrăia, acum, când își simțea corpul plin și gândul lucid, peripețiile numeroase ale nopții ! Ce escapadă astrală, rezultat al tuturor discuțiilor urmărite în timpul zilelor de congres și hrănită cu lecturile ultimilor ani ! Și, în același timp, ce legături de afecțiune se stabiliseră între ei, în timpul acestor zece zile, prelungite în timpul visului !

Într-adevăr, toți îi erau dragi... dar dintre toți, tot Al... Al...

În acest moment, răsună în liniștea înaltă a dimineții, învingînd ciripitul depărtat al păsărilor, voci tinerești, chemări, rîsete, urmate de intonarea unei *aubade* provenșale.

— Miss Mab ! Mademoisele Mab ! Mab ! Mab !

Maruca își aranjă în grabă părul și sări din pat. Dintr-un salt fu la fereastră. Jos, în fața vilei, în mijlocul drumului, se afla întregul grup cu care cinase în seara precedentă. Cîntau cu toții, sub conducerea lui Al, în timp ce Sen agita o ghitară, în ritmul cîntecului.

— Cît sînt de nebunatici ! rosti Mab, ca pentru sine, rîzînd și salutîndu-i cu mîna.

Al se întoarse, o privi limpede, apoi strigă, în momentul cînd *aubada* luă sfîrșit :

— Grăbește-te, Mab ! Ai întîrziat ! Dacă nu plecăm într-o oră la Otopeni, pierdem avionul !

— Voi fi gata ! voi fi gata ! repetă Maruca, salutîndu-i din nou.

Se întoarse apoi și învăluî cu privirea încăperea. Într-un colț al camerei, se aflau valizele, pe jumătate umplute. Își privi patul, unde, în timpul ultimelor ore, depănase filmul miraculos al unui vis.

Maruca zîmbi, melancolică :

— Un vis, într-o noapte de vară...